# Bundel - Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening van 6 juli 2023

Agenda bijlagen

Agenda Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening 6 juli 2023

1 Opening

2 Vragenuur

3 Vaststellen agenda Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening d.d. 6 juli 2023
*Status: vaststellen*

4.a Vaststellen adviezenlijst Algemene commissie d.d. 7 juni 2023
*Status: vaststellen*

Concept adviezenlijst Algemene commissie 7 juni 2023.docx
Bijlage 1. Toezeggingen Algemene commissie 7 juni 2023.docx

4.b Vaststellen adviezenlijst commissie Begroting en Rekening d.d. 8 juni 2023
*Status: vaststellen*

Concept adviezenlijst Commissie B&R 8 juni 2023.docx

5 Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert
*Status: om advies*
*Portefeuillehouder: A.F. Herings*

Raadsvoorstel Vaststellen bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert_ondertekend.pdf
Raadsbesluit Vaststellen bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert.docx
Bijlage 1.1 ontwerp BP Volkstuinen Middelwaert - Toelichting en regels.pdf
Bijlage 1.2 ontwerp BP Volkstuinen Middelwaert - verbeelding.pdf
Bijlage 1.3 toelichting_Bijlage 1_Historisch bodemonderzoek.pdf
Bijlage 1.4 toelichting_Bijlage 2_Quickscan ecologie.pdf
Bijlage 1.5 toelichting_Bijlage 3_Stikstofdepositieonderzoek.pdf
Bijlage 1.6 regels_Bijlage 1_Werken en werkzaamheden.pdf
Bijlage 2 - zienswijzennota ontwerpbp Middelwaert geannonimmiseerd.pdf

6 Zomerrapportage 2023
*Status: om advies*
*Portefeuillehouder: A.F. Herings*
*Nagezonden d.d. 4 juli 2023:*
*- Ondertekende versie Antwoorden Zomerrapportage 2023 vragenronde raadsfracties;*
*- Aangepaste versie raadsbesluit Zomerrapportage 2023 i.v.m. aanpassing beslispunt 4 (overigens, in het raadsvoorstel stond dit beslispunt wel goed);*
*- Errata lijst Zomerrapportage;*
*- Definitieve versie Zomerrapportage 2023 inclusief verwerking Errata.*

Raadsvoorstel Zomerrapportage 2023 14-06-2023 def_ondertekend.pdf
Bijlage 2 Format vragen fracties Zomerrapportage 2023.pdf
Bijlage 3 RB Zomerrapportage 2023.pdf
Zomerrapportage 2023 - Raad Definitief (14-06-2023).pdf
Nagezonden - Antwoorden Zomerrapportage 2023_ondertekend.pdf
Nagezonden - Errata Zomerrapportage 2023 (versie raad 2023-07-13).docx
Nagezonden - Bijlage 3 RB Zomerrapportage 2023 (aangepast).docx
Nagezonden - Zomerrapportage 2023 - Raad Definitief incl. errata (2023-07-13).docx

7 Kaderbrief 2024
*Status: om advies*
*Portefeuillehouder: A.F. Herings*

Raadsvoorstel Kaderbrief 2024 (versie raad 2023-07-13)_ondertekend.pdf
Bijlage 1 Kaderbrief 2024 (versie raad 2023-07-13).pdf
Bijlage 2 Raadsbesluit Kaderbrief 2024 (versie raad 2023-07-13).pdf
Bijlage 3 Format vragen fracties Kaderbrief 2024 (versie raad 2023-07-13).pdf
Antwoorden Kaderbrief 2024_ondertekend.pdf
Antwoorden Kaderbrief 2024_ondertekend_landscape versie

8 Controleprotocol en Normenkader 2023
*Status: om advies*
*Portefeuillehouder: A.F. Herings*

Raadsvoorstel Controleprotocol en Normenkader 2023_ondertekend

Raadsbesluit  Controleprotocol en Normenkader 2023
Bijlage 1 Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026
Bijlage 2 Normenkader Mook en Middelaar 2023
Nagezonden - Erratum Controleprotocol (versie commissie 2023-07-06).pdf
Nagezonden - Bijlage 1 Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026 (versie raad 2023-07-13 incl erratum).pdf

9 Bestuurlijke planning 2024
*Status: om advies*
*Portefeuillehouder: mr. drs. W. Gradisen*
concept bestuurlijke agenda 2024 versie raad (13-7-23).pdf

10 Sluiting

Gemeente Mook en Middelaar

# Agenda Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening

**Datum** 06-07-2023
**Tijd** 19:30 - 21:49
**Locatie** Raadzaal
**Voorzitter** S.H. Brinkhoff

| | |
|---|---|
| **1**<br>19:30 | **Opening** |
| **2**<br>19:31 | **Vragenuur** |
| **3**<br>19:41 | **Vaststellen agenda Combinatievergadering Algemene commissie en Begroting en Rekening d.d. 6 juli 2023**<br>Status: vaststellen |
| **4.a**<br>19:44 | **Vaststellen adviezenlijst Algemene commissie d.d. 7 juni 2023**<br>Status: vaststellen |
| **4.b**<br>19:46 | **Vaststellen adviezenlijst commissie Begroting en Rekening d.d. 8 juni 2023**<br>Status: vaststellen |
| **5**<br>19:48 | **Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert**<br>Status: om advies<br>Portefeuillehouder: A.F. Herings |
| **6**<br>20:18 | **Zomerrapportage 2023**<br>Status: om advies<br>Portefeuillehouder: A.F. Herings |
| **7**<br>20:58 | **Kaderbrief 2024**<br>Status: om advies<br>Portefeuillehouder: A.F. Herings |
| **8**<br>21:23 | **Controleprotocol en Normenkader 2023**<br>Status: om advies<br>Portefeuillehouder: A.F. Herings<br><br>*Stukken worden nagezonden.* |
| **9**<br>21:38 | **Bestuurlijke planning 2024**<br>Status: om advies<br>Portefeuillehouder: mr. drs. W. Gradisen |
| **10**<br>21:48 | **Sluiting** |

Gemeente Mook en Middelaar

# Adviezenlijst

## Algemene commissie 7 juni 2023

### *Presentielijst*

| | |
|---|---|
| Commissieleden: | mevrouw Janssen Groesbeek-Cremers (DGP)<br>mevrouw Smits-Janssen (DGP)<br>de heer Kamp (GroenLinks)<br>mevrouw van Keulen (GroenLinks)<br>de heer Broekmans (PvdA)<br>de heer Heisen (PvdA)<br>mevrouw Pieks (PvdA)<br>mevrouw van Brunschot (VVD)<br>mevrouw De Vito (VVD) |
| Afwezig: | |
| Voorzitter: | de heer Scheltinga |
| Commissiegriffier: | mevrouw van Helden |
| Griffier: | mevrouw van Arensbergen (ambtelijke ondersteuning agendapunt 13) |
| Portefeuillehouders: | de heer Gradisen (burgemeester)<br>de heer Dillerop (wethouder)<br>de heer Herings (wethouder)<br>de heer Rodoe (wethouder) |
| Gemeentesecretaris: | de heer Mariman |
| Overige genodigden: | de heer Berben (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 5 en 7)<br>de heer Coumans (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 6)<br>mevrouw Hermens (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 6)<br>de heer Berens (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 11) |
| Externe ondersteuning: | |

Aanvangstijd: 19.30 uur Sluitingstijd: 22.08 uur

### *Geluidsopnamen*

***Geluidsfragmenten van de vergadering zijn per agendapunt terug te luisteren op***
***https://ris2.ibabs.eu/Calendar/Index/MookenMiddelaar***

## *Adviezenlijst*

**1 Opening**

- De voorzitter opent de vergadering en heet allen van harte welkom.
- De vergadering is live te volgen via de website (alleen geluid).
- Er zijn geen berichten van verhindering.

**2 Vragenuur**

- Vraag van mw. Jansen Groesbeek (DGP) over het kunstwerk van Oscar Goedhart. Antwoord wethouder Dillerop.
- Vraag van mw. Jansen Groesbeek (DGP) over de verkeerssituatie Veldweg/snelfietsroute naar aanleiding van ingekomen stuk ID 3299. Antwoord wethouder Rodoe.
- Vraag van mw. Smits (DGP) over de slechte waterloop en verkeersveiligheid van de Heikantseweg en vraag van mw. van Keulen (GroenLinks) over de verkeersveiligheid en weginrichting van Heikantseweg naar aanleiding van ingekomen stuk ID 3298. Toezegging wethouder Rodoe (zie bijlage 1)

**3 Vaststellen agenda d.d. 7 juni 2023**

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgelegd.

**4 Vaststellen adviezenlijst Algemene commissie d.d. 12 april 2023**

De adviezenlijst wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

**5 Zienswijze jaarstukken 2022 en begroting 2024 Groene Metropoolregio Nijmegen**

Status: om advies
Portefeuillehouder: H. Rodoe

Voorstel om te besluiten:

1. Kennis te namen van de jaarrekening 2022, de begroting 2024, de meerjarenbegroting 2025-2027 en de jaarstukken 2022 van The Economic Board;
2. Kennis te nemen van de zienswijze van het college op de begroting 2024
3. Geen zienswijze in te dienen t.a.v. de jaarrekening 2022.
4. In te stemmen met het VNG-Gelderland-lidmaatschap van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen.

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**6 Zienswijze financiële stukken Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN) en oprichting Stichting Waarborgfonds**

Status: om advies
Portefeuillehouders: mr. drs. W. Gradisen en F.N. Dillerop

Vraag van mw. De Vito (VVD) en dhr. Broekmans (PvdA) over het vragen van een vermindering van de kosten voor Mook bij de begroting. Toezegging wethouder Dillerop (zie bijlage 1)

Voorstel om te besluiten:

1. Geen zienswijze in te dienen op de jaarrekening 2022 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord.
2. Geen zienswijze in te dienen op de eerste begrotingswijziging 2023 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord.
3. Een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord.

4. Geen zienswijze in te dienen op het ontwerpbesluit tot het oprichten van de Stichting Waarborgfonds.

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**7 Zienswijze ontwerpbegroting MGR**

Status: om advies
Portefeuillehouders: mr. drs. W. Gradisen en F.N. Dillerop

Voorstel om te besluiten:
1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2022 inclusief resultaatsbestemming en bijgaande zienswijze van het college.
2. In te stemmen met de begroting 2024 en de bijgestelde begroting 2023 en bijgaande zienswijze in te dienen
3. De meerjarenbegroting 2025-2027 voor kennisgeving aan te nemen.
4. Voornoemde zienswijzen in één brief te vervatten

Advies: Hamerstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**8 Zienswijze jaarrekening 2022 en begroting 2024 GR MARN**

Status: om advies
Portefeuillehouder: H. Rodoe

Voorstel om te besluiten:
1. De zienswijze over voorliggende jaarrekening 2022, begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 van de GR MARN vast te stellen, waarin we aangeven :
   1.1. In te stemmen met de concept Jaarrekening 2022 van de GR MARN;
   1.2. In te stemmen met het voorstel om het te bestemmen resultaat van € 115.004 toe te voegen aan de winstreserve;
   1.3. In te stemmen om de vrijval over 2022 uit de bestemmingsreserve (€466.545) én de uitkering van het ontvangen dividend ARN B.V. over 2021 (€510.000) minus een reservering voor MARN+ (€100.000) aan gemeenten uit te keren in twee delen (juli en oktober 2023);
   1.4. In te stemmen met de concept Begroting 2024 en de Meerjarenraming 2025-2027 op voorwaarde dat het Algemeen Bestuur toeziet dat de aangegeven aanpassingen van de Adviesfunctie op de meerjarenbegroting 2024 correct worden doorgevoerd;
2. De brief aan het Algemeen Bestuur van de GR MARN met de zienswijzen vast te stellen.

Advies: Hamerstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**9 Afhandeling bezwaarschrift komgrens N271**

Status: om advies
Portefeuillehouder: H. Rodoe

Verzoek van mw. van Brunschot (VVD) tot herhaling toezegging 207. Bevestigd door wethouder Rodoe.

Voorstel om te besluiten:
1. Het bezwaarschrift d.d. 9 januari 2023, dat namens de camping de Geuldert is ingediend tegen uw besluit d.d. 15 december 2023, ongegrond te verklaren.
2. Uw besluit van 15 december 2022 in stand te laten onder aanvulling van de motivering zoals opgenomen in het verweerschrift dat namens de gemeenteraad is ingediend tijdens de hoorzitting d.d. 13 maart 2023 en het advies van de commissie bezwaarschriften d.d. 24 maart 2023.

Advies: Hamerstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**10 Coördinatieregeling Heikantseweg 30/Bouwsteeg 17 Middelaar**

Status: om advies
Portefeuillehouder: A.F. Herings

Voorstel om te besluiten:
1. Akkoord gaan met de toepassing van de coördinatieregeling voor de ruimtelijke procedure voor de locatie aan de Heikantseweg 30/Bouwsteeg 17 te Middelaar.

Advies: Hamerstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**11 Deelsubsidieverordening leefomgeving 2023**

Status: om advies
Portefeuillehouder: F.N. Dillerop

Voorstel om te besluiten:
1. vast te stellen de Deelsubsidieverordening Leefomgeving Mook en Middelaar 2023

Advies: Hamerstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**12 Krediet vervangen ballenvangers Astrantia**

Status: om advies
Portefeuillehouder: F.N. Dillerop

Vraag van mw. van Brunschot (VVD) voor overzicht over verantwoordelijkheid gemeente en verantwoordelijkheid Astrantia met betrekking tot onderhoud en het meerjarenonderhoudsplan. Toezegging wethouder Dillerop (zie bijlage 1)

Voorstel om te besluiten:
1. Instemmen met het realiseren van 6 nieuwe ballenvangers achter de doelen van Astrantia te Middelaar.
2. Een krediet ter hoogte van € 30.000 beschikbaar te stellen.

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**13 Wegsleepverordening gemeente Mook en Middelaar 2023**

Status: om advies
Portefeuillehouders: mr. drs. W. Gradisen en H. Rodoe

Voorstel om te besluiten:
1. vast te stellen de volgende verordening: Wegsleepverordening gemeente Mook en Middelaar 2023

Advies: Hamerstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**14 Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning**

Status: om advies
Portefeuillehouder: mr. drs. W. Gradisen

Voorstel om te besluiten:
1. de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning gemeente Mook en Middelaar 2023 vast te stellen.

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**6 Sluiting en concept-adviezenlijst**

De voorzitter dankt iedereen voor zijn of haar aanwezigheid en sluit de vergadering om 22.08 uur.

Bijlagen:

1. Toezeggingen Algemene commissie 7 juni 2023

Aldus ongewijzigd vastgesteld door de Algemene commissie op … 2023.

Gemeente Mook en Middelaar

| ID | Titel | Agendapunt | Toezegging | Portefeuillehouder |
|---|---|---|---|---|
| 233 | Uitleg griffie werkwijze declaratie fractievergoedingen | Algemene commissie 07-06-2023 14. Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning | De griffier zegt toe n.a.v. van vraag van de heer Broekmans (PvdA) uitleg te geven over de werkwijze van de declaraties van de fractievergoedingen. | |
| 232 | Overzicht verantwoordelijkheden onderhoud gemeente en Astrania | Algemene commissie 07-06-2023 12. Krediet vervangen ballenvangers Astrantia | De wethouder zegt toe n.a.v. vragen van mw. van Brunschot (VVD) het gevraagde overzicht wie waarvoor verantwoordelijk (gemeente en Astrantia) is mbt tot onderhoud bij Astrantia en het meerjarenonderhoudsplan schriftelijk beschikbaar te stellen. | F.N. Dillerop |
| 231 | Bedrag vermindering kosten Mook bij begroting VRLN | Algemene commissie 07-06-2023 6. Zienswijze financiële stukken Veiligheidsregio Limburg Noord (VRLN) en oprichting Stichting Waarborgfonds | Wethouder Dillerop zegt n.a.v. van vragen van mw. De Vito (VVD) en dhr. Broekmans (PvdA) toe om schriftelijk terug te komen op de vraag over de bij wie het bedrag van de Mookse vermindering wordt neergelegd na de correctie van de vermindering van de kosten bij de begroting. | F.N. Dillerop |
| 230 | Gesprek inwoners Heikantseweg wateroverlast | Algemene commissie 07-06-2023 2. Vragenuur | De wethouder zegt n.a.v. van de vraag van mw. Smits (DGP) toe het gesprek aan te gaan met inwoners van de Heikantseweg ivm de ervaren wateroverlast. Zodra werkzaamheden aan de N271 zijn afgerond wordt in gesprek gegaan met inwoners of er maatregelen zijn om de snelheid te beperken met de kanttekening dat de weg niet opnieuw wordt ingericht, daarvoor zijn geen middelen en de weg is ook niet opgenomen in het Wegenverkeersplan. | H. Rodoe |

Gemeente Mook en Middelaar

# Adviezenlijst

## Commissie Begroting & Rekening 8 juni 2023

### *Presentielijst*

| | |
|---|---|
| Commissieleden: | de heer Van der Linden (DGP)<br>mevrouw King (DGP)<br>de heer Claessens (GroenLinks)<br>mevrouw Roozendaal (GroenLinks)<br>de heer Broekmans (PvdA)<br>de heer Scheltinga (PvdA)<br>de heer Heisen (PvdA)<br>mevrouw van Brunschot (VVD)<br>de heer Salemink (VVD) |
| Afwezig: | |
| Voorzitter: | de heer Brinkhoff |
| Commissiegriffier: | |
| Griffier: | mevrouw van Arensbergen |
| Portefeuillehouders: | de heer Gradisen (burgemeester)<br>de heer Dillerop (wethouder)<br>de heer Herings (wethouder)<br>de heer Rodoe (wethouder) |
| Gemeentesecretaris: | de heer Mariman |
| Overige genodigden: | de heer Verbeet (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 5 en 7)<br>de heer Geurts (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 6)<br>mevrouw Klaassens (ambtelijke ondersteuning, agendapunt 6) |
| Externe ondersteuning: | |

Aanvangstijd: 19.30 uur Sluitingstijd: 20:45 uur

### *Geluidsopnamen*

***Geluidsfragmenten van de vergadering zijn per agendapunt terug te luisteren op***
***https://ris2.ibabs.eu/Calendar/Index/MookenMiddelaar***

## *Adviezenlijst*

**1 Opening**

- De voorzitter opent de vergadering en heet allen van harte welkom.
- De vergadering is live te volgen via de website (alleen geluid).
- Er zijn geen berichten van verhindering.

**2 Vragenuur**

Er zijn geen vragen aangemeld voor het vragenuur.

**3 Vaststellen agenda d.d. 8 juni 2023**

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgelegd.

**4 Adviezenlijst gecombineerde commissie Samenleving en Begroting en Rekening van 6 december**

- De adviezenlijst van de gecombineerde commissie Samenleving en Begroting en Rekening van 6 december is vastgesteld op 25 januari 2023 in de Algemene commissie.
- Er zijn verder geen opmerkingen. De adviezenlijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

**5 Jaarstukken 2022**

Status: om advies
Portefeuillehouder: A.F. Herings

Voorstel om te besluiten:

1. Kennis te nemen van de (nagezonden) controleverklaring en het (nagezonden) accountantsverslag bij de Jaarstukken 2022;
2. De Jaarstukken 2022, inclusief de (nagezonden) controleverklaring vast te stellen;
3. Het bruto jaarrekeningresultaat van € 1.893k voordelig als volgt te bestemmen:
    a. de restant budgetten waartegenover een directe onttrekking uit de VBR staat middels eerdere besluitvorming, groot € 180k, over te hevelen naar 2023;
    b. een bedrag van € 210k toe te voegen aan de nieuw in te stellen ‘Voorziening wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders’;
    c. een bedrag van € 45k toe te voegen aan de bestemmingsreserve Vluchtelingen en statushouders;
    d. een bedrag van € 260k over te hevelen naar 2023 via de bestemmingsreserve Budgetoverheveling;
    e. het netto resultaat van € 1.378k voordelig toe te voegen aan de Vrij besteedbare reserve;
4. De restant kredieten zoals vermeld op pagina’s 10 t/m 12 van de Jaarstukken 2022, over te hevelen naar 2023.

Over de volgende vragen en antwoorden zijn aanvullende vragen gesteld in de commissie:

| | |
|---|---|
| Vraag 6 | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 7 | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 9: | de heer Broekmans (PvdA) |
| Vraag 9: | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 23 | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 29 | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 32 | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 33 | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 31 | mevrouw King (DGP) |
| Vraag 34 | mevrouw Van Brunschot (VVD) |
| Vraag 43 | mevrouw King (DGP) |
| Vraag 43 | de heer Salemink (VVD) |
| Vraag 46 | de heer Salemink (VVD) |
| Vraag 49 | mevrouw Van Brunschot (VVD) |
| Vraag 63 | mevrouw Van Brunschot (VVD) |
| Vraag 65 | mevrouw Van Brunschot (VVD) |
| Vraag 71 | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 73 | mevrouw Van Brunschot (VVD) |
| Vraag 76 | de heer Claessens (GroenLinks) |
| Vraag 78 | de heer Salemink (VVD) |
| Vraag 81 | de heer Scheltinga (PvdA) |
| Vraag 84 | de heer Salemink (VVD) |
| Vraag 86 | mevrouw Van Brunschot (VVD) |
| Vraag 102 | mevrouw Van Brunschot (VVD) |
| Vraag 104 | de heer Van der Linden (DGP) |

Toelichting door de heer Broekmans (voorzitter auditcommissie)

De accountantscontrole is nog niet volledig afgerond; op basis van hetgeen waarvan de controle wel is afgerond heeft de accountant aangegeven dat hij voornemens is een goedkeurende verklaring af te geven. Dus onder voorbehoud dat er niets naar voren komt uit de resterende controle.

Escape zou zijn, als de afronding meer tijd vergt maar dit geen grote risico's omvat, om net zoals in 2021 de behandeling wel in de raadsvergadering van 15 juni te laten plaatsvinden, maar de besluitvorming in de raadsvergadering van 13 juli. Dit is dan nog een tijdige vaststelling; de vastgestelde jaarrekening dient namelijk vóór 15 juli bij de provincie worden aangeleverd.

De commissie B&R spreekt af wanneer het laatste het geval; de besluitvorming van de jaarstukken 2022 wordt aangehouden tot de raadsvergadering op 13 juli; er vindt dan geen behandeling in de commissie B&R plaats.

Aanvullende vragen in tweede termijn

- De heer Scheltinga (PvdA) inzake het raadsbesluit onder 3b *'Voorziening wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders';* reactie wethouder Herings / de heer Verbeet.

- Mevrouw Van Brunschot (VVD) nav de gestelde vraag van de heer Scheltinga of er nog meer dingen die in het voorstel staan die veranderd worden naar aanleiding van de accountantscontrole; reactie wethouder Herings / de heer Verbeet;

Advies: Bespreekstuk voor de raad van 15 juni 2023.

**6 Sluiting en concept-adviezenlijst**

De voorzitter dankt iedereen voor zijn of haar aanwezigheid en sluit de vergadering om 20.45 uur.

Bijlagen:

1. -

Aldus ongewijzigd vastgesteld door de Commissie Begroting & Rekening … 2023.

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

| | |
|---|---|
| **Documentnummer** | **ZM23.00399** |
| **Onderwerp** | **Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert** |
| **Datum raadsvergadering** | **13 juli 2023** |
| **Raadscommissie** | Samenleving |
| **Datum raadscommissie** | 5 juli 2023 |
| **Programma** | Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting |
| **Portefeuillehouder** | A.F. Herings |

## Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert

**Inleiding**

Het perceel waar op dit moment de volkstuinenvereniging Middelwaert is gevestigd maakt deel uit van de woningbouwplannen voor Molenhoek Zuid. De volkstuinenvereniging gaat daarom verhuizen naar een nieuwe locatie. De nieuwe locatie maakt deel uit van de voormalige woningbouwlocatie Cuijksesteeg. Het perceel zelf is gelegen aan de Startsedijk tussen nummer 3 en 5.

Het ontwerpbestemmingsplan heeft vanaf 3 maart 2023 voor een periode van zes weken ter visie gelegen. Tijdens deze periode zijn er drie zienswijzen ontvangen. De zienswijzen zijn inmiddels samengevat en van een reactie voorzien in de nota zienswijzen.

**Voorstel**

1. In te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen conform de bijgevoegde nota zienswijzen;
2. In te stemmen met de voorgestelde wijzigingen;
3. Het bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaart gewijzigd vast te stellen;
4. De raad voor te stellen geen exploitatieplan vast te stellen;

**Beoogd effect**

De verplaatsing van de Volkstuinen aan de Halderweg naar de nieuwe locatie aan de Startsedijk planologisch mogelijk te maken.

## Argumenten

*1.1 De zienswijzen leiden niet tot grote wijzigingen in het bestemmingsplan*
Er zijn drie zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn samengevat en van een reactie voorzien in de bijgevoegde nota zienswijzen. In de nota is weergegeven welke wijzigingen worden voorgesteld ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan.

*2.1 Er zijn enkele aanpassingen*
Naar aanleiding van de zienswijzen zijn enkele aanpassingen aan het bestemmingsplan voorgesteld. Ook ambtshalve wordt er voorgesteld om een aanpassing aan de plankaart en de regels te doen naar aanleiding van een grondruil met naastgelegen agrarisch bedrijf. Voorgesteld wordt om het agrarisch perceel toe te voegen aan het bestemmingsplan zodat de nieuwe begrenzing goed verwerkt kan worden. Daartoe dient dan ook in de regels de bestemming ‘Agrarisch met waarden – Landschappelijke en natuurwaarden’ uit het onderliggende bestemmingsplan opgenomen te worden.

*3.1 Ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan is het plan op een aantal onderdelen gewijzigd*
Zoals hierboven beschreven zijn er op basis van de zienswijzen en ambtshalve een aantal aanpassingen voorgesteld ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Aangezien hiermee het bestemmingsplan op onderdelen afwijkt van het ontwerpbestemmingsplan zoals dat ter visie heeft gelegen, is er sprake van een gewijzigde vaststelling.

*4.1 De gemeente is zelf eigenaar*
Aangezien de gemeente zelf eigenaar van de gronden is en opdrachtgever voor het opstellen van het bestemmingsplan is er geen exploitatieplan nodig.

## Kanttekeningen

-

## Financiën

In de structuurvisie Het Lierdal 2010-2020 is opgenomen dat, indien de volkstuinen moeten verplaatsen voor herontwikkeling ten behoeve van woningbouw de gemeente deze verplaatsing zal faciliteren. Indicatief is daarvoor een bedrag opgenomen van €250.000 (prijspeil 2009). De verplaatsing komt daarmee ten laste van de woningbouwontwikkeling Molenhoek Zuid.
Met de ontwikkelaars van Molenhoek Zuid zijn afspraken gemaakt voor de vergoeding van een deel van deze kosten. De overige kosten worden gedekt uit de verkoop van de gemeentelijke gronden aan de ontwikkelaars.

## Communicatie

Na de (gewijzigde) vaststelling van het bestemmingsplan wordt de publicatie op de voorgeschreven wijze kenbaar gemaakt. Als een bestemmingsplan gewijzigd wordt vastgesteld moet er formeel zes weken worden gewacht voordat het besluit gepubliceerd mag worden en het vastgestelde bestemmingsplan ter visie mag worden gelegd, zodat de provincie eventueel kan reageren op de wijzigingen in het plan. Gezien de vaststellingsdatum 13 juli 2023 mag het besluit op zijn vroegst vrijdag 25 augustus 2023 worden gepubliceerd. Aangezien het onwenselijk is om een bestemmingsplan in de zomervakantie ter visie te leggen, is dit wat planning betreft geen probleem.

## Uitvoering

Het vastgestelde bestemmingsplan wordt gepubliceerd en voor een periode van zes weken ter visie gelegd. Tijdens deze termijn kan iemand die een zienswijze heeft ingediend een beroep instellen

tegen het besluit en kan iedereen een beroep indienen ten aanzien van de gewijzigde onderdelen. Nadat de beroepstermijn is afgelopen, treedt het bestemmingsplan in werking, tenzij er een verzoek om een voorlopige voorziening wordt ingediend. Indien er geen beroep is ingesteld, dan is het bestemmingsplan vanaf dat moment onherroepelijk. Indien er wel een beroep wordt ingesteld hangt dit af van de behandeling van het beroep door Raad van State.

## Bijlage(n)

1. Ontwerpbestemmingsplan;
2. Nota zienswijzen;

Mook, 13 juni 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

# Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

**Documentnummer** **ZM23.00399**
**Onderwerp** **Vaststelling bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 20 juni 2023

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 5 juli 2023

## Besluit:

1. In te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen conform de bijgevoegde nota zienswijzen;
2. In te stemmen met de voorgestelde wijzigingen;
3. Het bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert gewijzigd vast te stellen;
4. De raad voor te stellen geen exploitatieplan vast te stellen;

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

{{esl:Signer1:capture:size(200,50)}} {{esl:Signer2:capture:size(200,50)}}

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

# Volkstuinen Middelwaert

# Inhoudsopgave

**Toelichting** **5**

**Hoofdstuk 1 Inleiding** **6**
1.1 Aanleiding voor het bestemmingsplan 6
1.2 Ligging plangebied 6
1.3 Geldend bestemmingsplan 7
1.4 Leeswijzer 8

**Hoofdstuk 2 Gebiedsvisie** **9**
2.1 Huidige situatie 9
2.2 Toekomstige situatie 10

**Hoofdstuk 3 Beleidskader** **11**
3.1 Rijksbeleid 11
3.2 Provinciaal beleid 13
3.3 Gemeentelijk beleid 15

**Hoofdstuk 4 Milieu- & omgevingsaspecten** **16**
4.1 Verkeer & parkeren 16
4.2 Bodem 16
4.3 Geluid 17
4.4 Milieuzonering 18
4.5 Luchtkwaliteit 19
4.6 Geur 21
4.7 Externe veiligheid 22
4.8 Waterhuishouding 24
4.9 Ecologie 25
4.10 Archeologie & cultuurhistorie 27
4.11 Leidingen 28
4.12 Vormvrije MER-beoordeling 29

**Hoofdstuk 5 Juridische planbeschrijving** **30**
5.1 Algemeen 30
5.2 Wijze van bestemmen 30

**Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid** **31**
6.1 Economische uitvoerbaarheid 31
6.2 Overleg 31
6.3 Maatschappelijke haalbaarheid 31

**Bijlagen bij toelichting** **32**

**Bijlage 1 Historisch bodemonderzoek** **33**

**Bijlage 2 Quickscan ecologie** **34**

**Bijlage 3 Stikstofdepositieonderzoek** **35**

**Regels** **36**

**Hoofdstuk 1** **Inleidende regels** **37**
Artikel 1 Begrippen 37
Artikel 2 Wijze van meten 40

**Hoofdstuk 2** **Bestemmingsregels** **41**
Artikel 3 Recreatie - Volkstuin 41
Artikel 4 Waarde - Archeologie 43
Artikel 5 Waterstaat - Waterbergend rivierbed 45

**Hoofdstuk 3** **Algemene regels** **47**
Artikel 6 Anti-dubbeltelregel 47
Artikel 7 Algemene bouwregels 47
Artikel 8 Algemene gebruiksregels 47
Artikel 9 Algemene aanduidingsregels 48
Artikel 10 Algemene afwijkingsregels 50
Artikel 11 Algemene wijzigingsregels 50

**Hoofdstuk 4** **Overgangs- en slotregels** **51**
Artikel 12 Overgangsrecht 51
Artikel 13 Slotregel 51

**Bijlagen bij regels** **53**

**Bijlage 1** **Werken en werkzaamheden** **54**

**Bijlage 2** **Gemeentelijke archeologische beleidskaart** **55**

# Toelichting

# Hoofdstuk 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding voor het bestemmingsplan

De gemeente Mook en Middelaar heeft het voornemen om het volkstuinencomplex Middelwaert aan de noordwestzijde van Molenhoek te verplaatsen naar de zuidzijde van de bebouwde kom van Mook. Hiermee wordt ter plaatse van de bestaande locatie plaats gemaakt voor woningbouw.

De ontwikkeling van de volkstuinen op de nieuwe locatie past niet in het geldende bestemmingsplan. Omdat het initiatief wel passend is op de locatie, wordt medewerking verleend aan een herziening van het bestemmingsplan. In dit document wordt dit toegelicht en gemotiveerd waarom dat kan volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

## 1.2 Ligging plangebied

Het plangebied is gelegen ten zuidoosten van de kern Mook en omvat een deel van het perceel dat kadastraal bekend staat als gemeente Mook en Middelaar, sectie C, nummer 1937. Het plangebied heeft een omvang van circa 16.600 $m^2$ en wordt hoofdzakelijke begrenst door agrarische gronden. Langs de westzijde zijn enkele woonpercelen gelegen. Navolgende afbeeldingen tonen globaal de ligging en begrenzing van het plangebied in de omgeving. Voor de exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar de verbeelding.

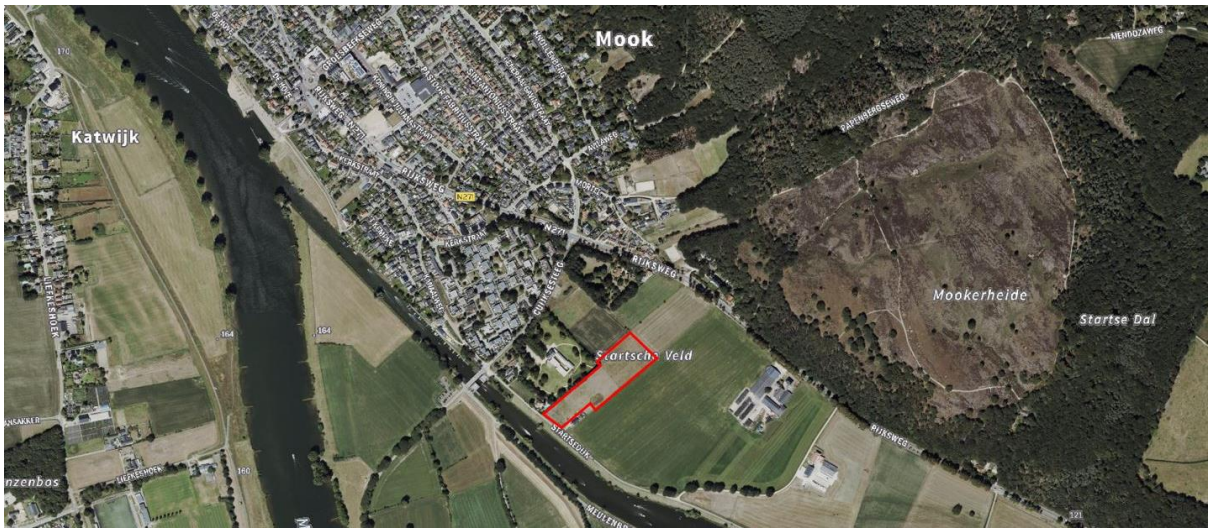


*Globale ligging plangebied (rode omkadering)*



*Globale begrenzing plangebied (rode omkadering)*

## 1.3 Geldend bestemmingsplan

Voor het plangebied geldt het bestemmingsplan 'Mookerplas e.o., 1e herziening', zoals op 9 juli 2020 is vastgesteld door de gemeenteraad van Mook en Middelaar. Ter plaatse van het plangebied geldt de enkelbestemming 'Agrarisch met waarden - Landschappelijke en natuurwaarden' ten behoeve van agrarisch gebruik en de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van aanwezige abiotische, natuurlijke, archeologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Tevens geldt ter plaatse van het plangebied de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie ', voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende archeologische waarden. Ook is het plangebied vanwege de ligging in het rivierbed van de Maas voorzien van de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterbergend rivierbed'.



*Uitsnede verbeelding geldend bestemmingsplan*

De beoogde ontwikkeling past niet binnen de geldende bestemmingsplannen. Vandaar dat het noodzakelijk is om een nieuw bestemmingsplan vast te stellen.

## 1.4 Leeswijzer

Het bestemmingsplan bestaat uit meerdere onderdelen: een verbeelding waarop de bestemmingen in het plangebied zijn aangegeven en regels waarin de bepalingen voor de op de verbeelding vermelde bestemmingen zijn opgenomen. Het bestemmingsplan gaat vergezeld van een toelichting waarin de achtergronden van het bestemmingsplan zijn beschreven. De verbeelding vormt samen met de regels het juridische bindende deel van het bestemmingsplan. In de toelichting worden de keuzes die in het bestemmingsplan worden gemaakt nader gemotiveerd en verantwoord. De toelichting kan globaal opgedeeld worden in vier delen.

**Inleiding en gebiedsvisie**
In hoofdstuk 1 zijn de aanleidingen en het kader voor de planherziening beschreven. Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de huidige en toekomstige situatie van het plangebied.

**Verantwoording**
Hoofdstukken 3 en 4 geven de achtergronden, toelichting en motivatie op de gemaakte keuzen weer die uiteindelijk hebben geleid tot de uitgewerkte planopzet. In dit planonderdeel worden onder meer het (beleids)kader en de milieuaspecten uiteengezet.

**Juridische planbeschrijving**
In hoofdstuk 5 wordt de juridische planopzet beschreven. Doel is een nadere onderbouwing te geven wat met het plan wordt beoogd en hoe de instrumenten regels en verbeelding hierbij worden gehanteerd.

**Uitvoerbaarheid**
Het laatste deel (hoofdstuk 6) gaat in op de financieel-economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan.

# Hoofdstuk 2 Gebiedsvisie

## 2.1 Huidige situatie

Het plangebied aan de Startsedijk ong. te Mook bestaat in de bestaande situatie uit grasland. Er zijn geen bomen of oppervlaktewater aanwezig.

Het plangebied is gelegen naast een woonperceel en een agrarisch bedrijfsperceel. In de omgeving van het plangebied is agrarisch gebied en bosgebied de Mookerheide aanwezig. Op navolgende afbeeldingen zijn impressies van het plangebied en de omliggende bestaande bebouwing weergegeven.



*Impressie van het plangebied vanaf de Startsedijk*

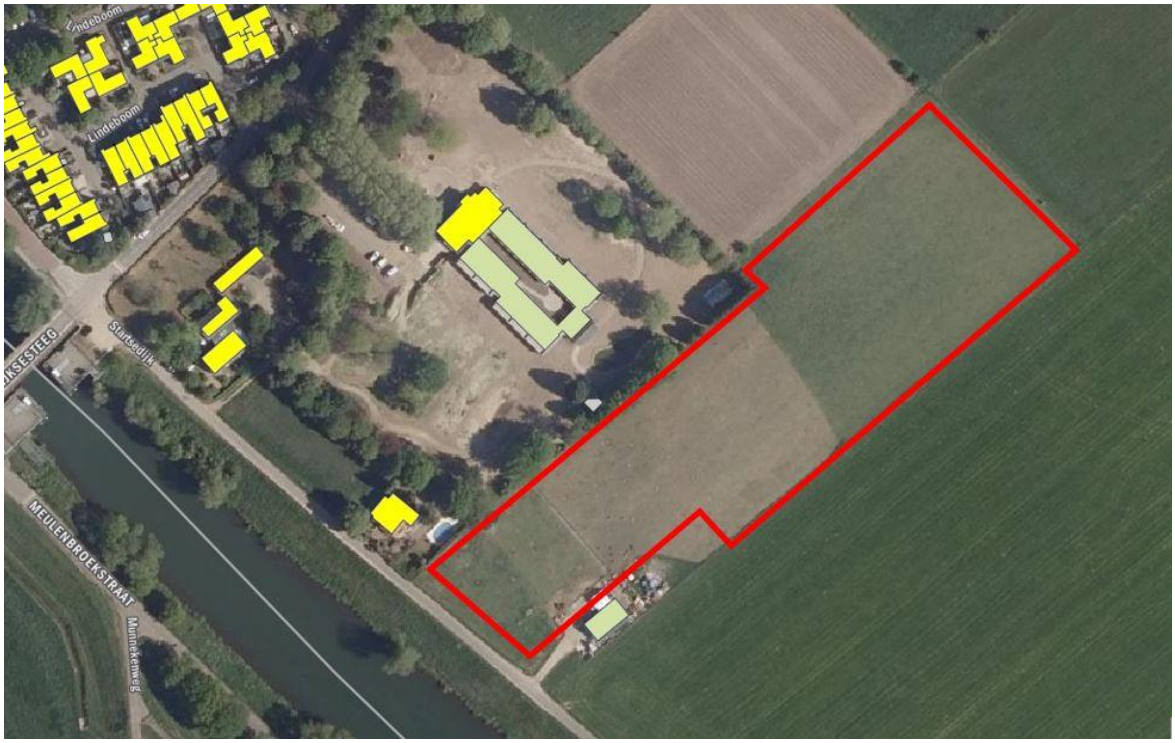


*Impressie bestaande bebouwing met globale aanduiding plangebied (rode omkadering)*

## 2.2 Toekomstige situatie

De gemeente Mook en Middelaar is voornemens om het volkstuinencomplex Middelwaert aan de noordwestzijde van Molenhoek te verplaatsen naar het plangebied. Door deze verplaatsing wordt ter plaatse van de bestaande locatie plaats gemaakt voor woningbouw.

Binnen het volkstuinencomplex is ruimte voor ongeveer 100 volkstuinen met een oppervlakte van circa 100 $m^2$. Per volkstuin is er de mogelijkheid om een teeltkas te realiseren.

De locatie wordt ontsloten via een nieuwe weg aan de zuidzijde van het plangebied die aansluit op de Startsedijk. Ten westen van de toegangsweg worden de parkeerplaatsen gerealiseerd. Achter de parkeerplaatsen komt een pomphuis en een gemeenschappelijke voorziening met een praothuus, berging, terras en afdak. Ook komt er een mestopslag. Deze is ongeveer 5,0 bij 7,0 m, bestaande uit stelconplaten met een betonnen opstaande rand van ongeveer 1,0 m hoog. Deze zal aan de oostzijde van het plangebied komen en afzonderlijk via de Startsedijk ontsloten worden. De volkstuinen worden via diverse paden toegankelijk gemaakt.

# Hoofdstuk 3 Beleidskader

## 3.1 Rijksbeleid

### 3.1.1 Nationale Omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de opvolger van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), waarin het Rijk een lange termijn visie geeft op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI geeft richting en helpt keuzes te maken. Bij de afweging van keuzes wordt bij voorkeur gekozen voor slimme combinaties van functies, wordt uitgegaan van de specifieke kenmerken en kwaliteiten van gebieden en worden beslissingen niet uitgesteld of doorgeschoven.

De nationale belangen en opgaven waarop het Rijk wil sturen en richting wil geven, komen samen in de volgende vier prioriteiten:

- Ruimte maken voor klimaatadaptatie en energietransitie;
- De economie van Nederland verduurzamen en ons groeipotentieel behouden;
- Steden en regio's sterker en leefbaarder maken;
- Het landelijk gebied toekomstbestendig ontwikkelen.

*Planspecifiek*
De voorgenomen ontwikkeling is niet in strijd met de prioriteiten uit de NOVI. De NOVI vormt geen belemmering voor dit plan. De ligging van het plangebied in ehet waterbergend regime van de Maas wordt in subparagraaf 3.1.2 getoetst.

### 3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) borgt een aantal van de nationale ruimtelijke belangen die deel uitmaken van het beleid, zoals beschreven in de voorganger van de NOVI, oftewel de SVIR. Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, vervalt het Barro. De regels van het Barro worden dan vervangen door het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL). Het BKL wordt de uitwerking, in regelgeving, van het beleid dat in de NOVI staat. Zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is, is het Barro nog van toepassing.

In het Barro, ook wel bekend als de AMvB Ruimte, zijn 14 nationale belangen opgenomen die juridische borging vereisen. Het besluit is gericht op doorwerking van de nationale belangen in provinciaal beleid en gemeentelijke bestemmingsplannen. Dat betekent dat het Barro voor de opgenomen onderwerpen regels geeft over bestemmingen en het gebruik van gronden. Daarnaast kan zij aan de gemeente opdragen in de toelichting bij een bestemmingsplan bepaalde zaken uitdrukkelijk te motiveren.

*Planspecifiek*

- ***Radarverstoringsgebied***

Het plangebied is gelegen in een 'radarverstoringsgebied' met een bouwbeperking voor bouwhoogtes van meer dan 90,0 m t.o.v. NAP. Aangezien de bouwhoogte van eventuele bouwwerken daar ruim onder valt, blijft dit bestemmingsplan ruim onder de maximale bouwhoogte uit het Rarro. Daarmee is geborgd dat het planvoornemen niet van invloed is op het radarbeeld van een radarstation.

- ***Obstakelbeheergebied***

Rondom militaire luchtvaartterreinen zijn zones met beperkingen opgenomen in verband met geluid en veiligheid. Ten zuidwesten van het plangebied ligt miltair luchtvaartterrein ‘Vliegbasis Volkel’. De aanvliegroute voor het vliegveld is onder andere gesitueerd over de planlocatie. Vanuit het belang van geluid en veiligheid gelden voor de aanvliegroute diverse bepalingen over de maximale bouwhoogte van gebouwen. Deze maximale hoogte is 150 meter boven NAP. Voor het bestemmingsplan vormt dit geen beperking.

- ***Waterbergend rivierbed***

Behalve binnen een radarverstoringsgebied ligt het plangebied binnen de begrenzing van het waterbergend rivierbed van de Maas en valt daarmee binnen het onderwerp 'Grote rivieren' waar een bijzonder rijksbelang van toepassing is. Bij ontwikkelingen binnen het rivierbed kan volgens het 'Besluit tegemoetkoming schade bij rampen' geen aanspraak worden gemaakt op enige compensatie bij schade, als het een bouwwerk betreft binnen het winterbed van de Maas en deze ná 19 april 1996 (inwerkingtreding van de Beleidslijn Ruimte voor de rivier) is gerealiseerd.

In titel 2.4 van het Barro is de ruimtelijke doorwerking geregeld. De artikelen 2.4.1. t/m 2.4.5 Barro stellen algemene eisen aan de inhoud van nieuwe bestemmingsplannen die betrekking hebben op gronden die niet behoren tot de zogenaamde 'artikel 6.16-gebieden' van het Waterbesluit, zoals het plangebied. De volkstuinen binnen onderhavig initiatief worden geheel gerealiseerd in het deel van het Waterbergend rivierbed waar paragraaf 6 binnen hoofdstuk 6 van het Waterbesluit op van toepassing is.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen het waterbergend rivierbed moet het veilig en doelmatig gebruik van het oppervlaktewaterlichaam gewaarborgd blijven en mogen geen feitelijke belemmeringen voor de vergroting van de afvoercapaciteit van de rivier ontstaan. De situering moet zodanig zijn dat de waterstandsverhoging en/of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is en de ecologische toestand van het oppervlaktewaterlichaam niet mag verslechteren. Het eventueel resterende waterstandseffect en de afname van het bergend vermogen dienen te worden gecompenseerd.

*Nieuwe ontwikkelingen t.a.v. status rivierbed*
In juni 2020 nam de minister van Infrastructuur en Waterstaat het besluit om de status rivierbed achter de dijken langs de Maas op te heffen. Enkele passages uit de brief:

- "Zodra een dijk veilig is, dat wil zeggen aan de huidige norm voldoet, en zo nodig is verlegd, vervalt de status rivierbed in het achterliggende binnendijkse gebied. Daarmee is er ook geen reden meer voor uitsluiting van de toepassing van de Wet tegemoetkoming schade bij rampen voor activiteiten vanaf 19 april 1996 en daarom ben ik voornemens deze te laten vervallen."
- "Deze lijn geldt ook voor Thorn-Wessem en de Lob van Gennep. Die gebieden maken we veiliger, maar ze houden eveneens een waterbergende functie die van belang is voor het hele Maassysteem. In het bestuurlijk overleg met de bestuurlijke partners uit de Maas is afgesproken om daar te werken met een aangepast regime van begrensde gebiedsontwikkelruimte in plaats van een individuele vergunningplicht."

De minister liet op 30 maart 2021 in een brief aan de Tweede Kamer weten dat tussen Rijk en regio overeenstemming is bereikt over de nadere uitwerking van deze ontwikkelruimte in de Lob van Gennep, waarin onderhavige locatie is gelegen. In de toekomst zijn er daardoor meer mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling in het gebied Lob van Gennep. De status rivierbed komt te vervallen zodra de schop de grond in gaat om de dijk te laten voldoen aan de waterveiligheidsnorm. Dat zal omstreeks 2025 gebeuren. Met het vervallen van de status rivierbed vervalt voor inwoners en bedrijven ook de individuele vergunningplicht voor bouwwerken op grond van de Waterwet. In plaats daarvan komen er randvoorwaarden in het omgevingsplan (het huidige bestemmingsplan). Dit maakt het voor inwoners en ondernemers eenvoudiger om hun woning of bedrijf te realiseren of uit te breiden. Ook komen na het vervallen van de status rivierbed alle gerealiseerde en nog te realiseren bouwwerken in aanmerking voor schadevergoeding volgens de Wet tegemoetkoming schade bij rampen. Het recht op schadevergoeding na een overstroming wordt hiermee voor iedereen gelijk."

### 3.1.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

De in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte geïntroduceerde 'ladder voor duurzame verstedelijking' is als procesvereiste vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In het geval van een nieuwe stedelijke ontwikkeling moet in de toelichting een onderbouwing opgenomen worden van nut en noodzaak van de nieuwe stedelijke ruimtevraag en de ruimtelijke inpassing. Hierbij wordt uitgegaan van de 'ladder voor duurzame verstedelijking'. De ladder wordt in artikel 3.1.6, lid 2 Bro als volgt omschreven:

*'De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.'*

In het kader van de duurzame ladder wordt ten aanzien van de definitie van bestaand stedelijk gebied de definitie uit de Bro gehanteerd: 'bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal-culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur.' Volgens de nota van toelichting bij het Bro moet worden bekeken of door het benutten van leegstaande verstedelijkingsruimte in bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien in de behoefte. Zoals ook volgt uit onder andere de uitspraak met het nummer 201303578/1/R4 kunnen, naar het oordeel van de Raad van State, planologische mogelijkheden waarvan nog geen gebruik is gemaakt, als leegstaande verstedelijkingsruimte worden aangemerkt. Een dergelijke locatie wordt gezien als onderdeel van het bestaand stedelijk gebied.

*Planspecifiek*
Dit bestemmingsplan voorziet in de realisatie van volkstuinencomplex Middelwaert. Dit betreft geen stedelijke ontwikkeling zoals deze in de Bro wordt gedefinieerd. Bovendien betreft het een verhuizing van een bestaand complex, waarbij het nieuwe complex in omvang vergelijkbaar is met het huidige. Toetsing aan de ladder voor duurzame verstedelijking is daarom niet nodig.

### 3.1.4 Conclusie

In het plangebied zijn geen nationale belangen in het geding.

## 3.2 Provinciaal beleid

### 3.2.1 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie Limburg is op 1 oktober 2021 vastgesteld door Provinciale Staten. In de Omgevingsvisie Limburg is de lange termijn visie van de provincie Limburg beschreven. In de visie staat beschreven hoe de provincie richting wil geven aan toekomstbestendige ontwikkeling en hoe daarbij steeds de balans wordt gezocht tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving.

De Omgevingsvisie richt zich op de langere termijn (2030-2050) en richt zich op drie hoofdopgaven:
- een aantrekkelijk, sociale, gezonde en veilige leefomgeving, zowel in stedelijk als in landelijk gebied;
- een toekomstbestendige, innovatieve en duurzame economie, inclusief landbouwtransitie;
- klimaatadaptie en energietransitie

Bij de afweging tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving worden de zogeheten Limburgse principes gehanteerd:
- streven naar een inclusieve, gezonde en veilige samenleving. De inrichting en ontsluiting van gebieden nodigt uit tot ontmoeten, recreëren en maatschappelijke betrokkenheid;
- de kenmerken en identiteit van gebieden staan centraal. Er is ruimte voor maatwerk;
- meer stad, meer land. Uitgaan van variatie in gebieden: stedelijke functies worden geconcentreerd in compacte steden en dorpen. Landelijke gebieden worden als tegenhanger van de drukkere stedelijke gebieden ontwikkeld;
- zorgvuldige omgang met ruimte en voorraden. Ingezet wordt op een sociaaleconomische ontwikkeling zonder vraagstukken af te wentelen naar volgende generaties.

*Planspecifiek*
De Omgevingsvisie doet geen specifieke uitspraken die van belang zijn voor de voorliggende ontwikkeling. De Omgevingsvisie vormt daarom geen belemmering voor het mogelijk maken van het volstuinencomplex op de onderhavige locatie.

### 3.2.2 Omgevingsverordening Limburg 2014

De Omgevingsverordening Limburg 2014 voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

*Planspecifiek*

- ***Bronsgroene landschapszone***

Op basis van de Omgevingsverordening is het plangebied gelegen in de 'Bronsgroene landschapzone'. Op grond van artikel 2.7.2 dient De toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Bronsgroene landschapszone, een beschrijving te bevatten van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd.

De kernkwaliteiten in de Bronsgroene landschapszone zijn gericht op het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf. Binnen het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg is het plangebied aageduid als een veldenlandschap in de vorm van oud bouwland. Een kwaliteitsimpuls kan behaald worden door het gebied open te houden en door langs de westzijde de erfbeplanting en groenstructuren te aan te brengen en te versterken.

Het plangebied is in de bestaande situatie open grasland. Door de realisatie van het volkstuinencomplex zal het plangebied beperkt worden bebouwd. Het betreft een gemeenschappelijke voorziening en per tuin is het mogelijk een teeltkas te realiseren. Om de omvang te beperken zijn de maximum toegestane oppervlaktes vastgelegd in de regels van dit bestemmingsplan. Zodoende zullen er zichtlijnen naar het achterliggende landschap behouden blijven. Bovendien zullen ten behoeven van de openheid op het complex in principe geen landschapselementen worden toegevoegd. Enkel ter inpassing van de gemeenschappelijke bebouwing wordt nabij de bebouwing erfbeplanting aangebracht. In de randen rondom het complex is wel verdichting mogelijk, in de vorm van bijvoorbeeld hagen (in aansluiting op het Maasheggenlandschap). Het groene karakter en visueel-ruimtelijke karakter zullen derhalve behouden blijven. Verder is het plangebied een grasland zonder reliëf of cultuurhistorische elementen. Deze worden derhalve niet aangetast. Negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone zijn zodoende niet aan de orde.

- ***Grondwaterbeschermingsgebied***

Ook is het plangebied gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied. Het onderhavige bestemmingsplan voorziet niet in activiteiten die een negatieve invloed kunnen hebben op het grondwater.

### 3.2.3 Omgevingsverordening Limburg (2021)

In de aanloop naar de invoering van de Omgevingswet is een nieuwe Omgevingsverordening vastgesteld, die de Omgevingsverordening Limburg 2014 op termijn zal vervangen. De nieuwe Omgevingsverordening past binnen de kaders en het instrumentarium van de Omgevingswet. Provinciale Staten hebben de nieuwe Omgevingsverordening vastgesteld op 17 december 2021. Omdat de Omgevingsverordening Limburg (2021) is gebaseerd op de Omgevingswet kan deze niet eerder in werking treden dan de Omgevingswet zelf. De inwerkingtreding van de Omgevingswet – en daarmee de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingsverordening – is nu voorzien op 1 januari 2024.

De Omgevingsverordening Limburg (2021) is hoofdzakelijk een beleidsneutrale omzetting van de Omgevingsverordening Limburg 2014, maar kent ook enkele nieuwe of inhoudelijk gewijzigde onderwerpen. Om te voorkomen dat er een gat valt in de bescherming van de bij de nieuwe regels behartigde belangen, zijn de nieuwe regels toegevoegd aan de geldende Omgevingsverordening Limburg 2014. Provinciale Staten hebben hiertoe op 30 september 2022 een wijziging van de Omgevingsverordening Limburg 2014 vastgesteld.

*Planspecifiek*
In de beleidsneutrale omzetting van de Omgevingsverordening Limburg 2014 naar de Omgevingsverordening Limburg (2021) is de op het plangebied van toepassing zijnde aanduiding als 'bronsgroene landschapszone' samengevoegd met de 'zilvergroene natuurzone' tot de aanduiding 'Groenblauwe mantel'. Zodoende kan op basis van de toelichting in subparagraaf 3.2.2 geconcludeerd worden dat net als voor de 'bronsgroene landschapszone', geen negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de 'Groenblauwe' mantel aan de orde zijn.

De vastgestelde wijziging van de Omgevingsverordening Limburg 2014 heeft betrekking op onderwerpen die nieuw zijn, dan wel aanmerkelijk inhoudelijk gewijzigd zijn, namelijk instructieregels met betrekking tot wonen, huisvesting internationale werknemers, na-ijlende effecten steenkoolwinning en zonne-energie. Deze regels hebben geen betrekking op het onderhavige planvoornemen.

### 3.2.4 Conclusie

In het plangebied zijn geen provinciale belangen in het geding

## 3.3 Gemeentelijk beleid

### 3.3.1 Structuurvisie

Op 19 november 2009 heeft de gemeenteraad van Mook en Middelaar de ‘Structuurvisie Mookerplas e.o.’ vastgesteld. De visie voorziet in een duurzame ontwikkeling van het gebied, door ruimte te geven voor ‘economische’ vooruitgang en tegelijkertijd investeringsvoorstellen te doen voor landschap, natuur, water en recreatieve voorzieningen. De gemeente wil ruimte bieden aan de dynamiek die het gebied kent en daarmee de ruimtelijke en functionele kwaliteit ervan vergroten.

*Kwaliteitsmenu Mookerplas en omgeving*
Het Kwaliteitsmenu is van toepassing op ontwikkelingen die niet rechtstreeks of via een flexibiliteitbepaling zijn toegestaan in het geldende bestemmingsplan.

Voor voorzieningen zoals het onderhavige volstuinencomplex geldt maatwerk. De ontwikkeling dient naast een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing ter plaatse, per saldo bij te dragen aan een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Door het toevoegen van erfbeplanting en groenelementen wordt hierin voorzien.

### 3.3.2 Conclusie

In het plangebied zijn geen gemeentelijke belangen in het geding

# Hoofdstuk 4 Milieu- & omgevingsaspecten

## 4.1 Verkeer & parkeren

### 4.1.1 Verkeer

Om inzicht te bieden in de mate van verkeerstoename als gevolg van de ontwikkeling, die met dit bestemmingsplan wordt gefaciliteerd, moet de verkeersaantrekkende werking worden bepaald. Daarvoor is gebruik gemaakt van de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren'. Voor het berekenen van de verkeersgeneratie wordt uitgegaan van een gemiddelde weekdag.

Om de verkeersgeneratie van het volstuinencomplex te bepalen is gekeken naar de ligging van het plangebied. De gemeente Mook en Middelaar is qua stedelijkheidsgraad aan te merken als een 'niet stedelijk' gebied en het plangebied maakt onderdeel uit van het 'buitengebied', waardoor de verkeersgeneratie (uitgaande van het gemiddelde van de aangegeven bandbreedtes) uitkomt op:

- 1,3 voertuigbewegingen per 10 tuinen.

Voor de beoogde 100 volkstuinen betekent dit een verkeersgeneratie van (10 x 1,3 =) 13 voertuigbewegingen per etmaal.

Het plangebied wordt ontsloten op de Startsedijkt. De capaciteit van de Startsedijk is voldoende om de voertuigbewegingen als gevolg van het volkstuinencomplex op te vangen.

Het aspect 'verkeer' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

### 4.1.2 Parkeren

Voor het bepalen van de parkeerbehoefte is gebruik gemaakt van de normen zoals opgenomen in de de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren'. De gemeente Mook en Middelaar is qua stedelijkheidsgraad aan te merken als een 'niet stedelijk' gebied en het plangebied maakt onderdeel uit van het 'buitengebied', waardoor de parkeernorm (uitgaande van het gemiddelde van de aangegeven bandbreedtes) uitkomt op:

- 1,5 parkeerplaatsen per 10 tuinen.

Voor de beoogde 100 volkstuinen betekent dit dat er (10 x 1,5 =) 15 parkeerplaatsen nodig zijn om te voldoen aan de parkeernorm. Door de aanleg van een gemeenschappelijke parkeervoorziening met ten minste 15 parkeerplaatsen zal aan de parkeernorm worden voldaan.

Het aspect 'parkeren' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

## 4.2 Bodem

### 4.2.1 Regelgeving

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moet in verband met de uitvoerbaarheid van een project rekening worden gehouden met de bodemgesteldheid. Bij functiewijzigingen moet worden bekeken of de bodemkwaliteit voldoende is voor de beoogde functie en moet worden vastgesteld of er sprake is van een saneringsnoodzaak. In de Wet bodembescherming is bepaald dat indien de desbetreffende bodemkwaliteit niet voldoet aan de norm voor de beoogde functie, de grond zodanig moet worden gesaneerd, dat zij kan worden gebruikt door de desbetreffende functie (functiegericht saneren). De Wet bodembescherming heeft betrekking op landbodems; waterbodems vallen onder de Waterwet. Op grond van de Woningwet en de Bouwverordening moet voor elke individuele bouwlocatie aangetoond te worden dat de bodem geschikt is voor de beoogde bebouwing, alvorens een omgevingsvergunning verleend kan worden.

Bij het opstellen van een bestemmingsplan is de vraag of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het huidige of toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Het uitgangspunt hierbij is dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging geen onaanvaardbaar risico oplevert voor de gebruikers van de bodem en dat de bodemkwaliteit niet verslechtert door grondverzet. Dit is het zogenaamde stand still-beginsel. Het vaststellen van de bodemkwaliteit wordt bij het opstellen/wijzigen van een bestemmingsplan dan ook alleen van belang geacht voor de locaties waar ontwikkelingen gepland zijn (zoals functiewijzigingen, bouwen, graven/ophogen).

Bij nieuwe ontwikkelingen moet bekeken worden of de bodemkwaliteit een belemmering op kan leveren voor de realisering hiervan. Bijna altijd is het mogelijk om bodem geschikt te maken voor het gewenste gebruik. Het is echter mogelijk dat een plan financieel onuitvoerbaar wordt, bijvoorbeeld omdat de kosten van de sanering te hoog zijn. Bij een wijziging van de bestemming of van de functie wordt een bodemonderzoek alleen noodzakelijk geacht, indien deze wijziging tevens een meer gevoelige vorm van bodemgebruik inhoudt.

### 4.2.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Ter plaatse van de beoogde locatie van het volkstuinencomplex is een historisch bodemonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is als bijlage 1 bij de toelichting gevoegd.

Op basis van het historisch kaartmateriaal heeft het plangebied voor zover bekend altijd een agrarische functie gehad (weiland). Er is geen sprake geweest van bebouwing en het plangebied is zodoende niet verdacht op het voorkomen van asbest. Ook is er geen sprake (geweest) van voormalige watergangen, dempingen en/of ophogingen. Tevens is er geen sprake van boomgaarden en/of kassen waarbij mogelijk gebruik is gemaakt van organochloorbestrijdingsmiddelen (OCB). Wel is er mogelijk sprake geweest van een voormalig weg of pad (periode 1870-1938). Er wordt vanuit gegaan dat dit een onverhard pad was, hetgeen niet als verdacht wordt aangemerkt.

Op basis van het historisch bodemonderzoek, bestaat er geen aanleiding om te vermoeden dat ter plaatse van het plangebied sprake is van een ernstige bodem- en/of asbestverontreiniging. Derhalve kan worden uitgegaan van een onverdachte locatie. Het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek en/of onderzoek naar asbest is daarom niet noodzakelijk ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging.

Het aspect 'bodem' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

## 4.3 Geluid

### 4.3.1 Regelgeving

Belangrijke basis voor de ruimtelijke afweging van het aspect geluid is de Wet geluidhinder (Wgh). Overeenkomstig de Wgh zijn (spoor-)wegen en industrieterreinen waar zich grote lawaaimakers kunnen vestigen voorzien van zones. Het gebied binnen deze zones geldt als akoestisch aandachtsgebied waar een toetsing uitgevoerd moet worden. Daarbij beperkt de Wgh zich tot een toetsing ter plaatse van zogenaamde geluidsgevoelige objecten. Dit zijn onder andere woningen, onderwijsgebouwen, gezondheidszorggebouwen, kinderdagverblijven, woonwagenstandplaatsen en ligplaatsen voor woonboten.

Voor de geluidsgevoelige gebouwen en terreinen die binnen bepaalde afstanden (zones) van de verschillende geluidsbronnen liggen, schrijft de Wgh voor dat een aangewezen bevoegd gezag (meestal Burgemeester en Wethouders) (maatwerk)grenswaarden bepaalt. De terminologie die de wet hiervoor hanteert is: ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting. De getalsmatige invulling van deze grenswaarden voor nieuwe of bestaande geluidgevoelige bestemmingen verschillen per locatie en per geluidssoort. Naast grenswaarden op de gevels van de geluidsgevoelige gebouwen, zijn er in de Wgh ook grenswaarden gericht op de bescherming van het akoestische klimaat binnen de bestaande gebouwen.

De grenswaarden moeten bij de aanleg, dan wel wijzigingen van een (spoor)weg of industrieterrein in acht worden genomen. Dit geldt ook bij vaststelling of herziening van een bestemmingsplan of bij een projectbesluit wanneer de betreffende gronden/gebouwen voor een geluidgevoelige functie in een geluidszone zijn gelegen. Onder bepaalde voorwaarden is een hogere geluidsbelasting dan de voorkeursgrenswaarde mogelijk (tot de maximaal toelaatbare geluidsbelasting). Hiervoor moet een 'hogere waarde procedure' worden doorlopen door het college van burgemeester en wethouders. Een uitzondering waar toetsing aan de grenswaarden niet hoeft, is wanneer een geluidsgevoelig gebouw een zogenoemde 'dove' gevel heeft. Een 'dove gevel' is een bouwkundige constructie:

- waarin geen te openen delen aanwezig zijn en met een bepaalde geluidwering;
- waarin alleen bij uitzondering te openen delen aanwezig zijn, mits de delen niet direct grenzen aan een geluidsgevoelige ruimte.

Bij ontheffing van de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting kan (in het kader van de omgevingsvergunning) een nader akoestisch onderzoek noodzakelijk zijn ten behoeve van het woon- en leefklimaat in de woning. De karakteristieke geluidwering van de gevel moet voor nieuwbouw zodanig zijn dat wordt voldaan aan de eisen uit het Bouwbesluit, zijnde het verschil tussen de geluidsbelasting op de gevel en het gewenste binnenniveau met een minimum van 20 dB.

*Wegverkeerslawaai*
In de Wgh en het Bgh is de zonering van wegen en het daarbij horende normenstelsel geregeld. Een zone is het akoestisch aandachtsgebied. Volgens de Wgh bevinden zich langs alle wegen wettelijke geluidzones, met uitzondering van woonerven, 30-km/uur-gebieden en wegen waarvan op grond van een door de gemeenteraad vastgestelde geluidsniveaukaart blijkt dat de geluidsbelasting op 10 m uit de meest nabij gelegen wegas 48 dB of minder bedraagt.

Bij vaststelling van een bestemmingsplan moet voor alle wegen waarvan de zone een overlap met het plangebied kent, een akoestisch onderzoek worden verricht (artikel 76 lid 1 Wgh). De breedte van deze zone is afhankelijk van het aantal rijstroken en de aard van de omgeving (stedelijk of buitenstedelijk), zie navolgende tabel.

| Aantal rijstroken | Zonebreedte | |
|---|---|---|
| | Stedelijk gebied | Buitenstedelijk gebied |
| 5 of meer | 350 meter | 600 meter |
| 3 of 4 | 350 meter | 400 meter |
| 1 of 2 | 200 meter | 250 meter |

*Overzicht zonebreedtes (vanaf de as van de weg tot de volgende breedte aan weerszijden van weg)*

De definities van het buitenstedelijk en stedelijk gebied zijn opgenomen in artikel 1 van de Wgh. Als buitenstedelijk gebied wordt aangemerkt het gebied buiten de bebouwde kom en het gebied binnen de zone van een autoweg of autosnelweg, die binnen de bebouwde kom ligt. Voor nieuwe woningen bedraagt de wettelijke (voorkeurs)grenswaarde 48 dB.

### 4.3.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Voorliggend plan betreft de realisatie van een volkstuinencomplex. Een volkstuinencomplex is geen geluidsgevoelige functie. Het uitvoeren van akoestisch onderzoek is daarom niet nodig.

Het aspect 'geluid' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

## 4.4 Milieuzonering

### 4.4.1 Regelgeving

Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van inrichtingen en/of bedrijven worden gerealiseerd, zal een milieukundig onderzoek uit moeten wijzen in hoeverre er sprake is van mogelijke beperkingen ten gevolge van de aanwezige inrichtingen en of bedrijven. Maar ook andersom moet aandacht worden besteed aan de rechten van de aanwezige inrichtingen en/of bedrijven. Het is immers niet de bedoeling dat nieuwe ontwikkelingen de huidige bedrijfsvoering in de directe omgeving zullen beperken. Datzelfde geldt uiteraard ook voor de situatie dat inrichtingen en/of bedrijven wijzigen in de nabijheid van bestaande gevoelige functies.

Via de milieuwetgeving wordt milieuhinder zoveel mogelijk voorkomen. Alle bedrijven en inrichtingen die in potentie hinder zouden kunnen veroorzaken, moeten een vergunning hebben in het kader van de Wet milieubeheer of moeten middels een melding aantonen dat zij aan de hierin gestelde richtwaarden kunnen voldoen. De gestelde richtwaarden zijn veelal vertaald in minimale afstanden tussen de inrichtingen waar activiteiten plaatsvinden en de milieugevoelige functies in de directe omgeving. Behalve van de aard en omvang van een bedrijf of inrichting, is deze mede afhankelijk van de omgevingskarakteristiek. Voor een rustige woonomgeving gelden andere afstanden (strengere eisen) dan voor bijvoorbeeld drukke woonwijken of een gemengd gebied.

Voor het vaststellen van de genoemde minimum richtafstanden tussen inrichtingen en milieugevoelige functies worden in de regel de lijsten zoals deze zijn opgenomen in de handreiking 'Bedrijven en milieuzonering' gebruikt. Bedrijven zijn in de VNG-handreiking ingedeeld in een aantal categorieën met bijbehorende gewenste richtafstanden tot milieugevoelige functies. De categorieën geven de zwaarte van bedrijvigheid en mogelijke milieuhinder weer. De richtafstanden kunnen, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met één afstandstap worden verlaagd indien sprake is van omgevingstype gemengd gebied.

| Milieucategorie | Richtafstand omgevingstype rustige woonwijk, rustig buitengebied | Richtafstand omgevingstype gemengd gebied |
|---|---|---|
| 1 | 10 m | 0 m |
| 2 | 30 m | 10 m |
| 3.1 | 50 m | 30 m |
| 3.2 | 100 m | 50 m |
| 4.1 | 200 m | 100 m |
| 4.2 | 300 m | 200 m |
| 5.1 | 500 m | 300 m |
| 5.2 | 700 m | 500 m |
| 5.3 | 1.000 m | 700 m |
| 6 | 1.500 m | 1.000 m |

*Richtafstanden VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering'*

Voorgaande tabel geeft een overzicht van de richtafstanden voor verschillende bedrijfscategorieën ten opzichte van een woonwijk en gemengd gebied. Indien de richtafstand niet wordt overschreden, kan verdere toetsing voor het aspect in beginsel achterwege blijven, inpassing is dan mogelijk.

### 4.4.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Een volkstuinencomplex is geen milieugevoelig object en heeft een beperkt effect op de omgeving. Volkstuinen worden in de publicatie 'Bedrijven en Milieuzonering' van de VNG niet benoemd. Het plangebied is gelegen naast een woonperceel en een agrarisch bedrijfsperceel. In de omgeving van het plangebied is agrarisch gebied en bosgebied de Mookerheide aanwezig. De volkstuinen komen op minimaal 10,0 m afstand van de naastgelegen woning. De beoogde ontwikkeling zorgt zodoende niet voor aantasting van het woon- en leefklimaat van milieugevoelige objecten.

Het aspect 'milieuzonering' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

## 4.5 Luchtkwaliteit

### 4.5.1 Regelgeving

Op 15 november 2007 is de wijziging van de Wet milieubeheer in werking getreden. Deze wet vervangt het 'Besluit luchtkwaliteit 2005' en is één van de maatregelen die de overheid heeft getroffen om:

- negatieve effecten op de volksgezondheid als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging aan te pakken.
- mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling te creëren ondanks de overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit.

De paragraaf luchtkwaliteit in de Wet milieubeheer voorziet onder meer in een gebiedsgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkeling als:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde.
- een project, al dan niet per saldo, niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit leidt.
- een project 'niet in betekenende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging (meer dan 3 % ten opzichte van de grenswaarde). Het gaat hier bijvoorbeeld om woningbouwlocaties met één ontsluitingsweg en niet meer dan 1.500 nieuwe woningen, dan wel, in geval van twee ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling, netto niet meer dan 3.000 woningen.
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking is getreden nadat de EU in april 2009 derogatie heeft verleend.

Als aannemelijk kan worden gemaakt dat aan één of meerdere van de bovengenoemde criteria wordt voldaan, kan het project zonder toetsing aan de gestelde grenswaarden voor luchtkwaliteit worden uitgevoerd.

Gevoelige bestemmingen als scholen, kinderdagverblijven, bejaarden- en zorgtehuizen genieten op grond van het Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen) extra bescherming: substantiële uitbreiding of nieuwvestiging binnen 50 m van een provinciale weg of 300 m van een rijksweg is alleen toegestaan als de concentraties luchtvervuilende stoffen zich onder de grenswaarden bevinden, waardoor geen onacceptabele gezondheidsrisico's optreden. De zones worden afgemeten vanaf de rand van de weg. In de context van dit besluit worden ziekenhuizen, woningen en sportaccommodaties dus niet als gevoelige bestemming gezien.

### 4.5.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Met dit bestemmingsplan wordt de realisatie van een volkstuinencomplex mogelijk gemaakt. In subparagraaf 4.1.1 is bepaald hoeveel extra voertuigbewegingen dit oplevert en met de NIBM-tool is vervolgens gekeken of sprake is van een NIBM-bijdrage aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

**Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2022**

| | | |
|---|---|---|
| | Jaar van planrealisatie | 2023 |
| Extra verkeer als gevolg van het plan | | |
| | Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde) | 13 |
| | Aandeel vrachtverkeer | 0,0% |
| Maximale bijdrage extra verkeer | $NO_2$ in µg/m$^3$ | **0,01** |
| | $PM_{10}$ in µg/m$^3$ | **0,00** |
| Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m$^3$ | | 1,2 |
| **Conclusie** | | |
| **De bijdrage van het extra verkeer is niet-in-betekenende-mate; geen nader onderzoek nodig** | | |

*Uitvoer NIBM-tool*

Uit de NIBM-tool blijkt dat ruimschoots onder de norm van 1,2 µg/m³ gebleven wordt en sprake is van een NIBM-bijdrage aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Er is ook geen sprake van de realisatie van een gevoelige bestemming zoals opgenomen in het 'Besluit gevoelige bestemmingen'. Vandaar dat onderzoek op grond van de Wet luchtkwaliteit niet noodzakelijk is.

*Goede ruimtelijke ordening*
Op basis van de grootschalige concentratie- en depositiekaarten Nederland (GCN en GDN) zijn de jaargemiddelde concentraties $NO_2$, $PM_{10}$ en $PM_{2,5}$, ter plaatse van het plangebied, voor het peiljaar 2020, bepaald. Uit deze kaarten blijkt dat de jaargemiddelde grenswaarden van 40 µg/m$^3$ (voor $NO_2$ en $PM_{10}$) en 25 µg/m$^3$ (voor $PM_{2,5}$) niet worden overschreden. Daarnaast is de trend dat in de toekomst de emissies en de achtergrondconcentraties van deze stoffen zullen dalen, waardoor geen overschrijdingen van de grenswaarden zijn te verwachten.

Het aspect 'luchtkwaliteit' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

## 4.6 Geur

### 4.6.1 Regelgeving

*Wet geurhinder en veehouderij*
De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) bevat het beoordelingskader voor geurhinder van veehouderijen die vergunningsplichtig zijn op basis van de Wet milieubeheer (Wm). Het beoordelingskader is als volgt:

- voor diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (in de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv)) geldt een maximale geurbelasting) op een geurgevoelig object;
- voor andere diercategorieën geldt een minimale afstand van de dierenverblijven ten opzichte van geurgevoelige objecten.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen concentratiegebieden (conform Reconstructiewet) en niet-concentratiegebieden en tussen situaties binnen de bebouwde kom en buiten de bebouwde kom. De wet beschrijft in artikel 3 de maximale norm voor geurbelasting van een veehouderij ten opzichte van een gevoelig object in vier situaties, zie navolgende tabel.

| | | *Concentratiegebied* | *Niet-concentratiegebied* |
|---|---|---|---|
| *Binnen bebouwde kom* | diercategorieën Rgv | maximaal 3 $ou_E/m^3$ | maximaal 2 $ou_E/m^3$ |
| | andere diercategorieën | minimaal 100 m t.o.v. geurgevoelig object | minimaal 100 m t.o.v. geurgevoelig object |
| *Buiten bebouwde kom* | diercategorieën Rgv | maximaal 14 $ou_E/m^3$ | maximaal 8 $ou_E/m^3$ |
| | andere diercategorieën | minimaal 50 m t.o.v. geurgevoelig object | minimaal 50 m t.o.v. geurgevoelig object |

*Geurnormen Wgv*
De Wgv biedt gemeenten de mogelijkheid om afwijkende geurnormen vast te stellen voor (delen van) het grondgebied. Op deze wijze kunnen gemeenten een geurhinderbeleid vaststellen dat is afgestemd op de plaatselijke situatie.

*Regeling geurhinder en veehouderij*
In de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) is de wijze vastgelegd waarop:

- de geurbelasting wordt bepaald;
- de afstand tussen veehouderij en geurgevoelig object) wordt gemeten.

*Activiteitenbesluit*
Per 1 januari 2013 zijn agrarische activiteiten onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit gebracht. In het Activiteitenbesluit zijn voor alle agrarische activiteiten, waaronder akkerbouwbedrijven en veehouderijen, eisen opgenomen. Voor de veehouderijen is aangesloten bij de systematiek uit de Wgv, dat wil zeggen dat in bepaalde gevallen een maximaal toegestane geurbelastingen geldt (diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld, bijvoorbeeld varkens en pluimvee) en in andere gevallen vaste afstandseisen gelden (diercategorieën waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, waaronder melkrundvee).

*Geur bij niet-agrarische bedrijven*
Het voorkomen van (nieuwe) geurhinder is het algemene uitgangspunt in het rijksbeleid. Dit uitgangspunt is uitgewerkt in het landelijk informatiedocument ‘Handleiding Geur Industrie’ en beschrijft de methodiek voor de bepaling van het aanvaardbaar hinderniveau voor geur ten gevolge van bedrijfsmatige activiteiten. Vanwege het lokale aspect van geurhinder is de hoogte van het

aanvaardbaar hinderniveau niet landelijk vastgelegd. Het bevoegd gezag moet daar een eigen afweging in maken. De provincie Gelderland heeft deze afweging uitgewerkt in de ‘Beleidsregels geur bedrijven (niet-veehouderijen) Gelderland 2017’ voor de industriële bedrijven waarvoor de provincie het bevoegde gezag is. Daarin is het aanvaardbaar geurhinderniveau vertaald naar streef-, richt- en grenswaarden. De streefwaarde is de waarde waaronder geen sprake is van hinder. De grenswaarde is de waarde waarboven sprake is van ernstige hinder. Over het algemeen wordt een geurcontour die ligt tussen streef- en grenswaarde als aanvaardbaar geurhinderniveau vastgesteld en vastgelegd in de milieuvergunning voor een industrieel geurrelevant bedrijf.

### 4.6.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Een volkstuinencomplex kan niet worden aangemerkt als een geurgevoelig object. Er is bij het volkstuinencomplex geen sprake van permanent of langdurig verblijf. Zodoende is het beoogde volkstuinencomplex niet maatgevend voor de bedrijfsvoering van omliggende (niet-)agrarische bedrijven.

Het aspect 'geur' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

## 4.7 Externe veiligheid

### 4.7.1 Regelgeving

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen als vuurwerk, lpg en munitie over weg, water en spoor en door buisleidingen. Het beleid rondom externe veiligheid is vastgelegd in circulaires, regelingen, AMvB's en wetten.

In Nederland worden twee maten gehanteerd voor externe veiligheidsrisico's, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Bij het *plaatsgebonden risico (PR)* gaat het om de kans per jaar dat een denkbeeldig persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transportas bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transportas.

Het *groepsrisico (GR)* is de cumulatieve kans dat een (werkelijk) aanwezige groep van 10, 100 of 1.000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico moet verantwoord worden voor het gebied waarbinnen zich de gevolgen van een incident met gevaarlijke stoffen voordoen. Dit is de zogenaamde 1 %-letaliteitsgrens; de afstand vanaf een risicobedrijf waarop nog slechts 1 % van de blootgestelde mensen in de omgeving overlijdt bij een ongeval op het risicobedrijf (invloedsgebied).

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein, bijvoorbeeld rondom chemische fabrieken, LPG-tankstations en spoorwegemplacementen waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Deze bedrijven verrichten soms risicovolle activiteiten dichtbij woningen, kantoren, ziekenhuizen, scholen of winkels. Het besluit verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf de inwerkingtreding van het besluit bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van ruimtelijke plannen met externe veiligheid rekening te houden. Het gaat daarbij niet alleen om het oprichten van of veranderen van inrichtingen of projecteren van nieuwe bestemmingen. Ook bij het vaststellen of herzien van een bestemmingsplan moet de externe veiligheid worden beoordeeld.

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) in werking getreden. Daarin wordt geregeld hoe een gemeente moet omgaan met risico’s langs relevante buisleidingen. De hogedruk gasleidingen van Gasunie zijn het meest relevant. De risico’s worden met name bepaald door de maximale druk en diameter van de leiding, maar ook door getroffen maatregelen.

Op 1 april 2015 is de regeling 'Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen' in werking getreden. Het Basisnet verhoogt de veiligheid van mensen die wonen of werken in de buurt van rijksinfrastructuur (auto-, spoor- en vaarwegen) waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Het Basisnet beheerst de afweging tussen enerzijds een noodzaak en toename van het vervoer van gevaarlijke stoffen en anderzijds een behoefte om de fysieke ruimte langs en boven de infrastructuur intensiever te benutten. In de regeling ligt vast wat de maximale risico's voor omwonenden mogen zijn. Als deze risicoruimte, de zogenaamde risicoplafonds, door een groei van het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt overschreden of dreigt te worden overschreden, moet de minister maatregelen nemen. De risicoplafonds moeten daarnaast in acht worden genomen bij het toestaan van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van basisnetroutes. Op deze manier kan de veiligheid langs de transportroutes voor gevaarlijke stoffen in toenemende mate worden gegarandeerd.

### 4.7.2 Doorvertaling bestemmingsplan

Het plan voorziet niet in de oprichting van een Bevi-inrichting of een andere stationaire risicobron. Hierdoor vormt het plangebied geen belemmering voor nabijgelegen woningen of andere (beperkt) kwetsbare objecten. Ook worden met het plan geen kwetsbare objecten mogelijk gemaakt.



*Uitsnede risicokaart met globale aanduiding plangebied (rode omkadering)*

Uit de risicokaart is op te maken dat het plangebied niet is gelegen binnen het invloedsgebied van Bevi-inrichtingen en buisleidingen. Ten zuidwesten van het plangebied, op ruim 450 m afstand ligt de Maas. Dit is een transportroute voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van deze transportroute.

Het aspect 'externe veiligheid' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

## 4.8 Waterhuishouding

### 4.8.1 Regelgeving

*Wettelijk kader*
In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is het uitvoeren van een watertoets juridisch verplicht bij bestemmingsplannen, inpassingsplannen en projectbesluiten. Voor overige plannen, zoals een structuurvisie, wordt een watertoets uitgevoerd op basis van de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Het Bro regelt onder meer de verplichte waterparagraaf in de plantoelichting (art 3.1.6 Bro) en het vooroverleg met de waterbeheerder (art 3.1.1 Bro).

*Watertoets*
De watertoets is bedoeld om ruimtelijke plannen en besluiten meer waterbestendig te maken. Dit wordt bereikt door waterbelangen van gemeente, waterschap en eventueel andere waterbeheerders vroegtijdig en expliciet mee te nemen in de planvorming. In het ruimtelijk plan moet voldoende rekening zijn gehouden met de waterhuishouding en waterhuishoudkundige voorzieningen.

*Waterparagraaf*
De waterparagraaf beschrijft hoe rekening is gehouden met de eventuele gevolgen van het ruimtelijk plan voor de waterhuishouding en andersom. Onderdeel hiervan is een beschrijving van beleidsuitgangspunten en regelgeving, waterhuishoudkundige situatie en -opgaven, meest geschikte oplossingen (motiveren) en de ruimtelijke consequenties daarvan. Indien aan de orde is tevens het advies van het waterschap in de waterparagraaf verwerkt.

*Beleid*
Het plangebied ligt in het beheersgebied van het Waterschap Limburg. Voor het plangebied is het volgende waterhuishoudkundige beleid van toepassing:

- Rijksbeleid: Waterwet, Nationaal Waterplan 2016 - 2021, Waterbeleid in de 21$^{e}$ eeuw en Nationaal Bestuursakkoord Water;
- Provinciaal beleid: Omgevingsvisie Limburg;
- Waterschapsbeleid:Waterbeheerprogramma 2022 - 2027 en de Keur voor waterkeringen en wateren;

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder ver- en nieuwbouwplannen, hanteert de overheid het volgende criterium met betrekking tot het duurzaam omgaan met water: Doordat een toename van het verhard oppervlak ertoe leidt dat het afvoerverloop niet meer natuurlijk is, is het beleid erop gericht het regenwater zoveel mogelijk te infiltreren naar het freatisch grondwater, waardoor een meer natuurlijk afvoerverloop ontstaat. Dit vertaalt zich in de volgende richtlijnen:

1. Nieuwe plannen moeten voldoen aan het principe van het 'hydrologisch neutraal' bouwen. Hierbij moet de hydrologische situatie, voor wat betreft de afvoer van hemelwater, minimaal gelijk blijven aan de oorspronkelijke situatie. De oorspronkelijke landelijke afvoer (naar het oppervlaktewater) mag niet overschreden worden.
2. In aansluiting op het landelijk beleid hanteert het waterschap het beleid dat bij nieuwe plannen altijd onderzocht moet worden hoe met het schone hemelwater omgegaan kan worden.
3. Bij alle nieuwbouwplannen moet (vuil) afvalwater en (schoon) hemelwater gescheiden worden behandeld. Het schone en vuile water worden daarbij apart aangeleverd aan de riolering of, indien mogelijk, wordt het schone water aan de natuur teruggegeven. Dit is ook het geval als in openbaar gebied nog steeds een gemengd rioolstelsel aanwezig is.

Bij de inrichting, het bouwen en het beheer moeten zo min mogelijk vervuilende stoffen aan het bodem- en oppervlaktewatersysteem worden toegevoegd. Hierbij verdient het materiaalgebruik speciale aandacht: uitloogbare of uitspoelbare bouwmaterialen moeten worden vermeden om watervervuiling te voorkomen.

*Uitgangspunten Waterschap Limburg*
Het Waterbeheerprogramma 2022 - 2027 beschrijft wat Waterschap Limburg in de planperiode 2022-2027 wil bereiken, met wie, hoe men dat wil gaan doen en waarom. In het waterbeheerprogramma zijn voor het waterbeheer de kaders gegeven en de opgaven gedefinieerd. De visie van Waterschap Limburg is vertaald in de volgende watertaken:

- Hoogwaterbescherming Maasvallei: bescherming tegen overstromingen vanuit de Maas;
- Klimaatadaptatie: balans tussen water afvoeren én water vasthouden;
- Waterkwaliteit en ecologie: het water is schoon en wateren zin natuurlik ingericht;
- Zuiveren en waterketen: zuiveren rioolwater en grondstoffen terugwinnen en gebruiken.

### 4.8.2 Doorvertaling bestemmingsplan

*Bestaande situatie*
In de huidige situatie is het plangebied in gebruik als weide. Er is geen verharding aanwezig

*Waterkeringen*
Het plangebied ligt deels in de buitenbeschermingszone van de waterkering de Middelaar. Ter plaatse van deze zone is sprake van een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat de stabiliteit en bereikbaarheid van de waterkering niet negatief beïnvloed mag worden.

Gelet op de afstand van de buitenbeschermingszone tot de waterkering, gelden in deze zone geen specifieke beperkingen met betrekking tot het aanleggen of uitbreiden van een bouwwerk wanneer geen ontgraving plaatsvindt van meer dan 2,5 m. Hiervan is in het onderhavige initiatief geen sprake.

*Watergangen*
Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater in de vorm van watergangen, waterplassen of regenwaterbuffers aanwezig. In de beoogde situatie zal dit voor zover bekend ook niet het geval zijn. De uitvoeringsregels uit de Keur van het waterschap ten aanzien van werkzaamheden in of langs oppervlaktewateren zijn dus niet van toepassing.

*Watercompensatie*
Door de realisatie van het volkstuinencomplex zal extra verharding worden toegevoegd. Er is op eigen terrein voldoende ruimte om hemelwater in de grond te infiltreren. In een latere fase van de planontwikkeling, bij de omgevingsvergunningaanvraag voor het bouwen, zal de wijze van berging en infiltratie van het hemelwater worden uitgewerkt.

*Grondwater*
Het plangebied is gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied. Het beoogde volkstuinencomplex voorziet niet in activiteiten die een negatieve invloed kunnen hebben op het grondwater. In en om het plangebied is geen grondwateroverlast bekend. Ingrepen voorkomend uit dit plan zullen het functioneren van het grondwatersysteem niet beïnvloeden.

*Riolering en hemelwaterafvoer*
Voor de afvoer van het afvalwater is de initiatiefnemer verantwoordelijk voor de rioolaansluiting. Het hemelwater wordt niet gekoppeld aan het rioolsysteem, maar wordt op het eigen perceel verwerkt. Het plangebied biedt voldoende ruimte om het hemelwater te verwerken. Het aanvullen van het grondwater met regenwater voorkomt droogteschades en draagt bij aan een klimaatbestendige inrichting.

*Conclusie*
Het aspect 'waterhuishouding' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

## 4.9 Ecologie

### 4.9.1 Regelgeving

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming behoeven. In hoofdstuk 3 van de Wnb zijn de beschermingsregimes in drie aparte paragrafen neergelegd. Per beschermingsregime is bepaald welke verboden er gelden en onder welke voorwaarden ontheffing of vrijstelling kan worden verleend door het bevoegd gezag. Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

1. Vogels (paragraaf 3.1): alle vogels in de zin van de Vogelrichtlijn;
2. Dieren en planten (paragraaf 3.2): alle dieren en planten, genoemd in de bijlagen bij de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn;
3. Overige soorten (paragraaf 3.3): soorten genoemd in de bijlage bij de Wnb, die niet onder de reikwijdte van paragraaf 3.2 vallen.

De verboden en afwijkingsmogelijkheden die zijn opgenomen in de paragrafen 3.1 en 3.2, zijn direct overgenomen uit de genoemde richtlijnen en verdragen. Deze bepalingen zijn dus ook uitsluitend van toepassing op de soorten waarvoor dit onmiddellijk voortvloeit uit deze richtlijnen en verdragen. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien op de 'overige soorten' die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Laatstgenoemde groep is te vergelijken met de Tabel 2-soorten uit de Flora- en faunawet.

| **Artikel 3.1. Verboden m.b.t. van nature in Nederland in het wild levende vogels.** |
|---|
| Het is verboden om:<br><br>1. Levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.<br>2. Nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen.<br>3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben.<br>4. Vogels opzettelijk te storen.<br><br>Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. |
| **Artikel 3.5. Verbodsbepalingen ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn.** |
| Het is verboden om:<br><br>1. Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.<br>2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.<br>3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.<br>4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.<br>5. Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. |
| **Artikel 3.10. Verbodsbepalingen t.a.v overige soorten (plant- en diersoorten).** |
| Het is verboden om:<br><br>c) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.<br>d) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.<br>e) Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. |

*Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming*

In de Wet natuurbescherming zijn de bevoegdheden van het rijk (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)) aan de provincies overgedragen. Zij maken dan de afwegingen voor de vergunningen en ontheffingen. De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Onder de Wet natuurbescherming geldt een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk worden nagelaten of maatregelen genomen om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

*Gebiedsbescherming*
In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden. Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn.

*Houtopstanden*
Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 $m^2$ of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten.

### 4.9.2 Doorvertaling bestemmingsplan

*Soortenbescherming*
Ter plaatse van het plangebied is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage 2 bij de toelichting gevoegd.

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient met aanvullend onderzoek te worden vastgesteld of het plangebied een relevante functie heeft voor de grote leeuwenklauw. Indien er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kan bevoegd gezag onder voorwaarden een ontheffing verlenen. De voorwaarden betreffen: er is geen andere bevredigende oplossing, er is sprake van een wettelijk belang en er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (een robuust en ruim maatregelenpakket van tijdelijke en permanente voorzieningen wordt hiertoe voorgesteld en uitgevoerd). Er is geen reden om aan te nemen dat eventueel benodigde ontheffingen, mits de juiste maatregelen worden getroffen, er sprake is van een gedegen alternatievenafweging en een wettelijk belang kan worden aangevoerd, niet verkregen zouden kunnen worden.

*Gebiedsbescherming*
Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Sint-Jansber', circa 1,4 km ten oosten van het plangebied. Vanwege de kleinschalige aard van de ontwikkeling en de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied, worden geen significante nadelige effecten, als gevolg van verstoring door geluid, licht, trillingen en dergelijke, op de aangewezen habitatypen en doelsoorten van dit Natura 2000-gebied verwacht. Voor deze storingsfactoren is daarom geen verdere toetsing aan de natuurwetgeving nodig.

Externe effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie zijn op voorhand niet uit te sluiten. Vandaar dat ten aanzien van de stikstofdepositie naar stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden een stikstofdepositieonderzoek is uitgevoerd. De resultaten zijn opgenomen in bijlage 3 bij de toelichting. Voor de aanleg- en gebruiksfase is doormiddel van de AERIUS calculator vastgesteld of er sprake is van een melding- of vergunningplicht. Uit de berekeningen blijkt dat het projecteffect op de Natura 2000-gebieden ten gevolge van de aanleg- en de gebruiksfase kleiner dan of gelijk is aan 0,00 mol/ha/jaar. Bij een dergelijk projecteffect zorgt het beoogde plan niet voor een significante toename in stikstofdepositie en kunnen negatieve effecten worden uitgesloten. Op basis van het onderzoek blijkt dat er geen vergunning Wet natuurbescherming (gebiedsbescherming) benodigd is voor het aspect stikstof.

*Houtopstanden*
Binnen het plangebied zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een meldingsplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

Het aspect 'ecologie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

## 4.10 Archeologie & cultuurhistorie

### 4.10.1 Regelgeving

In artikel 3.1.6 lid 5 van het Besluit ruimtelijke ordening is bepaald dat in de toelichting van een ruimtelijk plan ten minste een beschrijving wordt opgenomen van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden.

Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Met deze wetswijziging is de huidige Monumentenwet 1988 opgesplitst: een gedeelte (dat ziet op de fysieke leefomgeving) zal opgaan in de Omgevingswet, het overige gedeelte is opgenomen in de nieuwe Erfgoedwet. Daarbij is voorzien in overgangsrecht. De bedoeling is dat in de Erfgoedwet een betere integratie met verschillende soorten erfgoed komt. Daarnaast worden de procedures uniformer en daarmee overzichtelijker.

Onderdelen van de Monumentenwet 1988 met betrekking tot de fysieke leefomgeving, worden opgenomen in de Omgevingswet. De aanwijzing van ruimtelijk cultureel erfgoed - beschermde stads- en dorpsgezichten en cultuurlandschappen - en omgang met het cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving, komen in de Omgevingswet terecht en zijn dus niet in de Erfgoedwet geregeld. Hierbij wordt wel als vuistregel gehanteerd: omgang met het erfgoed in de Omgevingswet, duiding van het erfgoed in de Erfgoedwet.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet staat gepland voor 2021. Voor de onderdelen die in de Omgevingswet zullen worden opgenomen is een overgangsregeling in de Erfgoedwet opgenomen voor de tussengelegen periode. De bepalingen uit de Monumentenwet 1988 die naar de Omgevingswet over zullen gaan, blijven van kracht tot de Omgevingswet in werking treedt.

Het Besluit ruimtelijke ordening en de Erfgoedwet schrijven niet voor in welke mate met archeologie rekening moet worden gehouden. De gemeente heeft wat dit betreft beleidsvrijheid en kan het archeologische belang afwegen ten opzichte van andere belangen, de belangen van de burger en van de gemeente.

### 4.10.2 Doorvertaling bestemmingsplan

*Archeologie*
Het plangebied heeft de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie' en is een gebied met een hoge archeologische verwachting. Hiervoor geldt een onderzoeksplicht bij bodemingrepen groter dan 250 $m^2$ en dieper dan 40 cm onder het maaiveld. Met voorliggend plan wordt deze drempelwaarde voor onderzoek niet overschreden. Een archeologisch onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

De geldende archeologische dubbelbestemming blijft gehandhaafd, om de bescherming van de verwachte archeologische waarden ter plaatse van het plangebied te borgen.

Het aspect 'archeologie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

*Cultuurhistorie*
Binnen of rondom het plangebied zijn geen bovengrondse erfgoedbelangen in het geding. Het plangebied betreft onbebouwd weiland.

Het aspect 'cultuurhistorie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

## 4.11 Leidingen

### 4.11.1 Regelgeving

Planologisch relevante leidingen en hoogspanningsverbindingen moeten worden gewaarborgd. Tevens moet rond dergelijke leidingen rekening worden gehouden met zones waarbinnen mogelijke beperkingen gelden. Planologisch relevante leidingen zijn leidingen waarin de navolgende producten worden vervoerd:

- gas, olie, olieproducten, chemische producten, vaste stoffen/goederen;
- aardgastransportleiding met een diameter groter of gelijk aan 18”;
- defensiebrandstoffen;
- warmte en afvalwater, ruwwater of halffabrikaat voor de drink- en industriewatervoorziening met een diameter groter of gelijk aan 18”.

### 4.11.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In of in de directe omgeving van het plangebied zijn geen hoofdtransportleidingen of persleidingen van water, olie, aardgas, brandstof en/of hoogspanningsverbindingen gelegen, die in het kader van het bestemmingsplan op de verbeelding met bijbehorende bebouwingsvrije zones moeten worden opgenomen.

## 4.12 Vormvrije MER-beoordeling

### 4.12.1 Regelgeving

Op 7 juli 2017 is het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage in werking getreden. Een belangrijke wijziging betreft het indicatief maken van de drempelwaarden in onderdeel D (betreft de m.e.r.-beoordeling) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Concreet betekent dit dat, ook wanneer ontwikkelingen onder de in bijlage D opgenomen drempelwaarden blijven, het bevoegd gezag zich er nog steeds van moet vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben, de zogenaamde 'vergewisplicht'.

De consequentie van de nieuwe regeling is dat in elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteiten die voorkomen op de D-lijst aandacht moet worden besteed aan m.e.r. Het komt er op neer dat voor elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteit(en) die beneden de drempelwaarden vallen uit de D-lijst, een toets moet worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets, die dus een nieuw element is in de m.e.r.-regelgeving, wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r.(-beoordeling) noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.-beoordeling plaatsvinden of er kan direct worden gekozen voor m.e.r.

### 4.12.2 Doorvertaling bestemmingsplan

In bijlage D van het Besluit m.e.r. is een groot aantal activiteiten genoemd waarvoor een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Eén van de genoemde activiteiten betreft 'de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject, met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen' (activiteit D11.2). Deze activiteit is m.e.r.-beoordelingsplichtig indien deze betrekking heeft op een oppervlakte van 100 ha of meer of een aangesloten gebied van 2.000 of meer woningen omvat of een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 $m^2$ of meer.

De voorgenomen activiteiten in dit bestemmingsplan liggen ruim onder de plandrempel waarvoor conform het Besluit m.e.r. een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is. Gelet hierop, wordt geconcludeerd dat de drempelwaarden niet worden overschreden, waardoor in onderhavig plan kan worden volstaan met het uitvoeren van een zogenaamde 'vormvrije m.e.r.-beoordeling'. De in dit hoofdstuk beschreven onderzoeksresultaten voldoen niet alleen aan de onderzoeksverplichting van het Besluit ruimtelijke ordening, maar kunnen ook worden opgevat als de vormvrije m.e.r.-beoordeling. Daarbij wordt geconcludeerd dat belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten

# Hoofdstuk 5 Juridische planbeschrijving

## 5.1 Algemeen

Het bestemmingsplan is opgezet volgens de in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen standaardvorm van de Standaard Vergelijkbare Bestemmingplannen 2012 (SVBP 2012).

Het bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding, planregels en een toelichting. De verbeelding en de planregels vormen samen het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan. Beide planonderdelen dienen in onderlinge samenhang te worden bezien en toegepast. Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouwregels en regels betreffende het gebruik gekoppeld.

De toelichting heeft geen rechtskracht, maar is wel een belangrijk onderdeel van het plan. De toelichting geeft een weergave van de beweegredenen, de onderzoeksresultaten en de beleidsuitgangspunten die aan dit plan ten grondslag liggen. De toelichting is van wezenlijk belang voor een juiste interpretatie en toepassing.

Daarnaast maken ook eventuele bijlagen onlosmakelijk onderdeel uit van het bestemmingsplan.

*Verbeelding*
De verbeelding is een digitale kaart, waarop bestemmingen en aanduidingen zijn weergegeven. Aanduidingen worden gebruikt om bepaalde zaken specifieker te regelen, bijvoorbeeld in de vorm van gebiedsaanduidingen, bouwaanduidingen, bouwvlakken, functieaanduidingen etc.

Voor de analoge verbeelding is gebruik gemaakt van een digitale ondergrond (Grootschalige Basiskaart en/of kadastrale kaart). Daar waar een verschil is tussen de digitale en de analoge verbeelding, is de digitale versie leidend.

*Regels*
De planregels zijn standaard onderverdeeld in vier hoofdstukken.

- Hoofdstuk I : Inleidende regels, deze bevatten de begrippen en wijze van meten;
- Hoofdstuk II: Bestemmingsregels, dit zijn de verschillende bestemmingen op alfabetische volgorde. De regels bevatten een bestemmingsomschrijving en regels voor het bouwen en het gebruik.
- Hoofdstuk III: Algemene regels, dit zijn regels die gelden voor alle bestemmingen. Dit zijn onder meer (mogelijke) flexibiliteitsbepalingen in de vorm van wijzigings- en afwijkingsbevoegdheden.
- Hoofdstuk IV: Overgangs- en slotbepalingen.

## 5.2 Wijze van bestemmen

Voorliggend bestemmingsplan bevat de volgende bestemmingen:

- 'Recreatie - Volkstuin', ter plaatse van het gehele plangebied met één bouwvlak. Binnen het bouwvlak mogen gebouwen worden gebouwd. Buiiten het bouwvlak mogen uitsluitend kassen ten behoeve van volkstuinen worden gebouwd.
- Dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie'. Het plangebied is mede bestemd voor ter bescherming van het archeologisch bodemarchief.
- Dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterbergend rivierbed'. Deze dubbelbestemming is overgenomen uit het geldende plan en geldt voor het gehele plangebied. Het doel is de bescherming van het waterbergend rivierbed van de Maas.

Met dit hoofdstuk is voldaan aan artikel 3.1.3 van het Bro.

# Hoofdstuk 6 Uitvoerbaarheid

## 6.1 Economische uitvoerbaarheid

De Wet ruimtelijke ordening maakt het vaststellen van een exploitatieplan verplicht voor een aantal bouwactiviteiten wanneer de bouw planologisch mogelijk wordt gemaakt in een bestemmingsplan of een projectafwijkingsbesluit. De bouwplannen waarbij een exploitatieplan verplicht is staan in artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Bovendien is een exploitatieplan nodig als locatie-eisen gesteld moeten worden en/of het bepalen van een tijdvak of fasering noodzakelijk is.

De gronden in het plangebied zijn in eigendom van de gemeente. Alle kosten die gemaakt moeten worden voor het opstellen van het bestemmingsplan komen voor rekening van de gemeente. Daarmee is het plan economisch uitvoerbaar.

## 6.2 Overleg

In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) staat dat de gemeente bij de voorbereiding van een ruimtelijke ontwikkeling overleg moet plegen met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk, die betrokken zijn bij de zorg voor ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn.

In het kader van het vooroverleg is het plan voorgelegd aan de volgende partijen:

- Provincie Limburg;
- Waterschap Limburg.

## 6.3 Maatschappelijke haalbaarheid

*Inspraak*
Er is voor dit plan geen formele inspraakprocedure doorlopen. Het plan wordt direct als ontwerp ter inzage gelegd. De omwonenden zijn over het plan geïnformeerd.

*Zienswijzen*
Te zijner tijd zal het ontwerpbestemmingsplan gedurende zes weken ter inzage worden gelegd. De zienswijzen zullen hier of in een separate nota zienswijzen van een gemeentelijke reactie worden voorzien.

# Bijlagen bij toelichting

# Bijlage 1 Historisch bodemonderzoek

# Bijlage 2 Quickscan ecologie

# Bijlage 3 Stikstofdepositieonderzoek

# Regels

# Hoofdstuk 1 Inleidende regels

## Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

**1.1 plan**

het bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert met identificatienummer NL.IMRO.0944.BPVolkstuin-ON01 van de gemeente Mook en Middelaar;

**1.2 bestemmingsplan**

de geometrische bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen;

**1.3 aanduiding**

een geometrisch bepaald vlak of figuur waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

**1.4 aanduidingsgrens**

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

**1.5 ander bouwwerk**

een bouwwerk, geen gebouw zijnde;

**1.6 archeologische waarde**

de aan een gebied toegekende waarde in verband met de kennis en de studie van de in dat gebied voorkomende overblijfselen van menselijke aanwezigheid of activiteit uit het verleden;

**1.7 bebouwing**

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde;

**1.8 bebouwingspercentage**

een in de verbeelding of regels aangegeven percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van een bouwperceel, dat ten hoogste mag worden bebouwd;

**1.9 bestaand**

bestaand ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan;

**1.10 bestemmingsgrens**

de grens van een bestemmingsvlak;

**1.11 bestemmingsvlak**

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

**1.12 bijgebouw**

een vrijstaand of aangebouwd gebouw dat bouwkundig of architectonisch ondergeschikt is aan het hoofdgebouw;

**1.13 bouwen**

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats;

**1.14 bouwgrens**

de grens van een bouwvlak;

**1.15 bouwlaag**

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw, zolder, dakopbouw of setback;

**1.16 bouwperceel**

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

**1.17 bouwperceelgrens**

de grens van een bouwperceel;

**1.18 bouwvlak**

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

**1.19 bouwwerk**

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;

**1.20 dagrecreatie**

het totaal van mogelijkheden en voorzieningen om te recreëren op een bepaalde plaats zonder overnachtingsmogelijkheden;

**1.21 gebouw**

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;

**1.22 hoofdgebouw**

een gebouw dat op een bouwperceel door zijn constructie, afmetingen of functie als het belangrijkste gebouw valt aan te merken;

**1.23 kampeermiddel**

a. een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een caravan;
b. enig ander onderkomen of enig ander voertuig, gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voor zover geen bouwwerk zijnde, een en ander voor zover genoemde onderkomens of voertuigen geheel of gedeeltelijk blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf;

**1.24 kas**

een gebouw waarvan de wanden en het dak geheel bestaan uit glas of ander lichtdoorlatend materiaal dienend tot het kweken van vruchten, groenten, bloemen of planten;

**1.25 landschappelijke waarde**

de aan een gebied toegekende waarde gekenmerkt door het waarneembare deel van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van de levende en niet-levende natuur;

**1.26 maaiveld**

bovenkant van het terrein dat een gebouw/bouwwerk omgeeft;

**1.27 maatvoeringsvlak**

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge een maatvoeringssymbool in het betreffende vlak bepaalde afmetingen, percentages, oppervlakten, hellingshoeken en/of aantallen, zowel ten aanzien van het bouwen als ten aanzien van het gebruik, zijn toegelaten;

**1.28 natuurlijke waarde**

de aan een gebied toegekende waarde gekenmerkt door geologische, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang;

**1.29 onderbouw**

een gedeelte van een gebouw, dat wordt afgedekt door een vloer waarvan de bovenkant minder dan 1,20 m boven maaiveld is gelegen;

**1.30 onderkomens**

voor verblijf geschikte, al dan niet aan hun bestemming onttrokken voer- en vaartuigen, waaronder begrepen woonwagens, woonschepen, caravans, stacaravans, kampeerauto's, alsook tenten, schuilhutten en keten, al dan niet ingericht ten behoeve van een recreatief buitenverblijf, voor zover deze niet als bouwwerken zijn aan te merken.

**1.31 openbare nutsvoorziening**

een bouwwerk dat ten dienste staat van het openbaar energietransport dan wel de telecommunicatie, zoals een schakelkast, een elektriciteitshuisje en een verdeelstation;

**1.32 overkapping**

een bouwwerk, geen gebouw zijnde met een dak, dat niet of slechts aan één zijde is voorzien van een (bestaande) wand;

**1.33 peil**

a. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
b. voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de gemiddelde hoogte van het afgewerkte aansluitende maaiveld;

**1.34 recreatie**

activiteiten en mogelijkheden voor ontspanning c.q. vrijetijdsbesteding;

**1.35 recreatieverblijf**

een (deel van een) gebouw dat dient als verblijf voor recreanten, die hun hoofdverblijf elders hebben;

**1.36 seksinrichting**

de voor publiek toegankelijke, besloten ruimte waar in bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig is, seksuele handelingen worden verricht of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een seksinrichting worden in elk geval verstaan: een (raam)prostitutiebedrijf, waaronder begrepen een erotische-massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;

**1.37 straatmeubilair**

de op of bij de weg behorende bouwwerken, zoals verkeersgeleiders, verkeersborden, brandkranen, lichtmasten, parkeermeters, stadsplattegronden, zitbanken, bloem- en plantenbakken, papier-, glas- en andere inzamelbakken, kunstobjecten, gedenktekens, draagconstructies voor reclame alsmede telefooncellen, abri's en andere, hiermee gelijk te stellen bouwwerken;

**1.38 verblijfsrecreatie**

het totaal van mogelijkheden en voorzieningen om te recreëren op een bepaalde plaats waarbij recreatief nachtverblijf centraal staat.

**1.39 volkstuinen**

gronden waarop voor particulier gebruik op recreatieve wijze voedings- en/of siergewassen worden geteeld;

**1.40 voorgevel**

gevel van een gebouw die is gelegen aan de zijde van de weg en die in ruimtelijk opzicht de voorkant van het gebouw vormt;

**1.41 waterhuishoudkundige voorzieningen**

voorzieningen die nodig zijn ten behoeve van een goede wateraanvoer, waterafvoer, waterberging, hemelwaterinfiltratie en/of waterkwaliteit zoals duikers, stuwen, infiltratievoorzieningen, gemalen, inlaten etc.;

**1.42 weg**

een voor het openbaar rij- of ander verkeer bestemde weg of pad, daaronder begrepen de daarin gelegen bruggen en duikers, de tot de weg of pad behorende bermen en zijkanten, alsmede de aan de weg liggende en als zodanig aangeduide parkeerterreinen.

## Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

**2.1 de afstand tot de zijdelingse bouwperceelgrens**

tussen de zijdelingse grenzen van een bouwperceel en enig punt van het op dat bouwperceel voorkomend (hoofd-)gebouw, waar die afstand het kortst is;

**2.2 het bebouwingspercentage**

het percentage van een bouwperceel dat met gebouwen mag worden bebouwd. Voor zover op de kaart bouwgrenzen zijn aangegeven wordt het bebouwingspercentage berekend over het gebied binnen de bouwgrenzen;

**2.3 de bouwhoogte van een bouwwerk**

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

**2.4 de dakhelling**

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak;

**2.5 de goothoogte van een bouwwerk**

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeiboord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

**2.6 de inhoud van een bouwwerk**

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of) het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

**2.7 de lengte, breedte en diepte van een bouwwerk**

de buitenwerks tussen de buitenzijde van de gevels en/of het hart van de scheidingsmuren gemeten grootste afstand;

**2.8 de ondergrondse bouwdiepte van een bouwwerk**

vanaf peil tot het diepste punt van het bouwwerk, de fundering niet meegerekend;

**2.9 de oppervlakte van een bouwwerk**

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, gevel- en kroonlijsten en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, tot een maximum van 1.5 m.

# Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

## Artikel 3 Recreatie - Volkstuin

### 3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Recreatie - Volkstuin' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. volkstuinen;
b. waterhuishoudkundige voorzieningen en (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;

met daaraan ondergeschikt:

c. wegen en paden;
d. groenvoorzieningen;
e. parkeervoorzieningen.

### 3.2 Bouwregels

#### *3.2.1 Algemeen*

Op de voor 'Recreatie - Volkstuin' aangewezen gronden mogen uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen ten behoeve van de in lid 3.1 genoemde bestemming;
b. de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouw zijnde.

#### *3.2.2 Gebouwen*

a. gebouwen mogen uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat:
    1. de goothoogte niet meer bedraagt dan 3,0 m;
    2. de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 4,0, m;
    3. de oppervlakte niet meer bedraagt dan 120 $m^2$;
b. buiten het bouwvlak mogen uitsluitend kassen ten behoeve van volkstuinen worden gebouwd, met dien verstande dat:
    1. de bouwhoogte niet meer bedraagt dan 2,5 m;
    2. het bebouwingpercentage per individuele volkstuin niet meer mag bedragen dan 10 %, waarbij de individuele volkstuin ten minste een oppervlak van 100 $m^2$ dient te hebben.

#### *3.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde*

Op de voor 'Recreatie - Volkstuin' aangewezen gronden mogen worden gebouwd bouwwerken, geen gebouw zijnde:

a. ten behoeve van de verlichting van wegen, rijwiel- en voetpaden;
b. behorende tot de recreatieve voorziening, zoals bijvoorbeeld teeltondersteunende voorzieningen, erfafscheidingen en kleinschalige rustpunten;
c. behorende tot het straatmeubilair;
d. ten behoeve van de waterhuishoudkundige voorzieningen en (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;
e. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie – mestopslag' een mestopslag.

#### *3.2.4 Overige regels*

a. de maximum bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, bedraagt 2,0 m, met dien verstande dat de maximum bouwhoogte van voorzieningen voor verlichting 4,0 m bedraagt.
b. de maximum oppervlakte van een mestopslag, bedraagt 40 $m^2$.

## 3.3 Nadere eisen

### *3.3.1 Onderwerpen*

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen ten aanzien van:

a. de situering, de oppervlakte en de (goot)hoogte van bebouwing;
b. het aantal parkeerplaatsen en de situering daarvan.

### *3.3.2 Toepassingscriteria*

De in sublid 3.3.1 genoemde nadere eisen mogen uitsluitend worden gesteld ten behoeve van:

a. het stedenbouwkundig beeld;
b. de verkeersveiligheid;
c. een goede parkeerbalans;
d. de milieusituatie;
e. de sociale veiligheid;
f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en bouwwerken en van omliggende waarden.

## 3.4 Afwijken van de gebruiksregels

### *3.4.1 Verboden gebruik*

Onder gebruiken in strijd met het bestemmingsplan wordt in ieder geval verstaan gebruik van gronden en opstallen voor en/of als:

a. opslag anders dan inherent aan het toegelaten gebruik;
b. het plaatsen van onderkomens en/of kampeermiddelen.
c. (recreatief) nachtverblijf.

# Artikel 4 Waarde - Archeologie

## 4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn, naast de andere voor die gronden aanwezige bestemmingen, tevens bestemd voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende archeologische waarden en ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologisch monument' voor een archeologisch monument.

## 4.2 Bouwregels

### *4.2.1 Rapport archeologische waarden*

Ter plaatse van de voor 'Waarde – Archeologie' aangewezen gronden dient voor bouwwerken:

a. In geval van nieuwbouw groter dan de oppervlakte in onderstaande tabel vermeld en die dieper gaan dan -0,4 meter beneden maaiveld;
b. In geval van uitbreiding, met een uitbreiding groter dan de oppervlakte in onderstaande tabel vermeld en die dieper gaan dan -0,4 meter beneden maaiveld,

bij de aanvraag om een omgevingsvergunning een rapport te worden overlegd waarin de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag zullen worden verstoord, naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate zijn vastgesteld.

| Gebied* | Gebieden met een zeer hoge archeologische waarde* | Gebieden met een hoge archeologische waarde en hoge archeologische verwachting* | Gebieden met een middelhoge archeologische verwachting* |
|---|---|---|---|
| Diepte en oppervlakte | Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 100 m² | Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 250 m² | Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 2.500 m² |

*(*) zoals aangegeven op de in de Bijlage 2 opgenomen gemeentelijke archeologische beleidskaart*

### *4.2.2 Voorwaarden omgevingsvergunning*

Indien uit het onder 4.2.1 bedoelde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning zullen worden verstoord, kunnen burgemeester en wethouders een of meerdere voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:

a. De verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
b. De verplichting tot het doen van opgravingen;
c. De verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

### *4.2.3 Afwijking*

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde onder 4.2.1, indien de archeologische waarden van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld.

## 4.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

### *4.3.1 Verbod*

Het is verboden op of in deze gronden met de bestemming 'Waarde - Archeologie' zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het bevoegd gezag (Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

a. het veranderen van het huidige maaiveldniveau door ontginningen, bodemverlagen, egaliseren, afgraven, of ophogen;
b. het rooien en/of aanbrengen van diepwortelende beplantingen en/of bomen;
c. het uitvoeren van grondwerkzaamheden dieper dan 0,4 meter ten opzichte van het maaiveld, waartoe ook wordt gerekend woelen, mengen, diepploegen, aanleggen van drainage en ontginnen;
d. het aanleggen van kabels en leidingen en de daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
e. het uitvoeren van werkzaamheden ter verlaging van de grondwaterstand.

### *4.3.2 Uitzonderingen*

Het verbod van 5.3.1 geldt niet voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden die:

a. werken en/of werkzaamheden betreffen die niet dieper gaan dan -0,4 meter beneden maaiveld;
b. behoren tot normaal onderhoud en beheer ten dienste van de bestemming;
c. betrekking hebben op een oppervlakte kleiner dan de oppervlakte in onderstaande tabel vermeld;

| Gebied* | Gebieden met een zeer hoge archeologische waarde* | Gebieden met een hoge archeologische waarde en hoge archeologische verwachting* | Gebieden met een middelhoge archeologische verwachting* |
|---|---|---|---|
| Diepte en oppervlakte | Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 100 m² | Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 250 m² | Dieper dan 40 cm en met een oppervlakte groter dan 2.500 m² |

*(*) zoals aangegeven op de in de Bijlage 2 opgenomen gemeentelijke archeologische beleidskaart*

d. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan;
e. reeds mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

### *4.3.3 Toelaatbaarheid werken of werkzaamheden*

De werken of werkzaamheden als bedoeld in 4.3.1 zijn slechts toelaatbaar, indien:

a. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de belangen van de in 5.1 genoemde doeleinden;
b. vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de gemeentelijk archeoloog van de gemeente Mook en Middelaar.

## 4.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen in die zin, dat de bestemming 'Waarde - Archeologie' (geheel of gedeeltelijk) van de verbeelding wordt verwijderd, als op basis van archeologisch onderzoek, dat voldoet aan de normen van de archeologische beroepsgroep, geen archeologische waarden zijn vastgesteld. Alvorens een wijziging wordt uitgevoerd wordt advies ingewonnen bij de gemeentelijk archeoloog van de gemeente Mook en Middelaar.

# Artikel 5 Waterstaat - Waterbergend rivierbed

## 5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waterstaat - Waterbergend rivierbed' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming, mede bestemd voor een waterbergende functie.

## 5.2 Bouwregels

a. Op de gronden zoals bedoeld in 5.1 mag niet worden gebouwd.

## 5.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 5.2 en toestaan dat in de andere bestemming wordt gebouwd, mits Rijkswaterstaat is gehoord en geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het belang van het waterbergend rivierbed. Hierbij wordt getoetst aan de volgende criteria:

a. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat het veilig functioneren van het waterstaatswerk gewaarborgd blijft;
b. er is geen sprake van een feitelijke belemmering voor vergroting van de afvoercapaciteit;
c. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is;
d. de resterende waterstandseffecten of de afname van het bergend vermogen worden duurzaam gecompenseerd, waarbij de financiering en de tijdige realisering van de maatregelen verzekerd zijn.

## 5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

### *5.4.1 Verbod*

Het is verboden op of in deze gronden met de bestemming 'Waterstaat - Waterbergend rivierbed' zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning (Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

a. het veranderen van het huidige maaiveldniveau door ontginningen, bodemverlagen, egaliseren, afgraven, of ophogen;
b. het verbreden, graven, uitdiepen en/of verleggen van waterlopen;
c. het aanleggen of verharden van wegen, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen aan andere oppervlakteverhardingen;
d. het rooien en/of aanbrengen van diepwortelende beplantingen en/of bomen.

### *5.4.2 Uitzonderingen op het aanlegverbod*

Het in 5.4.1 opgenomen verbod geldt niet voor het uitvoeren van werken, of werkzaamheden:

a. die behoren tot normaal onderhoud en beheer ten dienste van de bestemming;
b. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het plan;
c. die reeds mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
d. waarvoor de vereiste vergunning op grond van artikel 6.5 van de Waterwet is verleend, dan wel de daarvoor vereiste melding op grond van de Waterwet is gedaan.

### *5.4.3 Toelaatbaarheid werken of werkzaamheden*

De werken of werkzaamheden als bedoeld in 5.4.1 zijn slechts toelaatbaar, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het belang van het waterbergend rivierbed, gehoord Rijkswaterstaat. Hierbij wordt getoetst aan de volgende criteria:

a. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat het veilig functioneren van het waterstaatswerk gewaarborgd blijft;
b. er is geen sprake van een feitelijke belemmering voor vergroting van de afvoercapaciteit;
c. er is sprake van een zodanige situering en uitvoering van de activiteit dat de waterstandsverhoging of de afname van het bergend vermogen zo gering mogelijk is; en
d. de resterende waterstandseffecten of de afname van het bergend vermogen worden duurzaam gecompenseerd, waarbij de financiering en de tijdige realisering van de maatregelen verzekerd zijn.

# Hoofdstuk 3 Algemene regels

## Artikel 6 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

## Artikel 7 Algemene bouwregels

### 7.1 Algemene bepaling m.b.t. ondergronds bouwen

*7.1.1 Ondergrondse werken*

Voor het uitvoeren van ondergrondse werken, geen bouwwerken zijnde en werkzaamheden gelden, behoudens in deze regels opgenomen afwijkingen, geen beperkingen.

## Artikel 8 Algemene gebruiksregels

### 8.1 Strijdig gebruik

a. Het is verboden gronden begrepen in dit plan te gebruiken, te doen of te laten gebruiken op een wijze of tot een doel strijdig met de gegeven bestemmingen;
b. Het is in ieder geval niet toegestaan de hier bedoelde gronden te gebruiken, te doen of te laten gebruiken voor:
    1. het opslaan van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijke gebruik onttrokken voorwerpen, goederen, stoffen en materialen en van emballage en/of afval, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de grond;
    2. het opslaan, opgeslagen houden, storten of lozen van vaste of vloeibare afvalstoffen behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de grond;
    3. seksinrichtingen;
    4. bouwwerken voor recreatieve nachtverblijven als bedoeld in artikel 3 sub 2 van Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht, met uitzondering van de als zodanig bestemde recreatiewoningen;
c. Het is verboden bouwwerken op de in het plan begrepen gronden te gebruiken, te doen of te laten gebruiken op een wijze of tot een doel, strijdig met de gegeven bestemmingen zoals aangegeven in de onderscheiden bestemmingsomschrijvingen.

### 8.2 Parkeergelegenheid en laad- en losmogelijkheden bij of in gebouwen

*8.2.1 Parkeernormen*

In, op of onder gebouwen dan wel op het daarbij behorende terrein dienen voldoende parkeerplaatsen aanwezig te zijn. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan als de parkeernormen uit de geldende ASVV worden nageleefd. Indien deze beleidsregel gedurende de planperiode worden gewijzigd, dient rekening te worden gehouden met de wijziging.

*8.2.2 Afmetingen parkeerruimte*

De in sublid 8.2.1 bedoelde parkeerplaatsen moeten afmetingen hebben die zijn afgestemd op gangbare personenauto's. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan indien de richtlijnen uit de geldende ASVV worden nageleefd.

#### *8.2.3 Omgevingsvergunning*

Burgemeester en wethouders kunnen met een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in sublid 8.2.1 indien aangetoond is dat in de directe omgeving (een straal van circa 250 m) voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn.

#### *8.2.4 Laden en lossen*

Indien het gebruik van een gebouw of gronden daar aanleiding toe geeft, dient op eigen terrein te worden voorzien in voldoende ruimte voor laden en lossen.

#### *8.2.5 Nadere eisen*

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen ten aanzien van het aantal parkeerplaatsen en de situering daarvan ten behoeve van een goede parkeerbalans, de verkeerssituatie en/of het stedenbouwkundig beeld.

## Artikel 9 Algemene aanduidingsregels

### 9.1 milieuzone - extensiveringsgebied intensieve veehouderij

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - extensiveringsgebied intensieve veehouderij' geldt dat de gronden tevens bestemd zijn voor een extensiveringsgebied. Ter plaatse gelden specifieke regels die in de afzonderlijke bestemmingen zijn opgenomen.

### 9.2 milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied

Ter plaatse van de aanduiding 'milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied' geldt dat de gronden tevens bestemd zijn voor de bescherming van de bodem en het grondwater ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening;

#### *9.2.1 Bouwregels*

Er mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd:

a. ten dienste van het behoud van de kwaliteit van het grondwater als onderdeel van de drinkwatervoorziening en van de waterhuishouding, met dien verstande dat de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 2,5 m;
b. ten dienste van de bestemming(en) indien de kwaliteit van het grondwater niet wordt geschaad.

*9.2.2 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden*

a. Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden ondergrondse transport-, energie- en/of communicatieleidingen aan te leggen.
b. Het in a. vervatte verbod is niet van toepassing:
    1. op het aanbrengen van leidingen uitsluitend ten behoeve van de aansluiting van percelen op het openbare voorzieningennet;
    2. op het aanbrengen van leidingen dan wel installaties in het kader van een duurzame energievoorziening;
    3. op werken en werkzaamheden die het normale onderhoud en/of de normale exploitatie betreffen;
    4. reeds in uitvoering zijn dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan.
c. De werken of werkzaamheden als bedoeld in a. zijn slechts toelaatbaar, mits door die werken of werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen blijvende onevenredige aantasting van de drinkwatervoorziening ontstaat of kan ontstaan en hieraan door het stellen van voorwaarden niet of onvoldoende kan worden tegemoet gekomen.
d. Alvorens te beslissen over een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden horen burgemeester en wethouders de beheerder van het grondwaterbeschermingsgebied.

## 9.3 overige zone - Maasheggenlandschap

Ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - Maasheggenlandschap' geldt dat de gronden tevens bestemd zijn voor het behouden van het Maasheggenlandschap en de landschappelijke openheid binnen het Maasheggenlandschap.

*9.3.1 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden*

a. het is verboden op of in de gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - Maasheggenlandschap' buiten het bouwvlak (zie bijlage 1) te verrichten:
    1. ophogen;
    2. het bebossen;
    3. opplanten, omzetten van grasland/bouwland naar boomteelt en/of sierteelt.
b. het in a. vervatte verbod is niet van toepassing op werken of werkzaamheden:
    1. welke van zodanig geringe omvang en ondergeschikte betekenis zijn dat daardoor geen aantasting van de aanwezige waarden plaatsvindt;
    2. die het normale onderhoud en/of de normale exploitatie betreffen;
    3. die reeds in uitvoering zijn dan wel krachtens een verleende vergunning reeds mogen worden uitgevoerd op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan.
c. de werken of werkzaamheden als bedoeld in a. zijn slechts toelaatbaar, indien:
    1. deze verband houden met de omschrijving, die aan de desbetreffende bestemming is toegekend;
    2. door de werken of werkzaamheden hetzij direct hetzij indirect de bestaande waarden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;
    3. door de werken of werkzaamheden hetzij direct hetzij indirect de gewenste waarden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast;
    4. het waterschap is gehoord voor wat betreft waarden die te maken hebben met het watersysteem.

# Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

## 10.1 Algemeen

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van:

a. de in de regels voorgeschreven maatvoering met ten hoogste 10%;
b. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geeft;
c. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft;
d. de bestemmingsbepalingen ten aanzien van de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en toestaan dat de bouwhoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot maximaal 10 meter.

## 10.2 Kleine bouwwerken van openbaar nut

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van de bouw- en/of gebruiksregels voor het bouwen van kleine, niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut en voor religieuze doeleinden, zoals wachthuisjes, transformatorhuisjes, schakelhuisjes, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, pinautomaten, parkeervoorzieningen, afval- en glascontainers, kapellen, wegkruisen en dergelijke, met dien verstande dat:

a. de oppervlakte maximaal 15 m² mag bedragen;
b. de goothoogte maximaal 3 meter en de bouwhoogte maximaal 6 meter mag bedragen.

# Artikel 11 Algemene wijzigingsregels

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de in het plan opgenomen bestemmingen te wijzigen ten behoeve van:

a. overschrijding van bestemmingsgrenzen, voor zover dit van belang is voor een technisch betere realisering van bestemmingen of bouwwerken dan wel voor zover dit noodzakelijk is in verband met de werkelijke toestand van het terrein. De overschrijding mag echter niet meer bedragen dan 3,0 m en het bestemmingsvlak mag met niet meer dan 10 % worden vergroot;
b. overschrijding van bestemmingsgrenzen en toestaan dat het beloop van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of -intensiteit daartoe aanleiding geeft. De overschrijding mag echter niet meer bedragen dan 3,0 m en het bestemmingsvlak mag met niet meer dan 10 % worden vergroot;
c. het wijzigen van de lijst van bedrijfsactiviteiten, indien technologische ontwikkelingen of vernieuwde inzichten hiertoe aanleiding geven;
d. het aanpassen van opgenomen bepalingen in de voorafgaande artikelen, waarbij verwezen wordt naar bepalingen in wettelijke regelingen, indien deze wettelijke regelingen na het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerpplan worden gewijzigd.

# Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

## Artikel 12 Overgangsrecht

### 12.1 Overgangsrecht bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van lid a een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10 %.

c. Lid a is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

### 12.2 Overgangsrecht gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in lid a, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

c. Indien het gebruik, bedoeld in lid a, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

d. Lid a is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

## Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan 'Volkstuinen Middelwaert'.

# Bijlagen bij regels

# Bijlage 1 Werken en werkzaamheden

# Bijlage 2 Gemeentelijke archeologische beleidskaart




## PLANGEBIED

Plangebied

## BESTEMMINGEN

ART. 3 — R-VT — Recreatie - Volkstuin

### dubbelbestemmingen

ART. 4 — WR-A — Waarde - Archeologie

ART. 5 — WS-WB — Waterstaat - Waterbergend Rivierbed

## AANDUIDINGEN

### gebiedsaanduidingen

milieuzone - extensiveringsgebied intensieve veehouder

milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied

overige zone - maasheggenlandschap

2 — wetgevingzone - ontheffingsgebied 2

### functieaanduidingen

(sr-mo) — specifieke vorm van recreatie - mestopslag

### bouwvlak

bouwvlak

## VERKLARINGEN

bestemmingsgrens

ondergrond

FORMAAT A2
TEKENAAR RM
PROJECTNUMMER W-22002

# GEMEENTE MOOK EN MIDDELAAR

## Bestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert

PLANSTATUS
ontwerp

verbeelding

PLANNUMMER
NL.IMRO.0944.BPVolkstuin-ON01

SCHAAL
1:1000

DATUM
04-01-2023

buro WAAL BRUG
Schoenaker 10 - 6641 SZ Beuningen
telefoon: 024 - 675 23 56
info@burowaalbrug.nl
www.burowaalbrug.nl

VERHOEVEN MILIEUTECHNIEK B.V.

DE TWEEDE GEERDEN 21
5334 LH VELDDRIEL

TEL. 0418 - 572060
WWW.VERHOEVENMILIEU.NL
INFO@VERHOEVENMILIEU.NL

REK.NR: NL97RABO0310320224
BIC: RABONL2U
K.V.K. 11028756
BTW: 80.34.57.583.B01

Buro Waalbrug
T.a.v. mevrouw S. Rijcken
Schoenakker 10
6641 SZ BEUNINGEN

REF.: B22.8624/HO-01/JHL-HD
DATUM: 26 juli 2022

**Onderwerp:** **Resultaten en conclusies historisch onderzoek, Startsedijk (naast nr. 5) te Mook**

Geachte mevrouw Rijcken,

Hierbij doen wij u de resultaten en conclusies van het uitgevoerde historisch onderzoek toekomen voor de onderzoekslocatie gelegen aan de Startsedijk (naast nr. 5) te Mook.

**Aanleiding en doelstelling**
De aanleiding wordt gevormd door toekomstige ontwikkelingen (mogelijk gebruik als volkstuincomplex).

Het doel van het historisch onderzoek is het achterhalen van eventuele (voormalige) bodembedreigende activiteiten op of binnen 25 meter van de onderzoekslocatie, die mogelijk tot een bodemverontreiniging hebben geleid en om vast te stellen in hoeverre sprake is van een onverdachte locatie en een verkennend bodemonderzoek achterwege kan blijven.

**Beschikbare informatie**
De locatie is gelegen aan de Startsedijk (naast nr. 5) te Mook en betreft een agrarisch perceel (weiland). De locatie is kadastraal bekend als gemeente Mook en Middelaar, sectie C, nummer 1937 (ged.).

De onderzoekslocatie is geheel in gebruik als weiland en heeft een oppervlakte van circa 1,7 hectare.

Voor de globale situering van de onderzoekslocatie wordt verwezen naar bijlage 1.

**Historisch onderzoek en locatiebezoek conform NEN 5725**

Algemeen
Door een medewerker van Verhoeven Milieutechniek B.V. (VMT) is een historisch onderzoek conform de NEN 5725:2017 (landbodem) uitgevoerd.

Voor voorliggend historisch onderzoek is gebruik gemaakt van de historische informatie zoals bekend bij de gemeente Mook en Middelaar, RUD Limburg Noord en de opdrachtgever.

Alle relevante historische informatie is door een medewerker van VMT bestudeerd en in onderstaande tekst verwerkt.

Voormalig, huidig en toekomstig gebruik
Op basis van het historisch kaartmateriaal van www.topotijdreis.nl heeft de onderzoekslocatie voor zover bekend altijd een agrarische functie gehad (weiland). Er is geen sprake geweest van bebouwing ter plaatse van de onderzoekslocatie. Op het naastgelegen perceel is een schuur gesitueerd (bouwjaar 1996). In de toekomst zal de locatie mogelijk in gebruik worden genomen als volkstuincomplex.

Gegevens bodemkwaliteit (bodemonderzoeken en milieuvergunningen)
In het milieuarchief van de gemeente Mook en Middelaar en vanuit het bodemloket zijn ter plaatse van de onderzoekslocatie en in de directe omgeving (< 25 m) geen bodemonderzoeken bekend.

Voor Startsedijk 5 is in 1996 een milieuvergunning verleend, hetgeen nu een melding Activiteitenbesluit milieubeheer betreft. Het betreft een type B-inrichting (houden en fokken van schapen). In 2005 is er een nieuwe vergunning aangevraagd te zijn, maar die vergunning is nooit afgegeven. Het perceel aan de Startsedijk 5 (C,1.686) is slechts gedeeltelijk onderdeel van voorliggende locatie. Voor Startsedijk 5 is in 1995 een bouwvergunning verleend voor een stalruimte (en een luifel).

Voor Startedijk 3 (ligt aan de andere kant van het betreffende perceel) is in 1998 een vergunning verleend voor een houten garage en in 1999 voor uitbreiden van het woonhuis.

Uit bovenstaande informatie volgen geen (voormalige) bodembedreigende activiteiten.

Historisch kaartmateriaal en luchtfoto's
Op basis van het historisch kaartmateriaal van www.topotijdreis.nl (zie bijlage 2) is er geen sprake (geweest) van voormalige watergangen, dempingen en/of ophogingen. Tevens is er geen sprake van boomgaarden en/of kassen waarbij mogelijk gebruik is gemaakt van organochloorbestrijdingsmiddelen (OCB). Wel is er mogelijk sprake geweest van een voormalig weg of pad (periode 1870-1938). Momenteel wordt ervan uitgegaan dat sprake is van een onverhard pad, hetgeen niet als verdacht wordt aangemerkt.

Vanuit de recentere luchtfoto's komen geen bijzonderheden naar voren.

Asbest
Ter plaatse is geen sprake (geweest) van bebouwing, de locatie is derhalve niet veracht op het voorkomen van asbest.

Overige (voormalige) bodembedreigende activiteiten
Voor zover bekend is er geen sprake (geweest) van (voormalige) bodembedreigende activiteiten ter plaatse van de onderzoekslocatie en/of de directe omgeving.

Atlas Limburg
Op basis van de informatie uit de Atlas Limburg is de onderzoekslocatie gesitueerd binnen "grondwaterbeschermingsbied Mookerheide".

Bodemkwaliteitskaart
Op basis van de bodemkwaliteitskaart Regio Limburg Noord (Sweco, 2019) is geen sprake van arseen en/of voormalige mijnsteengebieden. De boven- en ondergrond zijn gekwalificeerd als "landbouw/natuur".

PFAS en GENX
Op basis van de PFAS-bodemkwaliteitskaart Regio Limburg Noord (Sweco, 2020) zijn zowel de boven- als ondergrond gekwalificeerd als "landbouw/natuur".

**Conclusies historisch onderzoek en vervolgtraject**
Op basis van de bovenstaande bevindingen bestaat er geen aanleiding om te vermoeden dat ter plaatse van de onderzoekslocatie, sprake is van een ernstige bodem- en/of asbestverontreiniging. Derhalve kan ons inziens worden uitgegaan van een onverdachte locatie.

Het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek en/of onderzoek naar asbest conform de NEN 5740 en/of NEN 5707 is, ons inziens, derhalve niet noodzakelijk ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging.

Op basis van de resultaten van voorliggend historisch onderzoek bestaan derhalve vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen belemmeringen voor de bestemmingswijziging.

In een ander kader (nieuwbouw en/of civieltechnische werkzaamheden) kan een verkennend onderzoek en/of onderzoek naar asbest conform de NEN 5740 en/of NEN 5707 wel noodzakelijk zijn.

Indien u nog vragen en/of opmerkingen heeft betreffende de rapportage, dan kunt u contact opnemen met ondergetekende op telefoonnummer 0418-572060.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,



H.M.W. van der Donk
Senior Projectleider
Verhoeven Milieutechniek B.V.

*Bijlagen:*

1. *Situering van de onderzoekslocatie*
2. *Historisch kaartmateriaal Topotijdreis*
3. *Luchtfoto's 2006-2021*

**Bijlage 1**


667
678
688
679
680
963
689
1451
2008
723
722
1160
2425
1162
1163
2424
1478
2426
2427
596
2226
1808
1713
1686
1936
738
2378
1937
1369
1943
1944
1962
1798
1799
1903
2015
2016
2017
23
24
1241

**Bijlage 2**

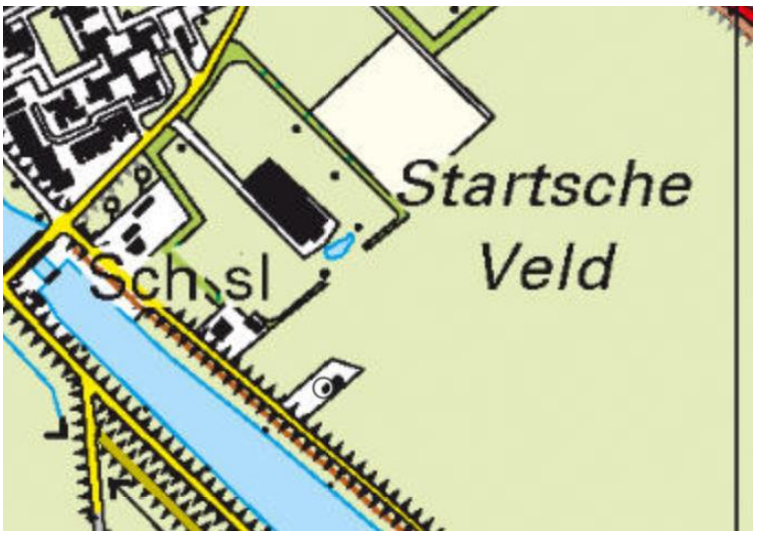


2019

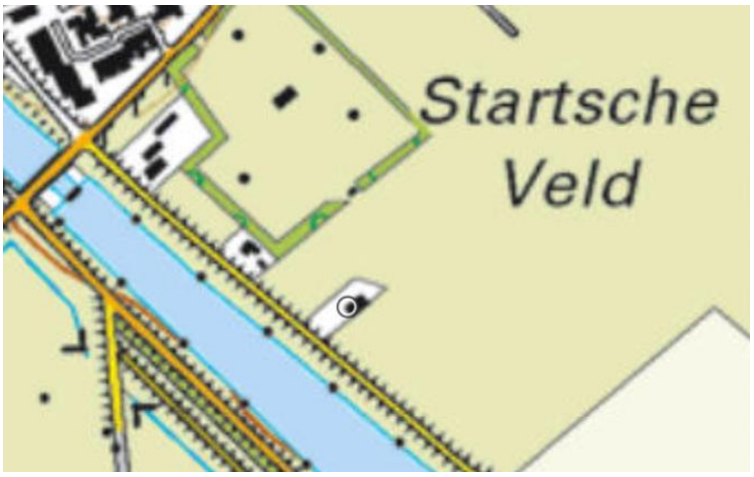


2011




2007

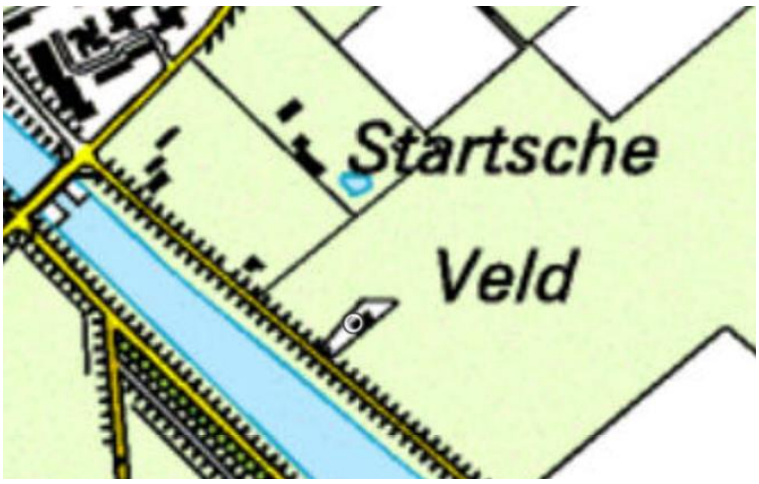


1998




1987




1978




1967

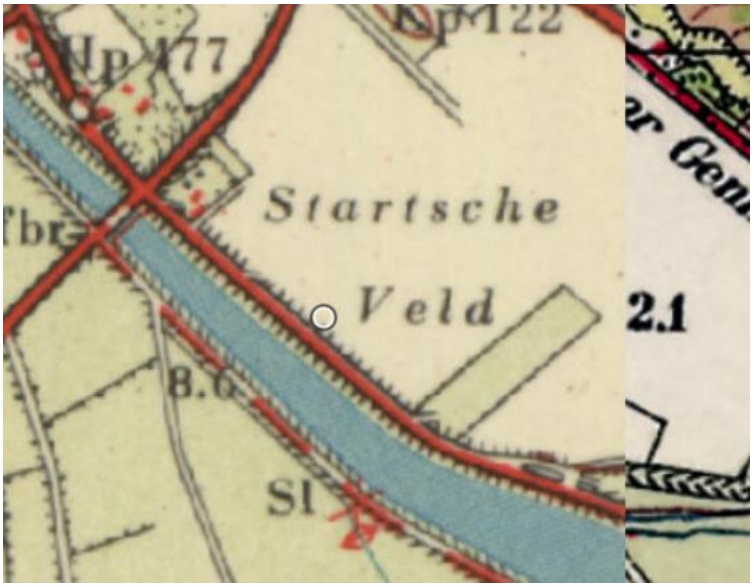


1957

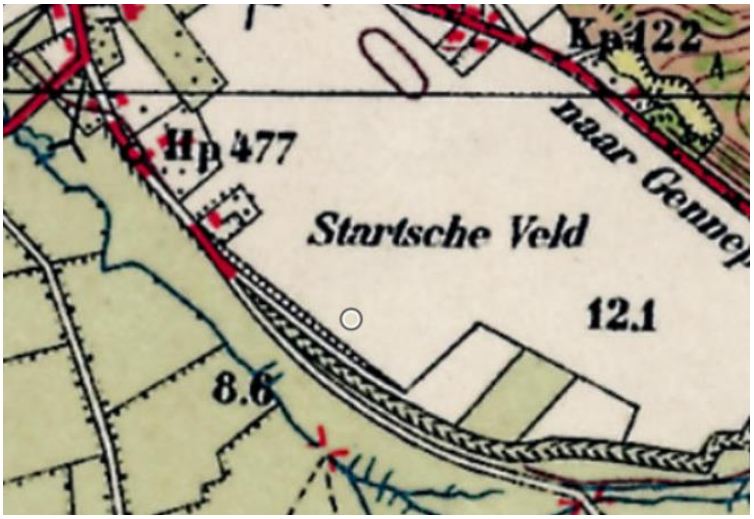


1938


MP 122
STARTSCHE
VELD
Put

1895

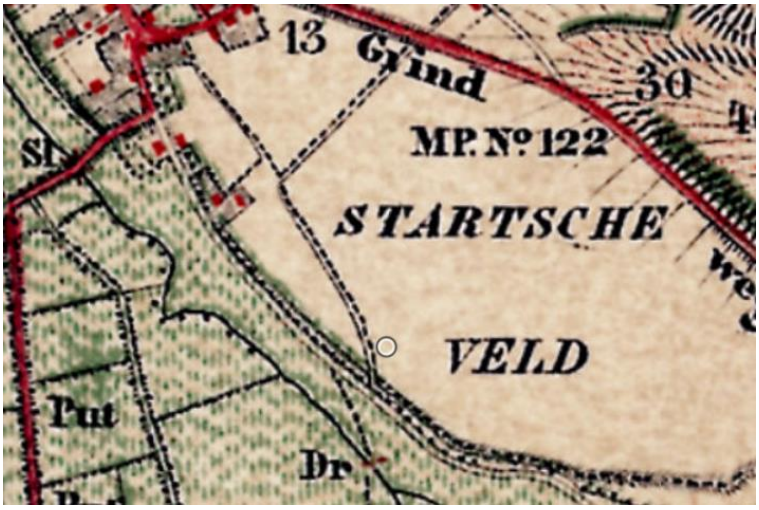
13
Grind
30
MP. Nº 122
STARTSCHE
VELD
Put
Dr

1870

**Bijlage 3**



2006



2009



2019



2021

BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

# Quickscan Wet natuurbescherming Startsedijk ong. te Mook

Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

# Colofon

| | |
|---|---|
| Status: | Definitief |
| Project: | 2022-0794 |
| Datum: | 3 augustus 2022 |
| Samensteller: | ing. R.C. Pickert |
| Collegiale toets: | ing. J. Dekkers |
| Opdrachtgever: | Buro Waalbrug B.V. |
| Contactpersoon: | J. Langbroek |

Disclaimer
Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

# Inhoud


**1 Inleiding** 4

1.1 Planlocatie 5

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep 5

**2 Methode** 6

2.1 Uitvoering onderzoek 6

2.2 Soortenbescherming 6

2.3 Gebiedsbescherming 7

2.4 Houtopstanden 8

2.5 Houdbaarheid en toepassing 8

**3 Beoordeling** 9

3.1 Soortenbescherming 9

3.2 Gebiedsbescherming 13

3.3 Houtopstanden 14

**4 Samenvatting** 15

4.1 Soortenbescherming 15

4.2 Gebiedsbescherming 15

4.3 Houtopstanden 15

**5 Conclusie** 16

5.1 Conclusie 16

5.2 Uitvoerbaarheid 16

5.3 Vervolgstappen 16

5.4 Te treffen maatregelen 17

# 1 Inleiding

Aan de Startsedijk ong. te Mook is een grasland gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens op de locatie een volkstuinencomplex te realiseren. Het bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ruimtelijke ingreep en dient derhalve te worden gewijzigd van ´Agrarisch´ naar ´Recreatie-Volkstuin'.

De beoogde ruimtelijke ingreep heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ruimtelijke ingreep geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop.

Buro Waalbrug begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Vervolgens wordt getoetst of de beoogde ruimtelijke ingreep uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal beleid.

**Onderzoeksdoelen**

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (art. 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden?
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van houtopstanden zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?



*Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen aan de Startsedijk ong. te Mook.*

## 1.1 Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Startsedijk ong. te Mook (figuur 1.2). De planlocatie bestaat uit een grasland wat ten tijde van het veldbezoek deels begraasd werd door paarden. Er zijn geen bomen of oppervlaktewater aanwezig. In bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

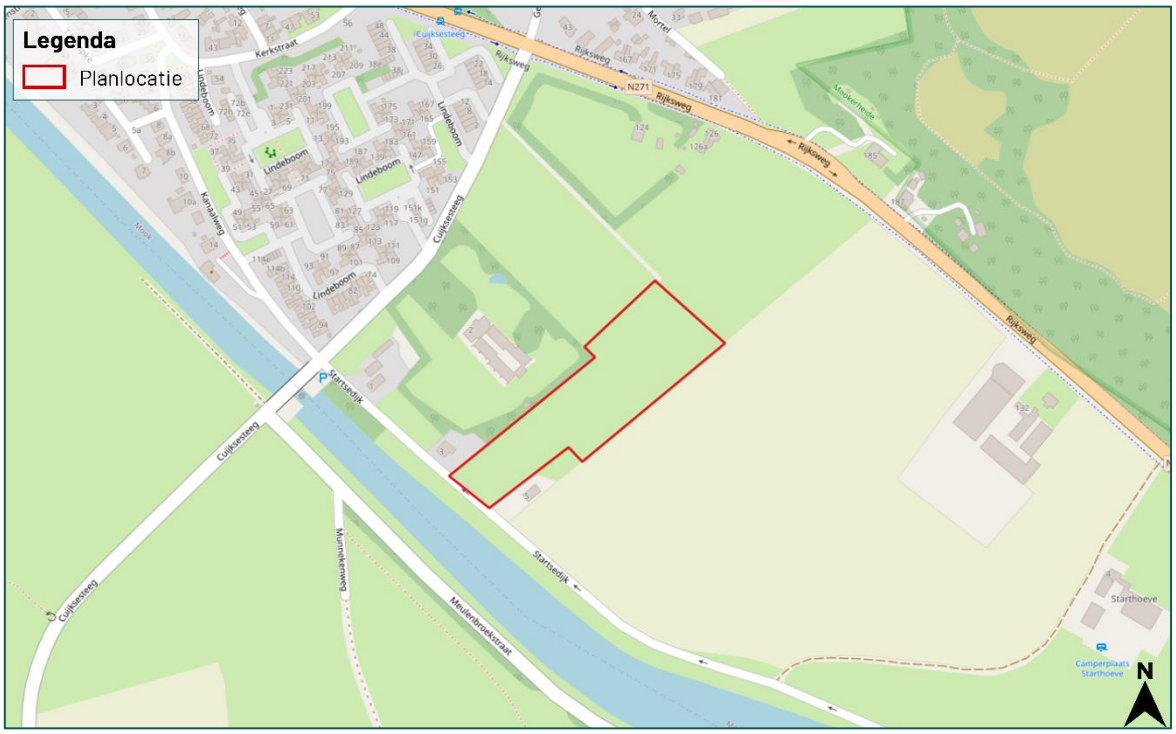


*Figuur 1.2 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Startsedijk ong. te Mook.*

De directe omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door agrarisch gebied en bosgebied de Mookerheide. Ten zuidwesten van de planlocatie stromen het Mooks kanaal en de Maas. Circa 1,4 km ten oosten ligt Natura 2000-gebied 'Sint Jansberg'.

## 1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een volkstuincomplex. Hierbij wordt een gebouw van circa 50 m2 geplaatst. De functie van het perceel dient te wijzigen van 'Agrarisch' naar 'Recreatie-Volkstuinen'. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

# 2 Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De reikwijdte bestaat uit de Wet natuurbescherming en de provinciale omgevingsverordening.

## 2.1 Uitvoering onderzoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Op basis van dit veldbezoek wordt een inschatting gemaakt omtrent de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 20 juli 2022 en is uitgevoerd door ing. R.C. Pickert. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 1/8 bewolkt, 28° Celsius en windkracht 1-2 (Bft).

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In NDFF wordt normaliter hierbij een straal van 2 km aangehouden rondom de planlocatie. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocatie kan een afwijkende afstand aangehouden worden. Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

## 2.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.5) en Andere soorten (Wnb art. 3.10). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij overtreding van een verbodsbepaling geldt een ontheffingsplicht.

**Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1)**

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

**Habitatrichtlijn (Wnb art. 3.5)**

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

**Andere soorten (Wnb art. 3.10)**

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
   a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
   b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
   c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* Wnb art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen voor bepaalde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Wnb art. 1.11) . Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

In de Omgevingsverordening van de Provincie Limburg is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

*Tabel 2.1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Limburg. (x1) = vrijstelling in periode maart – april en juli t/m november, (x2) = vrijstelling in periode 15 aug t/m februari, (x3) = vrijstelling in periode juli, augustus en september, (x4) = vrijstelling in periode 15 augustus t/m 15 oktober, * voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid.*

| Vrijgestelde soorten | | |
|---|---|---|
| Aardmuis | Haas | Rosse woelmuis |
| Bastaardkikker | Hazelworm (x3) | Rode eekhoorn (x1) |
| Bosmuis * | Hermelijn | Steenmarter (x2) |
| Bruine kikker | Huisspitsmuis * | Tweekleurige bosspitsmuis |
| Bunzing | Kleine watersalamander | Veldmuis * |
| Dwergmuis | Konijn | Vos |
| Dwergspitsmuis | Levendbarende hagedis (x4) | Wezel |
| Egel | Meerkikker | Woelrat |
| Gewone bosspitsmuis | Ondergrondse woelmuis | |
| Gewone pad | Ree | |

## 2.3 Gebiedsbescherming

In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden.

**Natura 2000-gebieden**

Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn.

**Provinciaal beleid**

Onderstaande teksten zijn gebaseerd op de meest recente versie van de Omgevingsverordening.

**Natuurnetwerk Nederland**

De Goudgroen natuurzone, Bronsgroene landschapszone, Beschermingsgebied Nationaal Landschap, Zone natuurbeek en Zilvergroene natuurzone maken deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Binnen het Natuurnetwerk Nederland geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het uitgangspunt is dat een bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten mogelijk maakt die de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) aantasten. Uitzonderingen hierop betreffen ruimtelijke ontwikkelingen met een groot openbaar belang, situaties waarbij er sprake is van het ontstaan van een meerwaarde en situaties waarbij er sprake is van een beperkte uitbreiding van bestaande ruimtelijke ontwikkelingen. Bij aantasting van het Natuurnetwerk Nederland geldt een compensatieplicht. Ten aanzien van de Goudgroene natuurzone, Bronsgroene landschapszone, Beschermingsgebied Nationaal landschap, Zone natuurbeek en/of Zilvergroene natuurzone geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden.

## 2.4 Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 $m^2$ of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden.

Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft (Wnb art. 4.1):

a) houtopstanden binnen de door gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
b) houtopstanden op erven of in tuinen;
c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, niet ouder dan twintig jaar;
e) kweekgoed;
f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
g) het dunnen van een houtopstand;
h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

## 2.5 Houdbaarheid en toepassing

De beoogde ruimtelijke ingreep wordt getoetst aan de actuele wetgeving en provinciale verordening. Over het algemeen heeft een quickscan Wet natuurbescherming een houdbaarheid van 3 jaar, mits binnen deze periode de omstandigheden op de planlocatie, de wetgeving en de provinciale verordening niet wezenlijk veranderen.

# 3 Beoordeling

## 3.1 Soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.

### Planten

Binnen een straal van 2 km van de planlocatie is het voorkomen bekend van de volgende beschermde planten: akkerogentroost, dreps, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, korensla en liggende ereprijs (NDFF 2012-2022).

De planlocatie is een grasland wat deels begraasd wordt. De akkerogentroost, dreps en korensla komen voor op akkers met voornamelijk wintergraan en groeien op zonnige, open plaatsen op matig voedselarme, vochtige en kalkrijke grond. Op de planlocatie zijn veel grassoorten aanwezig welke een hoge concurrentiedruk geven. Daarnaast zijn de soorten op circa 1,0 km van de planlocatie waargenomen er is de verspreidingsafstand van deze soorten vrij laag (circa 100 m). Cumulatief kan de aanwezigheid van akkerogentroost, dreps en korensla uitgesloten worden.

Het groot spiegelklokje staat op open, vochtige, stikstofarme, matig voedselrijke bodems. Voorbeelden hiervan zijn zandige stroomruggen in rivierdalen, open plekken van dijken, graanakkers en stoppelvelden. Gezien de afwezigheid van deze biotopen wordt de aanwezigheid van het groot spiegelklokje op de planlocatie uitgesloten.

Grote leeuwenklauw groeit op zonnige, open plaatsen en op matig voedselrijke tot voedselrijke kalkhoudende grond. Voorbeelden hiervan zijn bermen langs onverharde wegen, akkers, waterkanten, braakliggende grond, dijken, tuinen en langs spoorwegen. Deze soort is recent (2020) op circa 400 m afstand van de planlocatie waargenomen. Gezien de afstand tot de planlocatie en de standplaats is niet uit te sluiten dat de grote leeuwenklauw op de planlocatie aanwezig is. Er dient aanvullend onderzoek naar de grote leeuwenklauw uitgevoerd te worden alvorens de werkzaamheden van start kunnen gaan (zie H5.3).

Liggende ereprijs komt voor op voedselarme zandige grond en stenige, warme plaatsen. Op de planlocatie zijn geen geschikte standplaatsen aanwezig, derhalve is de aanwezigheid van de liggende ereprijs uitgesloten.

Ter plaatse van de planlocatie is slechts sprake van inheemse of aangeplante planten. Enkele waargenomen soorten betreffen: boerenwormkruid, duizendblad, Engels raaigras, gestreepte witbol, grote brandnetel, ridderzuring en smalle weegbree. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie.

### Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende zoogdieren: aardmuis, bever, boommarter, bosmuis, bruine rat, bunzing, das, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, huismuis, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rode eekhoorn, rosse woelmuis, steenmarter, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, wild zwijn en woelrat (NDFF 2012-2022). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: bever, boommarter, das, rode eekhoorn, steenmarter en wild zwijn.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. De bever komt voor in overgangsgebieden tussen land en water. Hierbij dienen voldoende zachthoutsoorten aanwezig te zijn. Gezien de planlocatie een grasland betreft zonder oppervlaktewater of bomen is de aanwezigheid van de bever uitgesloten.

De boommarter, rode eekhoorn en wild zwijn komen voor in bossen en parken met grote bomen. Deze soorten zijn dan ook voornamelijk waargenomen in de bosgebieden ten noorden van de planlocatie. Wegens het ontbreken van bomen is de aanwezigheid van deze soorten derhalve uitgesloten.

De das is veelvuldig waargenomen, waaronder als verkeersslachtoffer bij de N271, welke op circa 180 m van de planlocatie ligt. De das komt voor in gevarieerd landschap met bosschages, akkers en weilanden. De waarnemingen aan de N271 suggereren dat de das regelmatig foerageert in de graslanden. Op de planlocatie zijn geen wissels of andere sporen als neusputjes waargenomen. Derhalve maakt de planlocatie geen essentieel onderdeel uit van het essentiële foerageergebied van de das. De beoogde ontwikkeling is het realiseren van een volkstuinencomplex. Hierdoor zal er slechts beperkte afname zijn van niet essentieel leefgebied. Cumulatief kunnen negatieve effecten op de das uitgesloten worden.

De steenmarter is verspreid rond de planlocatie waargenomen, voornamelijk in de woonwijken van Mook. De steenmarter komt voor in cultuurlandschap, maar wordt tevens in stedelijk gebied aangetroffen. Op de planlocatie zijn geen geschikte plekken voor vaste rust- of voorplantingsplaatsen aanwezig. De beoogde ontwikkeling betreft het realiseren van een volkstuinencomplex. Het mogelijke foerageergebied zal derhalve niet verminderen. Wegens de aantrekkingskracht op muizen, egels en andere kleine zoogdieren zal het foerageergebied juist versterkt worden. Negatieve effecten op de steenmarter zijn derhalve uitgesloten.

Door vorengenoemde is het uitgesloten dat er sprake is van een essentiële functie op de planlocatie voor soorten van de Habitatrichtlijn en niet vrijgestelde andere soorten. De planlocatie heeft enkel mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name egel, konijn, mol en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Er is ten aanzien van grondgebonden zoogdieren geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

### Vleermuizen

Binnen een straal van 2 km is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis (NDFF 2012-2022). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als Habitatrichtlijnsoorten beschermd (Wnb art. 3.5). Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat. Ongeacht de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kunnen vleermuizen gebruikmaken van de planlocatie tijdens vliegbewegingen en foerageeractiviteiten. Hier dienen in het kader van de algemene zorgplicht mogelijk maatregelen genomen te worden (zie H5.4).

Op de planlocatie zijn geen bomen aanwezig. De ontwikkeling resulteert derhalve niet in het wegnemen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Wegens het ontbreken van bebouwing is het voor vleermuizen onmogelijk om op de planlocatie een geschikte verblijfplaats te vinden. Het is uit te sluiten dat de bebouwing op de planlocatie gebruikt wordt door vleermuizen die in bebouwing leven, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

Hoewel het uitgesloten is dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocatie gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. Het is mogelijk dat de planlocatie als foerageergebied gebruikt wordt. Ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep wordt dit niet aangetast. Het gebruik van de planlocatie als vliegroute is uitgesloten wegens het ontbreken van lange structuren.

### Amfibieën

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kamsalamander en kleine watersalamander (NDFF 2012-2022). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: Alpenwatersalamander en kamsalamander.

Amfibieën leven zowel in een aquatisch als terrestrische omgeving. Deze omgevingen betreffen voortplantingswater, foerageergebieden en overwinteringsstructuren. Deze habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen op de planlocatie. Zowel de Alpenwatersalamander als de kamsalamander zijn waargenomen in de bosgebieden ten noorden van de planlocatie. Op de planlocatie is geen oppervlaktewater of geschikt overwinteringsgebied aanwezig. De aanwezigheid van beide soorten is derhalve uitgesloten. Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad voorkomen op de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen op basis van de vastgestelde provinciale verordeningen. Er is ten aanzien van amfibieën geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

### Reptielen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende inheemse reptielen: gladde slang, hazelworm en zandhagedis (NDFF 2012-2022). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Reptielen zijn over het algemeen verbonden aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen als heidevelden, bosgebied en natuurlijke oevers. Alle waargenomen reptielen bevonden zich in de bosgebieden ten noorden van de planlocatie. De planlocatie biedt wegens het ontbreken van oppervlaktewater, heide of zandgronden geen geschikt leefgebied voor deze soorten. De aanwezigheid van de gladde slang, ringslang en zandhagedis is uitgesloten. Er is ten aanzien van reptielen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

### Vissen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van beschermde vissoorten niet bekend (NDFF 2012-2022).

Op de planlocatie en binnen de invloedssfeer van de beoogde ruimtelijke ingreep bevindt zich geen oppervlaktewater. Er is ten aanzien van vissen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

### Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende beschermde insecten of ongewervelden: grote vos, grote weerschijnvlinder, rivierrombout, sleedoornpage en vliegend hert (NDFF 2012-2022).

Op de planlocatie zijn gedurende het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden aangetroffen. Grote vos, grote weerschijnvlinder, sleedoornpage en het vliegend hert worden regelmatig waargenomen in bosrijke omgevingen en langs bosranden. Daarnaast kan het habitat vochtig tot vrij droog zijn. De waardplanten bestaan uit verscheidende wilgensoorten (grote vos en grote weerschijnvlinder), en planten uit de rozenfamilie (sleedoornpage). Het vliegend hert behoeft rottend hout voor de larven. De planlocatie betreft een grasland zonder bomen. Tevens zijn er geen waardplanten aanwezig voor de genoemde vlindersoorten. De aanwezigheid van de vlindersoorten en het vliegend hert is derhalve uitgesloten.

De rivierrombout komt voor langs rivieren met zandafzettingen. Wegens het gebrek aan oppervlaktewater is de aanwezigheid uit te sluiten. Er is ten aanzien van insecten en andere ongewervelden geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

### Vogels

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: boerenzwaluw, buizerd, gierzwaluw en huismus. Gedurende het veldbezoek zijn individuen aangetroffen van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie en/of leefgebied. Binnen een straal van 100 meter van de planlocatie is vastgestelde aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogels niet bekend (NDFF 2012-2022).

### Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Huismussen zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. De huismus heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). Er zijn tijdens het veldbezoek meerder huismussen waargenomen bij een schuur welke buiten de planlocatie staat. Op de planlocatie is geen bebouwing aanwezig. Het voorkomen van nestlocaties van huismus op de planlocatie kan derhalve uitgesloten worden. Het foerageergebied zal wegens de ruimtelijke ontwikkeling versterkt worden. Van aantasting van nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus is derhalve geen sprake.

De gierzwaluw heeft als oorspronkelijk rotsbewoner de rotsen ingeruild voor bebouwing. De soort broedt daardoor hoofdzakelijk in stedelijk gebied in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). Tijdens het veldbezoek zijn enkele overvliegende gierzwaluwen waargenomen. Er is geen bebouwing op de planlocatie aanwezig. Hierdoor kan de aanwezigheid van gierzwaluw op de planlocatie uitgesloten worden.

Er zijn geen grote nesten of horsten aangetroffen in de bomen rondom de planlocatie. De aanwezigheid van in bomen broedende soorten als buizerd, sperwer en ransuil kan uitgesloten worden. Op de planlocatie is sprake van functioneel leefgebied van roofvogelsoorten en uilen, echter zal dit met de ruimtelijke ontwikkeling niet aangetast worden. Gezien de aantrekkingskracht op muizen en andere kleine zoogdieren zal het foerageergebied mogelijk juist versterkt worden.

Er is wat betreft vogels met jaarrond beschermde nesten geen sprake van het vangen of doden van individuen, het wegnemen van rust- of nestplaatsen, of het wegnemen van structuren die essentieel zijn in het functioneren van rust- of nestplaatsen.

### Vogels - Algemene broedvogels

De planlocatie voorziet in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De planlocatie vormt voor algemene broedvogels zoals ganzen en de kieviet geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen de kap- en sloopwerkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

## 3.2 Gebiedsbescherming

### Natura 2000

De planlocatie maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Op een afstand van circa 1,4 km ligt het Natura 2000-gebied 'Sint Jansberg' (figuur 3.1).

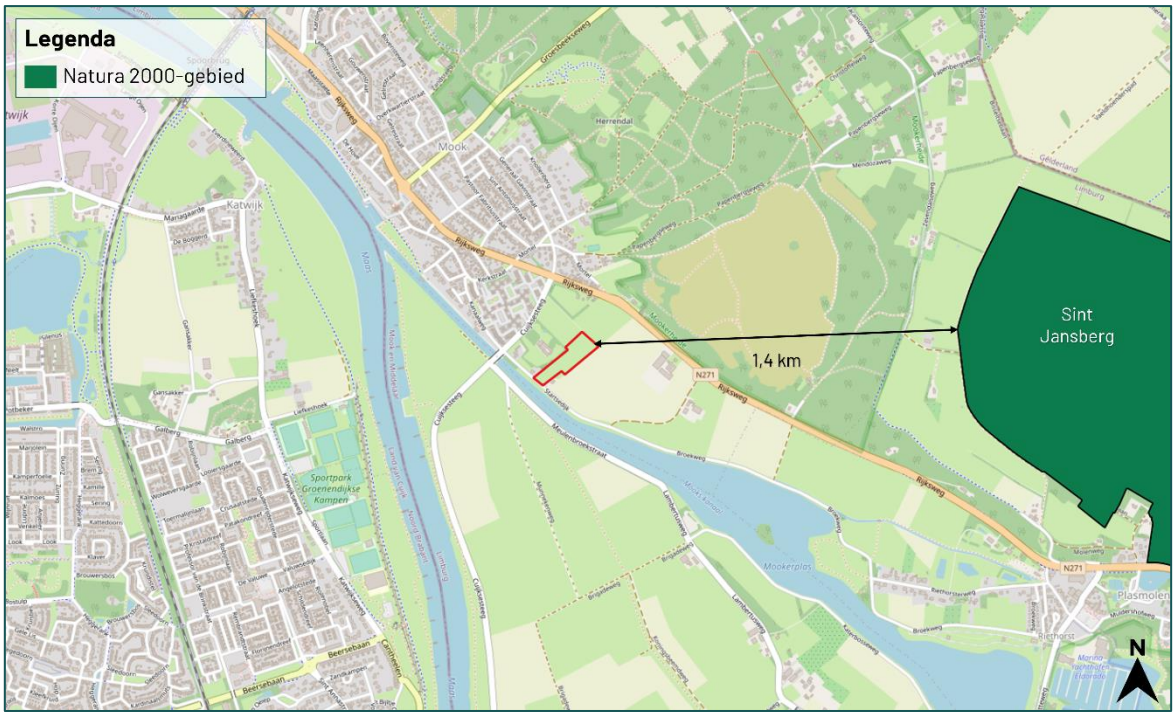


*Figuur 3.1 De planlocatie ligt op een afstand van circa 1,4 km tot het Natura 2000-gebied 'Sint Jansberg' (bron: nationaal Georegister PDOK).*

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een volkstuinencomplex. Ondanks dat deze buiten een Natura 2000-gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is om te resulteren in negatieve effecten. Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Ten opzichte van de huidige situatie leidt de beoogde ruimtelijke ingreep in de gebruiksfase tot een toename in het aantal verkeersbewegingen.

Gedurende de bouwfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en bijbehorende verkeersbewegingen. De Wet natuurbescherming bevat ten gevolge van de Stikstofwet per d.d. 1 juli 2021 een partiële vrijstelling voor activiteiten gedurende de bouwfase. Hiermee kunnen de gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door aangewezen activiteiten van de bouwsector buiten beschouwing worden gelaten (Wnb art. 2.9a). De juridische status van deze partiële vrijstelling kan in de toekomst wijzigen. Als activiteiten van de bouwsector worden aangewezen (algemene maatregelen van bestuur stikstofreductie en natuurverbetering):

a. het verrichten van een bouwactiviteit of een sloopactiviteit die het feitelijk verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden aan een bouwwerk betreft, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen;
b. het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen.

Gezien er sprake is van een grote afstand (1,4 km) tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en er sprake is van een ontwikkeling van beperkte omvang wordt op voorhand uitgesloten dat er sprake is van een verhoging van de stikstofdepositie in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden binnen Natura 2000-gebieden. Een berekening middels de AERIUS-Calculator kan derhalve achterwege blijven.

**Provinciaal aangewezen gebieden**

De planlocatie maakt deel uit van een beschermd gebied betreffende de Bronsgroene landschapszone (figuur 3.2). De planlocatie maakt geen deel uit van de Goudgroene natuurzone, Zilvergroene natuurzone of de Zone natuurbeek. Op een afstand van circa 440 m ligt de Goudgroene natuurzone (figuur 3.2). Op een afstand van circa 680 m ligt de Zilvergroene natuurzone (figuur 3.2). Het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg is gelegen op meer dan 40 km afstand. Ten aanzien van provinciaal aangewezen gebieden geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

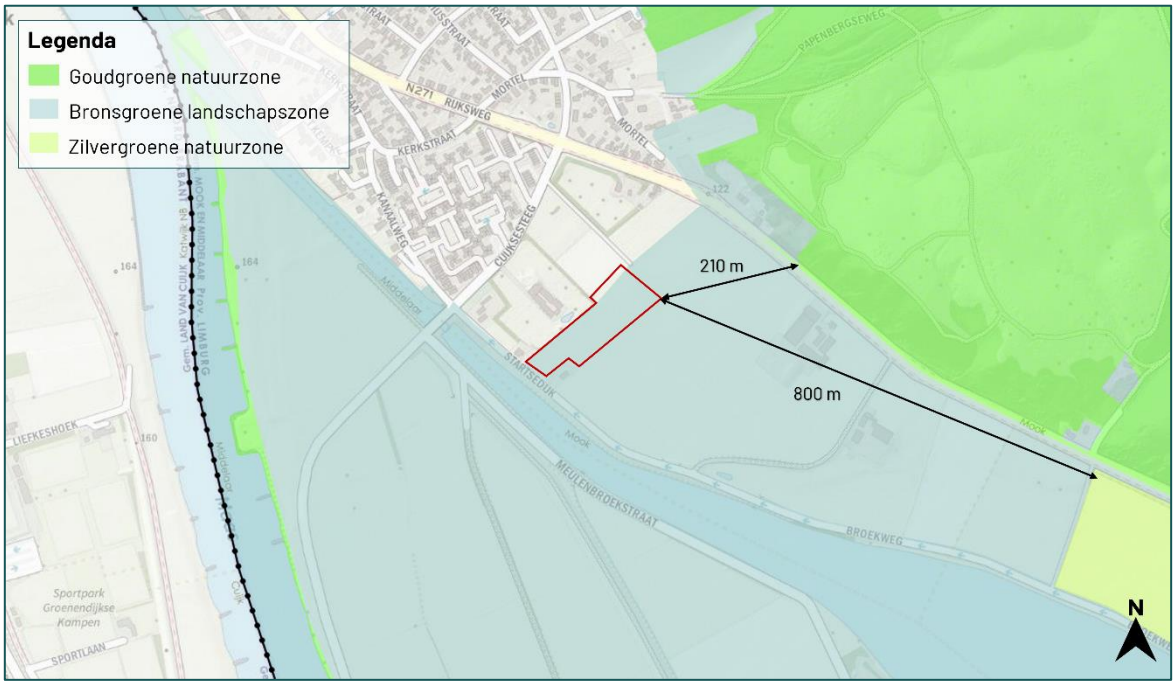


*Figuur 3.2 De planlocatie ligt binnen de Bronsgroene landschapszone, op een afstand van circa 210 m tot de Goudgroene natuurzone en circa 800 m tot de Zilvergroene natuurzone (bron: polviewer.nl)*

De kernkwaliteiten in de Bronsgroene landschapszone betreft het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf. De beoogde ontwikkeling betreft de realisatie van een volkstuincomplex. Er wordt enkel één gebouw geplaatst van circa 50 m2. Dit zal één bouwlaag bevatten. Het groene karakter en visueel-ruimtelijke karakter zullen derhalve behouden blijven. De planlocatie is een grasland zonder reliëf of cultuurhistorische elementen. Deze worden derhalve tevens niet aangetast. Negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone zijn derhalve niet aan de orde.

## 3.3 Houtopstanden

**Wet natuurbescherming**

In de beoogde ingreep zijn geen kapwerkzaamheden voorzien. Een meldingsplicht in het kader van Wnb is niet noodzakelijk.

# 4 Samenvatting

## 4.1 Soortenbescherming

Er dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de grote leeuwenklauw. De planlocatie is mogelijk geschikt leefgebied voor soorten welke niet beschermd zijn (behoudens de algemene zorgplicht) en/of waarvoor een vrijstelling geldt. Voor broedvogels geldt dat de nesten van alle soorten beschermd zijn tijdens het broedseizoen (indicatief 15 maart – 15 juli).

*Tabel 4.1 Overzicht van de Soortenbescherming.*

| Soortgroep | Bescherming Wnb | Soortspecifiek onderzoek | Mogelijke functie planlocatie |
|---|---|---|---|
| Planten<br>Grote leeuwenklauw | | Ja | Standplaats |
| Grondgebonden zoogdieren | | | |
| Vleermuizen | | | |
| Amfibieën | | | |
| Reptielen | | | |
| Vissen | | | |
| Insecten en andere ongewervelden | | | |
| Vogels (cat. 1 t/m 4) | | | |
| Vogels (Algemeen en cat. 5) | | | |

## 4.2 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of provinciaal aangewezen beschermde gebieden. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie is van externe werking op omliggende Natura 2000-gebieden geen sprake. Een AERIUS-berekening, Voortoets en/of 'nee, tenzij'-toets is niet noodzakelijk.

*Tabel 4.2 Overzicht van beschermde gebieden in het kader van gebiedsbescherming.*

| Gebiedsbescherming | Afstand | Mogelijke effecten | Nader onderzoek |
|---|---|---|---|
| Natura 2000 | 1,4 km | Geen | N.v.t. |
| Bronsgroene landschapszone | 0 km | Geen | N.v.t. |
| Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg | 40 km | Geen | N.v.t. |
| Goudgroene natuurzone | 210 m | Geen | N.v.t. |
| Zilvergroene natuurzone | 800 m | Geen | N.v.t. |

## 4.3 Houtopstanden

Op de planlocatie zijn geen houtopstanden aanwezig.

# 5 Conclusie

## 5.1 Conclusie

De beoogde realisatie van een volkstuin aan de Startsedijk ong. te Mook is uitvoerbaar zoals bepaald in de Wro (art. 3.1.6 Bro).

## 5.2 Uitvoerbaarheid

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot overtreding van verbodsbepalingen omtrent gebiedsbescherming en houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming. Er dienen enkele algemene maatregelen worden getroffen ten aanzien van de algemene zorgplicht, foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient met aanvullend onderzoek te worden vastgesteld of de planlocatie een relevante functie heeft voor grote leeuwenklauw. Indien er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kan bevoegd gezag onder voorwaarden een ontheffing verlenen. De voorwaarden betreffen: er is geen andere bevredigende oplossing, er is sprake van een wettelijk belang en er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (een robuust en ruim maatregelenpakket van tijdelijke en permanente voorzieningen wordt hiertoe voorgesteld en uitgevoerd). Wegens het voorgaande onderzoek is er geen reden om aan te nemen dat eventueel benodigde ontheffingen, mits de juiste maatregelen worden getroffen, er sprake is van een gedegen alternatievenafweging en een wettelijk belang kan worden aangevoerd, niet verkregen zouden kunnen worden.

## 5.3 Vervolgstappen

Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient aanvullend onderzoek naar grote leeuwenklauw uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar grote leeuwenklauw wordt uitgevoerd middels twee gerichte veldbezoeken in de bloeiperiode (1 april t/m 31 juli).

## 5.4 Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Eventueel aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) voorafgaand aan de werkzaamheden gefaseerd verwijderen. Dit om grondgebonden dieren de kans te bieden zelfstandig de planlocatie te verlaten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).
- De werkzaamheden opstarten of uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

# Bronvermelding

**Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)**

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)
Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)
Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

**Geraadpleegde websites**

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.nationaalgeoregister.nl
www.ndff.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlinderstichting.nl

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Vervolgstappen Wet natuurbescherming soortenbescherming

# Bijlage 1 Fotografische impressie



*Figuur 1* *De planlocatie is gelegen aan de Startsedijk ong. te Mook en bestaat uit een grasland. De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van een volkstuincomplex.*



*Figuur 2* *De omgeving betreft een mengeling van agrarisch gebied en bosgebied.*



*Figuur 3 Bij de loods naast de planlocatie zijn meerdere huismussen waargenomen.*



*Figuur 4 De watergang aan de zuidzijde van de planlocatie.*

# Bijlage 2 Vervolgstappen Wnb

Als uit het oriënterend onderzoek is gebleken dat effecten op beschermde soorten naar aanleiding van de beoogde ingreep niet uitgesloten zijn, dient een vervolgonderzoek te worden uitgevoerd. Uit dit vervolgonderzoek blijkt of desbetreffende soort aanwezig is en welke functie de planlocatie al dan niet heeft voor de soort. Met onderstaand stappenplan, overgenomen uit 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken, wordt inzichtelijk gemaakt welke consequenties dit heeft voor het project.

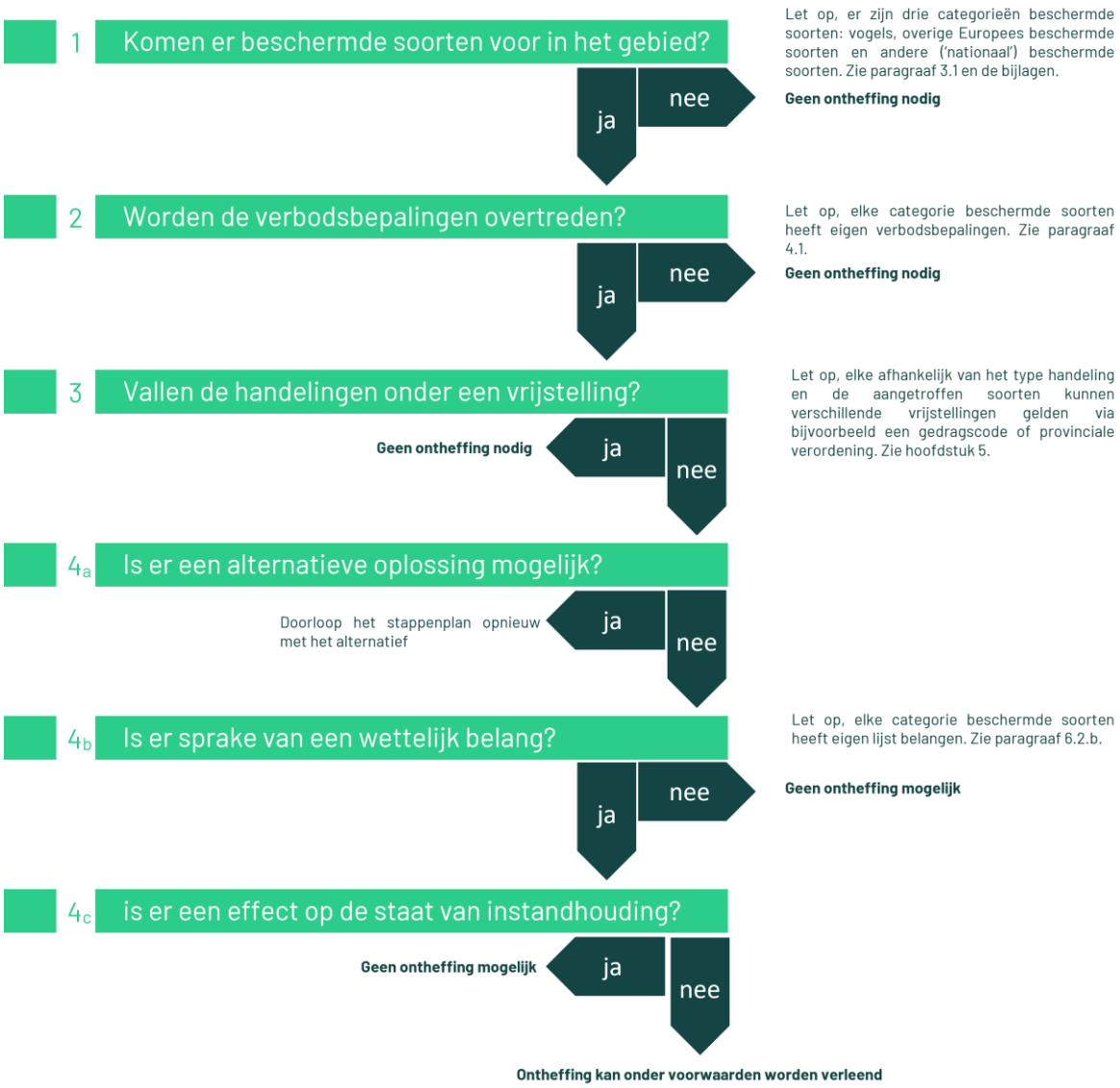

### Vogelrichtlijnsoort

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De voorwaarden zijn onderstaand weergeven (conform Wet natuurbescherming art. 3.3, lid 4).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b) zij is nodig:
    1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
    2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
    3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
    4. ter bescherming van flora of fauna;
    5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
    6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

### Habitatrichtlijnsoort

In het kader van de Habitatrichtlijn zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De voorwaarden zijn onderstaand weergeven (conform Wet natuurbescherming art. 3.8, lid 5).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b) zij is nodig:
    1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
    2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
    3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
    4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
    5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

**Andere soort**

Ten aanzien van Andere soorten zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De belangen zijn onderstaand weergeven en zijn aanvullend op de belangen die voor Habitatrichtlijnsoorten kunnen worden aangevoerd (conform Wet natuurbescherming art. 3.10, lid 2).

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

BLOM
ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2
4181 CD Waardenburg
0418 820 288

blomecologie.nl

DE ROEVER
OMGEVINGSADVIES

# ONDERZOEK STIKSTOFDEPOSITIE

VOLKSTUINEN MIDDELWAERT MOLENHOEK

**De Roever Omgevingsadvies**

Rembrandtlaan 4
5462 CH Veghel
**T** 073 594 10 11
**E** info@deroever.nl
**W** www.deroever.nl

NL97 RABO 0122 6903 11
Advies- en ingenieursbureau
J.G. de Roever B.V.
KvK 16068733
BTW NL 8015.63.136.B.01

| | |
|---|---|
| Titel document: | Onderzoek stikstofdepositie Volkstuinen Middelwaert te Molenhoek |
| Referentie: | 20230119.v01 |
| Datum: | 19 januari 2023 |
| Opdrachtgever: | Buro Waalbrug |

# INHOUDSOPGAVE


**1. INLEIDING ..... 4**

1.1. Algemeen ..... 4
1.2. Ligging van het plan ..... 5

**2. WETTELIJK KADER ..... 6**

2.1. Wet natuurbescherming ..... 6
2.2. Programma Aanpak Stikstof (PAS) ..... 6
2.3. Beleidsregels intern en extern salderen ..... 6
2.4. Referentiesituatie ..... 7
2.5. Wet stikstofreductie en natuurverbetering ..... 7

**3. REKENONDERZOEK ..... 8**

3.1. Uitgangspunten aanlegfase ..... 8
*3.1.1. Mobiele werktuigen ..... 8*
*3.1.2. Bouwverkeer ..... 10*

3.2. Uitgangspunten gebruiksfase ..... 12
*3.2.1. Verkeer ..... 12*
*3.2.2. Stookinstallaties ..... 12*

3.3. Berekeningswijze ..... 13

**4. CONCLUSIES ..... 14**
**BIJLAGE I. AERIUS BEREKENING AANLEG ..... 15**
**BIJLAGE II. AERIUS BEREKENING GEBRUIK ..... 16**

# 1. INLEIDING

## 1.1. Algemeen

De initiatiefnemer is voornemens een volkstuinencomplex bestaande uit 100 volkstuinen te verplaatsen naar de Startsedijk te Mook. In het kader van deze ontwikkeling moet een stikstofdepositieonderzoek voor de aanlegfase en gebruiksfase worden uitgevoerd.

Het plangebied is kadastraal bekend als perceel 1937 sectie C te MOO00 (Mook en Middelaar). Op afbeelding 1 is de locatie van het plangebied weergegeven.




**Afbeelding 1. Locatie plangebied**
**Bron: kadastalekaart.com**

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- informatie versterkt door de initiatiefnemer;
- via internet toegankelijke informatie en digitale ondergronden (PDOK);
- gegevens en bureauexpertise de Roever Omgevingsadvies.

N.B. De gehanteerde uitgangspunten zijn realistisch doch worst-case.

## 1.2. Ligging van het plan

De ligging van de inrichting en de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden met voor stikstof gevoelige habitattypen zijn weergegeven op afbeelding 2. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft ‘Sint Jansberg’ en is gelegen op een afstand van ongeveer 1,4 kilometer van het plangebied. Dit gebied bevat tevens voor stikstof gevoelige habitattypen.

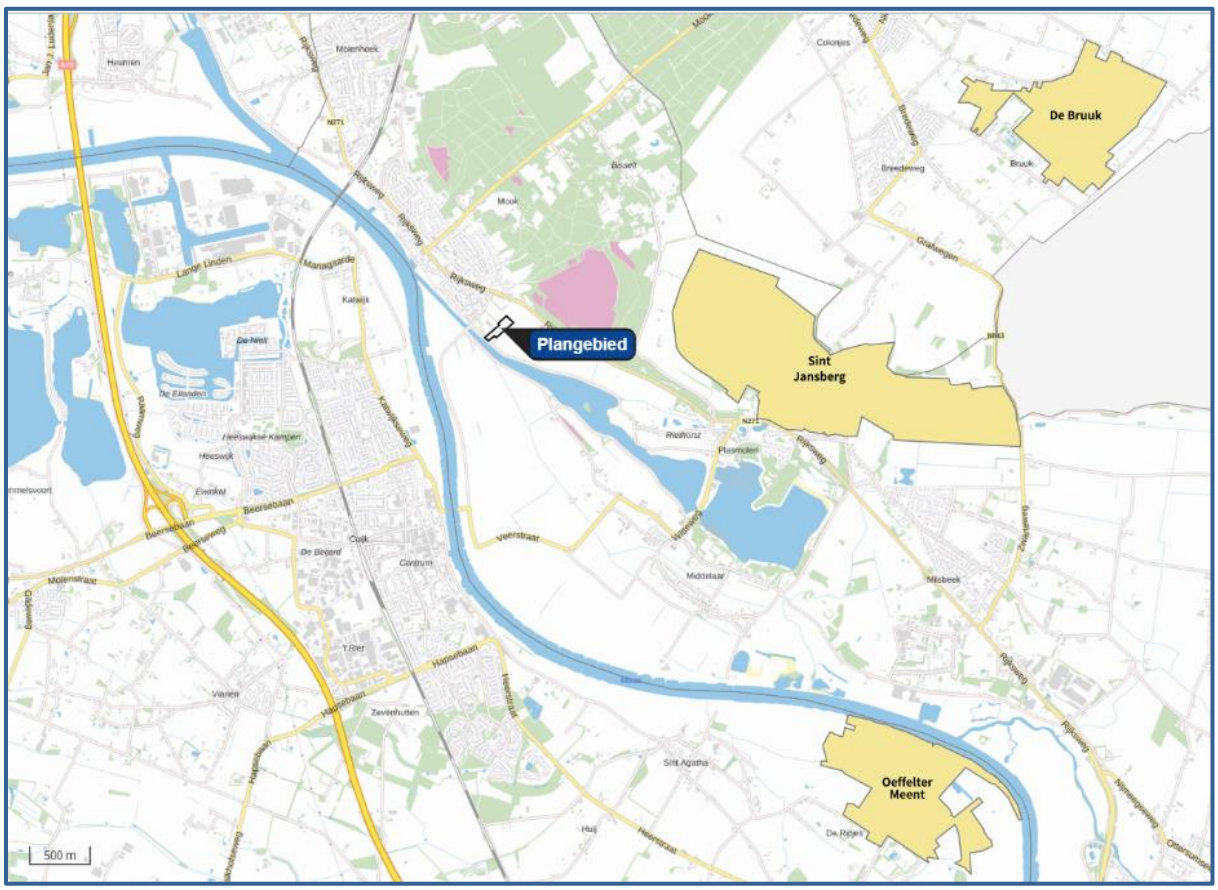


**Afbeelding 2. Ligging van de inrichting ten opzichte van Natura 2000-gebieden**
**Bron: AERIUS calculator**

# 2. WETTELIJK KADER

## 2.1. Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. In deze wet worden drie eerdere wetten vervangen. Het gaat om de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) inclusief het Programma Aanpak Stikstof, de Boswet en de Flora- en faunawet. De bescherming van de Natura 2000-gebieden is ondervangen in onderdeel gebiedsbescherming (vervangt Nb-wet). Voor bestemmingsplannen is het toetsingskader voor deze gebieden in de basis ongewijzigd gebleven ten opzichte van de Nb-wet.

Als (een wijziging van) een bestemmingsplan negatieve gevolgen heeft voor de Natura 2000-gebieden kan het plan in beginsel niet worden vastgesteld. In dat geval moet het bevoegd gezag volgens artikel 2.8, van de Wet natuurbescherming (Wnb) eerst een passende beoordeling opstellen. Uit de passende beoordeling moet blijken dat de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende gebieden niet aangetast worden door het plan. Eventueel worden maatregelen opgenomen die getroffen worden om dit te bereiken. Als niet aangetoond wordt dat aan de instandhoudingsdoelstellingen voldaan wordt, kan het plan geen doorgang vinden.

Met behulp van een voortoets kan het bevoegd gezag bepalen of op voorhand negatieve gevolgen uit te sluiten zijn. Hierbij moet voor de gewenste situatie worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden. Voor plannen die ten opzichte van de uitgangssituatie op het referentiemoment geen significante toename in stikstofdepositie veroorzaken, zijn negatieve effecten ten aanzien van dit aspect uit te sluiten. In dat geval hoeft geen passende beoordeling te worden opgesteld.

## 2.2. Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Gelet op de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019, kan de PAS niet meer worden gehanteerd als toetsingskader op grond van de Wet natuurbescherming. Inmiddels is een nieuwe versie van het rekenprogramma AERIUS Calculator uitgebracht. Met deze nieuwe tool is de depositie op de stikstofgevoelige natuurgebieden berekend. Hoe de resultaten worden beoordeeld, is aan het bevoegd gezag.

## 2.3. Beleidsregels intern en extern salderen

Vanwege de vernietiging van het PAS is het voor het bevoegd gezag niet mogelijk om toestemmingen te verlenen voor projecten waarvoor ontwikkelingsruimte nodig is. Om aan te tonen dat een project geen significant effect heeft op de stikstofdepositie ter plaatse van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden bestaan de volgende mogelijkheden:

- aantonen dat in de beoogde situatie geen effect (stikstofdepositie < 0,00 mol/ha/jaar) op de omliggende stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden optreedt.
- middels intern of extern salderen aantonen dat in de beoogde situatie geen sprake is van een stikstoftoename met significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie.
- middels een ecologische voortoets onderzoeken of significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Een ecologische voortoets is een mogelijkheid voor activiteiten die enkel zorgen voor een stikstofdepositie op hectares waarvan de kritische depositiewaarde (KDW) niet wordt overschreden.

Als de stikstofdepositie in de beoogde situatie hoger is dan 0,00 mol/ha/jaar, dan is een verdere inhoudelijke beoordeling van de te verwachten stikstofdepositie noodzakelijk. Het is dan mogelijk om toestemming te krijgen op basis van intern of extern salderen. Voor extern salderen geldt een vergunningplicht omdat van de beoogde activiteit op zichzelf negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Met salderen wordt inzichtelijk gemaakt of in de beoogde situatie sprake is van een stikstoftoename met significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie. Of sprake is van een significante toename van de stikstofdepositie hangt af van de toegestane depositie in de referentiesituatie.

## 2.4. Referentiesituatie

Wanneer sprake is van de wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit, gelden voor projecten de volgende referentiesituaties[1], een:

- vigerende vergunning die verleend is op basis van de Wet natuurbescherming;
- vigerende vergunning die verleend is op basis van de Natuurbeschermingswet 1998;
- vigerende omgevingsvergunning die verleend is op basis van de Wabo met een verklaring van geen bedenkingen (VVGB) op grond van één van de twee hierboven genoemde wetten;
- tracébesluit, wegaanpassingsbesluit of kavelbesluit waaraan een passende beoordeling is gekoppeld;
- (milieu-)toestemming op de Europese referentiedatum, zie afbeelding 3.




**Afbeelding 3. Stappenplan voor het bepalen van de referentiesituatie[1]**

Van een (planologisch) plan, zoals een bestemmingsplan of omgevingsplan, is de huidige feitelijk aanwezige, planologisch legale situatie de referentiesituatie.

## 2.5. Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Door de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 2 november 2022 is bouwvrijstelling, die onderdeel was van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering, komen te vervallen. Voor ieder plan of project dient ook de aanlegfase (bouwfase) weer doorgerekend te worden.

[1] Handreiking intern en extern salderen; https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2020/09/Handreiking-intern-extern-salderen-en-verleasen-22092020.pdf

# 3. REKENONDERZOEK

De voor stikstof relevante emissiebronnen van de aanlegfase en gebruiksfase van de beoogde ontwikkeling worden hieronder nader toegelicht.

## 3.1. Uitgangspunten aanlegfase

De aanlegfase, bestaande uit de verplaatsing van de 100 volkstuinen naar de Startsedijk, zal niet langer dan 1 jaar duren.
De $NO_x$- en $NH_3$-emissies zijn met name afkomstig van de inzet van mobiele werktuigen en (bouw-)verkeer.

### *3.1.1. Mobiele werktuigen*

Bij aanvang van voorliggend stikstofdepositieonderzoek is door de opdrachtgever een schatting gemaakt welke diesel-, benzine of lpg aangedreven (mobiele) werktuigen in de aanlegfase ingezet zullen worden bij de bouwwerkzaamheden. Ook voor de bedrijfstijden van de (mobiele) werktuigen is door de opdrachtgever een schatting gemaakt. Over het dieselverbruik, bouwjaar en vermogen van de werktuigen was nog geen specifieke informatie beschikbaar. De in deze paragraaf vermelde inzet van de mobiele werktuigen is daarom een worst-case inschatting van De Roever op basis van bureauexpertise en informatie van vergelijkbare bouwprojecten.

De $NO_x$- en $NH_3$-emissies als gevolg van de inzet van mobiele werktuigen zijn bepaald door middel van het brandstofverbruik (formule 1) en de AUB-methode (formule 2), afkomstig van het TNO-rapport “AUB (AdBlue verbruik, Uren, en Brandstofverbruik): een robuuste schatting van $NO_x$ en $NH_3$ uitstoot van mobiele werktuigen”, projectnummer: 060.47477, d.d.10 december 2021. Hierbij is uitgegaan van de actuele parameters overeenkomstig de gegevens van de TNO-factsheet[2]. Het brandstofverbruik is weergegeven in tabel 1 en de emissies zijn weergegeven in tabel 2.

**1)** **LBPJ** **=** $\mathbf{P_{max} * D * (F_v + F_e) * R}$

| | |
|---|---|
| LBPJ | Brandstofverbruik [liter/jaar]; |
| $F_v$ | Fractie van het volle motorvermogen dat verloren gaat aan interne verliezen [-]; |
| $F_e$ | De fractie van het volle motorvermogen dat gemiddeld wordt gebruikt [-]; |
| $P_{max}$ | Het maximale vermogen van het werktuig [kW]; |
| D | Aantal draaiuren per jaar [uur/jaar]; |
| R | Motorefficiëntie; liter brandstof per geleverde kilowattuur [liter/kWh]. |

| | |
|---|---|
| *$F_v$* | *Range van 2% - 15% van het maximale vermogen.*<br>*Lage waarden: grote, moderne machines met transmissie.*<br>*Hoge waarden: kleinere, oudere machines met een vaste as waarop pompen en dynamo’s meedraaien.* |
| *$F_e$* | *Gemiddeld 35% overeenkomstig TNO-factsheet[2].* |
| *R* | *Standaardwaarde 0,25 overeenkomstig TNO-factsheet[2].* |

[2] https://www.aerius.nl/nl/factsheets/mobiele-werktuigen-stage-klasse-categorie%C3%ABn/13-01-2022

**2)** **Emissie $NO_x$ = $Q_b * B + Q_u * D + Q_a * AB$**
**Emissie $NH_3$ = $P_b * B + P_u * D$**

| | |
|---|---|
| Emissie | Emissie $NO_x$- en $NH_3$ [kg/jaar]; |
| D | Tijd dat het werktuig draait [uur/jaar]; |
| B | Brandstofverbruik [liter/jaar]; |
| $Q_b$ | Coëfficiënt brandstofverbruik $NO_x$ [kg/liter]; |
| $Q_u$ | Coëfficiënt uren $NO_x$ [kg/uur]; |
| $Q_a$ | Coëfficiënt AdBlue $NO_x$ [kg/liter]; |
| AB | Het AdBlue verbruik [liter AdBlue/jaar]; |
| | Stage III 3% van het brandstofverbruik (max. 4%) |
| | > Stage III 6% van het brandstofverbruik (max. 7%) |
| $P_b$ | Coëfficiënt brandstofverbruik $NH_3$; |
| $P_u$ | Coëfficiënt uren $NH_3$. |

**Tabel 1. Brandstofverbruik van de mobiele werktuigen gedurende de aanlegfase.**

| Mobiele werktuigen | $P_{max}$ | D | $F_v$ | $F_e$ | R | Brandstofverbruik | Brandstofverbruik |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | kW | uur/jaar | - | - | liter/kWh | liter/uur | liter/jaar |
| Graafmachine | 125 | 24 | 0,085 | 0,35 | 0,25 | 13,6 | 326 |
| Tractor | 125 | 24 | 0,085 | 0,35 | 0,25 | 13,6 | 326 |
| Betonpomp/-mixer | 200 | 8 | 0,085 | 0,35 | 0,25 | 21,8 | 174 |
| Mobiele kraan | 250 | 8 | 0,085 | 0,35 | 0,25 | 27,2 | 218 |
| Hoogwerker | 100 | 8 | 0,085 | 0,35 | 0,25 | 10,9 | 87 |
| Knikmops | 25 | 40 | 0,085 | 0,35 | 0,25 | 2,7 | 109 |
| **Totaal** | | | | | | | **1.240** |

**Tabel 2. $NO_x$-en $NH_3$-emissies van de mobiele werktuigen gedurende de aanlegfase.**

| Mobiele werktuigen | $P_{max}$ | D | Stage Klasse | $Q_b$ | Brandstof | $Q_u$ | $Q_a$ | AdBlue* | Emissie $NO_x$ | Pb | Pu | Emissie $NH_3$ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | kW | uur/jaar | - | - | liter/jaar | - | - | liter/jaar | kg/j | - | - | kg/j |
| Graafmachine | 125 | 24 | IV | 0,033 | 326 | 0,005 | -0,46 | 19,6 | 1,9 | 0,00024 | - | 0,08 |
| Tractor | 125 | 24 | IV | 0,033 | 326 | 0,005 | -0,46 | 19,6 | 1,9 | 0,00024 | - | 0,08 |
| Betonpomp/-mixer | 200 | 8 | IV | 0,033 | 174 | 0,005 | -0,46 | 10,4 | 1,0 | 0,00024 | - | 0,04 |
| Mobiele kraan | 250 | 8 | IV | 0,033 | 218 | 0,005 | -0,46 | 13,1 | 1,2 | 0,00024 | - | 0,05 |
| Hoogwerker | 100 | 8 | IV | 0,033 | 87 | 0,005 | -0,46 | 5,2 | 0,5 | 0,00024 | - | 0,02 |
| Knikmops | 25 | 40 | IV | 0,020 | 109 | 0,005 | | 6,5 | 2,4 | 0,0000075 | - | 0,00 |
| **Totaal** | | | | | | | | | **8,8** | | | **0,3** |

* Conform de AUB rekenmethode is 6% AdBlue van het dieselverbruik aangehouden, wat standaard is voor STAGE IV en V-klasse werktuigen met een vermogen tussen 56 en 560 kW.

Dit geeft een totale hoeveelheid emissie die vrijkomt bij de realisatie van 100 volkstuinen van 8,8 kg $NO_x$ en 0,3 kg $NH_3$ voor de gehele aanlegfase. De mobiele werktuigen zullen actief zijn op de bouwlocatie en daar rondrijden. Daarom zijn de emissies gemodelleerd als vlakbron gelijk aan de bouwlocatie. De vlakbron is in AERIUS gemodelleerd als bron van de

sectorgroep ‘Mobiele werktuigen’ en sector ‘Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning’ met de standaardwaarden van het bronkenmerk.

### *3.1.2. Bouwverkeer*

Vervoer van personeel van en naar de locatie vindt plaats met bestelbusjes en/of personenauto’s. Materieel wordt aangevoerd middels vrachtwagens. Het aantal ritten van vrachtwagens en personenauto’s/bestelbusjes is een worst-case inschatting van De Roever op basis van bureauexpertise en informatie van vergelijkbare bouwprojecten. Tabel 3 geeft het aantal voertuigen en voertuigbewegingen voor de gehele aanlegfase.

**Tabel 3. Aantal voertuigbewegingen voor totale bouwproject gedurende de aanlegfase**

| **Type voertuig** | **Totaal aantal ritten** | **Totaal aantal vervoersbewegingen**[3] |
|---|---|---|
| Personenauto’s en bestelbussen | 200 | 400 |
| Vrachtwagens | 100 | 200 |

De voertuigbewegingen zijn gemodelleerd als lijnbron met licht en zwaar (vracht)verkeer met de actuele emissiefactoren voor wegverkeer die in het rekenprogramma AERIUS Calculator zijn opgenomen. De vrachtwagenbewegingen zijn in AERIUS worst-case allemaal gemodelleerd als ‘zwaar vrachtverkeer’. Er is uitgegaan van een weg binnen de bebouwde kom met 10% stagnatie. Het manoeuvreren en stationair draaien van het vrachtverkeer is ondervangen door een extra rijlijn op het terrein van de bouwlocatie met 100% stagnatie.

Het verkeer is gemodelleerd tot het punt waarop de voertuigen in het heersende verkeersbeeld van de openbare weg zijn opgenomen. Het verkeer gaat vanaf het plangebied in noordelijke richting via Startsedijk en Cuijksesteeg naar de N271/Rijksweg. Hier zal het verkeer verder afwikkeling in oostelijke of westelijke richting. De N271/Rijksweg is de dichtstbijzijnde N-weg, daarom is aangenomen dat het verkeer hier dus is opgenomen in het heersende verkeersbeeld, zie afbeelding 4.

[3] Het aantal voertuigbewegingen is het aantal ritten maal twee; een voertuig rijdt heen en terug naar de locatie.




**Afbeelding 4. Ontsluiting wegverkeer op het met rood gemarkeerde wegvak (N271/Rijksweg).**
**Bron: AERIUS Calculator**

## 3.2. Uitgangspunten gebruiksfase

In de beoogde situatie zijn de volkstuinen in gebruik. De $NO_x$- en $NH_3$-emissies worden enkel veroorzaakt door verkeersbewegingen

### *3.2.1. Verkeer*

Met betrekking tot het verkeer dat in de gebruiksfase kan worden toegerekend aan de volkstuinen is uitgegaan van gegevens uit de ASVV 2021 van kennisplatform CROW[4]. Er is uitgegaan van de ligging 'buitengebied' in de gemeente Mook en Middelaar ('niet stedelijk'). Hierbij is de functie 'volkstuin' aangehouden voor de 100 volkstuinen. Voor dit type voorziening wordt uitgegaan van de verkeersaantallen zoals genoemd in tabel 4.

**Tabel 4. Verkeersgeneratie (in vtb/etmaal) per 10 tuinen, ASVV 2021 CROW**

| **Volkstuin** | **Buitengebied** | |
|---|---|---|
| **Niet stedelijk** | minimaal | maximaal |
| | 1,1 | 1,4 |

Per 10 volkstuinen is de maximale (worst-case) verkeersgeneratie 8,7 voertuigbewegingen (vtb) per etmaal. Het plan voorziet in de realisatie van 100 volkstuinen. De verkeersgeneratie voor het totale volkstuinencomplex komt daarmee uit op 1,4 vtb/10 tuinen/etmaal * 100 tuinen = 14 voertuigbewegingen per etmaal. Er is worst-case aangenomen dat er 1 middelzware voertuigbeweging per etmaal plaats vindt ter bevoorrading van het ontmoetingshuis/terras in het plangebied. De totale verkeersgeneratie ten gevolge van het plan komt daarmee uit op 14 lichte voertuigbewegingen en 1 middelzware voertuigbeweging per etmaal.

De voertuigbewegingen zijn gemodelleerd met dezelfde lijnbron als in de aanlegfase. Het gaat hierbij om licht en middelzwaar (vracht)verkeer met de actuele emissiefactoren voor wegverkeer die in het rekenprogramma AERIUS Calculator zijn opgenomen. Er is uitgegaan van een weg binnen de bebouwde kom met 10% stagnatie. Het manoeuvreren en stationair draaien van het middelzwaar vrachtverkeer is ondervangen door een extra rijlijn op het terrein van het plangebied met 100% stagnatie.

### *3.2.2. Stookinstallaties*

In de volkstuinen bevinden zich geen stookinstallaties . Er zal dus geen stikstofemissie uitgestoten worden als gevolg van het stoken van gasgestookte installaties. Ook vinden er in de volkstuinen geen activiteiten of -processen plaats waar stikstof bij vrijkomt.

[4] Aanbevelingen voor Verkeersvoorzieningen Binnen de Bebouwde Kom (ASVV), CROW, 2021

## 3.3. Berekeningswijze

De stikstofdepositie door de gewenste activiteiten op de Natura 2000-gebieden is berekend met AERIUS Calculator (2021).

Op 25 november heeft de Minister voor Natuur en Stikstof het 'Wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden' (hierna: het wijzigingsbesluit) vastgesteld. Hiermee zijn de aanwijzingsbesluiten van 101 Natura 2000-gebieden gewijzigd, bijvoorbeeld omdat habitattypen op het moment van aanwijzen aanwezig bleken te zijn, maar destijds niet zijn opgenomen in de oorspronkelijke aanwijzingsbesluiten. Deze habitattypen en soorten zijn door middel van het wijzigingsbesluit aan de aanwijzingsbesluiten toegevoegd. De betreffende habitattypen, leefgebieden en grenzen moeten direct nadat het wijzigingsbesluit is genomen worden betrokken bij toestemmingverlening. In de huidige versie van AERIUS Calculator, versie 2021, zijn deze wijzigingen nog niet verwerkt. Daarom zijn 1245 eigen rekenpunten toegevoegd afkomstig uit het GML-bestand 'RIVM-AERIUS_Rekenpunten-veegbesluit_20221124'. De rekenpunten in dit GML-bestand betreffen alle door het wijzigingsbesluit toegevoegde hexagonen met een (naderende) overschrijding van de kritische depositiewaarde (KDW).

Tijdens de bouwwerkzaamheden voor het realiseren van de uitbreiding zal ook een deel van het bedrijfspand in gebruik zijn. Daarom zijn de emissies die optreden in de aanlegfase en gebruiksfase samen in een berekening meegenomen. Er is dus een AERIUS-berekening uitgevoerd met de gecombineerde emissies als gevolg van de aanlegfase en gebruiksfase. Voor de berekening is als rekenjaar 2023 gekozen.

De rekenresultaten en de ingevoerde gegevens van de berekening met Natura 2000-gebieden en met eigen rekenpunten zijn te vinden in bijlage I en II.

## 4. CONCLUSIES

In dit stikstofdepositieonderzoek is voor de aanlegfase en gebruiksfase van het plan aan de Startsedijk te Mook de te verwachten stikstofdepositie ter plaatse van de Natura 2000-gebieden berekend.

Uit de berekening blijkt dat de stikstofdepositie op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden niet hoger is dan 0,00 mol N/ha/jaar.

Daarnaast blijkt uit de berekening dat de stikstofdepositie ter plekke van de eigen rekenpunten (alle door het wijzigingsbesluit toegevoegde hexagonen met een (naderende) overschrijding van de KDW) niet hoger is dan 0,00 mol/ha/jaar.

Er is dus geen sprake van vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming. Het aspect stikstofdepositie vormt dus geen belemmering voor het plan.

# BIJLAGE I. AERIUS BEREKENING AANLEG

# Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.




- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron


*Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:*
*www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

## Contactgegevens

| | |
|---|---|
| Rechtspersoon | de Roever Omgevingsadvies |
| Inrichtingslocatie | Startsedijk ong.,<br>- Mook |

## Activiteit

| | |
|---|---|
| Omschrijving | Ontwikkeling Startsedijk te Mook |
| Toelichting | bouwplan Startsedijk te Mook dat voorziet in de verplaatsing van 100 volkstuinen. Aerius berekening van de aanlegfase, inclusief additionele rekenpunten als gevolg van veegbesluit en nieuwe habitatkartering. |

## Berekening

| | |
|---|---|
| AERIUS kenmerk | RtSjmMfmYBVX |
| Datum berekening | 19 januari 2023, 12:22 |
| Rekenconfiguratie | Wnb-rekengrid |

## Totale emissie

| | Rekenjaar | Emissie $NH_3$ | Emissie $NO_x$ |
|---|---|---|---|
| Aanlegfase - Beoogd | 2023 | 0,3 kg/j | 10,6 kg/j |

## Resultaten

| | Hoogste depositie | Hexagon | Gebied |
|---|---|---|---|
| Aanlegfase - Beoogd | - | | |
| Gekarteerd oppervlak met toename (ha) | - | | |
| Gekarteerd oppervlak met afname (ha) | - | | |
| Grootste toename van depositie | - | | |
| Grootste afname van depositie | - | | |

Aanlegfase (Beoogd), rekenjaar 2023

| Emissiebronnen | Emissie $NH_3$ | Emissie $NO_x$ |
|---|---|---|
| 1 Anders... \| Anders... \| Plangebied | - | - |
| 2 Mobiele werktuigen \| Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning \| Mobiele werktuigen | 0,3 kg/j | 8,9 kg/j |
| Verkeersnetwerk | 30,8 g/j | 1,7 kg/j |

**Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.**

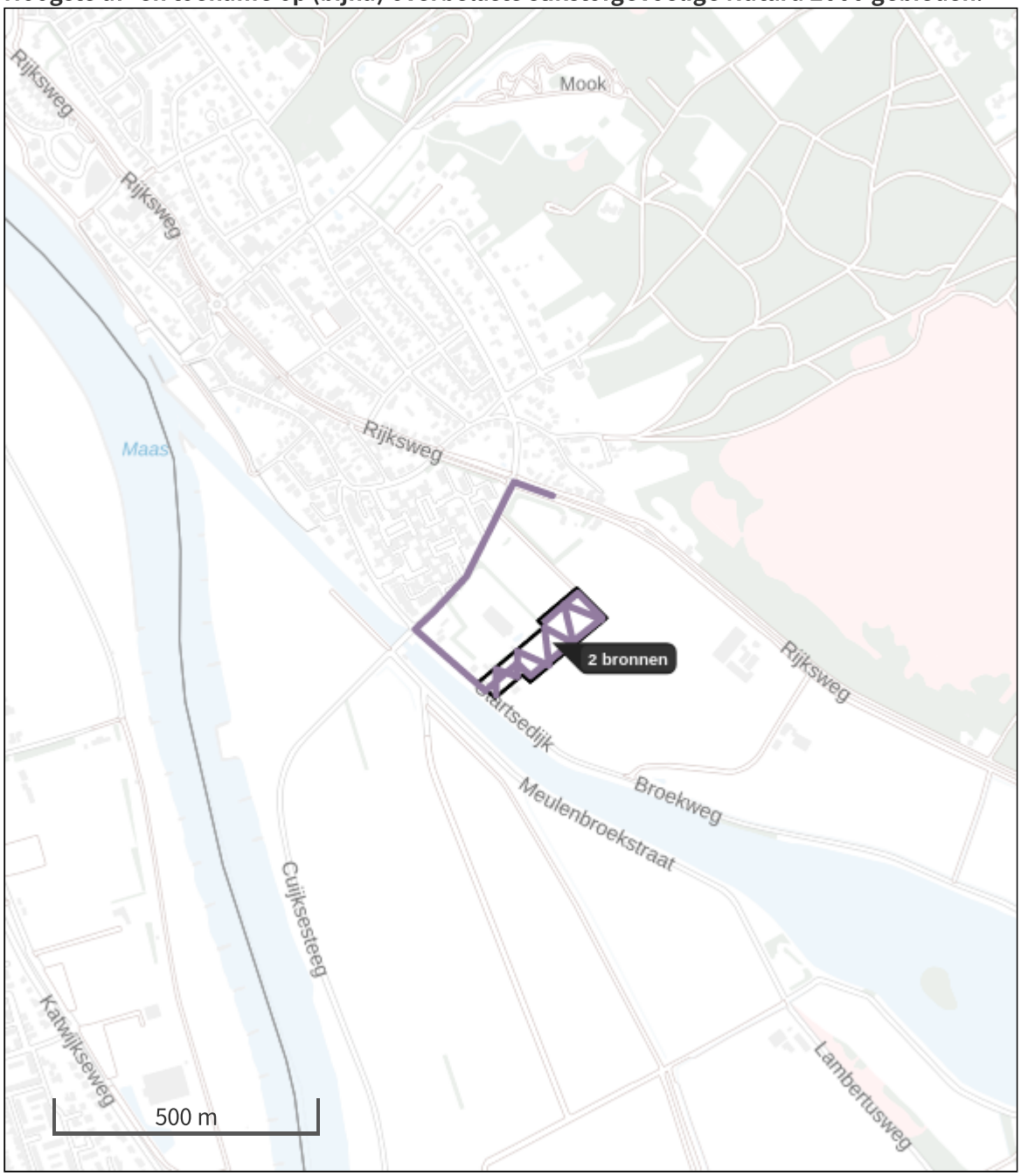


Habitatrichtlijn

Vogelrichtlijn

Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn

Niet bepaald

Grootste afname van depositie

Grootste toename van depositie

Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

## Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Aanlegfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

| | Berekend (ha gekarteerd) | Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr) | Met toename (ha gekarteerd) | Grootste toename (mol N/ha/jr) | Met afname (ha gekarteerd) | Grootste afname (mol N/ha/jr) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Totaal | - | - | - | - | - | - |

## Aanlegfase, Rekenjaar 2023

### 1 Anders... | Anders...

| | | | |
|---|---|---|---|
| Naam | Plangebied | Uittreedhoogte | 0,0 m |
| Wijze van ventilatie | Niet geforceerd | Warmteinhoud | 0,000 MW |
| Temporele variatie | Continue Emissie | | |

### 2 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

| | | | |
|---|---|---|---|
| Naam | Mobiele werktuigen | $NO_x$ | 8,9 kg/j |
| | | $NH_3$ | 0,3 kg/j |

| Naam | Stageklasse | Brandstofverbruik | Draaiuren | AdBlue verbruik | Stof | Emissie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Graafmachine | Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja | 326 l/j | 24 u/j | 19 l/j | $NO_x$ | 2,1 kg/j |
| | | | | | $NH_3$ | 78,2 g/j |
| Tractor | Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja | 326 l/j | 24 u/j | 19 l/j | $NO_x$ | 2,1 kg/j |
| | | | | | $NH_3$ | 78,2 g/j |
| Betonpomp/-mixer | Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja | 174 l/j | 200 u/j | 10 l/j | $NO_x$ | 2,1 kg/j |
| | | | | | $NH_3$ | 41,8 g/j |
| Mobiele kraan | Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja | 218 l/j | 8 u/j | 13 l/j | $NO_x$ | 1,3 kg/j |
| | | | | | $NH_3$ | 52,3 g/j |
| Hoogwerker | Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja | 87 l/j | 8 u/j | 5 l/j | $NO_x$ | 0,6 kg/j |
| | | | | | $NH_3$ | 20,9 g/j |
| Knikmops | Stage-IV, 2014-2018, 75-560 kW, diesel, SCR: ja | 109 l/j | 40 u/j | 7 l/j | $NO_x$ | 0,6 kg/j |
| | | | | | $NH_3$ | 26,2 g/j |

## 3 Wegverkeer | Weg

| | | | Links | Rechts | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Naam | verkeer aanlegfase | | | | $NO_x$ | 1,0 kg/j |
| Wegtype | Binnen bebouwde kom (doorstromend) | Type scherm | - | - | $NO_2$ | 64,3 g/j |
| Rijrichting | Beide richtingen | Hoogte | - | - | $NH_3$ | 23,1 g/j |
| Tunnelfactor | 1 | Afstand tot de weg | - | - | | |
| Type hoogte ligging | Normaal | | | | | |
| Weghoogte | 0 m | | | | | |

| Beschrijving | Voertuigtype/euroklasse | Voertuigen | In file |
|---|---|---|---|
| Voorgeschreven factoren | Licht verkeer | 400 p/jaar | 10,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Middelzwaar vrachtverkeer | 0 p/jaar | 0,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Zwaar vrachtverkeer | 200 p/jaar | 10,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Busverkeer | 0 p/jaar | 0,0 % |

## 4 Wegverkeer | Weg

| | | | Links | Rechts | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Naam | Stagnatie vrachtverkeer | | | | $NO_x$ | 0,7 kg/j |
| Wegtype | Binnen bebouwde kom (doorstromend) | Type scherm | - | - | $NO_2$ | 40,2 g/j |
| Rijrichting | Beide richtingen | Hoogte | - | - | $NH_3$ | 7,7 g/j |
| Tunnelfactor | 1 | Afstand tot de weg | - | - | | |
| Type hoogte ligging | Normaal | | | | | |
| Weghoogte | 0 m | | | | | |

| Beschrijving | Voertuigtype/euroklasse | Voertuigen | In file |
|---|---|---|---|
| Voorgeschreven factoren | Licht verkeer | 0 p/jaar | 0,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Middelzwaar vrachtverkeer | 0 p/jaar | 0,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Zwaar vrachtverkeer | 200 p/jaar | 100,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Busverkeer | 0 p/jaar | 0,0 % |

### Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

### Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

| | |
|---|---|
| AERIUS versie | 2021.2_20221219_f040e7fca7 |
| Database versie | 2021.2_f040e7fca7 |

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

## BIJLAGE II. AERIUS BEREKENING GEBRUIK

# Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.




- Overzicht
- Samenvatting situaties
- Resultaten
- Detailgegevens per emissiebron


*Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:*
*www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

## Contactgegevens

| | |
|---|---|
| Rechtspersoon | de Roever Omgevingsadvies |
| Inrichtingslocatie | Startsedijk ong.,<br>- Mook |

## Activiteit

| | |
|---|---|
| Omschrijving | Ontwikkeling Startsedijk te Mook |
| Toelichting | bouwplan Startsedijk te Mook dat voorziet in de verplaatsing van 100 volkstuinen. Aerius berekening van de gebruiksfase, inclusief additionele rekenpunten als gevolg van veegbesluit en nieuwe habitatkartering. |

## Berekening

| | |
|---|---|
| AERIUS kenmerk | RpVYd9r2yb6V |
| Datum berekening | 19 januari 2023, 12:23 |
| Rekenconfiguratie | Wnb-rekengrid |

## Totale emissie

| | Rekenjaar | Emissie $NH_3$ | Emissie $NO_x$ |
|---|---|---|---|
| Gebruiksfase - Beoogd | 2023 | 0,1 kg/j | 3,6 kg/j |

## Resultaten

| | Hoogste depositie | Hexagon | Gebied |
|---|---|---|---|
| Gebruiksfase - Beoogd | - | | |
| Gekarteerd oppervlak met toename (ha) | - | | |
| Gekarteerd oppervlak met afname (ha) | - | | |
| Grootste toename van depositie | - | | |
| Grootste afname van depositie | - | | |

Gebruiksfase (Beoogd), rekenjaar 2023

| Emissiebronnen | Emissie $NH_3$ | Emissie $NO_x$ |
|---|---|---|
| 1 Anders... \| Anders... \| Plangebied | - | - |
| Verkeersnetwerk | 0,1 kg/j | 3,6 kg/j |

**Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.**




Habitatrichtlijn

Vogelrichtlijn

Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn

Niet bepaald

Grootste afname van depositie

Grootste toename van depositie

Hoogste totale depositie

De bronnen op de kaart horen bij de Beoogde situatie.

## Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Gebruiksfase" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

| | Berekend (ha gekarteerd) | Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr) | Met toename (ha gekarteerd) | Grootste toename (mol N/ha/jr) | Met afname (ha gekarteerd) | Grootste afname (mol N/ha/jr) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Totaal | - | - | - | - | - | - |

Gebruiksfase, Rekenjaar 2023

## 1 Anders... | Anders...

| | | | |
|---|---|---|---|
| Naam | Plangebied | Uittreedhoogte | 0,0 m |
| Wijze van ventilatie | Niet geforceerd | Warmteinhoud | 0,000 MW |
| Temporele variatie | Continue Emissie | | |

## 2 Wegverkeer | Weg

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Naam | verkeer gebruiksfase | | Links | Rechts | $NO_x$ | 2,4 kg/j |
| Wegtype | Binnen bebouwde kom (doorstromend) | Type scherm | - | - | $NO_2$ | 0,3 kg/j |
| Rijrichting | Beide richtingen | Hoogte | - | - | $NH_3$ | 0,1 kg/j |
| Tunnelfactor | 1 | Afstand tot de weg | - | - | | |
| Type hoogte ligging | Normaal | | | | | |
| Weghoogte | 0 m | | | | | |

| Beschrijving | Voertuigtype/euroklasse | Voertuigen | In file |
|---|---|---|---|
| Voorgeschreven factoren | Licht verkeer | 14 p/etmaal | 10,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Middelzwaar vrachtverkeer | 1 p/etmaal | 10,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Zwaar vrachtverkeer | 0 p/etmaal | 0,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Busverkeer | 0 p/etmaal | 0,0 % |

## 3 Wegverkeer | Weg

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Naam | Stagnatie vrachtverkeer | | Links | Rechts | $NO_x$ | 1,2 kg/j |
| Wegtype | Binnen bebouwde kom (doorstromend) | Type scherm | - | - | $NO_2$ | 54,6 g/j |
| Rijrichting | Beide richtingen | Hoogte | - | - | $NH_3$ | 9,4 g/j |
| Tunnelfactor | 1 | Afstand tot de weg | - | - | | |
| Type hoogte ligging | Normaal | | | | | |
| Weghoogte | 0 m | | | | | |

| Beschrijving | Voertuigtype/euroklasse | Voertuigen | In file |
|---|---|---|---|
| Voorgeschreven factoren | Licht verkeer | 0 p/etmaal | 0,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Middelzwaar vrachtverkeer | 1 p/etmaal | 100,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Zwaar vrachtverkeer | 0 p/etmaal | 0,0 % |
| Voorgeschreven factoren | Busverkeer | 0 p/etmaal | 0,0 % |

### Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

### Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

| | |
|---|---|
| AERIUS versie | 2021.2_20221219_f040e7fca7 |
| Database versie | 2021.2_f040e7fca7 |

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:
https://www.aerius.nl/

## Bijlage 2: Werken en werkzaamheden

**BODEM**

**1. Afgraven (verlagen)**

def: Het verwijderen van de bovenste bodemlaag/bodemlagen.
doel: Verschraling: verwijderen van bemeste/verzuurde gronden
Tegengaan verdroging in verdroginggevoelige gebieden
Grondstoffenwinning (humus, zand, klei, leem)
Aanleggen van poelen
effect: Verandering bodemprofiel
Verkleining afstand maaiveld-grondwater (ontwateringsdiepte)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden (Landschap, Natuur en Cultuurhistorische waarden):
Vernatting

- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies ecologische gradiënt bij slootkanten, poelen, laagtes en overig microreliëf
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden

**2. Ophogen**

def : Het opbrengen van grond van elders op de bestaande toplaag
doel: Mogelijk maken van bouwactiviteiten door aanvoer van zand van elders
Opheffen van maaivelddaling ten gevolge van inklinking
Verschraling door aanvoer van zand van elders
Bezanden van veengronden en gronden die geschikt moeten worden voor de bollenteelt
effect: Verandering bodemprofiel
Vergroting afstand maaiveld-grondwater (ontwateringsdiepte)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verdroging
- Verschraling
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

**3. Vergraven**

def : Het verwijderen van een of meerdere bodemlagen en het daarna weer opbrengen van grond, bestaand uit de oorspronkelijke toplaag en/of grond van elders.
doel: Het graven en opvullen van drainagesystemen en andere sleuven en kuilen

effect: Verandering bodemprofiel
Verandering waterhuishouding in de bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verschraling
- Verandering hydrologische situatie
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

**4. Diepploegen en -woelen**

def : Het vermengen, keren van (alle) lagen in het bodemprofiel, eventueel tot in de diepere ondergrond. (Eenmalige ingreep met blijvend effect) dieper dan 60 cm

doel: Verbetering bodemprofiel voor agrarisch gebruik
Vergroten bewortelingsdiepte
Vergroten berijdbaarheid
Verschraling
Mengen van kleigrond met onderliggend zand

effect: Homogenisatie van de bodem
Vernietiging bodemprofiel
Verandering waterhuishouding bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Drastische wijziging bodem en daarmee groeiplaatscondities, leefomgeving bodemdieren etc.
- Verschraling
- Verandering hydrologische situatie; in gebieden met stagnerend grondwater kan doorbreking van een ondoorlatende laag in de bodem leiden tot verdroging omgeving en leeglopen vennen.
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies microreliëf
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

**5. Egaliseren**

def : Het verwijderen van het microreliëf in de toplaag (feitelijk een combinatie van ophogen en afgraven)

doel: Wateroverlast en droogtegevoeligheid binnen agrarisch perceel tegengaan
Verbetering van de bewerkbaarheid voor agrarisch gebruik
Opheffen niveauverschillen die het effect zijn van inklinking

effect: Afvlakken van reliëf

Verandering waterhuishouding bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verandering hydrologische situatie
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies aan biotopen van microreliëf (bermen, hellinkjes, gradiënten hoogdag

**6. Indrijven van voorwerpen in de grond**

def: Diep in de grond indrijven van heipalen of andere voorwerpen
doel: Dragers voor bouwwerken aanbrengen, damwanden plaatsen
effect: Bouwen op slappe bodem is mogelijk, afschermen van delen van de bodem
Ondergrondse leidingen kunnen beschadigd worden

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- doorbreken ondoorlatende bodemlagen en daarmee verstoring van de (grond)waterhuishouding

**WATERHUISHOUDING**

**7. Aanleg drainagestelsel**

def: Het aanbrengen van drainagebuizen in de grond, in het algemeen op een diepte van 80-110 cm -mv.
doel: (Versterken) ontwatering van een of meerdere percelen
effect: Lokale verlaging grondwaterstand -> perceel wordt droger

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden)
- Verdroging -> verzuring
- Verlies aan natte levensgemeenschappen

**8. Aanbrengen onderbemaling**

def: Bemalen van een of meerdere percelen, waardoor de grondwaterspiegel er lager staat dan in het omringende gebied.
doel: Vergroten afstand maaiveldgrondwaterspiegel, droger maken perceel
effect: Verlaging grondwaterstand -> perceel wordt droger
Aantrekken grondwater uit de omgeving -> omgeving wordt droger

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan natte levensgemeenschappen
- Inklinking veenbodem (onomkeerbaar)
- Verdroging -> verzuring

**9. Aanleggen van dammen**

def: Aanbrengen van een permanent, stuwend obstakel over de gehele breedte van een watergang. Hoogte zodanig dat waterloop ten dele of volledig geblokkeerd wordt.

doel: Vasthouden water in een gebied (door verkleinen debiet)
Verminderen stroomsnelheid
Afsluiten waterloop
Afwatering gebied in andere richting dwingen

effect: Afname dynamiek in de waterloop
Alleen bij natuurlijke waterloop: afname variatie in oever en waterloop
Afname stroomsnelheid
Isolatie waterloop t.o.v. het stelsel van waterlopen

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan levensgemeenschappen van stromend water
- Verlies variatie in biotopen in waterloop en oever -> verlies aan diversiteit
- Verlies natuurlijke karakter van waterloop (landschappelijk aspect)
- Vernatting
- Verminderen verdroging

**10. Aanbrengen van stuwen**

def: Aanbrengen van een stuwend obstakel waarvan de werking tijdelijk geheel of gedeeltelijk opgeheven kan worden.

doel: Verminderen stroomsnelheid
Vasthouden water in een gebied (verkleinen debiet)

effect: Vermindering dynamiek in waterloop
Alleen bij natuurlijke waterloop: afname variatie in oever en waterloop
Sterk wisselende stroomsnelheid

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan levensgemeenschappen van stromend water
- Wegspoelen levensgemeenschappen bij openen stuw
- Verlies aan variatie in biotopen in waterloop en oever -> verlies aan diversiteit
- Verdwijnen natuurlijke karakter van waterloop (landschappelijk aspect)
- Vernatting
- Verminderen verdroging

**11. Aanleggen, verbreden of verbeteren van sloten en greppels**

def: Aanleggen van sloten of greppels, verbreden en/of uitdiepen van bestaande sloten en greppels.

doel: Verbeteren ontwatering agrarische gronden.

effect: Verkleining afstand maaiveld-grondwaterspiegel (ontwateringsdiepte)
Vergroten oppervlakkige afstroming neerslagwater
Droger worden omgeving

Verlies aan levensgemeenschappen van slootkanten door steiler worden talud

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Aantrekken kwelstromen in nieuwe of uitgediepte sloten -> voor natuur waardevol kwelwater wordt afgevoerd en bereikt maaiveld niet
- Verdroging omgeving -> verlies aan natte biotopen, verzuring
- Tijdelijke en blijvende schade aan levensgemeenschappen van sloten en slootkanten
- Toename extremen in waterafvoer -> moeilijker bestaan voor levensgemeenschappen van sloten en slootkanten
- Verlies aan waterplanten (door schonen en door verandering in waterafvoer en beekprofiel)-> verbraseming; slechtere waterkwaliteit
- Verandering percelering (landschappelijk/cultuurhistorisch aspect)
- Verandering karakter sloten en greppels (landschappelijk aspect)

**12. Dempen sloten en greppels**

def: Dichten van sloten of greppels met van elders aangevoerde grond
doel: Verkleinen waterafvoer van agrarische gronden
Wijzigen perceelsindeling
effect: Natter worden van omliggende gebied
Afname totale slootlengte

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van sloten, slootkanten
- Verdwijnen verbindingszone voor planten en dieren
- Vernatting omgeving
- Verandering kavelpatroon

**13. Dempen van kleine geïsoleerde wateren**

def: Dichten van kleine wateren (poelen, vennen, wielen, afgesneden meanders) met van elders aangevoerde grond
doel: Egaliseren agrarisch perceel
Vergroting oppervlak agrarisch bruikbare grond
Efficiëntere bewerking agrarische grond mogelijk maken
effect: Verlies aan kleine wateren
Egalisatie landschap
Toename kwel in directe omgeving

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van poelen, vennen, oevers
- Verlies aan voortplantingsplaatsen voor amfibieën
- Vernatting directe omgeving

**14. Aanbrengen oeverbeschoeiing**:

def : Het aanbrengen van houten of betonnen versteviging op of voor een oever
doel: Tegengaan van wegslaan van de oevers door waterstroming of golfslag
effect: Stabilisatie oevers (plaats en vorm)
Verloren gaan natuurlijke oever
Onderbreking gradiënt nat-droog
Oever wordt hoger en steiler (90° t.o.v. wateroppervlak)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Oevers worden niet-passeerbare barrières voor veel diersoorten (o.a. das, egel, kikker), en kosten daardoor dierenlevens
- Verdwijnen of aantasting van groeiplaats voor oevervegetaties
- Verdwijnen natuurlijke oevers en variatie daarin (bv. nestgelegenheid voor ijsvogels).

**BEPLANTINGEN**

**15. Rooien van houtgewas waaronder tevens begrepen het rooien van Maasheggen**

def : Het verwijderen van bomen en/of struiken (solitairen of in de vorm van bos, houtsingels, houtwallen)
doel: Verwijderen van ziek plantmateriaal
Onderhoud - uitdunning
Hinder voor agrarische bedrijfsvoering verminderen
effect: Grotere openheid landschap
Verlies aan beschutting, schaduw

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van struweel, houtwallen, bos
- Verlies aan oriëntatiepunten en -lijnen voor veel diersoorten (o.a. vlinders, vleermuizen, marterachtigen)
- Verlies aan slaap/schuilplaatsen, nestgelegenheid, dekking tegen weersomstandigheden
- Grotere openheid, betekent soms toename leefgebied weidevogels
- Verlies aan landschapselementen (landschappelijk, cultuurhistorisch aspect)

**16. Aanplanten van houtgewas (uitgezonderd: boomteelt)**

def : Het planten van bomen en/of struiken
doel: Vergroten natuurwaarden, landschappelijke kwaliteit
Houtproductie
Bescherming tegen wind
effect: Verminderen openheid landschap
Toename houtgewas/landschapselementen
Meer beschutting, schaduw

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Toename biotopen voor levensgemeenschappen van struweel, houtwallen, bos e.d.

- Nieuwe oriëntatiepunten en -lijnen voor veel diersoorten
- Beschutting voor planten en dieren
- Minder openheid, kan verlies betekenen voor leefgebied weidevogels
- Ander landschapsbeeld

**17. Omzetten van grasland in bouwland of sierteeltgrond**

def: Verwijderen gras en aanplanten of inzaaien van andere gewassen
doel: Gebruik grond voor de teelt van gewassen voor voedselproductie of productie van diervoeders
effect: Grasland verdwijnt, perceel krijgt andere functie

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan graslandvegetaties en bijbehorende fauna
- Fourageerplaats voor enkele diersoorten gaat verloren (o.a. das)
- Verkleining areaal weidevogelgebied

**18. Omzetten van grasland in boomkwekerij**

def: Verwijderen gras en aanplanten van gewassen of jonge bomen, die permanent een bepaalde hoogte (soms meer dan 1m) hebben
doel: Gebruik grond voor het opkweken van sierteelten of bomen
effect: Grasland verdwijnt, perceel krijgt functie van sierteeltrond of boomkwekerij

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verloren gaan van graslandvegetaties en bijbehorende fauna
- Fourageerplaats voor enkele diersoorten verdwijnt (o.a. das)
- Verkleining areaal weidevogelgebied
- Verandering landschapsbeeld (openheid gaat verloren)

**19. Omschakeling van bouwland naar boomteelt**

def: Het aanplanten van gewassen of jonge bomen, die permanent een bepaalde hoogte (soms meer dan 1m) hebben
doel: Gebruik grond voor het opkweken van sierteelten of bomen
effect: Akkerbouwgrond verdwijnt, perceel krijgt functie van sierteeltrond of boomkwekerij

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verloren gaan van biotoop voor soorten / Fourageerplaats, die (deels) afhankelijk zijn van akkerbouwgronden
- Verandering landschapsbeeld (openheid gaat verloren)

**INFRASTRUCTUUR EN ONTSLUITING**

**20. Aanbrengen van verhardingen**

def : Het bestraten of asfalteren van de bodem door middel van een (half)gesloten verharding.
doel: Tegengaan vervuiling bodem en grondwater (bv. door aanleg mestplaat, ondergrond voor containerteelt)
Aanleggen ontsluitingspad in weilanden of akkers
Aanleggen paden ten behoeve van recreatief medegebruik

effect: Afsluiting bodem
Oppervlakkige afvoer neerslag (met evt. verontreiniging) naar randen verharding

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Biotoop voor soorten die in de bodem leven gaat verloren
- Verharding is barrière voor kleine diersoorten (o.a. muizen, amfibieën, insecten)
- Vermindering infiltratie kan groeiplaats vegetatie in de directe omgeving beïnvloeden
- Archeologisch interessante bodem wordt ontoegankelijk
- Verstening buitengebied

**21. Aanbrengen van ondergrondse leidingen**:

def: Vergraven en eventueel plaatselijk rooien van houtgewas
doel: Leggen van diverse leidingen
effect: als bij vergraven en rooien houtgewas

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Als bij vergraven en rooien houtgewas

**22. Wijzigen perceelsindeling**

def: Verwijderen bestaande perceelsgrenzen en/of aanbrengen nieuwe perceelsgrenzen (sloten, afrasteringen, hagen, houtwallen)
doel: Efficiënter gebruik van agrarische grond mogelijk maken, veldsituatie aanpassen aan eigendomssituatie
effect: Verdwijnen van perceelsgrenzen
Nieuwe perceelsgrenzen

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- het verkavelingspatroon verandert
- patroon van watergangen verandert
- schaalvergroting/schaalverkleining

verdwijnen/toevoegen verbindingswegen (perceelsranden) en oriëntatielijnen voor sommige diersoorten

# Zienswijzennota – Ontwerpbestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert

Gemeente Mook en Middelaar

20 juni 2023

# Inhoudsopgave

1. Inleiding ..... 2
2. Beantwoording zienswijzen ..... 2
3. Aanpassingen ..... 7
Bijlage 1: Overzicht van indieners ..... 8

# 1. Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan Volkstuinen Middelwaert is gepubliceerd op 2 maart 2023 in Het Gemeenteblad en in Ter Sprake. Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 3 maart 2023 tot en met 13 april 2023 ter inzage gelegen.

# 2. Beantwoording zienswijzen

Onderstaand zijn de ingebrachte aandachtspunten vanuit de zienswijzen opgenomen.

In totaal gaat het om 3 verschillende indieners. De reacties zijn voorzien van een nummer en per indiener samengevat en van een reactie voorzien. Het feit dat de zienswijzen zijn samengevat houdt niet in dat deze niet in het geheel zijn betrokken bij de besluitvorming. Op deze wijze wordt inzichtelijker gemaakt welke thema's in welke mate aan de orde zijn gekomen. Wanneer (delen van) de ingediende zienswijzen vergelijkbaar zijn, is deze slechts een maal van reactie voorzien, en wordt bij de reactie naar dit eerdere antwoord verwezen om te veel herhaling te voorkomen.

| Nummer | Zienswijze | Reactie |
|---|---|---|
| 1 | a) De stukken hebben niet bij het klantcontactcentrum ter inzage gelegen. | a) De stukken hebben, zoals ook in de officiële publicatie is aangegeven, digitaal ter inzage gelegen. Het is niet voorgeschreven om de stukken analoog ter visie te leggen. Het is altijd mogelijk om een afspraak te maken om aanvullende vragen te stellen. |
| | b) De grond valt onder het Lob van Gennep, goedkeuring van Rijkswaterstaat ontbreekt. | b) Van Rijkswaterstaat is geen bericht gekomen dat het ontwerp bestemmingsplan strijdigheden vertoond met de belangen van Rijkswaterstaat. Er is dus geen sprake van het ontbreken van een goedkeuring. |
| | c) Er ontbreekt een flora & fauna onderzoek en een archeologisch onderzoek. Ook is er geen sprake van compensatie stikstof uitstoot. | c) Er is een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage bij het bestemmingsplan opgenomen. Tevens is er een onderzoek stikstofdepositie uitgevoerd. Er is geen sprake van een toename van stikstofdepositie. Compensatie is niet aan de orde. |

| | | |
|---|---|---|
| | d) De Startsedijk moest verkeersluw worden gemaakt, terwijl nu het eerste deel van de weg twee richting verkeer wordt. | d) De afsluiting van de Startsedijk overdag in de zomerperiode is er om te voorkomen dat doorgaand verkeer vanaf de Rijksweg N271 daar gebruik van maakt. Vanaf de zijde van de Cuijksesteeg is de weg in te rijden. De berekende extra verkeersdruk op de weg is gering. Door het eerste deel twee richtingen te maken wordt juist extra verkeer op de rest van de weg voorkomen. Ten behoeve hiervan is een separaat verkeersbesluit genomen, dit wordt niet in het bestemmingplan geregeld. |
| | e) Er ontbreekt een totale visie van het gebied met speeltuin en Volkstuinen en parkeren langs de Cuijksesteeg. | e) Het bestemmingsplan ziet alleen op het mogelijk maken van de volkstuinen. Het parkeren ten behoeve van de volkstuinen zal op het eigen perceel plaatsvinden. De noodzaak voor een gebiedsvisie en het opnemen van parkeren aan de Cuijksesteeg in dit plan wordt niet gedeeld. |
| | f) Twee boeren die met hun perceel in de verdrukking komen en opgesloten worden. | f) Het gebruik van het perceel kent geen belemmering voor het naastgelegen agrarische bedrijf. Aan de andere zijde van het plangebied zijn twee woningen gelegen (bestemming wonen) en een hospice. Onduidelijk is welke tweede agrariër (geformuleerd in de zienswijze als boer) wordt bedoeld met deze reactie. |
| 2 | a) Ontbreken van een zorgvuldige omgevingsdialoog, indiener van de zienswijze is verrast door de plotselinge wijziging van de beoogde locatie voor de vestiging van de volkstuinen. | a) De keuze voor de locatie is intern door de gemeente gedaan. Op basis van een aantal factoren is gezocht naar de meest geschikte locatie. Daarbij is dit perceel als beste optie uit de bus gekomen. Er is geen sprake geweest van een andere locatie. Het perceel maakt deel uit van de oorspronkelijke mogelijke uitbreidingslocatie 'Cuijksesteeg', het perceel loopt vanaf de Cuijksesteeg tot aan de Startsedijk. |
| | b) Strijd met landschappelijke en natuurwaarden, de realisatie van het Volkstuinencomplex past niet binnen de uitgangspunten van de provinciale verordening en leidt tot verrommeling van het landschap. | b) Zoals in het bestemmingsplan staat beschreven is de ontwikkeling niet strijdig met de provinciale verordening. Uit het vooroverleg met de provincie is dit ook gebleken en de provincie heeft ook geen aanleiding gezien om een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan in te dienen. |
| | c) Er is een minder bezwarende alternatieve locatie aanwezig, niet duidelijk is de afweging van belangen van de vestiging op | c) De gemeente onderschrijft deze visie niet. Er is een zorgvuldige locatiekeuze gemaakt op basis van diverse |

| | | |
|---|---|---|
| | deze locatie en getuigt daarom niet van een zorgvuldige afweging. | punten (zie ook de reactie onder a). Dit staat los van de specifieke onderbouwing en onderzoek naar de haalbaarheid van de vestiging van de Volkstuinen op deze locatie waartoe het ontwerpbestemmingsplan is opgesteld. |
| | d) In het ontwerp is een aantal aanduidingen en (dubbel)bestemmingen opgenomen en zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. In algemene zin wordt van deze onderdelen genoemd dat de motivatie en de onderbouwing van de diverse onderdelen niet zorgvuldig is. Specifiek wordt benoemd dat de wijze van bestemmen te ruim is en dat er archeologisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. | d) De stellingname dat de onderbouwing niet zorgvuldig is, wordt niet onderschreven. De benodigde onderzoeken zijn uitgevoerd en de plannen zijn getoetst aan het relevante beleid. Daarbij zijn geen onmogelijkheden geconstateerd. Er zijn van de genoemde instanties (zoals waterschap, Rijkswaterstaat en de provincie) geen zienswijzen ontvangen. Er is dan ook geen aanleiding te twijfelen aan de conclusies die op de betreffende onderdelen zijn getrokken.<br>Het bestemmingsplan laat op de locatie uitsluitend de volkstuinen toe. Het bouwvlak geeft duidelijk de locatie aan waar gebouwen mogen worden opgericht en wat de maximale afmeting en hoogte mag zijn en is gezien de omvang van het plangebied beperkt in omvang. Er is geen sprake van een (te) ruime bestemming.<br>Voor de bescherming van archeologische waarden in het gebied is de dubbelbestemming uit het nu geldende bestemmingsplan overgenomen. Het is ten behoeve van het bestemmingsplan niet nodig om dit nader te onderzoeken. |
| | e) Het woon en leefklimaat van naastgelegen woning wordt aangetast, het bestemmingsplan maakt voorzieningen mogelijk nabij de erfgrens. Onduidelijk is hoeveel gebouwen er mogen komen.<br>Er is geen situatieschets of verkavelingsplan opgenomen, waardoor niet duidelijk is hoe het plan er exact uit gaat zien, de verkaveling van de tuinen en de verdere inrichting en ontsluiting is niet concreet. | e) De afstand van de grens van het bouwvlak tot aan de woning is 25 meter, tot aan erfgrens 2,5 meter. Binnen dit bouwvlak mogen gebouwen worden opgericht met een (gezamenlijke) oppervlakte van maximaal 120 m2 en een maximale goot- en bouwhoogte van 3 respectievelijk 4 meter. De verkaveling van de tuinen zelf is niet relevant voor het bestemmingsplan. Voor de aanleg van de ontsluiting van het perceel aan de Startsedijk zal een separate vergunning aangevraagd moeten worden. Ondanks dat er met de vestiging van de volkstuinen een verandering plaatsvindt in de omgeving is er geen sprake van een onevenredige aantasting van het woon en leefklimaat van naastgelegen woning. Om tegemoet te komen aan de |

| | | |
|---|---|---|
| | f) De afstand van de mestopslag tot aan het woonperceel is 40 meter, dat is onvoldoende. De mestopslag is niet verder gedefinieerd. | indiener van de zienswijze is het echter geen bezwaar om het bouwvlak iets te verkleinen en wat meer afstand te bewaren tussen het bouwvlak en het woonperceel.<br>Het bouwvlak wordt verplaatst tot 7,5 meter uit de erfgrens en krijgt een omvang van 20 bij 20 meter.<br>f) Bij het bestemmingsplan is een aanduiding opgenomen voor een mestplaat. Het gaat hier echter niet om, zoals bij een agrarisch bedrijf, permanente of langdurige opslag van (dierlijke) mest maar om de opslag van teelt bevorderende middelen zoals compost of champignonmest van hooguit enkele weken per jaar. De afstand van de mestopslag tot aan de perceelsgrens is 40 meter. Tot het geurgevoelige object (de woning) is deze afstand ongeveer 65 meter. |
| 3 | a) Er is geen situatieschets of verkavelingsplan opgenomen, waardoor niet duidelijk is hoe het plan er exact uit gaat zien, de verkaveling van de tuinen en de verdere inrichting en ontsluiting is niet concreet. Het bouwvlak van 500 m² is te groot ten opzichte van de maximale hoeveelheid bebouwing. Op basis van deze informatie is de invloed op de bedrijfsvoering niet voldoende in te schatten.<br><br>b) Het bestemmingsplan maakt een mestopslag mogelijk aan de zijde van de schapenstal. Mestopslag dient op voldoende afstand van een geurgevoelig object (woning) te komen. Tevens wordt verzocht de locatie te verplaatsen tot tenminste 50 meter van de schapenstal, gezien het risico op ziektes en aantrekken van ongedierte. | a) Voor de bedrijfsvoering van naastgelegen bedrijf is een verkaveling van de volkstuinen niet relevant. Het bouwvlak is, gezien de oppervlakte van het perceel niet onevenredig groot van omvang. Ten behoeve van de ontsluiting zal een separate vergunning moeten worden verleend. Het is onduidelijk waarom indiener van de zienswijze van mening is dat de ontsluiting van naastgelegen perceel van invloed is op de eigen bedrijfsvoering.<br>b) De afstand van de mestplaat tot aan een geurgevoelig object strekt niet tot het belang van indiener van de zienswijze (zie hiervoor verder de reactie onder 2f). De ligging aan de zijde van de schapenstal is de meest logische locatie omdat daarmee de afstand tot aan een geurgevoelig object zo groot mogelijk wordt gemaakt. Aangezien de plaat bereikbaar moet zijn voor aanvoer van teelt bevorderende middelen als compost of champignonmest is het niet wenselijk om deze aan de achterzijde van het perceel te plaatsen, maar dient deze op redelijk afstand van de ontsluiting te worden geplaats om de benodigde verharding op het perceel zo veel mogelijk te beperken. |

| | | |
|---|---|---|
| | c) Het goede woon- en leefklimaat van de naastgelegen woning wordt aangetast door de vestiging va de volkstuinen. Tevens zorgt de mogelijkheid om kassen te realiseren voor ruimtes waar men voor langere termijn kan verblijven, waardoor er sprake is van een geurgevoelig object. Dit vormt een belemmering voor de agrarische bedrijfsvoering van indiener van de zienswijze. | c) Het woon- en leefklimaat van naastgelegen woning strekt niet tot het belang van de indiener van de zienswijze. Teeltkassen zijn geen geurgevoelige objecten. De mogelijkheid om deze te realiseren levert dan ook geen beperkingen op voor de agrarische bedrijfsvoering. |
| | d) Is er voldoende rekening gehouden met de belangen van het Waterbergend Rivierbed (dubbelbestemming) en de watertoets zal verder uitgewerkt moeten worden. | d) De dubbelbestemming Waterstaat-Waterbergend rivierbed is overgenomen uit het geldende bestemmingsplan, waarmee de belangen op dezelfde wijze worden beschermd. Voor het bestemmingsplan is een verdere uitwerking van de watertoets niet noodzakelijk. |
| | e) In het bestemmingsplan is summier ingegaan op de het landschap (Bronsgroene landschapszone, Maasheggenlandschap en openheid). Er wordt aangegeven dat er geen sprake is van aantasting van het landschap en dat zichtlijnen naar het achterliggend landschap behouden blijven. Indiener van de zienswijze is van mening dat er wel degelijk sprake is van aantasting van het landschap. | e) Met de provincie is vooroverleg gevoerd (zie de reactie onder 2b bij het onderdeel vooroverleg). Er is geen sprake van een onevenredige aantasting van het landschap of een strijdigheid met de provinciale verordening. |
| | f) Artikel 10 ‘Algemene afwijkingsregels’ maakt het mogelijk om met een omgevingsvergunning af te kunnen wijken onder andere ten aanzien van de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, tot maximaal 10 meter. Dit zorgt voor aantasting van het landschap en kent geen noodzaak. Deze regeling kan geschrapt worden. | f) Dit artikel is overgenomen uit het geldende bestemmingsplan. De stellingname dat dit zorgt voor aantasting van het landschap wordt niet onderschreven. Er is geen aanleiding om dit artikel te schrappen. |
| | g) Het plangebied kent een dubbelbestemming archeologie. In de toelichting van het bestemmingsplan is aangegeven dat met het plan de drempelwaarden voor de onderzoeksverplichting niet worden overschreden, waardoor een archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is. Indieners van de zienswijze zijn van mening dat het aannemelijk is dat daar wel sprake van is en verzoeken voor vaststelling van het plan een archeologisch onderzoek uit te voeren. | g) Voor de bescherming van archeologische waarden in het gebied is de dubbelbestemming uit het nu geldende bestemmingsplan overgenomen. Indien werkzaamheden of bouwwerken dusdanig van aard zijn dat mogelijk de archeologische waarden in het geding komen blijft middels de dubbelbestemming de verplichting bestaan om dit eerst afdoende onderzocht te hebben. Het is geen vereiste om, voorafgaand aan het bestemmingsplan, archeologisch onderzoek uit te voeren. |

# 3. Aanpassingen

Naar aanleiding van de zienswijzen worden er enkele aanpassingen voorgesteld ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Hieronder is een overzicht gemaakt van de voorgestelde wijzigingen:

- Het bouwvlak wordt in omvang beperkt tot 20 bij 20 meter.
- Het bouwvlak wordt verschoven zodat de afstand tot de zijdelingse perceelgrens wordt vergroot van 2,5 meter tot 7,5 meter.
- De naamgeving van de aanduiding wordt aangepast naar het beoogde gebruik. Daarbij wordt een definitie toegevoegd voor, waarbij het gebruik van de opslag wordt gespecificeerd.

Buiten de aanpassingen naar aanleiding van de zienswijzen worden er ook de volgende ambtshalve aanpassingen voorgesteld:

- Er is sprake van een beperkte grondruil met naastgelegen agrarisch bedrijf. Ten behoeve daarvan wordt het agrarisch bedrijf in het voorliggend bestemmingsplan opgenomen en wordt de grens van de bestemming Recreatie-Volkstuin en Agrarisch met waarden – Landschappelijk en natuurwaarden (met daarop een bouwvlak) aangepast conform deze grondruil.
- De grondruil leidt ook tot een verplaatsing van de ‘mestopslag’ aangezien deze deels is gelegen op de gronden die in de ruil betrokken zijn.

## Bijlage 1: Overzicht van indieners

| Nummer | Indiener |
|---|---|
| 1 | Natuurlijk persoon |
| 2 | DAS rechtsbijstand |
| 3 | Geling Advies |

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

| | |
|---|---|
| **Documentnummer** | **MM** |
| **Onderwerp** | **Zomerrapportage 2023** |
| **Datum raadsvergadering** | **13 juli 2023** |
| **Raadscommissie** | Begroting & Rekening |
| **Datum raadscommissie** | 6 juli 2023 |
| **Programma** | Algemeen Bestuur |
| **Portefeuillehouder** | A.F. Herings |

## Zomerrapportage 2023

**Inleiding**

Het college van burgemeester en wethouders informeert uw raad over de voortgang en realisatie van het lopende begrotingsjaar middels een tussentijdse rapportage, zijnde de Zomerrapportage 2023. De Zomerrapportage 2023 bevat de stand van zaken t/m april 2023.
Daarnaast bevat deze rapportage een voorstel tot financiële bijstelling van diverse budgetten middels een begrotingswijziging (mutaties hoofdstuk 4) voor het lopende begrotingsjaar 2023.

**Voorstel**

1. Kennis te nemen van de Zomerrapportage 2023;
2. De exploitatiebegroting 2023 te wijzigen conform de mutaties in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023;
3. Instemmen met het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden naar een tweetal locaties terugbrengen.
4. In te stemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiele Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024)

**Beoogd effect**

Met het kennisnemen van de Zomerrapportage 2023 heeft u inzicht in de stand van zaken over de periode januari tot en met april 2023. Daarnaast wordt voldaan aan artikel 192 Gemeentewet waarin de raad bevoegd is tot het wijzigen van de lopende begroting.

**Raadsvoorstel**

## Argumenten

*1.1 Kennisnemen van de Zomerrapportage 2023*
De Zomerrapportage 2023 bevat per programma de voortgang op de vraag ‘Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?’, zoals deze is vermeld in de Programmabegroting 2023. Tevens is de stand van zaken vermeld van de exploitatie, kredieten, reserves en voorzieningen.

*2.1 Vaststellen begrotingswijziging*
De raad is het bevoegde gremium om de begroting te wijzigen op grond van artikel 192 Gemeentewet. Na analyse van de huidige begroting en de verwachte baten en lasten over 2023 zijn hiertoe in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023 diverse mutaties voorgesteld. Na vaststelling door uw raad van deze mutaties wordt de begroting geactualiseerd voor 2023.

*3.1 Het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden*
Het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden wordt teruggebracht naar een tweetal locaties. De locaties Groene Kruisgebouw in Mook, de Chinees aan de Rijksweg en het terrein aan de Broekweg in Plasmolen zijn niet langer in beeld.

*4.1 Verlengen van de geldigheid van het Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening 2 jaar*
Naar aanleiding van het raadsbesluit wordt in 2024 een nieuwe Nota Minimabeleid opgesteld. Het gedeelte Financiele Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening, waar tot nu toe iedere 4 jaar een apart plan voor werd opgesteld, wordt hiermee samen gevoegd. Zo ontstaat er één integraal plan. Om dit te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat de looptijd van de huidige Beleidsnota Financiele Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening met 2 jaar wordt verlengd, omdat deze beleidsnota de door de raad vastgesteld maximale geldigheidsduur van 4 jaar heeft bereikt. Inhoudelijk is er geen aanleiding om op dit moment een nieuwe nota vast te stellen, wij kunnen op dit moment nog voldoende uit de voeten met de huidige uitgangspunten.

## Kanttekeningen

Geen

## Duurzaamheid

Uitgangspunt is een duurzaam sluitende en reële begroting.

## Financiën

De verwachting op basis van "trap op trap af” systematiek van financiering van het Rijk aan het gemeentefonds en de extra 300 miljoen euro van het Rijk is de uitkering van het gemeentefonds aan de gemeente Mook en Middelaar hoger dan begroot. In verband met de afronding van de Jaarstukken 2022 en de late aanlevering van de meicirculaire (pas in juni ontvangen en verwerkt in Pauw) worden de financiële effecten later geactualiseerd.

## Communicatie

De vastgestelde Zomerrapportage 2023 wordt op de gemeentelijke website geplaatst en wordt verstrekt aan de Provincie en aan onze accountant.

## Uitvoering

| | | |
|---|---|---|
| Do 15 juni | : | Verzenden Zomerrapportage 2023 naar de raads- en commissieleden (via de griffier); |
| Wo 28 juni | : | Ontvangen vragen raad |
| Di 4 juli | : | Beantwoording antwoorden in B&W en verzenden antwoorden naar fracties; |
| Do 6 juli | : | Commissie Begroting en Rekening (technische vragen); |
| Do 13 juli | : | Raadsvergadering (besluitvorming). |

## Bijlage(n)

Bijlage 1: Zomerrapportage 2023;
Bijlage 2: Format technische vragen fracties;
Bijlage 3: Concept raadsbesluit.

Mook, 13 juli 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,





De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

# VRAGEN ZOMERRAPPORTAGE 2023

| FRACTIE | |
|---|---|

**De vragenlijst graag uiterlijk donderdag 28 juni 2023 om 13.00 uur per e-mail alleen naar de griffier sturen: griffier@mookenmiddelaar.nl**

**Aandachtpunten:**

- Graag ook het paginanummer binnen de Zomerrapportage invullen waarop de vraag betrekking heeft;
- De vragen worden letterlijk overgenomen. Eventuele taal- of typefouten worden niet gecorrigeerd;
- Meer vragen nodig per onderdeel? Ga in de laatste cel van een tabel staan en druk op de ‘Tab-toets’ op het toetsenbord. Er wordt dan een nieuwe regel toegevoegd.

De vragen worden zo veel mogelijk schriftelijk beantwoord, in uitzonderingsgevallen worden vragen mondeling beantwoord.

## 1. ALGEMEEN (pagina's 3 t/m 7)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vragen fractie |
|---|---|---|
| 1 | | |
| 2 | | |
| 3 | | |

## 2. PROGRAMMAVERANTWOORDING (pagina's 8 t/m 16)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vragen fracties |
|---|---|---|
| 1 | | |
| 2 | | |
| 3 | | |

## 3. STAND VAN ZAKEN (pagina's 17 t/m 29)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vragen fractie |
|---|---|---|
| 1 | | |
| 2 | | |
| 3 | | |

## 4. FINANCIËLE BIJSTELLINGEN (pagina's 30 t/m 43)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vragen fractie |
|---|---|---|
| 1 | | |
| 2 | | |
| 3 | | |

# Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

**Documentnummer** **MM**
**Onderwerp** **Zomerrapportage 2023**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 12 juni 2023,

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 6 juli 2023,

## Besluit:

1. Kennis te nemen van de Zomerrapportage 2023;
2. De exploitatiebegroting 2023 te wijzigen conform de mutaties in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023;
3. Instemmen met het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden naar een tweetal locaties terugbrengen.
4. Instemmen met het verlengen van de financieel nota zelfredzaamheid met 1 jaar.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

# ZOMERRAPPORTAGE 2023

## Tussentijdse rapportage januari t/m april



**13 juli 2023**

Raadhuisplein 6 - Postbus 200 - 6585 ZK MOOK
gemeente@mookenmiddelaar.nl - (024) 69 69 111 - www.mookenmiddelaar.nl

## Gemeente Mook en Middelaar

# ZOMERRAPPORTAGE 2023

# Inhoudsopgave

Inhoudsopgave ..... 2

**1. Algemeen ..... 3**

1.1. Inleiding ..... 4
1.2. Leeswijzer ..... 6
1.3. Afkortingen ..... 7

**2. Programmaverantwoording ..... 8**

2.1. Programma Sociale leefomgeving ..... 9
2.2. Programma Sociaal Domein ..... 11
2.3. Programma Fysieke leefomgeving ..... 13
2.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid ..... 15
2.5. Programma Bestuur en organisatie ..... 16

**3. Stand van zaken ..... 17**

3.1. Exploitatie 2023 ..... 18
3.2. Lopende kredieten 2023 ..... 20
3.3. Stand en verloop reserves ..... 24
3.4. Stand en verloop voorzieningen ..... 27
3.5. Bedrijfsvoering ..... 29

**4. Financiële bijstellingen ..... 30**

4.1. Samenvatting ..... 31
4.2. Detailmutaties ..... 32
4.3. Kredieten ..... 42

# 1. Algemeen

## 1.1. Inleiding

*Algemeen*
Deze Zomerrapportage 2023 betreft een tussentijdse rapportage over de eerste vier maanden van 2023 en bevat:
1. de (beleidsmatige) stand van zaken met betrekking tot de onderwerpen, zoals bij de diverse programma's vermeld in de Programmabegroting 2023;
2. de actuele financiële stand van zaken na besluitvorming gedurende de eerste vier maanden;
3. een voorstel van de bij te stellen budgetten en kredieten.

*Financiële samenvatting*
Onderstaand zijn de huidige begrotingssaldi opgenomen per eind april 2023. Dit zijn de saldi vóór het opstellen van de Zomerrapportage 2023 en sluiten aan bij de vastgestelde Programmabegroting 2023, gecorrigeerd met nagekomen begrotingswijzigingen.

***Tabel Begrotingssaldo 2023***

| Verloop begrotingssaldo lopende begroting | |
|---|---|
| | **2023** |
| Vastgestelde Programmabegroting 2023 | -37 |
| Nagekomen begrotingswijzigingen | 22 |
| **Totaal huidige begroting** | **-15** |
| | V |

***Tabel Begrotingssaldo 2023***

| Huidig begrotingssaldo voor verwerking | |
|---|---|
| | **2023** |
| Lasten | 14.818 |
| Baten | -3.850 |
| ***Subtotaal programma's*** | **10.968** |
| Algemene dekkingsmiddelen | -15.514 |
| Kosten van overhead | 5.317 |
| Vennootschapsbelasting | 20 |
| Bedrag voor onvoorzien | 0 |
| ***Subtotaal admo*** | **-10.177** |
| Toevoeging aan reserves | 0 |
| Onttrekking uit reserves | -806 |
| ***Subtotaal reserves*** | **-806** |
| **Totaal-generaal huidige begroting** | **-15** |
| | V |

In onderstaande tabel is het begrotingssaldo opgenomen zoals deze zou zijn, ná het ongewijzigd vaststellen van de voorliggende Zomerrapportage 2023. De effecten van de meicirculaire (uitkeringen gemeentefonds) zijn hierin nog niet verwerkt.

***Tabel Begrotingssaldo 2023***

| Begrotingssaldo verwerking Zomerrapportage | Voor | Na | Verschil |
|---|---|---|---|
| Lasten | 14.818 | 15.067 | 249 |
| Baten | -3.850 | -3.691 | 159 |
| ***Subtotaal programma's*** | **10.968** | **11.376** | **408** |
| Algemene dekkingsmiddelen | -15.514 | -15.614 | -100 |
| Kosten van overhead | 5.317 | 5.359 | 42 |
| Vennootschapsbelasting | 20 | 20 | 0 |
| Bedrag voor onvoorzien | 0 | 0 | 0 |
| ***Subtotaal admo*** | **-10.177** | **-10.235** | **-58** |
| Toevoeging aan reserves | 0 | 0 | 0 |
| Onttrekking uit reserves | -806 | -806 | 0 |
| ***Subtotaal reserves*** | **-806** | **-806** | **0** |
| **Saldi** | **-15** | **335** | **350** |
| | V | N | N |

## Toelichting

Bovenstaand schema laat voor 2023 vooralsnog een tekort zien van € 335k na verwerking van de gevraagde wijzigingen voor de baten en lasten van de programma's en overhead. In totaal wordt voor alle programma’s tezamen een bedrag ad € 408k extra gevraagd. Het houdt in dat met de verwerking van de voorgestelde wijzigingen in de Zomerrapportage het begrotingssaldo van € 15k V gaat naar € 335k N. Dit houdt een uitzetting in van de lasten voor de programma’s en admo in van € 350k.

*Effecten meicirculaire 2023*
In het bovenstaande saldo van € 335k N zijn de effecten van de meicirculaire 2023 nog niet verwerkt. De extra baten vanuit de meicirculaire worden geraamd op (afgerond) € 310k (netto, na aftrek van zogenaamde taakmutaties). Met het meerekenen van de verwachte extra baten uit de meicirculaire en de voorgestelde wijzigingen uit de Zomerrapportage wordt netto € 40k extra gevraagd. Per saldo resulteert dit in een nadelig begrotingssaldo van € 25k, aangezien bij de Programmabegroting 2023 met een saldo van € 15k V rekening werd gehouden. De reden dat de meicirculaire niet verwerkt is in bovenstaand schema is dat het betrekking heeft op het tweede trimester en de cijfers uit het schema betrekking hebben op het eerste trimester.

## 1.2. Leeswijzer

**Zomerrapportage**

De zomerrapportage bestaat uit vier hoofdstukken.

*Algemeen*
Hier vindt u de inleiding, deze leeswijzer en de afkortingen.

*Programmaverantwoording*
Hier is per programma de stand van zaken vermeld met betrekking tot de onderwerpen zoals deze zijn vermeld in de Programmabegroting 2023. Het betreft de voortgang t/m april 2023. Voor het weergeven van de voortgang is gebruik gemaakt van een zogenaamd 'stoplichtmodel'. Groen betekent dat het proces of de activiteit op schema ligt qua planning, financiën en kwaliteit. Oranje betekent dat we iets achter lopen, maar wel kunnen inhalen in het huidige jaar. Rood betekent dat de activiteit niet op tijd, niet binnen de financiële ruimte en/of niet de gewenste kwaliteit heeft en deze op korte termijn ook niet gerealiseerd kan worden. De statussen oranje en rood worden altijd toegelicht.

*Stand van zaken*
Dit hoofdstuk bevat de huidige stand van zaken t/m eind april 2023. Dit betreft de onderdelen exploitatie (baten en lasten), kredieten (investeringen), de reserves en de voorzieningen.

*Financiële bijstellingen*
Dit onderdeel bevat de financiële kant van deze Zomerrapportage, te weten de voorgestelde mutaties op programmaniveau voor het boekjaar 2023. De mutaties boven de € 20k zijn toegelicht.

**Bedragen**

*Weergave*
Bedragen worden als volgt weergegeven:

Bedragen worden vermeld in duizendtallen, zijnde 'x € 1.000' of aangeduid met de letter 'k'.
Lasten worden positief weergegeven, eventueel aangevuld met de letter 'N' van 'Nadeel'.
Baten worden negatief weergegeven (-/-), eventueel aangevuld met de letter 'V' van 'Voordeel'.

*Afrondingsverschillen*
Omdat de bedragen in deze Zomerrapportage in duizenden euro's worden gepresenteerd, is het mogelijk dat in de tellingen schijnbaar afrondingsverschillen ontstaan. Dit komt omdat zowel de afzonderlijke bedragen als een eindtelling onafhankelijk van elkaar worden afgerond.
Voorbeeld: € 1.300 + € 1.400 = € 2.700, dit wordt dan € 1k + € 1k = € 3k.

## 1.3. Afkortingen

| Afkorting | Voluit |
|---|---|
| Admo | Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (incl. overhead en Vpb) |
| GGD | Gemeentelijke Gezondheidsdienst |
| GGZ | Geestelijke gezondheidszorg |
| IKB | Individueel Keuze Budget |
| INC | Incidenteel |
| MGR | Modulaire Gemeenschappelijk regeling (Werkbedrijf en iRvN) |
| MT | Managementteam |
| RI&E | Risico Inventarisatie en Evaluatie |
| SiSa | Single information, Single audit |
| STR | Structureel |
| VBR | Vrij Besteedbare Reserve |
| VNG | Vereniging van Nederlandse Gemeenten |
| Vpb | Vennootschapsbelasting |
| VWS | (Ministerie van) Volksgezondheid, welzijn en sport |
| Wmo | Wet maatschappelijke ondersteuning |

# 2. Programmaverantwoording

## 2.1. Programma Sociale leefomgeving

De sociale leefbaarheid in onze kernen moet de komende bestuursperiode op niveau blijven. We hebben het dan over onderwerpen als welzijn, volksgezondheid, onderwijs, sport, cultuur, verenigingen, veiligheid en openbare orde.

Een gevoel van veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor leefbaarheid. We zullen inwoners zo goed mogelijk beschermen door inzet van toezicht en handhaving en een zo optimaal mogelijk functionerende veiligheidsketen. Voor sport, jeugd en verenigingen zetten we als gemeente daar waar mogelijk in op ondersteuning en wijzen we inwoners actief op mogelijkheden. Hierbij vinden we het belangrijk om onze jeugd zoveel mogelijk aan het sporten te houden en te krijgen.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| |
|---|
| **Een veilige gemeente creëren door versterkte ketenregie** |
| In de praktijk komt de gemeente steeds vaker in aanraking met personen met onbegrepen gedrag. De gemeente werkt aan versterking met netwerkpartners door een goede samenwerking met bijzondere zorg (wijk GGD) en politie (wijkagent). Per casus wordt afgewogen in welk Veiligheidshuis dit besproken kan worden. |
| **Richting geven aan de inzet van de politie** |
| Per 1 april is er een nieuwe wijkagent in de gemeente Mook en Middelaar werkzaam. Dusver zijn de eerste, voorzichtige resultaten positief. |
| **Het naleefgedrag vergroten** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Deelnemen aan de veiligheidsregio** |
| Vanuit de Veiligheidsregio Limburg-Noord is een wijziging ontvangen op de vastgestelde begroting van 2023. In deze wijziging is af te lezen dat de gemeentelijke bijdrage voor dit jaar verhoogd zal worden. Deze begrotingswijziging komt door een structurele loonkostenstijging en materiële kostenstijgingen. Hierover is op 15 juni jl. een raadsvoorstel voorgelegd en een zienswijze ingediend. In deze Zomerrapportage wordt het budget voor de Veiligheidsregio bijgesteld om zo een tekort te voorkomen.<br><br>Het gevaar voor onbeheersbare natuurbrand neemt ernstig toe door klimaatverandering. Doel is deelname aan het project natuurbrandmanagementplan (NBMP) voort te zetten en de beschikbare kennis te vertalen naar de praktijk en daarmee het risico op onbeheersbare natuurbranden te verkleinen. De kosten voor deelname aan dit project bedragen € 34.050 in totaal, evenredig verdeeld over drie jaren (€ 11.350), 2023, 2024 en 2025. |
| **Samenwerken met het RIEC** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Gebruik maken van het ACT! Interventieteam** |
| Geen bijzonderheden. |
| **De aanpak ondermijning professionaliseren** |
| Er is een nieuwe start gemaakt met het project ‘Veilig Buitengebied’ wat onder de ‘Regio Deal Noord-Limburg’ valt. In deze nieuwe start is een enquête verstuurd naar de adressen in het buitengebied en daarnaast wordt een projectgroep geformeerd. |
| **Verenigingen en organisaties (financieel) ondersteunen** |
| De tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties is in februari door de raad vastgesteld. Het college heeft hierover de raad middels een memo geïnformeerd. |

| **MOVE en Lokaal Sportakkoord uitvoeren** | |
|---|---|
| In het eerste kwartaal van 2023 is voor alle gemeenten een brede specifieke uitkering (SPUK) verleent. Binnen deze brede specifieke uitkering (SPUK) zijn het Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA), het Sportakkoord II, het Preventieakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) ondergebracht. De regeling bestaat uit vijftien verschillende onderdelen, zoals Kansrijke Start, Mentale gezondheid, Valpreventie en Mantelzorg. In het tweede kwartaal van 2023 wordt de start gemaakt van een integraal plan van aanpak voor de gemeente voor de brede specifieke uitkering voor de jaren 2023 t/m 2026. Daarnaast wordt de herijking van het Lokaal Sportakkoord opgepakt. | |
| **Onderwijsachterstanden voorkomen en bestrijden** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs** | |
| In samenwerking met de gemeenten Bergen en Gennep wordt dit proces regionaal aangepakt in overleg met de betrokken schoolbesturen. Hiertoe hebben enkele bestuurlijke en ambtelijke bijeenkomsten plaatsgevonden. Het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan waarin de huisvestingsopgaven zichtbaar gemaakt worden zal naar verwachting medio het tweede kwartaal in 2024 voor de 3 samenwerkende gemeenten gereed zijn. | |

## 2.2. Programma Sociaal Domein

De noodzaak om te zien naar onze inwoners die minder te besteden hebben, is meer dan ooit aanwezig. Iedereen moet kunnen meedoen in onze gemeente. Jeugd en jongeren krijgen de mogelijkheden om zich te ontwikkelen tot verantwoordelijke en zelfstandige burgers. We gaan door op de ingezette koers en zorgen ervoor dat iedereen met recht op zorg en ondersteuning de juiste hulp krijgt, door vroegtijdige signalering van problemen en het inzetten van passende maatregelen. Om deze aanpak te ondersteunen zetten wij in op preventie en betere samenwerking in het hele netwerk van lokale en regionale voorzieningen en op goede communicatie over voorzieningen.

Met betrekking tot de opvang van ontheemden zal in de komende periode een groot beroep worden gedaan op de gemeenten. Wij nemen hierin onze verantwoordelijkheid, passend bij de draagkracht van onze gemeenschap en de gemeentelijke organisatie.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| **Individuele ondersteuning bieden** | |
|---|---|
| Geen bijzonderheden. | |
| **Inwoners informeren over de mogelijkheden voor hulp en ondersteuning** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Preventieve voorzieningen aanbieden** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Ontheemden opvangen** | |
| Wij hebben jaarlijks een taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Voor de tweede helft van 2023 is de taakstelling verhoogd en komt op 21. We zijn goed op schema om de taakstelling voor 2023 te realiseren.<br><br>De inburgering van statushouders in het kader van de Nieuwe Wet Inburgering (NWI) is in 2022 stroef gestart. In het eerste kwartaal van 2023 is de organisatie gestart met het maken van een inhaalslag. De subsidie(s) voor de onderwijsroute bij HAN, RU en ROC worden binnenkort toegekend. Hiermee is de volledige basis voor het integraal inburgeringstraject in het kader van de NWI gereed. Inburgeringsplichtigen die nu in onze gemeente komen wonen, krijgen snel een intake en starten na enkele weken met het inburgeringstraject.<br><br>In 2022 heeft de gemeente woningen gehuurd voor Oekraïense ontheemden. Dit is verlengd in 2023, waarmee we de 10 beschikbare plekken continueren. Daarnaast is in de loop van 2023 nog een extra woning gehuurd voor 4 personen.<br><br>Medio 2022 heeft uw raad ingestemd met het onderzoeken van een vijftal locaties in een ruimtelijke verkenning. Op basis van inzicht uit de haalbaarheidsanalyse om de locaties technisch en in uitvoerende zin tijdig gereed te krijgen, wordt voorgesteld het aantal locaties te beperken. De locaties Groesbeekseweg te Mook en het voormalig Chinese restaurant in Plasmolen zijn redelijkerwijs niet tijdig beschikbaar voor deze opgave en daarmee niet langer in beeld als locatie voor de opvang van Oekraïense ontheemden. De Broekweg is in eerder stadium als locatie afgevallen.<br><br>De raming voor het ombouwen van de ruimte boven de sacristie te Molenhoek voor huisvesting van 6 personen is voorgelegd aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het ministerie heeft inmiddels akkoord gegeven, waardoor de gemeente de beschikbare plekken hiermee uitbreiden.<br><br>Tevens zijn we in de voorbereidende fase van de opvang van 100 Oekraïense vluchtelingen op een passagiersschip. De in gang gezette aanbesteding met kortste doorlooptijd, op basis van aankondiging van vrijwillige transparantie, moest omgezet worden naar een Europese aanbesteding die beduidend meer tijd vergt. Ten tijde van het opstellen van de ZORAP zijn we in afwachting van de aanbesteding van het schip. | |

| **Bestrijden armoede** | |
|---|---|
| In het eerste kwartaal in 2023 zijn de beleidskaders door de raad vastgesteld in de nota minimabeleid. Deze wordt in 2023 en 2024 uitgevoerd. | |
| **Direct er-op-af bij dreigende schulden** | |
| We intensiveren de vroeg signalering van schulden. Dit wordt vanaf mei 2023 uitgerold. Voor het overige voeren wij de acties met betrekking tot het voorkomen en aanpakken van (dreigende) schulden uit zoals opgenomen in de door de raad vastgesteld Beleidsnota Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022). In 2024 zal deze nota worden geactualiseerd en opgenomen in de integrale Nota Minimabeleid. | |
| **Voorbereidingen treffen decentralisatie Beschermd Wonen** | |
| De voorbereidingen op de decentralisatie van Beschermd Wonen lopen lokaal en regionaal zijn in volle gang. Helaas blijkt er echter opnieuw onduidelijkheid te zijn over de doorvoering van de decentralisatie en het nieuwe verdeelmodel voor financiële middelen over afzonderlijke gemeenten en centrumgemeenten. Mogelijk wordt dit opnieuw uitgesteld en ook per 2024 niet verwezenlijkt. | |
| **Praktijkondersteuner GGZ Jeugd inzetten** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Pilot Wijk GGD uitvoeren** | |
| Geen bijzonderheden. | |

## 2.3. Programma Fysieke leefomgeving

De leefbaarheid in de kernen staat centraal en wordt de komende periode waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt vanuit het programma sociale leefomgeving, maar wordt tevens meegenomen in de fysieke leefomgeving. Beide zijn componenten voor het ervaren van een betere leefomgeving.

Wij bouwen woningen voor alle doelgroepen waardoor de woningnood in de regio en tevens voor eigen inwoners wordt verminderd. Daarvoor worden enkele grotere locaties ingevuld, maar ook kleinere initiatieven blijven mogelijk. Bereikbaarheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid zijn belangrijke thema's bij het vormgeven van de fysieke leefomgeving. Voor een optimale inrichting van de openbare ruimte moet de balans tussen alle thema's worden gevonden. Dat geldt zowel voor de bestaande situatie als voor nieuw in te richten locaties.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| |
|---|
| **(Mee)werken aan bouw- en infrastructurele projecten** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Realiseren van (betaalbare) woningen** |
| In de woondeal Arnhem Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de betaalbaarheid. Bij de lopende plannen wordt hier rekening mee gehouden. Voor nieuwe bouwplannen zijn de uitgangspunten neergelegd in de prestatieafspraken met provincie en het Rijk. |
| **Invoeren Omgevingswet** |
| De invoeringsdatum van de Omgevingswet is opnieuw verplaatst, nu naar 1 januari 2024. Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren. |
| **Opstellen omgevingsvisie** |
| Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren. |
| **Molenhoek Zuid** |
| Het bestemmingsplan Molenhoek Zuid is vastgesteld. Het plan wordt in samenwerking met de ontwikkelende partijen uitgewerkt. Daaraan gerelateerd is de verplaatsing van het Volkstuinencomplex opgepakt. De bestemmingsplanprocedure hiervan loopt. Het is de bedoeling dat per 1-1-2024 de Volkstuinen op de nieuwe locatie aan de Cuijksesteeg / Startsedijk liggen. |
| **Werken aan herinrichting** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Verbeteren bereikbaarheid en verkeersveiligheid** |
| Het resultaat van het verkeersonderzoek 'Lokaal verkeersonderzoek naar doorgaand verkeer A73-Groesbeek in de kernen Mook en Molenhoek' door adviesbureau Sweco is op 16 maart 2023 behandeld in de gemeenteraad. In navolging van het raadsbesluit is er gestart met het overleg met de regio over het resultaat van het verkeersonderzoek en de mogelijke oplossingen van de verkeersproblematiek. |
| **Openbare ruimte op orde houden** |
| Op verzoek en in samenwerking met de bewoners, worden als pilot in Molenhoek twee 'stenige' pleintjes vergroent. Hierbij is er zoveel mogelijk bestrating vervangen door groen (beplanting) en wordt er een ontmoetingsplek gerealiseerd. Na afronding van de herinrichting verzorgen de bewoners het onderhoud aan het groen. Hierover worden afspraken gemaakt. Dit zijn goede voorbeelden van klimaatadaptatie en het versterken van biodiversiteit. Thema's die een plaats moeten krijgen in het Duurzaamheidsbeleid, zo ook de financiële middelen hiervoor. Voor nu wordt voorgesteld om voor dit jaar het beheerbudget voor 'Onderhoud wegen' te verhogen om de kosten |

van de aanpak van de pleintjes te dekken. De verhoging is beperkt en in de toekomst is hierdoor minderonderhoud te verwachten.

Het duurzaamheidsbeleid, wat nu wordt opgesteld, kan van invloed zijn op het beheer van de openbare ruimte. Dit kan leiden tot het aanpassen van het beheer, of onderdelen daarvan. Daarom wordt met renovatie van een aantal groenstroken en actualiseren van een uitvoeringsprogramma gewacht op de uitkomsten van dit beleid.

| **Het verzorgen van toezicht en handhaving** | |
|---|---|
| Geen bijzonderheden bij milieu- en bouwtoezicht. | |

## 2.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid

Wij willen toerisme en recreatie kwalitatief naar een hoger niveau tillen in regionale samenwerking en met onze eigen ondernemers. Bewoners en ondernemers hebben hierin een gemeenschappelijk belang en respecteren overige belangen van elkaar. Initiatieven voor kunst en cultuur worden waar mogelijk ondersteund.

Gestreefd wordt naar een optimale leefomgeving op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Op het gebied van duurzaamheid wordt een realistische planning gemaakt om uiteindelijk als gemeente energie-neutraal te kunnen zijn. De daadwerkelijk te zetten stappen zijn afhankelijk van beschikbare subsidies en budgetten.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| |
|---|
| **Intensiveren samenwerking gemeente en ondernemers** |
| Dit jaar zijn een aantal initiatieven vanuit gezamenlijke ondernemers ondersteund vanuit de economische agenda, waaronder de actie ‘Reken je Rijk’ en de door toeristisch/horecaondernemers geïnitieerde opstart van ‘Visit Mookerheide’. |
| **Plasmolen aantrekkelijker maken** |
| Voor het project Plan Plasmolen moet voor 9 oktober 2023 een ontwerp met kostenraming worden aangeleverd aan de provincie. Ondanks de door de Provincie Limburg gehanteerde strakke planning, blijft er aandacht voor inwonersparticipatie doordat het platform is uitgenodigd om feedback te geven op de conceptontwerpen en door een inloopavond te organiseren voor inwoners en ondernemers. De ontwerpen, met daarbij de voorkeur vanuit het participatieproject, worden in de zomer ter besluitvorming aan het college voorgelegd. |
| **Realiseren Toeristisch Overstap Punt (TOP)** |
| Geen bijzonderheden. |
| **De herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide voorbereiden** |
| Het college heeft ervoor gekozen om 2024 in te richten als themajaar Slag op de Mookerheide. In 2023 worden de voorbereidingen hiervoor getroffen. Dit wordt in samenwerking met ondernemers en verenigingen opgepakt. Op 14 april 2024 is het precies 450 jaar geleden dat de Slag op de Mookerheide in onze gemeente plaatsvond. We zijn van plan het themajaar in het weekend van 13 en 14 april met een officieel moment te openen. Daarnaast wordt voor deze aangelegenheid een kunstwerk in de openbare ruimte gerealiseerd. |
| **Kunst en cultuur ondersteunen** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Herstel van iconische Maasheggen** |
| Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren. |
| **Effectief werken aan duurzaamheid** |
| Het project rondom energiearmoede heeft een langere looptijd gekregen van het Rijk. Dat maakt het mogelijk meer tijd te nemen voor effectievere maatregelen, gericht op energiebesparing in plaats van een witgoedregeling. Het effect zal daarmee groter zijn. |
| **Nieuw systeem voor afvalinzameling (uitvoering grondstoffenplan)** |
| Geen bijzonderheden. |

## 2.5. Programma Bestuur en organisatie

Door verschillende probleemsituaties (energie, corona, ontheemden, arbeidsmarkt enzovoorts) is de druk op de gemeentelijke organisatie erg hoog. Het ZBB-traject (Zero based budgeting) uit 2021 leerde dat er nauwelijks vlees op de botten van de organisatie zit en dat we keuzes moeten maken. Bovendien hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt. Desondanks staat de verbetering van de dienstverlening niet stil. We investeren in medewerkers om de inwoners van Mook en Middelaar zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. Om inwoners beter te betrekken bij (veranderingen in) hun leefomgeving gaan we inwonerparticipatie een belangrijkere plek geven. Hierbij horen heldere kaders, ook voor burgerinitiatieven.

*Gemeenteraad*
We willen samen bouwen om het vertrouwen van onze inwoners waar te maken. Samen bouwen op grond van bereikte resultaten, participatie, integriteit en een samenwerking tussen bestuur en inwoners die is gebaseerd op ieders verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Om in het besluitvormingsproces van de raad de inwoners meer te betrekken, de kwaliteit van het debat te verbeteren en het raadswerk beheersbaar te houden, gaan we in 2023 aan de slag met het nieuwe ‘Mooks vergadermodel’. Ook wordt een onafhankelijke rekenkamer verplicht voor alle gemeenten. Deze ondersteunt de controlerende en kaderstellende taken van de gemeenteraad. In 2023 onderzoeken we het instellen van een onafhankelijke rekenkamer, waarvoor een raadsvoorstel aan uw raad wordt voorgelegd.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| **Uitvoeren aanpak inwonerparticipatie** | |
|---|---|
| In het begin van 2023 is de online participatiemodule op MaasBuren.nl gelanceerd: een platform waar inwoners online kunnen meepraten over gemeentelijke plannen. | |
| **Samenwerking** | |
| In verband met de dubbele oriëntatie op Noord-Limburg en Rijk van Nijmegen wordt momenteel onderzocht of het mogelijk is om ondersteuning vanuit rijk/provincie te krijgen. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft een ‘Regio Deal’ gesloten met het Rijk. Projecten worden nu nader uitgewerkt. | |
| **Mooks vergadermodel** | |
| De gemeenteraad werkt met ingang van 2023 met een nieuw vergadermodel; hiertoe is het reglement van orde aangepast in de raad van 2 februari 2023. Het nieuwe vergadermodel wordt gemonitord aan de hand van evaluaties na elke raadscyclus. Na een jaar vindt een eindevaluatie plaats. | |
| **Verplichte onafhankelijke rekenkamer** | |
| Via de auditcommissie wordt het instellen van een rekenkamer onderzocht, passend bij de schaal van Mook en Middelaar. De planning is om eind 2023 een voorstel aan de raad voor te leggen. | |

# 3. Stand van zaken

## 3.1. Exploitatie 2023

Begroot : heel 2023

Realisatie : januari t/m april

| Exploitatie 2023 | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Omschrijving** | **Lasten 2023** | | | **Baten 2023** | | | **Saldo 2023** | | |
| | **Begroot** | **Realisatie** | **Restant** | **Begroot** | **Realisatie** | **Restant** | **Begroot** | **Realisatie** | **Restant** |
| Programma Sociale leefomgeving | 2.648 | 643 | 2.005 | 288 | 223 | 65 | 2.360 | 420 | 1.940 |
| Programma Sociaal domein | 6.525 | 2.152 | 4.373 | 1.628 | 557 | 1.071 | 4.897 | 1.595 | 3.302 |
| Programma Fysieke leefomgeving | 2.165 | 458 | 1.707 | 770 | 605 | 165 | 1.395 | -147 | 1.542 |
| Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid | 2.088 | 365 | 1.722 | 1.094 | 17 | 1.078 | 993 | 349 | 645 |
| Programma Bestuur en organisatie | 1.392 | 363 | 1.028 | 70 | 52 | 18 | 1.322 | 312 | 1.010 |
| ***Subtotaal programma's*** | **14.818** | **3.982** | **10.836** | **3.850** | **1.453** | **2.397** | **10.968** | **2.528** | **8.439** |
| Algemene dekkingsmiddelen | 12 | 0 | 12 | 15.526 | 6.996 | 8.530 | -15.514 | -6.996 | -8.518 |
| Kosten van overhead | 5.317 | 2.480 | 2.837 | 0 | 14 | -14 | 5.317 | 2.466 | 2.851 |
| Vennootschapsbelasting | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Bedrag voor onvoorzien | 20 | 0 | 20 | 0 | 0 | 0 | 20 | 0 | 20 |
| ***Subtotaal admo*** | **5.349** | **2.480** | **2.869** | **15.526** | **7.010** | **8.516** | **-10.177** | **-4.530** | **-5.647** |
| ***Subtotaal voor mutaties reserves*** | **20.166** | **6.461** | **13.705** | **19.376** | **8.463** | **10.913** | **791** | **-2.002** | **2.792** |
| Toevoeging aan reserves | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Onttrekking uit reserves | 0 | 0 | 0 | 806 | 0 | 806 | -806 | 0 | -806 |
| ***Subtotaal reserves*** | **0** | **0** | **0** | **806** | **0** | **806** | **-806** | **0** | **-806** |
| **Totaal-generaal** | **20.166** | **6.461** | **13.705** | **20.182** | **8.463** | **11.719** | **-15** | **-2.002** | **1.986** |

## Toelichting

Bovenstaand overzicht betreffen de ramingen over heel 2023 en de realisaties t/m april (eerste vier maanden). Niet alle baten en lasten worden gelijkmatig gedurende het jaar gerealiseerd. Op basis van bovenstaand overzicht lopen de gerealiseerde lasten iets achter ten opzichte van het gemiddelde. Dit komt onder andere doordat de kapitaallasten (afschrijving + rente) over eerste vier maanden nog niet verwerkt zijn. De verwerking van de kapitaallasten geschiedt immers eens per jaar.

Op realisatiebasis worden bij de jaarrekening 2023 de kosten van overhead verdeeld over de programma's. Deze overboeking betreft de salariskosten die toe te schrijven zijn aan het desbetreffende programma. In 2023 zijn dusver de salariskosten nog geboekt op overhead. Vanaf begrotingsjaar 2024 worden de salarislasten zowel geraamd als verantwoord op programmaniveau. Daarnaast heeft december een hogere kostenpost in verband met uitbetaling IKB.

De gerealiseerde baten liggen t/m april iets hoger dan het gemiddelde, omdat een deel van de belastingopbrengsten in de eerste vier maanden worden gerealiseerd (o.a. OZB opbrengsten). De overige baten, met name de uitkeringen uit het gemeentefonds, wordt gelijkmatig per maand ontvangen.

## 3.2. Lopende kredieten 2023

Hieronder treft u het overzicht van de lopende kredieten t/m april 2023. De beginstand van ieder krediet is de eindstand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. Er zijn voor 2023 nieuwe kredieten geraamd volgens de Programmabegroting 2023. Een aantal kredieten worden medio 2023 afgewikkeld. Dit wordt verwerkt in de Jaarstukken 2023 (besluitvorming juni 2024).

Realisatie : januari t/m april

| Lopende kredieten 2023 | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Omschrijving** | **Raadsbesluit** | **Restant krediet per 31-12 -2022** | **Kredieten 2023** | **Realisatie 2023** | **Restant per eind april** | **Toelichting / Status** |
| Revitalisering raadzaal | 03-11-2016 | 54 | 0 | 0 | 54 | |
| Revitalisering De Lier | 03-11-2016 | 49 | 0 | 0 | 49 | |
| Sleutelproject Pleisterplaats N271 Plasmolen | 14-12-2017 | 94 | 0 | 0 | 94 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2024 |
| *Bijdrage provincie Sleutelproject Pleisterplaats N271 Plasmolen* | 14-12-2017 | -60 | 0 | 0 | -60 | |
| Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek | 08-03-2018 | 270 | 0 | 0 | 270 | Uitvoering project is gelieerd aan de elektrificatie van de Maaslijn |
| Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek gemeentedeel | 08-03-2018 | 35 | 0 | 0 | 35 | |
| *Bijdrage provincie Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek* | 08-03-2018 | -122 | 0 | 0 | -122 | |
| Herinrichting N271 bij Plasmolen | 25-10-2012 | 67 | 0 | 0 | 67 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2023 |
| *Bijdrage provincie herinrichting N271 bij Plasmolen* | 13-09-2018 | -5 | 0 | 0 | -5 | |
| Vervanging riool 2019 (60 jaar) | 08-11-2018 | 282 | 0 | 0 | 282 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| Riool milieumaatregelen 2019 (60 jaar) | 08-11-2018 | 147 | 0 | 0 | 147 | |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Kerkplein Middelaar | 14-12-2017 | 141 | 0 | 0 | 141 | Project wordt naar verwachting medio 2024 uitgevoerd |
| Herinrichting N271 Hart van Mook | 25-10-2013 | 4 | 0 | 0 | 4 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2023 |
| Centruminrichting Mook - Herinrichting openbare ruimte | 08-11-2018 | 4 | 0 | 2 | 2 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2023 |
| *Bijdrage provincie Centruminrichting Mook* | 08-11-2018 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| *Bijdrage derden Centruminrichting Mook* | 08-11-2018 | -13 | 0 | 0 | -13 | |
| 2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis | 7-11-2019 / 11-11-2020 | 2.000 | 0 | 0 | 2.000 | De investering is uitgesteld naar 2024 |
| 2020: Zonnepanelen | 12-03-2020 | 10 | 0 | 0 | 10 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Er zit muziek in Mook en Middelaar | 07-01-2019 | 220 | 0 | 0 | 220 | Betreft een verzamelkrediet voor diverse projecten |
| 2020: Openbare verlichting Masten | 07-11-2019 | 7 | 0 | 0 | 7 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Openbare verlichting Armaturen | 07-11-2019 | 10 | 0 | 0 | 10 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Mobiliteitsplan 2020 | 07-01-2019 | 54 | 0 | 0 | 54 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Vervanging riool (20 jaar) | 08-12-2016 | 17 | 0 | 0 | 17 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Vervanging riool (60 jaar) | 08-12-2016 | 102 | 0 | 0 | 102 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Proef Plasmolen | 07-11-2019 | 1.704 | 0 | 4 | 1.700 | Besluitvorming medio 2023 en uitvoering in 2024 |
| *Bijdrage derden Proef Plasmolen* | 07-11-2019 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| 2020: Implementatie Squit 20/20 | 16-09-2020 | 16 | 0 | 0 | 16 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2023 |
| 2021: Mobiliteitsplan 2021 | 11-11-2020 | 45 | 0 | 0 | 45 | Wordt in 2023 afgewikkeld |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2021: Openbare verlichting Masten | 07-11-2019 | 19 | 0 | 0 | 19 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2021: Openbare verlichting Armaturen | 07-11-2019 | 18 | 0 | 0 | 18 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2021: Economische agenda 2021-2024 | 04-03-2021 | 80 | 0 | 4 | 75 | |
| 2021: Nieuwbouw/verbouw Kandinsky | 11-11-2020 | 4.000 | 0 | 0 | 4.000 | De investering is uitgesteld naar 2025 |
| 2022: Ventilatie Adalbertschool | 16-06-2022 | 160 | 0 | 0 | 160 | |
| *Bijdrage Ventilatie Adalbertschool door Lijn 83 en Rijksoverheid* | 16-06-2022 | -74 | 0 | 0 | -74 | |
| 2021: Vervanging riool | 08-12-2016 | 31 | 0 | 0 | 31 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2021: Riool milieumaatregelen | 08-12-2016 | -21 | 0 | 0 | -21 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| *Bijdrage derden riool milieumaatregelen* | 08-12-2016 | 12 | 0 | 0 | 12 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2021: Lob van Gennep | 08-04-2021 | 0 | 0 | 0 | 0 | Project wordt naar verwachting medio 2024 uitgevoerd |
| 2022: Openbare verlichting Masten | 10-11-2021 | 18 | 0 | 0 | 18 | |
| 2022: Openbare verlichting Armaturen | 10-11-2021 | 19 | 0 | 0 | 19 | |
| 2022: Speelvoorzieningen | 12-09-2019 | 10 | 0 | 0 | 10 | |
| 2022: Vervanging riool | 16-11-2021 | 329 | 0 | 6 | 323 | |
| 2022: Lichtinstallatie Astrantia (korfbalveld) | 29-09-2022 | 23 | 0 | 0 | 23 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2023: Vrachtauto (va 395)(K) | 10-11-2023 | 0 | 240 | 0 | 240 | Aanschaf zal naar verwachting eind 2023 plaatsvinden |
| 2023: Openbare verlichting Masten | 10-11-2023 | 0 | 20 | 0 | 20 | |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2023: Openbare verlichting Armaturen | 10-11-2023 | 0 | 20 | 0 | 20 | |
| 2022: Project Maasheggen I | 30-09-2021 | 613 | 0 | 0 | 613 | Project wordt medio 2023 uitgevoerd |
| *Bijdrage provincie Maasheggen I* | 30-09-2021 | -318 | 0 | -318 | 0 | |
| 2022: Investeringen speeltoestellen | 10-03-2022 | 43 | 0 | 15 | 27 | |
| *Bijdrage derden Investering speeltoestellen* | 10-03-2022 | -43 | 0 | 0 | -43 | |
| 2022: Ecozone Molenhoek | 18-11-2020 | 47 | 0 | 0 | 47 | |
| 2023: Grondstoffenplan | 10-11-2023 | 0 | 365 | 0 | 365 | Project wordt medio 2023 uitgevoerd |
| 2023: Project Maasheggen II | 10-11-2023 | 0 | 234 | 98 | 136 | |
| 2023: Riool milieumaatregelen | 16-11-2021 | 0 | 0 | 1 | -1 | |
| 2023: Vervanging riool | 16-11-2021 | 0 | 649 | 1 | 648 | |
| **Totaal-generaal** | | **10.098** | **1.528** | **-186** | **11.812** | |

## Toelichting

De twee grootste kredieten zijn doorgeschoven naar de toekomst. Dit betreffen € 2 miljoen naar 2024 ten behoeve van nieuw-/verbouw van het gemeentehuis en € 4 miljoen naar 2025 ten behoeve van nieuw-/verbouw van het Kandinskycollege. Daarnaast zal het krediet ad € 649k ten behoeve van '2023: Vervanging riool' worden verdeeld over meerdere gerelateerde kredieten. Van de resterende kredieten wordt een deel naar verwachting afgewikkeld in 2023. De andere kredieten zullen naar verwachting gebruikt worden in 2024 en verder.

Op grond van vraag 18 met betrekking tot de ingediende vragen bij de Jaarstukken 2022 dient voor krediet '2022: Lichtinstallatie Astrantia (korfbalveld)' vermeld te worden dat de kosten hiervoor in 2022 per abuis ten laste zijn gebracht van de voorziening ‘Groot onderhoud gebouwenvoorziening’. Deze kosten worden administratief overgeboekt en ten laste gebracht van het betreffende krediet. Daarmee wordt dit krediet in 2023 afgewikkeld.

## 3.3. Stand en verloop reserves

Hiernavolgend treft u het overzicht aan van de reserves t/m april 2023. Het uitgangspunt is de stand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. Er zijn volgens de Programmabegroting 2023 geen toevoegingen geraamd. De werkelijke onttrekkingen kunnen pas definitief verwerkt worden zodra de Jaarstukken 2023 zijn vastgesteld door de raad. Alle geraamde mutaties in reserves vinden alleen plaats op basis van raadsbesluiten.

| Overzicht reserves 2023 | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Begroot | | | | Realisatie | | | | |
| Omschrijving reserve | Stand per 31-12-2022 | Toevoeging aan reserve | Onttrekking uit reserve | Geraamd saldo o.b.v. begroting [1] | Bestemming resultaat 2022 [2] | Toevoeging aan reserve | Onttrekking uit reserve | Onttrekking t.b.v. dekking kap.lasten | Voorlopig saldo per eind april |
| **Algemene reserves** | | | | | | | | | |
| Algemene reserve | 2.000 | 0 | 0 | 2.000 | 0 | 0 | 0 | 0 | 2.000 |
| Vrij Besteedbare reserve | 2.177 | 0 | -20 | 2.157 | 1.261 | 0 | 0 | 0 | 3.438 |
| ***Subtotaal algemene reserves*** | **4.177** | **0** | **-20** | **4.157** | **1.261** | **0** | **0** | **0** | **5.438** |
| **Bestemmingsreserves** | | | | | | | | | |
| Verkoop aandelen Attero | 95 | 0 | -5 | 90 | 0 | 0 | 0 | 0 | 95 |
| Wijkontwikkeling | 46 | 0 | 0 | 46 | 0 | 0 | 0 | 0 | 46 |
| Stimulering Woningbouw | 41 | 0 | 0 | 41 | 0 | 0 | 0 | 0 | 41 |
| Vluchtelingen en statushouders | 0 | 0 | 0 | 0 | 45 | 0 | 0 | 0 | 45 |
| Budgetoverheveling [3] | 653 | 0 | -690 | -37 | 260 | 0 | 0 | 0 | 913 |
| Kap.lasten brw.kaz./gem.werf | 478 | 0 | -34 | 444 | 0 | 0 | 0 | 0 | 478 |
| Centrumplan Mook aankoop panden | 13 | 0 | 0 | 13 | 0 | 0 | 0 | 0 | 13 |
| Afschr. investeringsplan 2013-2016 | 1.374 | 0 | -57 | 1.317 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1.374 |
| ***Subtotaal bestemmingsreserves*** | **2.701** | **0** | **-786** | **1.915** | **305** | **0** | **0** | **0** | **3.006** |
| **Totaal-generaal** | **6.878** | **0** | **-806** | **6.072** | **1.566** | **0** | **0** | **0** | **8.444** |

1) Geraamd saldo is op basis van realisatie per 31 december 2022 plus geraamde toevoegingen en onttrekking op basis van begroting na wijzigingen, maar exclusief de bestemming van het rekeningresultaat 2022.

2) Conform voorstel besluitvorming 15 juni 2023 (VBR: € 1.261k betreft toevoeging € 1.441k en onttrekking € 180k)

3) Conform Eindejaarsrapportage voorlopige onttrekking € 690k. Middels Jaarstukken meer kosten gemaakt en lagere toevoeging. Na besluitvorming Jaarstukken 2022 wordt de raming aangepast.

## Toelichting overzicht reserves

De afgelopen jaren zijn al diverse bestemmingsreserves opgeheven en worden bedragen zo veel mogelijk geraamd in de exploitatie. Uitgangspunt is dat met name bestemmingsreserves met betrekking tot dekking kapitaallasten worden afgebouwd, maar alleen als de financiële ruimte in de exploitatie dat toelaat.

## Verloop Vrij Besteedbare Reserve

Onderstaande tabel laat het verloop van de Vrij Besteedbare Reserve (VBR) zien van vier jaar vóór en vier jaar ná het lopende begrotingsjaar. De saldi tot en met 2022 betreffen de werkelijke saldi op basis van de jaarrekeningen. Vanaf 2023 betreft dit geraamde saldi.

| Jaar | Saldo einde jaar | Index (2015=100) |
|---|---|---|
| 2019 | 1.817 | 99% |
| 2020 | 487 | 27% |
| 2021 | 1.032 | 56% |
| 2022 | 2.177 | 119% |
| **2023** | **3.418** | **187%** |
| 2024 | 3.418 | 187% |
| 2025 | 3.418 | 187% |
| 2026 | 3.418 | 187% |
| 2027 | 3.418 | 187% |

## Algemene reserves

Onderstaande grafiek betreft de eindsaldi van de twee algemene reserves, zijnde de Vrij Besteedbare Reserve en de Algemene reserve (ter afdekking van risico's). Tot en met 2022 zijn dit gerealiseerde bedragen. Vanaf 2023 zijn dit ramingen. De voorgesteld resultaatbestemming over 2022 is verwerkt in de raming van 2023.

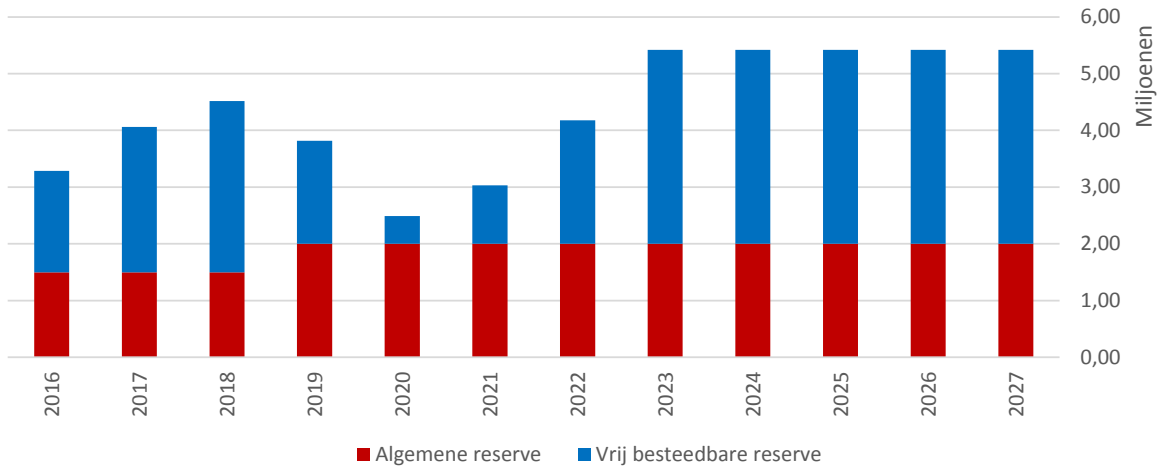

## 3.4. Stand en verloop voorzieningen

Hiernavolgend treft u het overzicht aan van de voorzieningen t/m april 2023. Uitgangspunt is de stand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. De geraamde dotaties zijn conform de Programmabegroting 2023. De geraamde aanwending van de egalisatievoorzieningen zijn conform de beheerplannen. Dotaties vinden veelal plaats op 1 januari. De aanwending vindt veelal gedurende het jaar plaats.

De gerealiseerde dotaties van de voorzieningen zijn of worden gelijk gesteld aan de geraamde dotaties aan voorzieningen. De aanwending vindt plaats gedurende het  jaar of op het einde van het jaar.

## Overzicht voorzieningen 2023

| Omschrijving voorziening | Begroot | | | | Realisatie | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Stand per 31-12-2022 | Dotatie aan voorziening | Aanwending voorziening | Geraamd saldo o.b.v. begroting | Dotatie aan voorziening | Aanwending voorziening | Vrijval voorziening | Voorlopig saldo per eind april |
| **Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen** | | | | | | | | |
| Pensioenen (gewezen) wethouders | 951 | 30 | -27 | 954 | 0 | 0 | 0 | 951 |
| Wachtgeldverplichting | 210 | 0 | -67 | 143 | 0 | 0 | 0 | 210 |
| ***Subtotaal*** | **1.161** | **30** | **-94** | **1.096** | **0** | **0** | **0** | **1.161** |
| **Voorzieningen voor risico's** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Voorziening egalisatievoorzieningen** | | | | | | | | |
| Rationeel wegbeheer | 446 | 155 | -275 | 325 | 155 | 0 | 0 | 601 |
| Groot onderhoud bruggen | 62 | 23 | 0 | 85 | 23 | 0 | 0 | 85 |
| Groot onderhoud gebouwenbeheer | 1.120 | 76 | -133 | 1.063 | 76 | -29 | | 1.167 |
| ***Subtotaal*** | **1.628** | **254** | **-408** | **1.473** | **254** | **-29** | **0** | **1.852** |
| **Voorzieningen bijdragen vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven** | | | | | | | | |
| Egalisatie afvalstoffenheffing | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Rioolbeheer | 4.331 | 0 | 0 | 4.331 | 0 | 0 | 0 | 4.331 |
| ***Subtotaal*** | **4.331** | **0** | **0** | **4.331** | **0** | **0** | **0** | **4.331** |
| **Voorziening bijdragen van derden** | | | | | | | | |
| Herontwikkeling De Bisselt | 24 | 0 | 0 | 24 | 0 | -3 | 0 | 21 |
| Financiële compensatie bomenplan | 1 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| ***Subtotaal*** | **25** | **0** | **0** | **25** | **0** | **-3** | **0** | **22** |
| **Totaal-generaal** | **7.144** | **284** | **-502** | **6.925** | **254** | **-32** | **0** | **7.366** |

## 3.5. Bedrijfsvoering

**Personeel**
De wijziging in de organisatiestructuur van medio 2022, waarbij we van 2 naar 3 afdelingen zijn gegaan, levert het gewenste effect op. Alle teams zijn rechtstreeks vertegenwoordigd in het managementteam en er is een betere verdeling ontstaan in de span of control van de afdelingshoofden.

We hebben extra geïnvesteerd in de structurele formatie. Dat zorgt ervoor dat de organisatie beter bemenst is op de plekken waar dat noodzakelijk is. De krapte op de arbeidsmarkt blijft nog altijd een uitdaging. Werving van een vacatures vraagt extra aandacht. Waar nodig maken we gebruik van de flexibele schil, maar we streven naar zoveel mogelijk structurele inzet.

Om de voorbereiding en uitvoering van de opvang van Oekraïense ontheemden mogelijk te maken is een tijdelijke projectorganisatie opgezet, die wordt aangestuurd door de gemeentesecretaris.

Het belang van aantrekkelijk werkgeverschap ligt landelijk onder een vergrootglas. Dat vraagt in deze tijd extra aandacht, ook voor het behoud van onze medewerkers. Wij zetten meer in op ‘binden en boeien’ van onze medewerkers. In het najaar van 2023 wordt een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden en wordt de RI&E uitgevoerd, met een onderzoek naar psychosociale arbeidsbelasting (PSA). De uitkomsten van deze onderzoeken geven meer inzicht in de gewenste en noodzakelijke aanpassingen aan de organisatie om zo de werkomstandigheden te optimaliseren.

**ICT-budget**
Software leveranciers hebben op alle fronten te maken gehad met fors stijgende kosten. Dat vertaalt zich in het doorvoeren van hogere indexeringen. Systemen moeten het hoofd bieden aan toenemende cyber-dreigingen en dit vraagt stevige aanpassingen bij de softwareleveranciers en iRvN. Tegelijkertijd is het pad naar 'software as a service' (afgekort SaaS) definitief ingeslagen. Software wordt zo als dienst geleverd, via internet. Dit levert kwalitatieve voordelen op, maar vertaalt zich ook in stijging van kosten aangezien de leverancier meer levert. Uitvoering geven aan de Woo (Wet Open Overheid waarbij we actief – geanonimiseerd - moeten gaan publiceren) en werken aan toegankelijkheid van informatie voor de buitenwereld zal ook zijn weg moeten vinden naar systemen en dus kostenstijging in de hand werken. Het streven blijft om zoveel mogelijk te doen met bestaande middelen.

# 4. Financiële bijstellingen

## 4.1. Samenvatting

**Mutaties Zomerrapportage 2023**

De tabel hieronder bevat de mutaties van de Zomerrapportage per programma. Positieve bedragen zijn nadelen (debet), negatieve bedragen zijn voordelen (credit). Onderstaand schema laat voor 2023 een uitzetting van de lasten voor de programma's en admo zien van in totaal € 350k na verwerking van de gevraagde wijzigingen voor de baten en lasten van de programma's en overhead. Echter zijn de effecten van de meicirculaire nog niet verwerkt. De reden hiervoor is dat deze Zomerrapportage betrekking heeft op de eerste vier maanden van 2023 en de meicirculaire pas in de vijfde maand beschikbaar is.

| Mutaties Zomerrapportage | |
|---|---|
| 1 Sociale leefomgeving | 95 |
| 2 Sociaal Domein | 407 |
| 3 Fysieke leefomgeving | 350 |
| 4 Toerisme, natuur en duurzaamheid | 102 |
| 5 Bestuur en organisatie | -69 |
| ***Subtotaal programma's*** | **885** |
| | |
| Correctie Sociale leefomgeving | -48 |
| Correctie Sociaal Domein | -203 |
| Correctie Fysieke leefomgeving | -175 |
| Correctie Toerisme, natuur en duurzaamheid | -51 |
| Correctie Bestuur en organisatie | 0 |
| ***Subtotaal correcties programma's*** | **-477** |
| | |
| Algemene dekkingsmiddelen | -100 |
| Kosten van overhead | 42 |
| Vennootschapsbelasting | 0 |
| Bedrag voor onvoorzien | 0 |
| ***Subtotaal admo*** | **-58** |
| | |
| Toevoegingen aan reserves | 0 |
| Onttrekkingen uit reserves | 0 |
| ***Subtotaal reserves*** | **0** |
| | |
| **Totaal mutaties** | **350** |
| | N |

### Toelichting

In totaal wordt voor alle programma's tezamen een bedrag ad € 885k extra gevraagd. De voorgaande jaren laten ieder jaar een onder uitputting zien. Op basis van deze data is het voorstel om 50% van de gevraagde bijstellingen te honoreren per programma. Dit is in bovenstaande schema zichtbaar gemaakt door een correctie per programma op te nemen. Bij het programma Bestuur en organisatie is geen correctie toegepast omdat bij dit programma de baten groter zijn dan de lasten. Rekening houdend met deze correctie komt de uitzetting van de lasten voor de programma's en admo in totaal op een bedrag van € 350k.

## 4.2. Detailmutaties

**Programma Sociale leefomgeving**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **1.01** | Fysieke veiligheid | 476 | Bijramen bijdrage Veiligheidsregio Limburg-Noord | STR | 38 |
| **1.02** | Inburgering | 0 | Hogere baten | INC | -66 |
| | | | Hogere kosten | INC | 66 |
| **1.03** | Onderwijsachterstanden | 0 | Hogere baten | INC | -64 |
| | | | Hogere kosten | INC | 64 |
| **1.04** | Opvang Oekraïense ontheemden passagiersschip | 0 | Hogere baten | INC | -1.693 |
| | | | Hogere kosten | INC | 1.693 |
| **1.99** | Divers | p.m. | Kleinere bijstellingen < € 20k | INC | 57 |
| | **Totaal** | | | | **95** |

**Toelichting**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 1.01 | Fysieke veiligheid | : | Betreft een bijstelling als gevolg van een wijziging van de begroting van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Hiermee wordt ingespeeld op de verwachte toename van de eigen bijdrage. |
| 1.02 | Inburgering | : | Voor ‘inburgering’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal. |
| 1.03 | Onderwijsachterstanden | : | Voor ‘onderwijsachterstanden’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal. |
| 1.04 | Opvang Oekraïners schip | : | Voor ‘Opvang Oekraïense ontheemden passagiersschip’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal. |
| 1.99 | Divers | : | Betreft diverse bijstellingen < € 20k. |

**Programma Sociaal domein**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **2.01** | Uitkering participatiewet | -1.429 | Bijstelling kosten op basis van voorlopige beschikking Rijk | INC | -301 |
| | | | Bijstelling ontvangsten op basis van voorlopige beschikking Rijk | INC | 294 |
| **2.02** | Geëscaleerde zorg 18+ | 111 | Aframen budget in verband met niet doorgaan van taakstelling | STR | -100 |
| **2.03** | Armoedebeleid minimabeleid | 189 | Verdeling budget naar verschillende onderdelen op basis van nota minimabeleid | STR | -50 |
| **2.04** | Wijkteams en lokale toegang | 99 | Aframen budget in verband met herijking subsidieverlening | STR | -2 |
| **2.05** | Maatwerkvoorzieningen Wmo | 153 | Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023 | INC | 65 |
| **2.06** | Maatwerkdienstverlening 18- | 1.318 | Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023 en aanpassing tarief in opvolgende jaren | STR | 477 |
| **2.07** | Maatwerkdienstverlening 18+ | 1.261 | Ontvangsten centrumgemeentemiddelen | STR | -132 |
| | | | Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023 en opvolgende jaren | STR | 131 |
| **2.99** | Divers | p.m. | Kleinere bijstellingen < € 20k | STR | 25 |
| | **Totaal** | | | | **407** |

**Toelichting**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 2.01 | Uitkering participatiewet | : | De extra lasten betreffen een bijstelling op basis van de voorlopige beschikking 2023 van het Rijk. De ontwikkeling van het uitkeringsbestand en een prognoseberekening op basis van de gemiddelde kosten van de afgelopen drie jaar laat een fors tekort zien dat voor rekening komt van de gemeente. De vangnetregeling is hierbij niet van toepassing omdat niet voldaan wordt aan de voorwaarde van een gecumuleerd tekort over 2020, 2021 en 2022.<br><br>Doordat budgetneutraal begroot wordt bij een specifieke uitkering, betreffen de extra baten een bijstelling van de ontvangsten van het Rijk voor de UPW-middelen op basis van de voorlopige beschikking voor 2023. De baten is een bedrag voor de uitkeringen en verstrekking van loonkostensubsidies. |
| 2.02 | Geëscaleerde zorg 18+ | : | Vanwege het niet doorgaan van de taakstelling voogdij 18+ is het opgevoerde werkbudget in 2022 niet meer nodig en daardoor wordt dit bedrag bijgesteld. |
| 2.03 | Armoedebeleid minimabeleid | : | In de begroting 2023 is 50k beschikbaar gesteld vanwege verruiming van het minimabeleid. Dit bedrag wordt nu op basis van de nota minimabeleid verdeeld over de verschillende onderdelen. Deze post verloopt budget-neutraal. |
| 2.04 | Wijkteams en lokale toegang | : | Er wordt extra budget vrijgemaakt voor buurtgezinnen en vanuit het Rijk worden extra middelen ter beschikking ontvangen voor versterking en ondersteuning van wijkteams. Van deze middelen wordt onder andere een gedragswetenschapper gefinancierd.<br><br>De subsidie aan Synthese is verlaagd omdat Synthese geen gezinscoaches meer faciliteert aan de wijkteams. Deze werkzaamheden zijn overgenomen door de jeugdconsulenten. Hierdoor kan deze post naar beneden worden bijgesteld. |
| 2.05 | Maatwerkvoorzieningen Wmo | : | Op basis van de prognoses 2023 vallen de te verwachten kosten in 2023 hoger uit, waardoor een bijstelling van het budget noodzakelijk is. Onder andere is een indicatie afgegeven voor het realiseren van een zorg(woon)unit. |
| 2.06 | Maatwerkdienstverlening 18- | : | Deze post betreft een bijstelling van zowel de baten als lasten. Onder aan de streep is echter een fors tekort waar te nemen, waardoor diverse structurele en incidentele bijstellingen noodzakelijk zijn. Verder betreft deze post meerdere openeinderegelingen, wat het juist inschatten bemoeilijkt. Deze noodzakelijke wijzigingen zijn oorzakelijk aan een structurele tariefverhoging van de dienstverlener en het meer gebruikmaken van dure voorzieningen door jeugdigen. |
| 2.07 | Maatwerkdienstverlening 18+ | : | De extra baten betreffen een bijstelling vanwege ontvangsten centrumgemeentemiddelen 2023. Deze middelen worden ontvangen van de gemeente Nijmegen, waarmee projecten worden gefinancierd in het kader van o.a. GGD bijzondere zorg, en GGD Wmo Toezicht. Daarnaast vallen op basis van de prognoses 2023 de te verwachten kosten voor 2023 hoger uit, waardoor een bijstelling van het budget noodzakelijk is. |
| 2.99 | Divers | : | Betreft diverse bijstellingen < € 20k. |

**Programma Fysieke leefomgeving**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **3.01** | Wegen, pleinen en fietspaden | 350 | Bijstelling in verband met extra projecten | INC | 56 |
| **3.02** | Openbare verlichting | 80 | Bijstelling in verband met fors gestegen energiekosten | INC | 60 |
| **3.03** | Riolering | 410 | Bijstelling kosten rioolinspectie | STR | 26 |
| | | p.m. | Vrijval voorziening in verband met bijstelling budgetten riolering | INC | -29 |
| **3.04** | Omgevingswet | 0 | Bijstelling in verband met implementatie van de Omgevingswet | INC | 100 |
| **3.05** | Onverharde wegen | 0 | Bijstelling in verband met vaststelling nieuw onderhoudsplan onverharde wegen | INC | 112 |
| **3.06** | OV-ambassadeursprojecten | 0 | Hogere baten | INC | -25 |
| | | | Hogere kosten | INC | 25 |
| **3.99** | Divers | p.m. | Kleinere bijstellingen < € 20k | STR | 25 |
| | **Totaal** | | | | **350** |

**Toelichting**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3.01 | Wegen, pleinen en fietspaden | : | Incidenteel is extra budget benodigd in verband met het realiseren van een tweetal burgerinitiatieven. Daarnaast zijn extra verkeersveiligheidsmaatregelen genomen met betrekking tot de herinrichting Stationsstraat, hetgeen niet is begroot. |
| 3.02 | Openbare verlichting | : | Bijstelling budget openbare verlichting is noodzakelijk in verband met de fors gestegen energiekosten. |
| 3.03 | Riolering | : | Voor de rioolinspectie, en het beoordelen en opstellen van een maatregelenplan is jaarlijks extra budget benodigd. Dit is oorzakelijk aan het feit dat drie jaar geleden de inspectienormen zijn veranderd, waardoor het huidige budget ontoereikend is.<br><br>Doordat meerdere budgetten ten behoeve van de riolering zijn bijgesteld, dienen de meerkosten ten laste gebracht te worden van de voorziening riolering, aangezien in het lopende jaar de rioolheffing niet meer verhoogd kan worden. |
| 3.04 | Omgevingswet | : | In verband met de implementatie van de Omgevingswet is in 2023 extra budget benodigd om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen realiseren. |
| 3.05 | Onverharde wegen | : | Conform het nieuwe onderhoudsplan ten behoeve van het herstel en onderhoud van onverharde wegen is het van belang om de uitgaven structureel te waarborgen. Aangezien in de voorziening wegen geen rekening is gehouden met investeringen in en onderhoud van onverharde wegen, is nieuw budget benodigd. Het genoemde bedrag is overeenkomend met het nieuwe onderhoudsplan en betreft een incidentele investering. Voor de jaren 2024 t/m 2027 betreft het een structurele investering ad € 30k voor het onderhoud. |
| 3.06 | OV-ambassadeursprojecten | : | Voor OV-ambassadeursprojecten wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal. |
| 3.99 | Divers | : | Betreft diverse bijstellingen < € 20k. |

**Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **4.01** | Economische promotie en toerisme | 48 | Bijstelling budget in verband met actieprogramma vrijetijdseconomie 2023 | INC | 35 |
| **4.02** | Evenementen en overige recreatieve voorzieningen | 3 | Bijstelling budget in verband met aankomende activiteiten herdenking 450 jaar Slag op de Mookerheide | INC | 30 |
| **4.03** | Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) | 0 | Hogere baten | INC | -562 |
| | | | Hogere kosten | INC | 562 |
| **4.99** | Divers | p.m. | Kleinere bijstellingen < € 20k | STR | 37 |
| | **Totaal** | | | | **102** |

**Toelichting**

4.01 Economische promotie en toerisme : Voor de uitvoering van het actieprogramma vrijetijdseconomie is afgesproken om per gemeente een vast bedrag te reserveren voor de uitvoering van het programma.

4.02 Evenementen en overige recreatieve voorzieningen : In verband met de herdenking 450 jaar Slag op de Mookerheide worden meerdere initiatieven verwacht. Om deze initiatieven concreter te kunnen maken is extra budget benodigd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstellingen, zoals geformuleerd in de programmabegroting 2023.

4.03 Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) : Voor de CDOKE wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal.

4.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

**Programma Bestuur en organisatie**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **5.01** | College van burgemeester en wethouders | 455 | Bijstelling in verband met extra kosten voor het afscheid en installatie burgemeester | INC | -30 |
| **5.02** | Budget incidenteel | 58 | Vrijval budget incidenteel | INC | -48 |
| **5.03** | Overige baten en lasten | p.m. | Administratieve overheveling naar Overhead verzekeringen | STR | 50 |
| | | | Afname buffer voor kapitaallasten | STR | -50 |
| **5.99** | Divers | p.m. | Diverse kleinere bijstellingen < € 20k | STR | 9 |
| | **Totaal** | | | | **-69** |

**Toelichting**

5.01 College van burgemeester en wethouders : De omvang van de pensioenvoorziening voor gewezen wethouders is met name afhankelijk van de rekenrente. De standaard dotatie vooraf kan hierdoor vervallen. Dit voorkomt ook onnodige boekingen bij een toename van de rekenrente. Dit leidt tot een jaarlijks voordeel.

5.02 Budget incidenteel : Vanwege de diverse incidentele lasten zijn, kan het gehele budget incidenteel vrijvallen.

5.03 Overige baten en lasten : Deze post betreft een administratieve overheveling middels doorbelastingen van baten naar negatieve kosten. Om de baten en lasten niet onnodig te verhogen, vinden de doorbelastingen alleen aan de lastenzijde plaats. De baten worden op € 0 gesteld en de lasten op € 50k.

5.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

**Programma Admo**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **9.01** | Uitkeringen Gemeentefonds | -12.800 | Bijstelling Gemeentefonds naar aanleiding van meicirculaire 2023 | p.m. | p.m. |
| **9.02** | Overhead personeel algemeen | 19 | Bijstelling in verband met premiestijging aansprakelijkstelling | STR | 21 |
| **9.03** | Overhead communicatie | 11 | Bijstelling in verband met inwonersparticipatie en bestuursstijl | INC | 25 |
| **9.04** | Dividend | -346 | Bijstelling dividenduitkering Enexis | INC | -100 |
| **9.99** | Divers | p.m. | Diverse kleinere bijstellingen < € 20k | STR | -4 |
| | **Totaal** | | | | **-58** |

**Toelichting**

9.01 Uitkeringen Gemeentefonds : Betreft de reguliere bijstelling van uitkeringen gemeentefonds naar aanleiding van de meicirculaire.

9.02 Overhead personeel algemeen : De premie van de Meerkeuzepolis aansprakelijkstelling is aanzienlijk gestegen waardoor een bijstelling van het begrote bedrag noodzakelijk is.

9.03 Overhead communicatie : Besloten is om incidenteel extra budget beschikbaar te stellen voor participatieaanpak Inwonersparticipatie en bestuursstijl.

9.04 Dividend : De dividenduitkering met betrekking tot Enexis is fors hoger uitgevallen dan ingeschat. Per saldo wordt 100k meer ontvangen.

9.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

**Mutaties reserves**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen STR/INC | 2023 |
|---|---|---|---|---|---|
| **R.1** | | | Geen mutaties reserves | | 0 |
| | **Totaal** | | | | **0** |

## 4.3. Kredieten

Naast de bijstelling van de exploitatiebudgetten is het mogelijk dat ook wordt voorgesteld om (aanvullende) kredieten te voteren. Voor 2023 betreffen dit de volgende mutaties:

**Mutaties kredieten**

| ID | Krediet | Primitieve begroting | Voorgestelde mutatie | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|
| **K.01** | Project Maasheggen I | 633 | 491 | 1.124 |
| **K.02** | Project Maasheggen II | 234 | 254 | 488 |
| **K.03** | Project Lob van Gennep | 0 | 270 | 270 |
| **K.04** | 2020: Proef Plasmolen | 1.704 | 0 | 1.704 |
| **K.05** | Hart van Mook Herinrichting N271 | 4 | 26 | 30 |
| **K.06** | 2023: Vrachtauto buitendienst | 240 | 55 | 295 |
| **K.07** | 2023: Vervanging riool | 649 | -425 | 224 |
| **K.08** | 2023: Riool milieumaatregelen | 0 | 590 | 590 |
| | **Totaal** | **3.464** | **1.261** | **4.725** |

**Toelichting**

| | | |
|---|---|---|
| K.01 Project Maasheggen I | : | In de administratie moet het totale bedrag inclusief provinciale bijdrage aan investering worden opgenomen. Vanwege een omissie in de besluitvorming is alleen deels de gemeentelijke bijdrage geboekt en deels de provinciale bijdrage. Door deze post te bruteren worden zowel de gemeentelijke bijdrage als de provinciale bijdrage juist geboekt en zijn de geraamde bedragen conform projectplan. Hiertoe moet het totale budget voor project Maasheggen I met € 491k worden verhoogd, waarvan € 266k de gemeentelijke bijdrage en € 225k de provinciale bijdrage betreft. |
| K.02 Project Maasheggen II | : | In de administratie moet het totale bedrag inclusief provinciale bijdrage aan investering worden opgenomen. Vanwege een omissie in de besluitvorming is alleen deels de gemeentelijke bijdrage geboekt en deels de provinciale bijdrage. Door deze post te bruteren worden zowel de gemeentelijke bijdrage als de provinciale bijdrage juist geboekt en zijn de geraamde bedragen conform projectplan. Hiertoe moet het totale budget voor project Maasheggen II met € 254k worden verhoogd, waarvan € 10k de gemeentelijke bijdrage en € 244k de provinciale bijdrage betreft. |
| K.03 Project Lob van Gennep | : | Op 08-04-2021 heeft de Raad besloten om een bedrag van € 130k euro te reserveren voor het project Lob van Gennep. Daarna is middels een raadsbesluit op 30-09-2021 besloten dit bedrag ad € 130k niet in te zetten voor het project Lob van Gennep maar het budget te gebruiken voor het Project Maasheggen I. Echter wordt het project Lob van Gennep toch doorgezet, waardoor nu opnieuw budget nodig is om het project te kunnen voortzetten. Voor het project Lob van Gennep is in totaal een bedrag van € 270k nodig. Voorgesteld wordt om het krediet te verhogen met € 270k. |
| K.04 2022: Proef Plasmolen | : | Bij het vaststellen van het dekkingsplan 2021 ten behoeve van Proef Plasmolen is het volledige krediet gevoteerd door de raad, echter is de bijdrage van derden niet meegenomen bij de definitieve besluitvorming. Met het toevoegen van de bijdragen derden ad 1.000k wordt invulling gegeven aan het dekkingsplan. Resumé verloopt deze kredietwijziging begrotingsneutraal. |
| K.05 Hart van Mook Herinrichting N271 | : | Voor de afronding van de projecten Hart van Mook en Centruminrichting Mook is extra budget benodigd voor het aanleggen van een parkje. De aanleg van het parkje is conform het projectplan, maar door enkele financiële tegenvallers is hier onvoldoende budget voor. |
| K.06 2023: Vrachtauto buitendienst | : | De vrachtauto van de buitendienst moet worden vervangen. Hiervoor is een krediet in de begroting 2023 opgenomen van € 240k. Voor de Europese aanbesteding zijn marktconforme offertes opgevraagd. Hieruit blijkt dat de verwachte kosten € 55k hoger zullen uitvallen. Het totale krediet inclusief aanvulling komt hiermee uit op € 295k. |
| K.07 2023: Vervanging riool | : | Betreft het bijstellen van het krediet op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Deze aframing wordt bijgeboekt bij 2023: Riool Milieumaatregelen. |
| K.08 2023: Riool milieumaatregelen | : | Bijstellen van het krediet vervanging riool op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en een geaccordeerd college- en raadsbesluit. |

**ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES ZOMERRAPPORTAGE 2023**

*** Afdeling (ambtelijk)**
BV : afdeling Bedrijfsvoering
SOC : afdeling Sociaal
RUI : afdeling Ruimte

**** Portefeuillehouder (bestuurlijk)**
WG : burgemeester Willem Gradisen
TH : wethouder Ton Herings
HR : wethouder Holger Rodoe
FD : wethouder Frank Dillerop

## Algemeen (pagina's 1 t/m 7)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1** | | **Raadsbesluit blz. 1 Punt 4**<br>Instemmen met het verlengen van de financieel nota zelfredzaamheid met 1 jaar.<br>Waarom wordt hier alleen over de nota zelfredzaamheid gesproken en over een termijn van 1 jaar en niet zoals in het raadsvoorstel staat over het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024)? | DGP1 | Dit is een verschrijving. Hier had inderdaad moeten staan 'Instemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024)'. | SOC | FD |
| **2** | | **Algemene vraag m.b.t. Inclusieagenda**: Is er iets gedaan met de inclusieagenda? Er zou geen geld zijn om nieuwe dingen te doen, maar er zouden zoveel mogelijk aanpassingen bij bestaande situaties gebeuren. Een goed voorbeeld hiervan is de nieuwe bestrating bij de kerk in Molenhoek. Hier ontbreekt nu een geleidelijn, terwijl dit heel gemakkelijk gerealiseerd had kunnen worden. | DGP2 | Onderdelen van de inclusieagenda zijn opgepakt, maar de nota is door personele krapte nog niet integraal uitgevoerd. Wij verwachten hier in het derde kwartaal aan toe te komen. In dit bewuste geval is niet gekozen voor een geleidelijn omdat een geleidelijn een route aangeeft. Om zomaar ergens in een weg deze lijn aan te leggen is niet verstandig. Hij geeft dan geen route aan, maar enkel losse punten. | SOC | FD |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **3** | | Er komen een aantal posten/cq onderwerpen naar voren waar bij de budgettering een omissie is geconstateerd. Hoe komt dit? | VVD1 | Dat komt door voortschrijdend inzicht, bijvoorbeeld omdat in de loop van het jaar zicht is gekomen op de hoogte van beschikbare budgetten. Ook zijn enkele omissies uit het verleden inzichtelijk geworden, die worden in deze rapportage hersteld.<br><br>De omissies aangaande de Omgevingswet en Omgevingsvisie hadden, met de kennis van nu, in een eerder stadium waargenomen kunnen worden en zodoende bij de Programmabegroting 2023 meegenomen kunnen worden.<br><br>De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. | BV | TH |

# Programmaverantwoording (pagina's 8 t/m 17)

| NeeVraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **4** | 9 | Deelnemen aan de veiligheidsregio: wat houdt het project onbeheersbare natuurbranden in? Wat wordt er van de bewoners verwacht? | DGP1 | Uw raad is tijdens de raadsinformatieavond op 13 april 2023 geïnformeerd over het project. In het Risicobeheerplan 2021-2025 Natuur- en Bosbrand Mook en Middelaar zijn de risico's voor bewoners en bezoekers in beeld gebracht. Op basis van dit inzicht is een gebiedsproces op gang gebracht waarin brandweer, terreinbeheerders en gemeente gezamenlijk een maatregelenpakket voor de korte en lange termijn hebben opgesteld om de risico's op onbeheersbare bos- en natuurbranden te verkleinen. Hiervoor is een risicobeheerplan opgesteld. Om het huidige project en samenwerking verder voort te zetten, wordt er een nieuwe subsidie aangevraagd bij INTERREG VI Natuur- en bosbrandbeheersing.<br><br>Bewoners kunnen aan dit project bijdragen door bijvoorbeeld het regelmatig vegen van de schoorsteen, het installeren van een vonkenvanger, het bladvrij houden van de dakgoten, het zichtbaar maken van het huisnummer, het zorgen voor een buitenaansluiting met lange tuinslang en het kort houden van het gazon. | BV | WG |
| **5** | 9 | Programma Sociale leefomgeving<br>Een veilige leefomgeving creëren door versterkte ketenregie<br>Laatste zin: wordt hiermee bedoeld dat per casus gekeken wordt naar zowel het Veiligheidshuis van Limburg als van Gelderland? | GL1 | Enkele jaren geleden zijn convenanten opgemaakt om de samenwerking tussen Mook en Middelaar en beide Zorg- en Veiligheidshuizen vast te leggen. Daarnaast is er een overleg met de bestuurlijke portefeuillehouders veiligheid en zorg, de betreffende ambtelijke medewerkers en de wijkagent (politie) om dit lokaal eveneens af te stemmen. Daarbij wordt bezien, indien van toepassing, binnen welk Zorg- en Veiligheidshuis een bepaalde casus wordt ingebracht. | SOC | WG |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **6** | 9 | Programma Sociale leefomgeving<br>Richting geven aan de inzet van politie<br>Er wordt vermeld dat de nieuwe wijkagent aan de slag is gegaan. Wie was hiervoor verantwoordelijk: de gemeente of de politie? | GL2 | De politie, dus ook een wijkagent, heeft als werkgever de Nationale Politie. Over de inzet van een politiemedewerker als wijkagent vindt door de politiechef van het basisteam vooraf afstemming plaats met de burgemeester. De verantwoordelijkheid blijft liggen bij de politie als beheerder en werkgever. | BV | WG |
| **7** | 10 | Punt: Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs.<br>Dit proces wordt regionaal aangepakt in overleg met de betrokken schoolbesturen. Geldt dit ook voor het Kandinsky College? | DGP2 | Ja, het betreft alle scholen binnen onze gemeente. Wij werken samen met de gemeenten Bergen en Gennep in het laten opstellen van het Integraal Huisvestingsplan. | SOC | FD |
| **8** | 10 | Programma Sociale leefomgeving<br>Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs<br>Betreft dit alleen PO of ook VO? | GL3 | Zie antwoord op vraag 7. | SOC | FD |
| **9** | 11 | Punt: Ontheemden opvangen.<br>Wat houdt dat inburgerstraject in m.b.t. onze gemeente? Worden de verenigingen, naast Vluchtelingenwerk, hierbij betrokken? Bijvoorbeeld Eendracht, scouting, harmonie enz. En zo ja, gebeurt dat dan ook? | DGP3 | Het inburgeringstraject is beschreven de regionale beleidsnota Nieuwe Wet Inburgering 2021. Vluchtelingenwerk Mook biedt de maatschappelijke begeleiding tijdens het inburgeringstraject. Verenigingen worden hierin niet specifiek betrokken, maar naar behoefte van de inburgeraar. | SOC | FD |
| **10** | 11 | Programma Sociaal Domein<br>MOVE en Lokaal Sportakkoord uitvoeren<br>Er wordt hier gesproken over de start van een integraal plan van aanpak voor 2023-2026. Wanneer is dit plan gereed? Wordt dit inderdaad al in 2023 tot uitvoer gebracht? | GL4 | Het integrale plan van aanpak is in september 2023 gereed. Op onderdelen vindt de uitvoering in 2023 al plaats. | SOC | FD |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **11** | 11 | Programma Sociaal Domein<br>Voorbereidingen treffen decentralisatie Beschermd Wonen<br>Er is onduidelijkheid over de doorvoering van de decentralisatie en het nieuwe verdeelmodel voor financiële middelen. Uitstel wordt niet uitgesloten. Wat zijn de consequenties hiervan, financieel en beleidsmatig? | GL5 | Inmiddels is bekend dat de decentralisatie opnieuw is uitgesteld. Deze staat nu gepland per 2025. De financiële gevolgen zijn dat we de middelen nu niet op de eigen begroting ontvangen, maar dat centrumgemeente Nijmegen deze blijft ontvangen. We hebben met gemeente Nijmegen afspraken gemaakt over een aantal projecten die we uitvoeren, voorbereidend op de decentralisatie, en dat de bekostiging hiervan via gemeente Nijmegen loopt. Dit betreft onder andere de bekostiging van de wijk GGD en een communicatiecampagne die we later dit jaar starten. | SOC | FD |
| **12** | 11 | Oekraïense vluchtelingen. Locatie tegenover sportpark Maasvallei wordt niet genoemd. Vervalt die locatie tegenover Eendracht? | PvdA1 | De locatie aan de Bovensteweg vervalt niet en is dus nog in beeld voor de realisatie van flexwoningen. | RUI | TH |
| **13** | 11 | Bij het onderdeel ‘Ontheemden opvangen’ staat het volgende: “We zijn goed op schema om de taakstelling te realiseren." Hoe goed zijn we op schema? Met andere woorden, kan dit concreter worden uitgelegd? | VVD1 | De gemeente heeft voor het eerste half jaar 2023 een taakstelling om 10 statushouders te vestigen. Eind april 2023 zijn er 8 gehuisvest. | RUI | TH |
| **14** | 11 | Bij het onderdeel ‘Ontheemden opvangen’ is geschreven dat een aantal locaties niet meer onderzocht wordt bij de ruimtelijke verkenning. Zijn er andere plannen of mogelijkheden met/voor deze locaties die in dit kader zijn komen te vervallen? | VVD2 | De reden dat deze locaties afgevallen zijn, is dat het redelijkerwijs niet mogelijk blijkt daar flexwoningen te realiseren. Op deze locaties is onvoldoende ruimte. Daarnaast kunnen de locaties nu verder worden ontwikkeld/ingevuld. | RUI | TH |
| **15** | 12 | Programma Sociaal Domein<br>Ontheemden opvangen<br>Bij het af laten vallen van de locaties wordt gesproken dat ze niet “redelijkerwijs tijdig beschikbaar” kunnen zijn. Is er sprake van een tijdspad waarin de opvang moet worden gerealiseerd? Zouden de locaties nog wel in beeld zijn als er wel genoeg middelen waren gekomen en de plannen niet stil waren gelegd? | GL6 | Het is de bedoeling om de ontheemden na het eindigen van de opvangperiode op het schip elders te kunnen opvangen. Hierbij is geen sprake van een dergelijk tijdspad.<br><br>Nee, deze locaties zouden niet meer in beeld zijn. | RUI | TH |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **16** | 12 | Punt: Voorbereidingen treffen decentralisatie Beschermd Wonen. Welke organisaties in onze gemeente hebben daarmee te maken? Wat zijn dan de veranderingen? | DGP4 | Er zijn geen directe gevolgen voor organisaties in onze gemeente. Wel betekent het dat we een aantal voorliggende voorzieningen hebben opgericht, zoals de themabijeenkomsten voor iemand met psychische kwetsbaarheid, welke opgezet en uitgevoerd worden door Ixta Noa. Daarnaast organiseren we op een aantal momenten bewustwordings-/ activeringsactiviteiten. Denk aan de week van de psychiatrie die we onlangs hadden, maar ook aan de 'dag van de mentale gezondheid' op 10 oktober aanstaande. Daarnaast volgt later dit jaar een communicatiecampagne over inclusie van deze doelgroep in de wijken. | SOC | FD |
| **17** | 12 | Direct erop af bij dreigende schulden. In mei is de start geweest. Hoe is de stand van zaken nu ? | PvdA2 | Een nieuwe medewerker start voor het zomerreces met uitvoering van dit plan. | SOC | FD |
| **18** | 12 | De decentralisatie Beschermd Wonen is uitgesteld. Welke (mogelijke) risico's of (mogelijke) problemen brengt dit voor onze gemeente met zich mee? | VVD3 | Het uitstel brengt geen risico's of problemen met zich mee. We hebben goede afspraken met centrumgemeente Nijmegen, zie ook het antwoord op vraag 11. De samenwerkingsconstructie met gemeente Nijmegen blijft doorlopen; en dit staat sowieso ook gepland voor de eerste jaren na de decentralisatie. Wat dat betreft zullen we geen verschil merken met de afgelopen jaren. | SOC | FD |
| **19** | 13 | Invoeren Omgevingswet; Wat is de reden van de omissie? Hoeveel is ervoor gereserveerd en hoeveel moet er extra bij en waarvoor? | DGP5 | Bij de Programmabegroting 2023 is met de kennis van nu onvoldoende rekening gehouden met de volledigheid van het budget voor de Omgevingswet. Naar verwachting is in 2023 in totaal € 200k nodig. Na vaststelling van de Jaarstukken 2022 wordt € 100k overgeheveld naar 2023. Hierdoor is in 2023 naar verwachting nog een tekort van € 100k. Uw raad wordt in de RIA van 28 september 2023 nader hierover geïnformeerd. | RUI | TH |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **20** | 13 | Opstellen OmgevingsVisie; Wat is de reden van de omissie? Hoeveel is ervoor gereserveerd en hoeveel moet er extra bij en waarvoor? | DGP6 | Bij de Programmabegroting 2023 is met de kennis van nu onvoldoende rekening gehouden met de volledigheid van het budget voor de Omgevingsvisie. Er is voor gekozen om eerst in kaart te brengen om welke lasten het exact gaat, alvorens extra budget aan te vragen. Naar verwachting zijn deze lasten in kaart gebracht bij de Programmabegroting 2024. | RUI | TH |
| **21** | 13 | Punt: Openbare ruimte op orde houden.<br>Om wat voor een bedragen gaat dit? Hoe wordt dit naar andere inwoners bekend gemaakt om dat ook toe te passen bij andere stenige pleintjes? | DGP7 | Het totaal van de (jaar)budgetten van het beheer (groen, weg, het gemeentelijk Rioleringsplan, onderhoud bruggen, etc.) en de personeelskosten vormen de bedragen voor het op orde houden.<br><br>Het omvormen van stenige pleintjes is gedaan op initiatief van de bewoners, waarbij zij ook werkzaamheden hebben gedaan. De aanpak (werkwijze) ervan moet gezien worden als pilot. Het idee is om de mogelijkheid tot 'omvormen' op te nemen in het aanstaande Duurzaamheidsbeleid - klimaatadaptatie. | RUI | HR |
| **22** | 13 | Programma Fysieke leefomgeving<br>Realiseren van (betaalbare) woningen<br>In de Programmabegroting 2022 zijn in deze paragraaf ook de plannen voor woningen voor Oekraïense ontheemden opgenomen. Daarover lezen we hier niets terug. Waarom is hiervoor gekozen? En wat is de stand van zaken mbt het onderzoek naar woningen voor deze doelgroep? | GL7 | Het onderzoek naar de (financiële) haalbaarheid van de flexwoningen loopt nog. Zodra dit onderzoek resultaten/conclusies heeft opgeleverd, zullen we dit tijdig met u communiceren. | RUI | TH |
| **23** | 13 | Programma Fysieke leefomgeving<br>Invoeren Omgevingswet<br>Wat wordt hier bedoeld met ‘omissie’ en wie is daarvoor verantwoordelijk? | GL8 | Bij de Programmabegroting 2023 is met de kennis van nu onvoldoende rekening gehouden met de volledigheid van het budget voor de Omgevingswet. | RUI | TH |
| **24** | 13 | Invoeren Omgevingswet en bij Opstellen Omgevingsvisie een omissie waargenomen. Wat betekent omissie hier? Gewoon vergeten? | PvdA3 | Bij de Programmabegroting 2023 is met de kennis van nu onvoldoende rekening gehouden met de volledigheid van het budget voor de Omgevingsvisie. | RUI | TH |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **25** | 13 | Molenhoek Zuid. Wordt de planning v.d. verplaatsing Volkstuinen gehaald? Wat is de stand van zaken? | PvdA4 | Ja. Op 13 juli 2023 ligt het bestemmingsplan ter vaststelling voor aan uw raad. | RUI | TH |
| **26** | 13 | Openbare ruimte op orde houden. Mooie initiatieven, uitvoering ziet er goed uit. Waar zijn die pleintjes in Molenhoek?<br>De verhoging van het budget is beperkt! Om welk bedrag gaat het dan? | PvdA5 | Op initiatief van, en met inzet door de bewoners zelf, zijn er pleintjes aangepakt in Begijnenhof en de Hazelaar. De verhoging betreft incidenteel € 25k in 2023 en heeft betrekking op het totaalbudget voor onder andere onderhoud van groen. | RUI | HR |
| **27** | 13 | Openbare ruimte op orde houden: Het is een mooi initiatief dat met bewoners van twee pleintjes in Molenhoek afspraken zijn gemaakt dat zij het groen op deze pleintjes gaan onderhouden. Hoe is deze afspraak voor de toekomst geborgd als bewoners verhuizen en nieuwe bewoners komen of bewoners vanwege leeftijd niet meer in staat zijn de pleintjes te onderhouden. | VVD4 | Het nakomen en continueren van de afspraken met de bewoners is een punt van aandacht. Mocht er om welke reden dan ook aanleiding zijn om hier op terug te komen, zal hierover overleg worden gevoerd met de bewoners. | RUI | HR |
| **28** | 14 | Programma Fysieke leefomgeving<br>Invoeren Omgevingswet<br>Wie moet het budget aanvullen? En wat is de consequentie als dat niet of onvoldoende gebeurt? | GL9 | Het aanvullen van het budget is een raadsbevoegdheid. Het implementeren van de Omgevingswet is een wettelijke verplichting. | RUI | TH |
| **29** | 15 | De herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide voorbereiden; goed bezig! Wie heeft het voortouw in de organisatie?<br>Wie krijgt de opdracht het kunstwerk te maken? Welk budget is hiervoor? | DGP8 | De gemeente neemt het voortouw in de organisatie van het themajaar. Hiervoor wordt een externe projectleider ingehuurd. Deze zal met verschillende organisaties binnen onze gemeente samenwerken in de organisatie van de herdenking. De opdracht voor het kunstwerk is reeds aan de kunstenaar verstrekt. De kosten voor het kunstwerk bedragen € 33k. | SOC | FD |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **30** | 15 | Maasheggen; Wat is de reden van de omissie? Hoeveel is ervoor gereserveerd en hoeveel moet er extra bij? | DGP9 | De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. Voorgesteld wordt om het gemeentelijk aandeel te verhogen van € 633k naar € 806k. Dit is grotendeels overeenkomend met het oorspronkelijke raadsvoorstel (d.d. 30-09-2021). Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 56. | BV | TH |
| **31** | 15 | Programma Fysieke leefomgeving<br>Opstellen omgevingsvisie<br>Er is een omissie voor het budget voor 2023. Wat betekent deze omissie en wie is daarvoor verantwoordelijk? | GL10 | De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 56. | BV | TH |
| **32** | 15 | Programma Fysieke leefomgeving<br>Opstellen omgevingsvisie<br>Wat gebeurt er als het budget niet wordt aangevuld, stellen we dan geen omgevingsvisie op? En wat is de stand van zaken van deze omgevingsvisie? | GL11 | Het opstellen van een gemeentebrede omgevingsvisie is een wettelijke verplichting. De opdracht voor het opstellen van de omgevingsvergunning is verleend. Uw raad wordt in de RIA van 28 september 2023 nader hierover geïnformeerd. | RUI | TH |
| **33** | 15 | Programma Fysieke leefomgeving<br>Openbare ruimte op orde houden<br>In de Programmabegroting 2023 wordt gesproken over het Groenbeheersplan, in de Zomerrapportage 2023 lezen we daar niets over terug. Wat is de stand van zaken van dit plan? | GL12 | Het onderhoud aan het groen is op basis van het geactualiseerde groen-areaal. Van een herzien of nieuw plan is geen sprake. | RUI | HR |
| **34** | 15 | Kunst en cultuur ondersteuning. Groen-gekleurd. Wat loopt hier dan in de pas? | PvdA6 | Het proces om te komen tot een kerkenvisie loopt, dit gebeurt in samenwerking met gemeente Gennep en gemeente Bergen.<br><br>De lancering van de Kunstroute vindt plaats op 6 juli 2023. | SOC | FD |
| **35** | 15 | Herstel van Maasheggen. bij herstel Maasheggen ook sprake van een omissie. Wat betekent dat hier? | PvdA7 | De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 56. | BV | TH |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **36** | 16 | Uitvoeren aanpak inwonersparticipatie:<br>In het begin van 2023 is de online participatiemodule op MaasBuren.nl gelanceerd: een platform waar inwoners online kunnen meepraten over gemeentelijke plannen.<br>Is dit bij alle bewoners kenbaar gemaakt, er zijn ook mensen die niet op Maasburen kijken, kunnen deze inwoners op een andere manier toch hierover meepraten (de gemeentelijk plannen)? | DGP10 | De lancering van de module is via verschillende kanalen bekend gemaakt, onder meer via Ter Sprake en de social media. Aanvullend daarop kunnen inwoners vanzelfsprekend ook meepraten via de reeds bestaande kanalen, zoals inspraakavonden. | BV | HR |
| **37** | 16 | Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid<br>Herstel van iconische Maasheggen<br>Wat wordt hier bedoeld met ‘omissie’ en wie is daarvoor verantwoordelijk? | GL13 | De omissie aangaande project Maasheggen is oorzakelijk aan het voorleggen van het netto-krediet in plaats van het bruto-krediet bij de besluitvorming. Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 56. | BV | TH |
| **38** | 16 | Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid<br>Waarom zijn er geen bijzonderheden te vermelden over het afvalinzamelingsbeleid? | GL14 | De uitvoering van het grondstoffenplan verloopt conform planning. Er zijn daarom momenteel geen bijzonderheden te melden. | RUI | HR |
| **39** | 16 | Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid<br>Waarom is onder dit programma niets opgenomen over het duurzaamheidsbeleid dat momenteel opgesteld wordt? | GL15 | Het vernieuwen van het duurzaamheidsbeleid verloopt conform planning. Er zijn daarom momenteel geen bijzonderheden te melden. | RUI | HR |

## Stand van zaken (pagina's 18 t/m 30)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **40** | 20 | Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek<br>Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek gemeentedeel<br>Wat is hierbij het verschil? Waarom moet dat apart staan? | DGP1 | Conform het raadsbesluit d.d. 08-03-2018 heeft de provincie Limburg het aanbod gedaan om tegen meerkosten van € 270k een aparte fiets- en voetgangersstrook aan te leggen bij de vervanging van de huidige brug. Naast de kosten specifiek voor de bouw van de brug moet er rekening worden gehouden met het in- en begeleiden van de voetgangers en fietsers aan weerszijde van de brug. De raming hiervoor bedraagt € 35k. Hiermee komen de totaalkosten voor de gemeente uit op € 305k. Hiervan is een bedrag van 40% subsidiabel, bedrag groot € 122k. De 'netto' bijdrage komt hiermee uit op € 183k.<br><br>De twee kredieten hebben ieder een ander doeleinde. Om het risico op kruisbestedingen te beperken is in 2018 ervoor gekozen om twee afzonderlijke kredieten in de administratie te verwerken. Dit vergemakkelijkt de ex post verantwoording van de provinciale subsidie. Deze administratieve scheiding heeft geen invloed op de praktische uitvoering. | RUI | HR |
| **41** | 20 | Vervanging riool 2019 (60 jaar) Wordt in 2023 afgewikkeld<br>Riool milieumaatregelen 2019 (60 jaar)<br>Aan wat voor een milieumaatregelen moeten we dan denken? Gebeurt dat ook nog in 2023 bij het vervangen van het riool? | DGP2 | Dit zijn de jaarlijkse kredieten die op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) zijn vastgelegd. Feitelijk zijn dit de kredieten waarop bedragen begroot worden die ten laste gebracht worden van de voorziening Rioolbeheer. De begrote bedragen op deze jaarkredieten worden besteed aan de rioleringsprojecten die voor dat jaar op de rol staan conform datzelfde GRP.<br><br>Het krediet Riool milieumaatregelen betreft voornamelijk de projecten rondom het afkoppelen van regenwater op het riool. Ook voor 2023 worden dergelijke projecten uitgevoerd. | RUI | HR |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **42** | 20-21 | Bij de punten vervanging riool worden er verschillende jaren genoemd, is dit vervangen algemeen waar nodig omdat het niet functioneert of wordt er gericht in de kernen vervangen omdat het na een bepaald aantal jaren vervangen moet worden? | DGP3 | Zie het antwoord op vraag 41. | RUI | HR |
| **43** | 21 | Kerkplein Middelaar wordt in 2024 uitgevoerd (is op de eerste regel van de tabel te lezen). Wordt dit project in 2024 daadwerkelijk uitgevoerd, of wordt dit in 2024 opgestart? | VVD1 | Het bouwrijp maken wordt in 2024 opgestart. | RUI | TH |
| **44** | 25 | Afschrijving investeringsplan 2013-2016; graag een uitleg wat dit inhoudt en waarom dat dit nu bij de reserves staat. | DGP4 | Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2013 is besloten om een deel van de Vrij Besteedbare Reserve om te zetten in een bestemmingsreserve ter dekking van de afschrijvingskosten van het investeringsplan 2013-2016. | BV | TH |
| **45** | 29 | Komt het resultaat van het medewerkerstevredenheids-onderzoek en de risico inventarisatie evaluatie ter beschikking van de raad? | PvdA1 | Bedrijfsvoering is sinds de invoering van het dualisme in 2002 een verantwoordelijkheid van het college en niet van de gemeenteraad. Het is dus niet gebruikelijk dat uitkomsten van interne onderzoeken zoals deze ter beschikking worden gesteld aan de gemeenteraad. Desgewenst kan de gemeentesecretaris u te zijner tijd in een technische toelichting informeren over de staat van de organisatie en daarbij uitkomsten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek meenemen. | BV | WG |
| **46** | 29 | In 2023 wordt een medewerkerstevredenheids-onderzoek uitgevoerd. Door wie wordt dit uitgevoerd, wat is het concrete doel van het onderzoek en wat gaat er met de resultaten gedaan worden? | VVD2 | Door een daartoe gespecialiseerd bedrijf, BOL training en advies. Het doel van deze onderzoeken is de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers meten. De uitkomsten stellen het managementteam in staat om HR-beleid aan te passen en te verbeteren, wat kan leiden tot een hogere werktevredenheid en betere prestaties. | BV | WG |

# Financiële bijstellingen (pagina's 31 t/m 44)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **47** | 31 | 4.1 Samenvatting<br>Toelichting: de voorgaande jaren laten steeds een onderuitputting zien. Dit hadden wij ook al geconstateerd. Hoe kan dit verklaard worden? | GL1 | Het beeld van de voorgaande jaren is dat bij de zomerrapportage verschillende bijstellingen plaatsvinden door onder andere diverse verhogingen van budgetten en kredieten. Dit wordt gedaan ter voorkoming van verwachte tekorten. Aan het einde van het jaar blijkt dat het jaar wordt afgesloten met een groot positief resultaat. In de afgelopen jaren is dit jaarlijkse overschot voornamelijk te wijten aan enerzijds onverwachte en/of incidentele extra baten en anderzijds onderbesteding. Deze onderbesteding wordt voor het merendeel veroorzaakt door interne personele krapte, personeelswijzigingen, nasleep van Corona en grote tekorten aan grondstoffen. | BV | TH |
| **48** | 31 | 4.1 Samenvatting<br>Vanwege consequente onderuitputting de afgelopen jaren wordt gekozen voor halvering van de bevraagde bijstellingen per programma. Welk risico lopen we hiermee en hoe hoog schat men dit risico in? | GL2 | Het beeld dat bij het antwoord op vraag 47 is geschetst willen we graag doorbreken. Om dit te bewerkstelligen is het werken met gecalculeerde risico's. Door in de zomerrapportage de helft van het totaalbedrag van de bijstellingen te honoreren, is het uitgangspunt dat er voldoende ruimte in de begroting op organisatieniveau zit om (een deel van) de mogelijke tekorten op te vangen. Tevens zullen de grote overschotten, zoals voorgaande jaren te zien waren, naar verwachting worden beperkt.<br><br>Het beeld van de afgelopen jaren wordt hiermee naar verwachting doorbroken. Daarnaast wordt hiermee de rechtmatigheid op programmaniveau beoordeeld. Gezien het verloop van de afgelopen jaren is het de verwachting dat er voldoende ruimte in de begroting zit om een dergelijk gecalculeerd risico te nemen. Naast het lage risico, worden alle budgetten structureel gemonitord en worden indien nodig bij de Eindejaarsrapportage 2023 bijgesteld zodat rechtmatigheid geborgd blijft. | BV | TH |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **49** | 35 | 2.06; Maatwerkdienstverlening 18-;<br>Wat zijn voorbeelden van dure voorzieningen? | DGP1 | Voorbeelden van dure voorzieningen binnen het budget voor Maatwerkdienstverlening 18- zijn specialistische GGZ, specialistische begeleiding, en pleeg- en residentiële jeugdzorg. | SOC | FD |
| **50** | 35 | 4.1 Samenvatting<br>Tabel Programma Sociaal Domein Maatwerkdienstverlening 18-<br>Hoe wordt dit verwachte tekort verklaard? En hoe verhoud zich dit tot de inzet van POH-jeugd? | GL3 | Het tekort wordt veroorzaakt door enerzijds een algemene stijging van de kosten voor 2023 en anderzijds is de verwachting dat het aantal cliënten, voor met name de post Geestelijke Gezondheidszorg Jeugd (Jeugd-GGZ), zal stijgen.<br><br>De post Maatwerkdienstverlening 18- omvat veel verschillende vormen van jeugdzorg. De POH Jeugd kan niet al deze vormen van Jeugdzorg voorkomen. Ook hebben we te maken met een sterke maatschappelijke trend, waarbij steeds meer jeugdigen met name Jeugd-GGZ nodig hebben. De pilot POH jeugd loopt nog te kort om hier op dit moment wat over te melden. | SOC | FD |
| **51** | 35 | Uitkering participatiestelsel. 2.01<br>Graag uitleg/verklaring van de laatste zin. | PvdA1 | Laatste zin 1e alinea:<br>De vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor grote(re) tekorten op het budget mochten er tekorten ontstaan binnen de uitvoering van de Participatiewet. Echter zijn de tekorten van 2020, 2021 en 2022 tezamen te laag om voor een compensatie in aanmerking te komen.<br><br>Laatste zin 2e alinea:<br>Gemeenten hebben de taak om werkgevers te stimuleren arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. Met de uitkering van het Rijk worden zowel de uitkeringen binnen de Participatiewet betaald alsmede de bijdrage aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) voor het verschil tussen de loonwaarde en het minimumloon (= loonkostensubsidie). | SOC | FD |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **52** | 38 | Toelichting bij 4.01 Economische promotie en toerisme.<br>In welk verband is dat per gemeente afgesproken en door wie? | PvdA2 | In de raadsmemo (d.d. 15-05-2023) is uw raad geïnformeerd over de Vaststelling Herijking Actieprogramma Toerisme en Recreatie Noord-Limburg. Het Regionaal Actieprogramma Toerisme en Recreatie is eind 2017/begin 2018 vastgesteld door alle acht gemeenten in Noord-Limburg. | RUI | FD |
| **53** | 39 | Tabel Programma Bestuur en organisatie<br>In de tabel staat onder ID 5.01 een andere uitleg dan in de toelichting gegeven wordt. Welke is de juiste? | GL4 | Dank voor uw scherpte. Dit betreft een tekstuele fout in de tabel. De tekst bij de toelichting is juist. De tekst in de tabel kan derhalve genegeerd worden. | BV | TH |
| **54** | 39 | Bij 5.01 lopen de omschrijving mutatie en de toelichting sterk uiteen. Graag iets meer uitleg. | PvdA3 | Zie het antwoord op vraag 53. | BV | TH |
| **55** | 40 | Tabel Programma Admo<br>Toelichting: waarvoor wordt het extra budget t.b.v. inwonersparticipatie ingezet? | GL5 | Conform het raadsbesluit (d.d. 15-12-2022) wordt het budget ingezet voor informatie, training en instrumentarium, zoals een digitaal participatieplein. | BV | HR |
| **56** | 42 | Maasheggen hebben 491k + 254k =745k€ extra nodig, waarvoor? | DGP2 | Er wordt inderdaad voorgesteld om € 745k voor project Maasheggen deel I en II bij te ramen, echter beslaat dit niet volledig de gemeentelijke bijdrage. Met de provincie Limburg is een cofinanciering van 50/50 afgesproken. Conform het raadsbesluit (d.d. 30-09-2021) draagt de gemeente eenzelfde bedragen bij als de provincie Limburg. Rekening werd gehouden met € 800k eigen bijdrage. Ten tijde van het raadsbesluit kon direct al een bedrag ad € 633k vrijgemaakt worden.<br><br>Aangezien uw raad toestemming moet verlenen aan het bruto-krediet, lijkt het alsof er in totaal € 745k extra wordt gevraagd. Dit houdt echter niet een eenzelfde toename in van de eigen bijdrage. In het raadsvoorstel (d.d. 30-09-2021) bent u geïnformeerd over de waarschijnlijke eigen bijdrage ad € 800k. Deze eigen bijdrage stijgt met dit voorstel naar € 806k. Zie voor een nadere toelichting het antwoord op vraag 57. | BV | TH |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **57** | 42 | Forse bijstellingen. Waar komt het geld vandaan? | PvdA4 | Zoals al bij het antwoord op vraag 56 is beschreven lijken de bijstellingen fors, echter betreft het bruteren van het krediet grotendeels een administratieve wijziging. Uw raad heeft immers ingestemd met een 50/50 cofinanciering met de provincie Limburg en u bent reeds geïnformeerd over de verwachte kosten ad € 800k.<br><br>Conform het raadsvoorstel (30-09-2021) is € 633k reeds vrijgemaakt uit bestaande budgetten, waardoor voor dat deel geen extra kapitaallasten begroot hoeven te worden. Het resterende deel ad € 173k (= € 806k - € 633k) wordt in 25 jaar afgeschreven, waardoor de toename van de kapitaallasten beperkt blijft. Deze kapitaallasten kunnen binnen de huidige begroting worden opgevangen. | BV | TH |
| **58** | 43 | De uitleg bij K.01 en K.02 graag wat uitgebreider/duidelijker. Moet er extra dekking gevonden worden? | PvdA5 | Zie het antwoord op vragen 56 en 57. | BV | TH |
| **59** | 43 | K.05 Aanleg parkje. Is dat op het stukje gras waar Groene-Kruisgebouw stond, hoek Groesbeekseweg/Julianastraat? Wat zijn de financiële tegenvallers in deze waardoor er extra budget moet komen? | PvdA6 | Ja, het betreft de locatie van het voormalige Groene Kruisgebouw (Groesbeekseweg 12/Kon. Julianastraat 1 te Mook).<br><br>Op last van de accountant heeft een doorbelasting van personeelskosten plaatsgevonden naar dit krediet. Daarnaast zijn de prijzen fors gestegen voor de aanleg van het parkje. | RUI | HR |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **60** | 43 | De uitleg bij K.01, K.02 en K.03 begrijpen wij niet. Kunnen deze onderdelen op een andere manier worden uitgelegd? | VVD1 | Voor K.01 en K.02 zie de antwoorden op vragen 56 en 57.<br><br>K.03 betreft het krediet Lob van Gennep. Ten tijde van de totstandkoming van het krediet van Maasheggen I was de veronderstelling dat de aanplant van de Maasheggen in de Lob van Gennep verrekend kon worden binnen het project Maasheggen. Daardoor is middels een raadsbesluit (d.d. 30-09-2021) besloten om het krediet Lob van Gennep te laten vervallen en toe te schrijven aan het budget voor project Maasheggen I. De veronderstelde verrekening bleek niet uitvoerbaar. De totale gemeentelijke bijdrage aan de Lob van Gennep voor de ruimtelijke kwaliteit is immers breder dan enkel de Maasheggen en kan derhalve niet verrekend worden. | BV | TH |

Mook, d.d. 4 juli 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,

drs. W. Mariman

De burgemeester,

mr. drs. W. Gradisen

**Errata Zomerrapportage 2023 (versie raad 13 juli 2023).**

Onderstaande lijst betreft de errata naar aanleiding van:
- de vragen van de fracties en de antwoorden van het college van burgemeester en wethouders met betrekking tot de Zomerrapportage 2023;
- de achteraf opgemerkte onvolkomenheden.

Alle errata zijn hieronder afzonderlijk vermeld en zijn verwerkt in een geactualiseerde versie van de Zomerrapportage 2023.

| Blz. | Is vermeld | Moet zijn |
|---|---|---|
| | Raadsbesluit:<br>Besluit 4 “Instemmen met het verlengen van de financieel nota zelfredzaamheid met 1 jaar.” | **“In te stemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024).”** |
| 39 | Zomerrapportage 2023:<br>Omschrijving mutatie 5.01 “Bijstelling in verband met extra kosten voor het afscheid en installatie burgemeester” | **“Vervallen standaard dotatie rekenrente pensioenvoorziening gewezen wethouders”** |

Deze errata maken onderdeel uit van de vast te stellen en te ondertekenen Zomerrapportage 2023 (raadsvergadering 13 juli 2023).

# Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

**Documentnummer** **MM**
**Onderwerp** **Zomerrapportage 2023**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 12 juni 2023,

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 6 juli 2023,

## Besluit:

1. Kennis te nemen van de Zomerrapportage 2023;
2. De exploitatiebegroting 2023 te wijzigen conform de mutaties in onderdeel 4.2 en 4.3 van de Zomerrapportage 2023;
3. Instemmen met het aantal zoeklocaties voor de ruimtelijke verkenning voor huisvesting Oekraïense ontheemden naar een tweetal locaties terugbrengen.
4. In te stemmen met het verlengen van de geldigheid van het huidige Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022) met twee jaar (tot en met 2024).

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

# ZOMERRAPPORTAGE 2023

## Tussentijdse rapportage januari t/m april



**13 juli 2023**

Raadhuisplein 6 - Postbus 200 - 6585 ZK MOOK
gemeente@mookenmiddelaar.nl - (024) 69 69 111 - www.mookenmiddelaar.nl

## Gemeente Mook en Middelaar

# ZOMERRAPPORTAGE 2023

# Inhoudsopgave

Inhoudsopgave ..... 2

**1. Algemeen ..... 3**

1.1. Inleiding ..... 4
1.2. Leeswijzer ..... 6
1.3. Afkortingen ..... 7

**2. Programmaverantwoording ..... 8**

2.1. Programma Sociale leefomgeving ..... 9
2.2. Programma Sociaal Domein ..... 11
2.3. Programma Fysieke leefomgeving ..... 13
2.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid ..... 15
2.5. Programma Bestuur en organisatie ..... 16

**3. Stand van zaken ..... 17**

3.1. Exploitatie 2023 ..... 18
3.2. Lopende kredieten 2023 ..... 20
3.3. Stand en verloop reserves ..... 24
3.4. Stand en verloop voorzieningen ..... 27
3.5. Bedrijfsvoering ..... 29

**4. Financiële bijstellingen ..... 30**

4.1. Samenvatting ..... 31
4.2. Detailmutaties ..... 32
4.3. Kredieten ..... 42

# 1. Algemeen

## 1.1. Inleiding

*Algemeen*
Deze Zomerrapportage 2023 betreft een tussentijdse rapportage over de eerste vier maanden van 2023 en bevat:
1. de (beleidsmatige) stand van zaken met betrekking tot de onderwerpen, zoals bij de diverse programma's vermeld in de Programmabegroting 2023;
2. de actuele financiële stand van zaken na besluitvorming gedurende de eerste vier maanden;
3. een voorstel van de bij te stellen budgetten en kredieten.

*Financiële samenvatting*
Onderstaand zijn de huidige begrotingssaldi opgenomen per eind april 2023. Dit zijn de saldi vóór het opstellen van de Zomerrapportage 2023 en sluiten aan bij de vastgestelde Programmabegroting 2023, gecorrigeerd met nagekomen begrotingswijzigingen.

***Tabel Begrotingssaldo 2023***

| Verloop begrotingssaldo lopende begroting | |
|---|---|
| | **2023** |
| Vastgestelde Programmabegroting 2023 | -37 |
| Nagekomen begrotingswijzigingen | 22 |
| **Totaal huidige begroting** | **-15** |
| | V |

***Tabel Begrotingssaldo 2023***

| Huidig begrotingssaldo voor verwerking | |
|---|---|
| | **2023** |
| Lasten | 14.818 |
| Baten | -3.850 |
| ***Subtotaal programma's*** | **10.968** |
| Algemene dekkingsmiddelen | -15.514 |
| Kosten van overhead | 5.317 |
| Vennootschapsbelasting | 20 |
| Bedrag voor onvoorzien | 0 |
| ***Subtotaal admo*** | **-10.177** |
| Toevoeging aan reserves | 0 |
| Onttrekking uit reserves | -806 |
| ***Subtotaal reserves*** | **-806** |
| **Totaal-generaal huidige begroting** | **-15** |
| | V |

In onderstaande tabel is het begrotingssaldo opgenomen zoals deze zou zijn, ná het ongewijzigd vaststellen van de voorliggende Zomerrapportage 2023. De effecten van de meicirculaire (uitkeringen gemeentefonds) zijn hierin nog niet verwerkt.

***Tabel Begrotingssaldo 2023***

| Begrotingssaldo verwerking Zomerrapportage | Voor | Na | Verschil |
|---|---|---|---|
| Lasten | 14.818 | 15.067 | 249 |
| Baten | -3.850 | -3.691 | 159 |
| ***Subtotaal programma's*** | **10.968** | **11.376** | **408** |
| Algemene dekkingsmiddelen | -15.514 | -15.614 | -100 |
| Kosten van overhead | 5.317 | 5.359 | 42 |
| Vennootschapsbelasting | 20 | 20 | 0 |
| Bedrag voor onvoorzien | 0 | 0 | 0 |
| ***Subtotaal admo*** | **-10.177** | **-10.235** | **-58** |
| Toevoeging aan reserves | 0 | 0 | 0 |
| Onttrekking uit reserves | -806 | -806 | 0 |
| ***Subtotaal reserves*** | **-806** | **-806** | **0** |
| **Saldi** | **-15** | **335** | **350** |
| | V | N | N |

## Toelichting

Bovenstaand schema laat voor 2023 vooralsnog een tekort zien van € 335k na verwerking van de gevraagde wijzigingen voor de baten en lasten van de programma's en overhead. In totaal wordt voor alle programma's tezamen een bedrag ad € 408k extra gevraagd. Het houdt in dat met de verwerking van de voorgestelde wijzigingen in de Zomerrapportage het begrotingssaldo van € 15k V gaat naar € 335k N. Dit houdt een uitzetting in van de lasten voor de programma's en admo in van € 350k.

*Effecten meicirculaire 2023*
In het bovenstaande saldo van € 335k N zijn de effecten van de meicirculaire 2023 nog niet verwerkt. De extra baten vanuit de meicirculaire worden geraamd op (afgerond) € 310k (netto, na aftrek van zogenaamde taakmutaties). Met het meerekenen van de verwachte extra baten uit de meicirculaire en de voorgestelde wijzigingen uit de Zomerrapportage wordt netto € 40k extra gevraagd. Per saldo resulteert dit in een nadelig begrotingssaldo van € 25k, aangezien bij de Programmabegroting 2023 met een saldo van € 15k V rekening werd gehouden. De reden dat de meicirculaire niet verwerkt is in bovenstaand schema is dat het betrekking heeft op het tweede trimester en de cijfers uit het schema betrekking hebben op het eerste trimester.

## 1.2. Leeswijzer

**Zomerrapportage**

De zomerrapportage bestaat uit vier hoofdstukken.

*Algemeen*
Hier vindt u de inleiding, deze leeswijzer en de afkortingen.

*Programmaverantwoording*
Hier is per programma de stand van zaken vermeld met betrekking tot de onderwerpen zoals deze zijn vermeld in de Programmabegroting 2023. Het betreft de voortgang t/m april 2023. Voor het weergeven van de voortgang is gebruik gemaakt van een zogenaamd 'stoplichtmodel'. Groen betekent dat het proces of de activiteit op schema ligt qua planning, financiën en kwaliteit. Oranje betekent dat we iets achter lopen, maar wel kunnen inhalen in het huidige jaar. Rood betekent dat de activiteit niet op tijd, niet binnen de financiële ruimte en/of niet de gewenste kwaliteit heeft en deze op korte termijn ook niet gerealiseerd kan worden. De statussen oranje en rood worden altijd toegelicht.

*Stand van zaken*
Dit hoofdstuk bevat de huidige stand van zaken t/m eind april 2023. Dit betreft de onderdelen exploitatie (baten en lasten), kredieten (investeringen), de reserves en de voorzieningen.

*Financiële bijstellingen*
Dit onderdeel bevat de financiële kant van deze Zomerrapportage, te weten de voorgestelde mutaties op programmaniveau voor het boekjaar 2023. De mutaties boven de € 20k zijn toegelicht.

**Bedragen**

*Weergave*
Bedragen worden als volgt weergegeven:

Bedragen worden vermeld in duizendtallen, zijnde 'x € 1.000' of aangeduid met de letter 'k'.
Lasten worden positief weergegeven, eventueel aangevuld met de letter 'N' van 'Nadeel'.
Baten worden negatief weergegeven (-/-), eventueel aangevuld met de letter 'V' van 'Voordeel'.

*Afrondingsverschillen*
Omdat de bedragen in deze Zomerrapportage in duizenden euro's worden gepresenteerd, is het mogelijk dat in de tellingen schijnbaar afrondingsverschillen ontstaan. Dit komt omdat zowel de afzonderlijke bedragen als een eindtelling onafhankelijk van elkaar worden afgerond.
Voorbeeld: € 1.300 + € 1.400 = € 2.700, dit wordt dan € 1k + € 1k = € 3k.

## 1.3. Afkortingen

| Afkorting | Voluit |
|---|---|
| Admo | Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (incl. overhead en Vpb) |
| GGD | Gemeentelijke Gezondheidsdienst |
| GGZ | Geestelijke gezondheidszorg |
| IKB | Individueel Keuze Budget |
| INC | Incidenteel |
| MGR | Modulaire Gemeenschappelijk regeling (Werkbedrijf en iRvN) |
| MT | Managementteam |
| RI&E | Risico Inventarisatie en Evaluatie |
| SiSa | Single information, Single audit |
| STR | Structureel |
| VBR | Vrij Besteedbare Reserve |
| VNG | Vereniging van Nederlandse Gemeenten |
| Vpb | Vennootschapsbelasting |
| VWS | (Ministerie van) Volksgezondheid, welzijn en sport |
| Wmo | Wet maatschappelijke ondersteuning |

# 2. Programmaverantwoording

## 2.1. Programma Sociale leefomgeving

De sociale leefbaarheid in onze kernen moet de komende bestuursperiode op niveau blijven. We hebben het dan over onderwerpen als welzijn, volksgezondheid, onderwijs, sport, cultuur, verenigingen, veiligheid en openbare orde.

Een gevoel van veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor leefbaarheid. We zullen inwoners zo goed mogelijk beschermen door inzet van toezicht en handhaving en een zo optimaal mogelijk functionerende veiligheidsketen. Voor sport, jeugd en verenigingen zetten we als gemeente daar waar mogelijk in op ondersteuning en wijzen we inwoners actief op mogelijkheden. Hierbij vinden we het belangrijk om onze jeugd zoveel mogelijk aan het sporten te houden en te krijgen.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| |
|---|
| **Een veilige gemeente creëren door versterkte ketenregie** |
| In de praktijk komt de gemeente steeds vaker in aanraking met personen met onbegrepen gedrag. De gemeente werkt aan versterking met netwerkpartners door een goede samenwerking met bijzondere zorg (wijk GGD) en politie (wijkagent). Per casus wordt afgewogen in welk Veiligheidshuis dit besproken kan worden. |
| **Richting geven aan de inzet van de politie** |
| Per 1 april is er een nieuwe wijkagent in de gemeente Mook en Middelaar werkzaam. Dusver zijn de eerste, voorzichtige resultaten positief. |
| **Het naleefgedrag vergroten** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Deelnemen aan de veiligheidsregio** |
| Vanuit de Veiligheidsregio Limburg-Noord is een wijziging ontvangen op de vastgestelde begroting van 2023. In deze wijziging is af te lezen dat de gemeentelijke bijdrage voor dit jaar verhoogd zal worden. Deze begrotingswijziging komt door een structurele loonkostenstijging en materiële kostenstijgingen. Hierover is op 15 juni jl. een raadsvoorstel voorgelegd en een zienswijze ingediend. In deze Zomerrapportage wordt het budget voor de Veiligheidsregio bijgesteld om zo een tekort te voorkomen.<br><br>Het gevaar voor onbeheersbare natuurbrand neemt ernstig toe door klimaatverandering. Doel is deelname aan het project natuurbrandmanagementplan (NBMP) voort te zetten en de beschikbare kennis te vertalen naar de praktijk en daarmee het risico op onbeheersbare natuurbranden te verkleinen. De kosten voor deelname aan dit project bedragen € 34.050 in totaal, evenredig verdeeld over drie jaren (€ 11.350), 2023, 2024 en 2025. |
| **Samenwerken met het RIEC** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Gebruik maken van het ACT! Interventieteam** |
| Geen bijzonderheden. |
| **De aanpak ondermijning professionaliseren** |
| Er is een nieuwe start gemaakt met het project ‘Veilig Buitengebied’ wat onder de ‘Regio Deal Noord-Limburg’ valt. In deze nieuwe start is een enquête verstuurd naar de adressen in het buitengebied en daarnaast wordt een projectgroep geformeerd. |
| **Verenigingen en organisaties (financieel) ondersteunen** |
| De tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties is in februari door de raad vastgesteld. Het college heeft hierover de raad middels een memo geïnformeerd. |

| **MOVE en Lokaal Sportakkoord uitvoeren** | |
|---|---|
| In het eerste kwartaal van 2023 is voor alle gemeenten een brede specifieke uitkering (SPUK) verleent. Binnen deze brede specifieke uitkering (SPUK) zijn het Gezond en Actief Leven Akkoord' (GALA), het Sportakkoord II, het Preventieakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) ondergebracht. De regeling bestaat uit vijftien verschillende onderdelen, zoals Kansrijke Start, Mentale gezondheid, Valpreventie en Mantelzorg. In het tweede kwartaal van 2023 wordt de start gemaakt van een integraal plan van aanpak voor de gemeente voor de brede specifieke uitkering voor de jaren 2023 t/m 2026. Daarnaast wordt de herijking van het Lokaal Sportakkoord opgepakt. | |
| **Onderwijsachterstanden voorkomen en bestrijden** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs** | |
| In samenwerking met de gemeenten Bergen en Gennep wordt dit proces regionaal aangepakt in overleg met de betrokken schoolbesturen. Hiertoe hebben enkele bestuurlijke en ambtelijke bijeenkomsten plaatsgevonden. Het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan waarin de huisvestingsopgaven zichtbaar gemaakt worden zal naar verwachting medio het tweede kwartaal in 2024 voor de 3 samenwerkende gemeenten gereed zijn. | |

## 2.2. Programma Sociaal Domein

De noodzaak om te zien naar onze inwoners die minder te besteden hebben, is meer dan ooit aanwezig. Iedereen moet kunnen meedoen in onze gemeente. Jeugd en jongeren krijgen de mogelijkheden om zich te ontwikkelen tot verantwoordelijke en zelfstandige burgers. We gaan door op de ingezette koers en zorgen ervoor dat iedereen met recht op zorg en ondersteuning de juiste hulp krijgt, door vroegtijdige signalering van problemen en het inzetten van passende maatregelen. Om deze aanpak te ondersteunen zetten wij in op preventie en betere samenwerking in het hele netwerk van lokale en regionale voorzieningen en op goede communicatie over voorzieningen.

Met betrekking tot de opvang van ontheemden zal in de komende periode een groot beroep worden gedaan op de gemeenten. Wij nemen hierin onze verantwoordelijkheid, passend bij de draagkracht van onze gemeenschap en de gemeentelijke organisatie.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| | |
|---|---|
| **Individuele ondersteuning bieden** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Inwoners informeren over de mogelijkheden voor hulp en ondersteuning** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Preventieve voorzieningen aanbieden** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Ontheemden opvangen** | |
| Wij hebben jaarlijks een taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Voor de tweede helft van 2023 is de taakstelling verhoogd en komt op 21. We zijn goed op schema om de taakstelling voor 2023 te realiseren.<br><br>De inburgering van statushouders in het kader van de Nieuwe Wet Inburgering (NWI) is in 2022 stroef gestart. In het eerste kwartaal van 2023 is de organisatie gestart met het maken van een inhaalslag. De subsidie(s) voor de onderwijsroute bij HAN, RU en ROC worden binnenkort toegekend. Hiermee is de volledige basis voor het integraal inburgeringstraject in het kader van de NWI gereed. Inburgeringsplichtigen die nu in onze gemeente komen wonen, krijgen snel een intake en starten na enkele weken met het inburgeringstraject.<br><br>In 2022 heeft de gemeente woningen gehuurd voor Oekraïense ontheemden. Dit is verlengd in 2023, waarmee we de 10 beschikbare plekken continueren. Daarnaast is in de loop van 2023 nog een extra woning gehuurd voor 4 personen.<br><br>Medio 2022 heeft uw raad ingestemd met het onderzoeken van een vijftal locaties in een ruimtelijke verkenning. Op basis van inzicht uit de haalbaarheidsanalyse om de locaties technisch en in uitvoerende zin tijdig gereed te krijgen, wordt voorgesteld het aantal locaties te beperken. De locaties Groesbeekseweg te Mook en het voormalig Chinese restaurant in Plasmolen zijn redelijkerwijs niet tijdig beschikbaar voor deze opgave en daarmee niet langer in beeld als locatie voor de opvang van Oekraïense ontheemden. De Broekweg is in eerder stadium als locatie afgevallen.<br><br>De raming voor het ombouwen van de ruimte boven de sacristie te Molenhoek voor huisvesting van 6 personen is voorgelegd aan het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het ministerie heeft inmiddels akkoord gegeven, waardoor de gemeente de beschikbare plekken hiermee uitbreiden.<br><br>Tevens zijn we in de voorbereidende fase van de opvang van 100 Oekraïense vluchtelingen op een passagiersschip. De in gang gezette aanbesteding met kortste doorlooptijd, op basis van aankondiging van vrijwillige transparantie, moest omgezet worden naar een Europese aanbesteding die beduidend meer tijd vergt. Ten tijde van het opstellen van de ZORAP zijn we in afwachting van de aanbesteding van het schip. | |

| **Bestrijden armoede** | |
|---|---|
| In het eerste kwartaal in 2023 zijn de beleidskaders door de raad vastgesteld in de nota minimabeleid. Deze wordt in 2023 en 2024 uitgevoerd. | |
| **Direct er-op-af bij dreigende schulden** | |
| We intensiveren de vroeg signalering van schulden. Dit wordt vanaf mei 2023 uitgerold. Voor het overige voeren wij de acties met betrekking tot het voorkomen en aanpakken van (dreigende) schulden uit zoals opgenomen in de door de raad vastgesteld Beleidsnota Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening (2019-2022). In 2024 zal deze nota worden geactualiseerd en opgenomen in de integrale Nota Minimabeleid. | |
| **Voorbereidingen treffen decentralisatie Beschermd Wonen** | |
| De voorbereidingen op de decentralisatie van Beschermd Wonen lopen lokaal en regionaal zijn in volle gang. Helaas blijkt er echter opnieuw onduidelijkheid te zijn over de doorvoering van de decentralisatie en het nieuwe verdeelmodel voor financiële middelen over afzonderlijke gemeenten en centrumgemeenten. Mogelijk wordt dit opnieuw uitgesteld en ook per 2024 niet verwezenlijkt. | |
| **Praktijkondersteuner GGZ Jeugd inzetten** | |
| Geen bijzonderheden. | |
| **Pilot Wijk GGD uitvoeren** | |
| Geen bijzonderheden. | |

## 2.3. Programma Fysieke leefomgeving

De leefbaarheid in de kernen staat centraal en wordt de komende periode waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt vanuit het programma sociale leefomgeving, maar wordt tevens meegenomen in de fysieke leefomgeving. Beide zijn componenten voor het ervaren van een betere leefomgeving.

Wij bouwen woningen voor alle doelgroepen waardoor de woningnood in de regio en tevens voor eigen inwoners wordt verminderd. Daarvoor worden enkele grotere locaties ingevuld, maar ook kleinere initiatieven blijven mogelijk. Bereikbaarheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid zijn belangrijke thema's bij het vormgeven van de fysieke leefomgeving. Voor een optimale inrichting van de openbare ruimte moet de balans tussen alle thema's worden gevonden. Dat geldt zowel voor de bestaande situatie als voor nieuw in te richten locaties.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| |
|---|
| **(Mee)werken aan bouw- en infrastructurele projecten** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Realiseren van (betaalbare) woningen** |
| In de woondeal Arnhem Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de betaalbaarheid. Bij de lopende plannen wordt hier rekening mee gehouden. Voor nieuwe bouwplannen zijn de uitgangspunten neergelegd in de prestatieafspraken met provincie en het Rijk. |
| **Invoeren Omgevingswet** |
| De invoeringsdatum van de Omgevingswet is opnieuw verplaatst, nu naar 1 januari 2024. Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren. |
| **Opstellen omgevingsvisie** |
| Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren. |
| **Molenhoek Zuid** |
| Het bestemmingsplan Molenhoek Zuid is vastgesteld. Het plan wordt in samenwerking met de ontwikkelende partijen uitgewerkt. Daaraan gerelateerd is de verplaatsing van het Volkstuinencomplex opgepakt. De bestemmingsplanprocedure hiervan loopt. Het is de bedoeling dat per 1-1-2024 de Volkstuinen op de nieuwe locatie aan de Cuijksesteeg / Startsedijk liggen. |
| **Werken aan herinrichting** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Verbeteren bereikbaarheid en verkeersveiligheid** |
| Het resultaat van het verkeersonderzoek 'Lokaal verkeersonderzoek naar doorgaand verkeer A73-Groesbeek in de kernen Mook en Molenhoek' door adviesbureau Sweco is op 16 maart 2023 behandeld in de gemeenteraad. In navolging van het raadsbesluit is er gestart met het overleg met de regio over het resultaat van het verkeersonderzoek en de mogelijke oplossingen van de verkeersproblematiek. |
| **Openbare ruimte op orde houden** |
| Op verzoek en in samenwerking met de bewoners, worden als pilot in Molenhoek twee 'stenige' pleintjes vergroent. Hierbij is er zoveel mogelijk bestrating vervangen door groen (beplanting) en wordt er een ontmoetingsplek gerealiseerd. Na afronding van de herinrichting verzorgen de bewoners het onderhoud aan het groen. Hierover worden afspraken gemaakt. Dit zijn goede voorbeelden van klimaatadaptatie en het versterken van biodiversiteit. Thema's die een plaats moeten krijgen in het Duurzaamheidsbeleid, zo ook de financiële middelen hiervoor. Voor nu wordt voorgesteld om voor dit jaar het beheerbudget voor 'Onderhoud wegen' te verhogen om de kosten |

van de aanpak van de pleintjes te dekken. De verhoging is beperkt en in de toekomst is hierdoor minderonderhoud te verwachten.

Het duurzaamheidsbeleid, wat nu wordt opgesteld, kan van invloed zijn op het beheer van de openbare ruimte. Dit kan leiden tot het aanpassen van het beheer, of onderdelen daarvan. Daarom wordt met renovatie van een aantal groenstroken en actualiseren van een uitvoeringsprogramma gewacht op de uitkomsten van dit beleid.

| **Het verzorgen van toezicht en handhaving** | |
|---|---|
| Geen bijzonderheden bij milieu- en bouwtoezicht. | |

## 2.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid

Wij willen toerisme en recreatie kwalitatief naar een hoger niveau tillen in regionale samenwerking en met onze eigen ondernemers. Bewoners en ondernemers hebben hierin een gemeenschappelijk belang en respecteren overige belangen van elkaar. Initiatieven voor kunst en cultuur worden waar mogelijk ondersteund.

Gestreefd wordt naar een optimale leefomgeving op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Op het gebied van duurzaamheid wordt een realistische planning gemaakt om uiteindelijk als gemeente energie-neutraal te kunnen zijn. De daadwerkelijk te zetten stappen zijn afhankelijk van beschikbare subsidies en budgetten.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| |
|---|
| **Intensiveren samenwerking gemeente en ondernemers** |
| Dit jaar zijn een aantal initiatieven vanuit gezamenlijke ondernemers ondersteund vanuit de economische agenda, waaronder de actie ‘Reken je Rijk’ en de door toeristisch/horecaondernemers geïnitieerde opstart van ‘Visit Mookerheide’. |
| **Plasmolen aantrekkelijker maken** |
| Voor het project Plan Plasmolen moet voor 9 oktober 2023 een ontwerp met kostenraming worden aangeleverd aan de provincie. Ondanks de door de Provincie Limburg gehanteerde strakke planning, blijft er aandacht voor inwonersparticipatie doordat het platform is uitgenodigd om feedback te geven op de conceptontwerpen en door een inloopavond te organiseren voor inwoners en ondernemers. De ontwerpen, met daarbij de voorkeur vanuit het participatieproject, worden in de zomer ter besluitvorming aan het college voorgelegd. |
| **Realiseren Toeristisch Overstap Punt (TOP)** |
| Geen bijzonderheden. |
| **De herdenking van 450 jaar Slag op de Mookerheide voorbereiden** |
| Het college heeft ervoor gekozen om 2024 in te richten als themajaar Slag op de Mookerheide. In 2023 worden de voorbereidingen hiervoor getroffen. Dit wordt in samenwerking met ondernemers en verenigingen opgepakt. Op 14 april 2024 is het precies 450 jaar geleden dat de Slag op de Mookerheide in onze gemeente plaatsvond. We zijn van plan het themajaar in het weekend van 13 en 14 april met een officieel moment te openen. Daarnaast wordt voor deze aangelegenheid een kunstwerk in de openbare ruimte gerealiseerd. |
| **Kunst en cultuur ondersteunen** |
| Geen bijzonderheden. |
| **Herstel van iconische Maasheggen** |
| Voor 2023 is een omissie in het budget waargenomen. Van belang is dat het budget voldoende wordt aangevuld om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen uitvoeren. |
| **Effectief werken aan duurzaamheid** |
| Het project rondom energiearmoede heeft een langere looptijd gekregen van het Rijk. Dat maakt het mogelijk meer tijd te nemen voor effectievere maatregelen, gericht op energiebesparing in plaats van een witgoedregeling. Het effect zal daarmee groter zijn. |
| **Nieuw systeem voor afvalinzameling (uitvoering grondstoffenplan)** |
| Geen bijzonderheden. |

## 2.5. Programma Bestuur en organisatie

Door verschillende probleemsituaties (energie, corona, ontheemden, arbeidsmarkt enzovoorts) is de druk op de gemeentelijke organisatie erg hoog. Het ZBB-traject (Zero based budgeting) uit 2021 leerde dat er nauwelijks vlees op de botten van de organisatie zit en dat we keuzes moeten maken. Bovendien hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt. Desondanks staat de verbetering van de dienstverlening niet stil. We investeren in medewerkers om de inwoners van Mook en Middelaar zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn. Om inwoners beter te betrekken bij (veranderingen in) hun leefomgeving gaan we inwonerparticipatie een belangrijkere plek geven. Hierbij horen heldere kaders, ook voor burgerinitiatieven.

*Gemeenteraad*
We willen samen bouwen om het vertrouwen van onze inwoners waar te maken. Samen bouwen op grond van bereikte resultaten, participatie, integriteit en een samenwerking tussen bestuur en inwoners die is gebaseerd op ieders verantwoordelijkheden en mogelijkheden. Om in het besluitvormingsproces van de raad de inwoners meer te betrekken, de kwaliteit van het debat te verbeteren en het raadswerk beheersbaar te houden, gaan we in 2023 aan de slag met het nieuwe ‘Mooks vergadermodel’. Ook wordt een onafhankelijke rekenkamer verplicht voor alle gemeenten. Deze ondersteunt de controlerende en kaderstellende taken van de gemeenteraad. In 2023 onderzoeken we het instellen van een onafhankelijke rekenkamer, waarvoor een raadsvoorstel aan uw raad wordt voorgelegd.

### Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

| | |
|---|---|
| **Uitvoeren aanpak inwonerparticipatie** | |
| In het begin van 2023 is de online participatiemodule op MaasBuren.nl gelanceerd: een platform waar inwoners online kunnen meepraten over gemeentelijke plannen. | |
| **Samenwerking** | |
| In verband met de dubbele oriëntatie op Noord-Limburg en Rijk van Nijmegen wordt momenteel onderzocht of het mogelijk is om ondersteuning vanuit rijk/provincie te krijgen. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft een ‘Regio Deal’ gesloten met het Rijk. Projecten worden nu nader uitgewerkt. | |
| **Mooks vergadermodel** | |
| De gemeenteraad werkt met ingang van 2023 met een nieuw vergadermodel; hiertoe is het reglement van orde aangepast in de raad van 2 februari 2023. Het nieuwe vergadermodel wordt gemonitord aan de hand van evaluaties na elke raadscyclus. Na een jaar vindt een eindevaluatie plaats. | |
| **Verplichte onafhankelijke rekenkamer** | |
| Via de auditcommissie wordt het instellen van een rekenkamer onderzocht, passend bij de schaal van Mook en Middelaar. De planning is om eind 2023 een voorstel aan de raad voor te leggen. | |

# 3. Stand van zaken

## 3.1. Exploitatie 2023

Begroot : heel 2023

Realisatie : januari t/m april

| Exploitatie 2023 | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Omschrijving** | **Lasten 2023** | | | **Baten 2023** | | | **Saldo 2023** | | |
| | **Begroot** | **Realisatie** | **Restant** | **Begroot** | **Realisatie** | **Restant** | **Begroot** | **Realisatie** | **Restant** |
| Programma Sociale leefomgeving | 2.648 | 643 | 2.005 | 288 | 223 | 65 | 2.360 | 420 | 1.940 |
| Programma Sociaal domein | 6.525 | 2.152 | 4.373 | 1.628 | 557 | 1.071 | 4.897 | 1.595 | 3.302 |
| Programma Fysieke leefomgeving | 2.165 | 458 | 1.707 | 770 | 605 | 165 | 1.395 | -147 | 1.542 |
| Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid | 2.088 | 365 | 1.722 | 1.094 | 17 | 1.078 | 993 | 349 | 645 |
| Programma Bestuur en organisatie | 1.392 | 363 | 1.028 | 70 | 52 | 18 | 1.322 | 312 | 1.010 |
| ***Subtotaal programma's*** | **14.818** | **3.982** | **10.836** | **3.850** | **1.453** | **2.397** | **10.968** | **2.528** | **8.439** |
| Algemene dekkingsmiddelen | 12 | 0 | 12 | 15.526 | 6.996 | 8.530 | -15.514 | -6.996 | -8.518 |
| Kosten van overhead | 5.317 | 2.480 | 2.837 | 0 | 14 | -14 | 5.317 | 2.466 | 2.851 |
| Vennootschapsbelasting | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Bedrag voor onvoorzien | 20 | 0 | 20 | 0 | 0 | 0 | 20 | 0 | 20 |
| ***Subtotaal admo*** | **5.349** | **2.480** | **2.869** | **15.526** | **7.010** | **8.516** | **-10.177** | **-4.530** | **-5.647** |
| ***Subtotaal voor mutaties reserves*** | **20.166** | **6.461** | **13.705** | **19.376** | **8.463** | **10.913** | **791** | **-2.002** | **2.792** |
| Toevoeging aan reserves | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Onttrekking uit reserves | 0 | 0 | 0 | 806 | 0 | 806 | -806 | 0 | -806 |
| ***Subtotaal reserves*** | **0** | **0** | **0** | **806** | **0** | **806** | **-806** | **0** | **-806** |
| **Totaal-generaal** | **20.166** | **6.461** | **13.705** | **20.182** | **8.463** | **11.719** | **-15** | **-2.002** | **1.986** |

## Toelichting

Bovenstaand overzicht betreffen de ramingen over heel 2023 en de realisaties t/m april (eerste vier maanden). Niet alle baten en lasten worden gelijkmatig gedurende het jaar gerealiseerd. Op basis van bovenstaand overzicht lopen de gerealiseerde lasten iets achter ten opzichte van het gemiddelde. Dit komt onder andere doordat de kapitaallasten (afschrijving + rente) over eerste vier maanden nog niet verwerkt zijn. De verwerking van de kapitaallasten geschiedt immers eens per jaar.

Op realisatiebasis worden bij de jaarrekening 2023 de kosten van overhead verdeeld over de programma's. Deze overboeking betreft de salariskosten die toe te schrijven zijn aan het desbetreffende programma. In 2023 zijn dusver de salariskosten nog geboekt op overhead. Vanaf begrotingsjaar 2024 worden de salarislasten zowel geraamd als verantwoord op programmaniveau. Daarnaast heeft december een hogere kostenpost in verband met uitbetaling IKB.

De gerealiseerde baten liggen t/m april iets hoger dan het gemiddelde, omdat een deel van de belastingopbrengsten in de eerste vier maanden worden gerealiseerd (o.a. OZB opbrengsten). De overige baten, met name de uitkeringen uit het gemeentefonds, wordt gelijkmatig per maand ontvangen.

## 3.2. Lopende kredieten 2023

Hieronder treft u het overzicht van de lopende kredieten t/m april 2023. De beginstand van ieder krediet is de eindstand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. Er zijn voor 2023 nieuwe kredieten geraamd volgens de Programmabegroting 2023. Een aantal kredieten worden medio 2023 afgewikkeld. Dit wordt verwerkt in de Jaarstukken 2023 (besluitvorming juni 2024).

Realisatie : januari t/m april

| Lopende kredieten 2023 | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Omschrijving** | **Raadsbesluit** | **Restant krediet per 31-12 -2022** | **Kredieten 2023** | **Realisatie 2023** | **Restant per eind april** | **Toelichting / Status** |
| Revitalisering raadzaal | 03-11-2016 | 54 | 0 | 0 | 54 | |
| Revitalisering De Lier | 03-11-2016 | 49 | 0 | 0 | 49 | |
| Sleutelproject Pleisterplaats N271 Plasmolen | 14-12-2017 | 94 | 0 | 0 | 94 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2024 |
| *Bijdrage provincie Sleutelproject Pleisterplaats N271 Plasmolen* | 14-12-2017 | -60 | 0 | 0 | -60 | |
| Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek | 08-03-2018 | 270 | 0 | 0 | 270 | Uitvoering project is gelieerd aan de elektrificatie van de Maaslijn |
| Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek gemeentedeel | 08-03-2018 | 35 | 0 | 0 | 35 | |
| *Bijdrage provincie Spoorbrug Heumensebaan Molenhoek* | 08-03-2018 | -122 | 0 | 0 | -122 | |
| Herinrichting N271 bij Plasmolen | 25-10-2012 | 67 | 0 | 0 | 67 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2023 |
| *Bijdrage provincie herinrichting N271 bij Plasmolen* | 13-09-2018 | -5 | 0 | 0 | -5 | |
| Vervanging riool 2019 (60 jaar) | 08-11-2018 | 282 | 0 | 0 | 282 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| Riool milieumaatregelen 2019 (60 jaar) | 08-11-2018 | 147 | 0 | 0 | 147 | |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Kerkplein Middelaar | 14-12-2017 | 141 | 0 | 0 | 141 | Project wordt naar verwachting medio 2024 uitgevoerd |
| Herinrichting N271 Hart van Mook | 25-10-2013 | 4 | 0 | 0 | 4 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2023 |
| Centruminrichting Mook - Herinrichting openbare ruimte | 08-11-2018 | 4 | 0 | 2 | 2 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2023 |
| *Bijdrage provincie Centruminrichting Mook* | 08-11-2018 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| *Bijdrage derden Centruminrichting Mook* | 08-11-2018 | -13 | 0 | 0 | -13 | |
| 2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis | 7-11-2019 / 11-11-2020 | 2.000 | 0 | 0 | 2.000 | De investering is uitgesteld naar 2024 |
| 2020: Zonnepanelen | 12-03-2020 | 10 | 0 | 0 | 10 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Er zit muziek in Mook en Middelaar | 07-01-2019 | 220 | 0 | 0 | 220 | Betreft een verzamelkrediet voor diverse projecten |
| 2020: Openbare verlichting Masten | 07-11-2019 | 7 | 0 | 0 | 7 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Openbare verlichting Armaturen | 07-11-2019 | 10 | 0 | 0 | 10 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Mobiliteitsplan 2020 | 07-01-2019 | 54 | 0 | 0 | 54 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Vervanging riool (20 jaar) | 08-12-2016 | 17 | 0 | 0 | 17 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Vervanging riool (60 jaar) | 08-12-2016 | 102 | 0 | 0 | 102 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2020: Proef Plasmolen | 07-11-2019 | 1.704 | 0 | 4 | 1.700 | Besluitvorming medio 2023 en uitvoering in 2024 |
| *Bijdrage derden Proef Plasmolen* | 07-11-2019 | 0 | 0 | 0 | 0 | |
| 2020: Implementatie Squit 20/20 | 16-09-2020 | 16 | 0 | 0 | 16 | Afwikkeling project naar verwachting medio 2023 |
| 2021: Mobiliteitsplan 2021 | 11-11-2020 | 45 | 0 | 0 | 45 | Wordt in 2023 afgewikkeld |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2021: Openbare verlichting Masten | 07-11-2019 | 19 | 0 | 0 | 19 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2021: Openbare verlichting Armaturen | 07-11-2019 | 18 | 0 | 0 | 18 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2021: Economische agenda 2021-2024 | 04-03-2021 | 80 | 0 | 4 | 75 | |
| 2021: Nieuwbouw/verbouw Kandinsky | 11-11-2020 | 4.000 | 0 | 0 | 4.000 | De investering is uitgesteld naar 2025 |
| 2022: Ventilatie Adalbertschool | 16-06-2022 | 160 | 0 | 0 | 160 | |
| *Bijdrage Ventilatie Adalbertschool door Lijn 83 en Rijksoverheid* | 16-06-2022 | -74 | 0 | 0 | -74 | |
| 2021: Vervanging riool | 08-12-2016 | 31 | 0 | 0 | 31 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2021: Riool milieumaatregelen | 08-12-2016 | -21 | 0 | 0 | -21 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| *Bijdrage derden riool milieumaatregelen* | 08-12-2016 | 12 | 0 | 0 | 12 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2021: Lob van Gennep | 08-04-2021 | 0 | 0 | 0 | 0 | Project wordt naar verwachting medio 2024 uitgevoerd |
| 2022: Openbare verlichting Masten | 10-11-2021 | 18 | 0 | 0 | 18 | |
| 2022: Openbare verlichting Armaturen | 10-11-2021 | 19 | 0 | 0 | 19 | |
| 2022: Speelvoorzieningen | 12-09-2019 | 10 | 0 | 0 | 10 | |
| 2022: Vervanging riool | 16-11-2021 | 329 | 0 | 6 | 323 | |
| 2022: Lichtinstallatie Astrantia (korfbalveld) | 29-09-2022 | 23 | 0 | 0 | 23 | Wordt in 2023 afgewikkeld |
| 2023: Vrachtauto (va 395)(K) | 10-11-2023 | 0 | 240 | 0 | 240 | Aanschaf zal naar verwachting eind 2023 plaatsvinden |
| 2023: Openbare verlichting Masten | 10-11-2023 | 0 | 20 | 0 | 20 | |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 2023: Openbare verlichting Armaturen | 10-11-2023 | 0 | 20 | 0 | 20 | |
| 2022: Project Maasheggen I | 30-09-2021 | 613 | 0 | 0 | 613 | Project wordt medio 2023 uitgevoerd |
| *Bijdrage provincie Maasheggen I* | 30-09-2021 | -318 | 0 | -318 | 0 | |
| 2022: Investeringen speeltoestellen | 10-03-2022 | 43 | 0 | 15 | 27 | |
| *Bijdrage derden Investering speeltoestellen* | 10-03-2022 | -43 | 0 | 0 | -43 | |
| 2022: Ecozone Molenhoek | 18-11-2020 | 47 | 0 | 0 | 47 | |
| 2023: Grondstoffenplan | 10-11-2023 | 0 | 365 | 0 | 365 | Project wordt medio 2023 uitgevoerd |
| 2023: Project Maasheggen II | 10-11-2023 | 0 | 234 | 98 | 136 | |
| 2023: Riool milieumaatregelen | 16-11-2021 | 0 | 0 | 1 | -1 | |
| 2023: Vervanging riool | 16-11-2021 | 0 | 649 | 1 | 648 | |
| **Totaal-generaal** | | **10.098** | **1.528** | **-186** | **11.812** | |

## Toelichting

De twee grootste kredieten zijn doorgeschoven naar de toekomst. Dit betreffen € 2 miljoen naar 2024 ten behoeve van nieuw-/verbouw van het gemeentehuis en € 4 miljoen naar 2025 ten behoeve van nieuw-/verbouw van het Kandinskycollege. Daarnaast zal het krediet ad € 649k ten behoeve van '2023: Vervanging riool' worden verdeeld over meerdere gerelateerde kredieten. Van de resterende kredieten wordt een deel naar verwachting afgewikkeld in 2023. De andere kredieten zullen naar verwachting gebruikt worden in 2024 en verder.

Op grond van vraag 18 met betrekking tot de ingediende vragen bij de Jaarstukken 2022 dient voor krediet '2022: Lichtinstallatie Astrantia (korfbalveld)' vermeld te worden dat de kosten hiervoor in 2022 per abuis ten laste zijn gebracht van de voorziening ‘Groot onderhoud gebouwenvoorziening’. Deze kosten worden administratief overgeboekt en ten laste gebracht van het betreffende krediet. Daarmee wordt dit krediet in 2023 afgewikkeld.

## 3.3. Stand en verloop reserves

Hiernavolgend treft u het overzicht aan van de reserves t/m april 2023. Het uitgangspunt is de stand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. Er zijn volgens de Programmabegroting 2023 geen toevoegingen geraamd. De werkelijke onttrekkingen kunnen pas definitief verwerkt worden zodra de Jaarstukken 2023 zijn vastgesteld door de raad. Alle geraamde mutaties in reserves vinden alleen plaats op basis van raadsbesluiten.

| Overzicht reserves 2023 | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Begroot | | | | Realisatie | | | | |
| Omschrijving reserve | Stand per 31-12-2022 | Toevoeging aan reserve | Onttrekking uit reserve | Geraamd saldo o.b.v. begroting [1] | Bestemming resultaat 2022 [2] | Toevoeging aan reserve | Onttrekking uit reserve | Onttrekking t.b.v. dekking kap.lasten | Voorlopig saldo per eind april |
| **Algemene reserves** | | | | | | | | | |
| Algemene reserve | 2.000 | 0 | 0 | 2.000 | 0 | 0 | 0 | 0 | 2.000 |
| Vrij Besteedbare reserve | 2.177 | 0 | -20 | 2.157 | 1.261 | 0 | 0 | 0 | 3.438 |
| ***Subtotaal algemene reserves*** | **4.177** | **0** | **-20** | **4.157** | **1.261** | **0** | **0** | **0** | **5.438** |
| **Bestemmingsreserves** | | | | | | | | | |
| Verkoop aandelen Attero | 95 | 0 | -5 | 90 | 0 | 0 | 0 | 0 | 95 |
| Wijkontwikkeling | 46 | 0 | 0 | 46 | 0 | 0 | 0 | 0 | 46 |
| Stimulering Woningbouw | 41 | 0 | 0 | 41 | 0 | 0 | 0 | 0 | 41 |
| Vluchtelingen en statushouders | 0 | 0 | 0 | 0 | 45 | 0 | 0 | 0 | 45 |
| Budgetoverheveling [3] | 653 | 0 | -690 | -37 | 260 | 0 | 0 | 0 | 913 |
| Kap.lasten brw.kaz./gem.werf | 478 | 0 | -34 | 444 | 0 | 0 | 0 | 0 | 478 |
| Centrumplan Mook aankoop panden | 13 | 0 | 0 | 13 | 0 | 0 | 0 | 0 | 13 |
| Afschr. investeringsplan 2013-2016 | 1.374 | 0 | -57 | 1.317 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1.374 |
| ***Subtotaal bestemmingsreserves*** | **2.701** | **0** | **-786** | **1.915** | **305** | **0** | **0** | **0** | **3.006** |
| **Totaal-generaal** | **6.878** | **0** | **-806** | **6.072** | **1.566** | **0** | **0** | **0** | **8.444** |

1) Geraamd saldo is op basis van realisatie per 31 december 2022 plus geraamde toevoegingen en onttrekking op basis van begroting na wijzigingen, maar exclusief de bestemming van het rekeningresultaat 2022.

2) Conform voorstel besluitvorming 15 juni 2023 (VBR: € 1.261k betreft toevoeging € 1.441k en onttrekking € 180k)

3) Conform Eindejaarsrapportage voorlopige onttrekking € 690k. Middels Jaarstukken meer kosten gemaakt en lagere toevoeging. Na besluitvorming Jaarstukken 2022 wordt de raming aangepast.

## Toelichting overzicht reserves

De afgelopen jaren zijn al diverse bestemmingsreserves opgeheven en worden bedragen zo veel mogelijk geraamd in de exploitatie. Uitgangspunt is dat met name bestemmingsreserves met betrekking tot dekking kapitaallasten worden afgebouwd, maar alleen als de financiële ruimte in de exploitatie dat toelaat.

## Verloop Vrij Besteedbare Reserve

Onderstaande tabel laat het verloop van de Vrij Besteedbare Reserve (VBR) zien van vier jaar vóór en vier jaar ná het lopende begrotingsjaar. De saldi tot en met 2022 betreffen de werkelijke saldi op basis van de jaarrekeningen. Vanaf 2023 betreft dit geraamde saldi.

| Jaar | Saldo einde jaar | Index (2015=100) |
|---|---|---|
| 2019 | 1.817 | 99% |
| 2020 | 487 | 27% |
| 2021 | 1.032 | 56% |
| 2022 | 2.177 | 119% |
| **2023** | **3.418** | **187%** |
| 2024 | 3.418 | 187% |
| 2025 | 3.418 | 187% |
| 2026 | 3.418 | 187% |
| 2027 | 3.418 | 187% |

## Algemene reserves

Onderstaande grafiek betreft de eindsaldi van de twee algemene reserves, zijnde de Vrij Besteedbare Reserve en de Algemene reserve (ter afdekking van risico's). Tot en met 2022 zijn dit gerealiseerde bedragen. Vanaf 2023 zijn dit ramingen. De voorgesteld resultaatbestemming over 2022 is verwerkt in de raming van 2023.

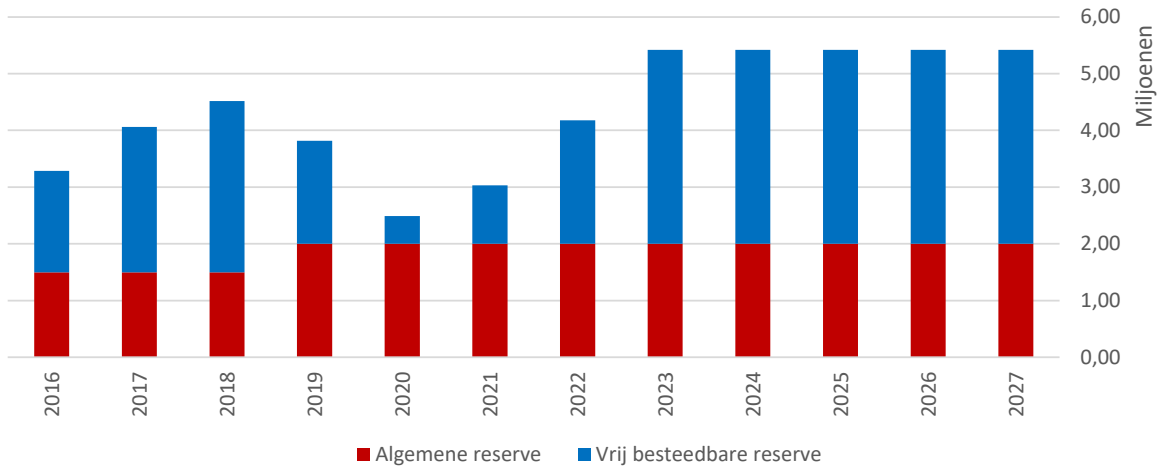

## 3.4. Stand en verloop voorzieningen

Hiernavolgend treft u het overzicht aan van de voorzieningen t/m april 2023. Uitgangspunt is de stand per 31 december 2022 conform de Jaarstukken 2022. De geraamde dotaties zijn conform de Programmabegroting 2023. De geraamde aanwending van de egalisatievoorzieningen zijn conform de beheerplannen. Dotaties vinden veelal plaats op 1 januari. De aanwending vindt veelal gedurende het jaar plaats.

De gerealiseerde dotaties van de voorzieningen zijn of worden gelijk gesteld aan de geraamde dotaties aan voorzieningen. De aanwending vindt plaats gedurende het  jaar of op het einde van het jaar.

## Overzicht voorzieningen 2023

| Omschrijving voorziening | Begroot | | | | Realisatie | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Stand per 31-12-2022 | Dotatie aan voorziening | Aanwending voorziening | Geraamd saldo o.b.v. begroting | Dotatie aan voorziening | Aanwending voorziening | Vrijval voorziening | Voorlopig saldo per eind april |
| **Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen** | | | | | | | | |
| Pensioenen (gewezen) wethouders | 951 | 30 | -27 | 954 | 0 | 0 | 0 | 951 |
| Wachtgeldverplichting | 210 | 0 | -67 | 143 | 0 | 0 | 0 | 210 |
| ***Subtotaal*** | **1.161** | **30** | **-94** | **1.096** | **0** | **0** | **0** | **1.161** |
| **Voorzieningen voor risico's** | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| **Voorziening egalisatievoorzieningen** | | | | | | | | |
| Rationeel wegbeheer | 446 | 155 | -275 | 325 | 155 | 0 | 0 | 601 |
| Groot onderhoud bruggen | 62 | 23 | 0 | 85 | 23 | 0 | 0 | 85 |
| Groot onderhoud gebouwenbeheer | 1.120 | 76 | -133 | 1.063 | 76 | -29 | | 1.167 |
| ***Subtotaal*** | **1.628** | **254** | **-408** | **1.473** | **254** | **-29** | **0** | **1.852** |
| **Voorzieningen bijdragen vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven** | | | | | | | | |
| Egalisatie afvalstoffenheffing | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Rioolbeheer | 4.331 | 0 | 0 | 4.331 | 0 | 0 | 0 | 4.331 |
| ***Subtotaal*** | **4.331** | **0** | **0** | **4.331** | **0** | **0** | **0** | **4.331** |
| **Voorziening bijdragen van derden** | | | | | | | | |
| Herontwikkeling De Bisselt | 24 | 0 | 0 | 24 | 0 | -3 | 0 | 21 |
| Financiële compensatie bomenplan | 1 | 0 | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 | 1 |
| ***Subtotaal*** | **25** | **0** | **0** | **25** | **0** | **-3** | **0** | **22** |
| **Totaal-generaal** | **7.144** | **284** | **-502** | **6.925** | **254** | **-32** | **0** | **7.366** |

## 3.5. Bedrijfsvoering

**Personeel**
De wijziging in de organisatiestructuur van medio 2022, waarbij we van 2 naar 3 afdelingen zijn gegaan, levert het gewenste effect op. Alle teams zijn rechtstreeks vertegenwoordigd in het managementteam en er is een betere verdeling ontstaan in de span of control van de afdelingshoofden.

We hebben extra geïnvesteerd in de structurele formatie. Dat zorgt ervoor dat de organisatie beter bemenst is op de plekken waar dat noodzakelijk is. De krapte op de arbeidsmarkt blijft nog altijd een uitdaging. Werving van een vacatures vraagt extra aandacht. Waar nodig maken we gebruik van de flexibele schil, maar we streven naar zoveel mogelijk structurele inzet.

Om de voorbereiding en uitvoering van de opvang van Oekraïense ontheemden mogelijk te maken is een tijdelijke projectorganisatie opgezet, die wordt aangestuurd door de gemeentesecretaris.

Het belang van aantrekkelijk werkgeverschap ligt landelijk onder een vergrootglas. Dat vraagt in deze tijd extra aandacht, ook voor het behoud van onze medewerkers. Wij zetten meer in op ‘binden en boeien’ van onze medewerkers. In het najaar van 2023 wordt een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden en wordt de RI&E uitgevoerd, met een onderzoek naar psychosociale arbeidsbelasting (PSA). De uitkomsten van deze onderzoeken geven meer inzicht in de gewenste en noodzakelijke aanpassingen aan de organisatie om zo de werkomstandigheden te optimaliseren.

**ICT-budget**
Software leveranciers hebben op alle fronten te maken gehad met fors stijgende kosten. Dat vertaalt zich in het doorvoeren van hogere indexeringen. Systemen moeten het hoofd bieden aan toenemende cyber-dreigingen en dit vraagt stevige aanpassingen bij de softwareleveranciers en iRvN. Tegelijkertijd is het pad naar 'software as a service' (afgekort SaaS) definitief ingeslagen. Software wordt zo als dienst geleverd, via internet. Dit levert kwalitatieve voordelen op, maar vertaalt zich ook in stijging van kosten aangezien de leverancier meer levert. Uitvoering geven aan de Woo (Wet Open Overheid waarbij we actief – geanonimiseerd - moeten gaan publiceren) en werken aan toegankelijkheid van informatie voor de buitenwereld zal ook zijn weg moeten vinden naar systemen en dus kostenstijging in de hand werken. Het streven blijft om zoveel mogelijk te doen met bestaande middelen.

# 4. Financiële bijstellingen

## 4.1. Samenvatting

**Mutaties Zomerrapportage 2023**

De tabel hieronder bevat de mutaties van de Zomerrapportage per programma. Positieve bedragen zijn nadelen (debet), negatieve bedragen zijn voordelen (credit). Onderstaand schema laat voor 2023 een uitzetting van de lasten voor de programma's en admo zien van in totaal € 350k na verwerking van de gevraagde wijzigingen voor de baten en lasten van de programma's en overhead. Echter zijn de effecten van de meicirculaire nog niet verwerkt. De reden hiervoor is dat deze Zomerrapportage betrekking heeft op de eerste vier maanden van 2023 en de meicirculaire pas in de vijfde maand beschikbaar is.

| Mutaties Zomerrapportage | |
|---|---|
| 1 Sociale leefomgeving | 95 |
| 2 Sociaal Domein | 407 |
| 3 Fysieke leefomgeving | 350 |
| 4 Toerisme, natuur en duurzaamheid | 102 |
| 5 Bestuur en organisatie | -69 |
| ***Subtotaal programma's*** | **885** |
| | |
| Correctie Sociale leefomgeving | -48 |
| Correctie Sociaal Domein | -203 |
| Correctie Fysieke leefomgeving | -175 |
| Correctie Toerisme, natuur en duurzaamheid | -51 |
| Correctie Bestuur en organisatie | 0 |
| ***Subtotaal correcties programma's*** | **-477** |
| | |
| Algemene dekkingsmiddelen | -100 |
| Kosten van overhead | 42 |
| Vennootschapsbelasting | 0 |
| Bedrag voor onvoorzien | 0 |
| ***Subtotaal admo*** | **-58** |
| | |
| Toevoegingen aan reserves | 0 |
| Onttrekkingen uit reserves | 0 |
| ***Subtotaal reserves*** | **0** |
| | |
| **Totaal mutaties** | **350** |
| | N |

### Toelichting

In totaal wordt voor alle programma's tezamen een bedrag ad € 885k extra gevraagd. De voorgaande jaren laten ieder jaar een onder uitputting zien. Op basis van deze data is het voorstel om 50% van de gevraagde bijstellingen te honoreren per programma. Dit is in bovenstaande schema zichtbaar gemaakt door een correctie per programma op te nemen. Bij het programma Bestuur en organisatie is geen correctie toegepast omdat bij dit programma de baten groter zijn dan de lasten. Rekening houdend met deze correctie komt de uitzetting van de lasten voor de programma's en admo in totaal op een bedrag van € 350k.

## 4.2. Detailmutaties

**Programma Sociale leefomgeving**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **1.01** | Fysieke veiligheid | 476 | Bijramen bijdrage Veiligheidsregio Limburg-Noord | STR | 38 |
| **1.02** | Inburgering | 0 | Hogere baten | INC | -66 |
| | | | Hogere kosten | INC | 66 |
| **1.03** | Onderwijsachterstanden | 0 | Hogere baten | INC | -64 |
| | | | Hogere kosten | INC | 64 |
| **1.04** | Opvang Oekraïense ontheemden passagiersschip | 0 | Hogere baten | INC | -1.693 |
| | | | Hogere kosten | INC | 1.693 |
| **1.99** | Divers | p.m. | Kleinere bijstellingen < € 20k | INC | 57 |
| | **Totaal** | | | | **95** |

**Toelichting**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 1.01 | Fysieke veiligheid | : | Betreft een bijstelling als gevolg van een wijziging van de begroting van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Hiermee wordt ingespeeld op de verwachte toename van de eigen bijdrage. |
| 1.02 | Inburgering | : | Voor ‘inburgering’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal. |
| 1.03 | Onderwijsachterstanden | : | Voor ‘onderwijsachterstanden’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal. |
| 1.04 | Opvang Oekraïners schip | : | Voor ‘Opvang Oekraïense ontheemden passagiersschip’ wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal. |
| 1.99 | Divers | : | Betreft diverse bijstellingen < € 20k. |

**Programma Sociaal domein**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **2.01** | Uitkering participatiewet | -1.429 | Bijstelling kosten op basis van voorlopige beschikking Rijk | INC | -301 |
| | | | Bijstelling ontvangsten op basis van voorlopige beschikking Rijk | INC | 294 |
| **2.02** | Geëscaleerde zorg 18+ | 111 | Aframen budget in verband met niet doorgaan van taakstelling | STR | -100 |
| **2.03** | Armoedebeleid minimabeleid | 189 | Verdeling budget naar verschillende onderdelen op basis van nota minimabeleid | STR | -50 |
| **2.04** | Wijkteams en lokale toegang | 99 | Aframen budget in verband met herijking subsidieverlening | STR | -2 |
| **2.05** | Maatwerkvoorzieningen Wmo | 153 | Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023 | INC | 65 |
| **2.06** | Maatwerkdienstverlening 18- | 1.318 | Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023 en aanpassing tarief in opvolgende jaren | STR | 477 |
| **2.07** | Maatwerkdienstverlening 18+ | 1.261 | Ontvangsten centrumgemeentemiddelen | STR | -132 |
| | | | Bijstelling in verband met verwachte hogere kosten in 2023 en opvolgende jaren | STR | 131 |
| **2.99** | Divers | p.m. | Kleinere bijstellingen < € 20k | STR | 25 |
| | **Totaal** | | | | **407** |

**Toelichting**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 2.01 | Uitkering participatiewet | : | De extra lasten betreffen een bijstelling op basis van de voorlopige beschikking 2023 van het Rijk. De ontwikkeling van het uitkeringsbestand en een prognoseberekening op basis van de gemiddelde kosten van de afgelopen drie jaar laat een fors tekort zien dat voor rekening komt van de gemeente. De vangnetregeling is hierbij niet van toepassing omdat niet voldaan wordt aan de voorwaarde van een gecumuleerd tekort over 2020, 2021 en 2022.<br><br>Doordat budgetneutraal begroot wordt bij een specifieke uitkering, betreffen de extra baten een bijstelling van de ontvangsten van het Rijk voor de UPW-middelen op basis van de voorlopige beschikking voor 2023. De baten is een bedrag voor de uitkeringen en verstrekking van loonkostensubsidies. |
| 2.02 | Geëscaleerde zorg 18+ | : | Vanwege het niet doorgaan van de taakstelling voogdij 18+ is het opgevoerde werkbudget in 2022 niet meer nodig en daardoor wordt dit bedrag bijgesteld. |
| 2.03 | Armoedebeleid minimabeleid | : | In de begroting 2023 is 50k beschikbaar gesteld vanwege verruiming van het minimabeleid. Dit bedrag wordt nu op basis van de nota minimabeleid verdeeld over de verschillende onderdelen. Deze post verloopt budget-neutraal. |
| 2.04 | Wijkteams en lokale toegang | : | Er wordt extra budget vrijgemaakt voor buurtgezinnen en vanuit het Rijk worden extra middelen ter beschikking ontvangen voor versterking en ondersteuning van wijkteams. Van deze middelen wordt onder andere een gedragswetenschapper gefinancierd.<br><br>De subsidie aan Synthese is verlaagd omdat Synthese geen gezinscoaches meer faciliteert aan de wijkteams. Deze werkzaamheden zijn overgenomen door de jeugdconsulenten. Hierdoor kan deze post naar beneden worden bijgesteld. |
| 2.05 | Maatwerkvoorzieningen Wmo | : | Op basis van de prognoses 2023 vallen de te verwachten kosten in 2023 hoger uit, waardoor een bijstelling van het budget noodzakelijk is. Onder andere is een indicatie afgegeven voor het realiseren van een zorg(woon)unit. |
| 2.06 | Maatwerkdienstverlening 18- | : | Deze post betreft een bijstelling van zowel de baten als lasten. Onder aan de streep is echter een fors tekort waar te nemen, waardoor diverse structurele en incidentele bijstellingen noodzakelijk zijn. Verder betreft deze post meerdere openeinderegelingen, wat het juist inschatten bemoeilijkt. Deze noodzakelijke wijzigingen zijn oorzakelijk aan een structurele tariefverhoging van de dienstverlener en het meer gebruikmaken van dure voorzieningen door jeugdigen. |
| 2.07 | Maatwerkdienstverlening 18+ | : | De extra baten betreffen een bijstelling vanwege ontvangsten centrumgemeentemiddelen 2023. Deze middelen worden ontvangen van de gemeente Nijmegen, waarmee projecten worden gefinancierd in het kader van o.a. GGD bijzondere zorg, en GGD Wmo Toezicht. Daarnaast vallen op basis van de prognoses 2023 de te verwachten kosten voor 2023 hoger uit, waardoor een bijstelling van het budget noodzakelijk is. |
| 2.99 | Divers | : | Betreft diverse bijstellingen < € 20k. |

**Programma Fysieke leefomgeving**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **3.01** | Wegen, pleinen en fietspaden | 350 | Bijstelling in verband met extra projecten | INC | 56 |
| **3.02** | Openbare verlichting | 80 | Bijstelling in verband met fors gestegen energiekosten | INC | 60 |
| **3.03** | Riolering | 410 | Bijstelling kosten rioolinspectie | STR | 26 |
| | | p.m. | Vrijval voorziening in verband met bijstelling budgetten riolering | INC | -29 |
| **3.04** | Omgevingswet | 0 | Bijstelling in verband met implementatie van de Omgevingswet | INC | 100 |
| **3.05** | Onverharde wegen | 0 | Bijstelling in verband met vaststelling nieuw onderhoudsplan onverharde wegen | INC | 112 |
| **3.06** | OV-ambassadeursprojecten | 0 | Hogere baten | INC | -25 |
| | | | Hogere kosten | INC | 25 |
| **3.99** | Divers | p.m. | Kleinere bijstellingen < € 20k | STR | 25 |
| | **Totaal** | | | | **350** |

**Toelichting**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3.01 | Wegen, pleinen en fietspaden | : | Incidenteel is extra budget benodigd in verband met het realiseren van een tweetal burgerinitiatieven. Daarnaast zijn extra verkeersveiligheidsmaatregelen genomen met betrekking tot de herinrichting Stationsstraat, hetgeen niet is begroot. |
| 3.02 | Openbare verlichting | : | Bijstelling budget openbare verlichting is noodzakelijk in verband met de fors gestegen energiekosten. |
| 3.03 | Riolering | : | Voor de rioolinspectie, en het beoordelen en opstellen van een maatregelenplan is jaarlijks extra budget benodigd. Dit is oorzakelijk aan het feit dat drie jaar geleden de inspectienormen zijn veranderd, waardoor het huidige budget ontoereikend is.<br><br>Doordat meerdere budgetten ten behoeve van de riolering zijn bijgesteld, dienen de meerkosten ten laste gebracht te worden van de voorziening riolering, aangezien in het lopende jaar de rioolheffing niet meer verhoogd kan worden. |
| 3.04 | Omgevingswet | : | In verband met de implementatie van de Omgevingswet is in 2023 extra budget benodigd om de noodzakelijke werkzaamheden te kunnen realiseren. |
| 3.05 | Onverharde wegen | : | Conform het nieuwe onderhoudsplan ten behoeve van het herstel en onderhoud van onverharde wegen is het van belang om de uitgaven structureel te waarborgen. Aangezien in de voorziening wegen geen rekening is gehouden met investeringen in en onderhoud van onverharde wegen, is nieuw budget benodigd. Het genoemde bedrag is overeenkomend met het nieuwe onderhoudsplan en betreft een incidentele investering. Voor de jaren 2024 t/m 2027 betreft het een structurele investering ad € 30k voor het onderhoud. |
| 3.06 | OV-ambassadeursprojecten | : | Voor OV-ambassadeursprojecten wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal. |
| 3.99 | Divers | : | Betreft diverse bijstellingen < € 20k. |

**Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **4.01** | Economische promotie en toerisme | 48 | Bijstelling budget in verband met actieprogramma vrijetijdseconomie 2023 | INC | 35 |
| **4.02** | Evenementen en overige recreatieve voorzieningen | 3 | Bijstelling budget in verband met aankomende activiteiten herdenking 450 jaar Slag op de Mookerheide | INC | 30 |
| **4.03** | Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) | 0 | Hogere baten | INC | -562 |
| | | | Hogere kosten | INC | 562 |
| **4.99** | Divers | p.m. | Kleinere bijstellingen < € 20k | STR | 37 |
| | **Totaal** | | | | **102** |

**Toelichting**

4.01 Economische promotie en toerisme : Voor de uitvoering van het actieprogramma vrijetijdseconomie is afgesproken om per gemeente een vast bedrag te reserveren voor de uitvoering van het programma.

4.02 Evenementen en overige recreatieve voorzieningen : In verband met de herdenking 450 jaar Slag op de Mookerheide worden meerdere initiatieven verwacht. Om deze initiatieven concreter te kunnen maken is extra budget benodigd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstellingen, zoals geformuleerd in de programmabegroting 2023.

4.03 Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) : Voor de CDOKE wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal.

4.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

**Programma Bestuur en organisatie**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **5.01** | College van burgemeester en wethouders | 455 | Vervallen standaard dotatie rekenrente pensioenvoorziening gewezen wethouders | INC | -30 |
| **5.02** | Budget incidenteel | 58 | Vrijval budget incidenteel | INC | -48 |
| **5.03** | Overige baten en lasten | p.m. | Administratieve overheveling naar Overhead verzekeringen | STR | 50 |
| | | | Afname buffer voor kapitaallasten | STR | -50 |
| **5.99** | Divers | p.m. | Diverse kleinere bijstellingen < € 20k | STR | 9 |
| | **Totaal** | | | | **-69** |

**Toelichting**

5.01 College van burgemeester en wethouders : De omvang van de pensioenvoorziening voor gewezen wethouders is met name afhankelijk van de rekenrente. De standaard dotatie vooraf kan hierdoor vervallen. Dit voorkomt ook onnodige boekingen bij een toename van de rekenrente. Dit leidt tot een jaarlijks voordeel.

5.02 Budget incidenteel : Vanwege de diverse incidentele lasten zijn, kan het gehele budget incidenteel vrijvallen.

5.03 Overige baten en lasten : Deze post betreft een administratieve overheveling middels doorbelastingen van baten naar negatieve kosten. Om de baten en lasten niet onnodig te verhogen, vinden de doorbelastingen alleen aan de lastenzijde plaats. De baten worden op € 0 gesteld en de lasten op € 50k.

5.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

**Programma Admo**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | STR/INC | 2023 |
| **9.01** | Uitkeringen Gemeentefonds | -12.800 | Bijstelling Gemeentefonds naar aanleiding van meicirculaire 2023 | p.m. | p.m. |
| **9.02** | Overhead personeel algemeen | 19 | Bijstelling in verband met premiestijging aansprakelijkstelling | STR | 21 |
| **9.03** | Overhead communicatie | 11 | Bijstelling in verband met inwonersparticipatie en bestuursstijl | INC | 25 |
| **9.04** | Dividend | -346 | Bijstelling dividenduitkering Enexis | INC | -100 |
| **9.99** | Divers | p.m. | Diverse kleinere bijstellingen < € 20k | STR | -4 |
| | **Totaal** | | | | **-58** |

**Toelichting**

9.01 Uitkeringen Gemeentefonds : Betreft de reguliere bijstelling van uitkeringen gemeentefonds naar aanleiding van de meicirculaire.

9.02 Overhead personeel algemeen : De premie van de Meerkeuzepolis aansprakelijkstelling is aanzienlijk gestegen waardoor een bijstelling van het begrote bedrag noodzakelijk is.

9.03 Overhead communicatie : Besloten is om incidenteel extra budget beschikbaar te stellen voor participatieaanpak Inwonersparticipatie en bestuursstijl.

9.04 Dividend : De dividenduitkering met betrekking tot Enexis is fors hoger uitgevallen dan ingeschat. Per saldo wordt 100k meer ontvangen.

9.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

**Mutaties reserves**

| ID | Onderwerp | Primitieve begroting | Omschrijving mutatie | Voorgestelde wijzigingen STR/INC | Voorgestelde wijzigingen 2023 |
|---|---|---|---|---|---|
| **R.1** | | | Geen mutaties reserves | | 0 |
| | **Totaal** | | | | **0** |

## 4.3. Kredieten

Naast de bijstelling van de exploitatiebudgetten is het mogelijk dat ook wordt voorgesteld om (aanvullende) kredieten te voteren. Voor 2023 betreffen dit de volgende mutaties:

**Mutaties kredieten**

| ID | Krediet | Primitieve begroting | Voorgestelde mutatie | Nieuwe begroting |
|---|---|---|---|---|
| **K.01** | Project Maasheggen I | 633 | 491 | 1.124 |
| **K.02** | Project Maasheggen II | 234 | 254 | 488 |
| **K.03** | Project Lob van Gennep | 0 | 270 | 270 |
| **K.04** | 2020: Proef Plasmolen | 1.704 | 0 | 1.704 |
| **K.05** | Hart van Mook Herinrichting N271 | 4 | 26 | 30 |
| **K.06** | 2023: Vrachtauto buitendienst | 240 | 55 | 295 |
| **K.07** | 2023: Vervanging riool | 649 | -425 | 224 |
| **K.08** | 2023: Riool milieumaatregelen | 0 | 590 | 590 |
| | **Totaal** | **3.464** | **1.261** | **4.725** |

**Toelichting**

| | | |
|---|---|---|
| K.01 Project Maasheggen I | : | In de administratie moet het totale bedrag inclusief provinciale bijdrage aan investering worden opgenomen. Vanwege een omissie in de besluitvorming is alleen deels de gemeentelijke bijdrage geboekt en deels de provinciale bijdrage. Door deze post te bruteren worden zowel de gemeentelijke bijdrage als de provinciale bijdrage juist geboekt en zijn de geraamde bedragen conform projectplan. Hiertoe moet het totale budget voor project Maasheggen I met € 491k worden verhoogd, waarvan € 266k de gemeentelijke bijdrage en € 225k de provinciale bijdrage betreft. |
| K.02 Project Maasheggen II | : | In de administratie moet het totale bedrag inclusief provinciale bijdrage aan investering worden opgenomen. Vanwege een omissie in de besluitvorming is alleen deels de gemeentelijke bijdrage geboekt en deels de provinciale bijdrage. Door deze post te bruteren worden zowel de gemeentelijke bijdrage als de provinciale bijdrage juist geboekt en zijn de geraamde bedragen conform projectplan. Hiertoe moet het totale budget voor project Maasheggen II met € 254k worden verhoogd, waarvan € 10k de gemeentelijke bijdrage en € 244k de provinciale bijdrage betreft. |
| K.03 Project Lob van Gennep | : | Op 08-04-2021 heeft de Raad besloten om een bedrag van € 130k euro te reserveren voor het project Lob van Gennep. Daarna is middels een raadsbesluit op 30-09-2021 besloten dit bedrag ad € 130k niet in te zetten voor het project Lob van Gennep maar het budget te gebruiken voor het Project Maasheggen I. Echter wordt het project Lob van Gennep toch doorgezet, waardoor nu opnieuw budget nodig is om het project te kunnen voortzetten. Voor het project Lob van Gennep is in totaal een bedrag van € 270k nodig. Voorgesteld wordt om het krediet te verhogen met € 270k. |
| K.04 2022: Proef Plasmolen | : | Bij het vaststellen van het dekkingsplan 2021 ten behoeve van Proef Plasmolen is het volledige krediet gevoteerd door de raad, echter is de bijdrage van derden niet meegenomen bij de definitieve besluitvorming. Met het toevoegen van de bijdragen derden ad 1.000k wordt invulling gegeven aan het dekkingsplan. Resumé verloopt deze kredietwijziging begrotingsneutraal. |
| K.05 Hart van Mook Herinrichting N271 | : | Voor de afronding van de projecten Hart van Mook en Centruminrichting Mook is extra budget benodigd voor het aanleggen van een parkje. De aanleg van het parkje is conform het projectplan, maar door enkele financiële tegenvallers is hier onvoldoende budget voor. |
| K.06 2023: Vrachtauto buitendienst | : | De vrachtauto van de buitendienst moet worden vervangen. Hiervoor is een krediet in de begroting 2023 opgenomen van € 240k. Voor de Europese aanbesteding zijn marktconforme offertes opgevraagd. Hieruit blijkt dat de verwachte kosten € 55k hoger zullen uitvallen. Het totale krediet inclusief aanvulling komt hiermee uit op € 295k. |
| K.07 2023: Vervanging riool | : | Betreft het bijstellen van het krediet op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Deze aframing wordt bijgeboekt bij 2023: Riool Milieumaatregelen. |
| K.08 2023: Riool milieumaatregelen | : | Bijstellen van het krediet vervanging riool op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en een geaccordeerd college- en raadsbesluit. |

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

| | |
|---|---|
| **Documentnummer** | MM |
| **Onderwerp** | **Kaderbrief 2024** |
| **Datum raadsvergadering** | **13 juli 2023** |
| **Raadscommissie** | Begroting & Rekening |
| **Datum raadscommissie** | 6 juli 2023 |
| **Programma** | n.v.t. |
| **Portefeuillehouder** | A.F. Herings |

## Kaderbrief 2023

**Inleiding**
Op grond artikel 4, lid 1 van de Financiële verordening bieden wij u een nota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders ten behoeve van de programmabegroting. De bij dit voorstel behorende 'Kaderbrief 2024' bevat deze kaders voor het opstellen van de Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

**Voorstel**
1. De Kaderbrief 2024 vast te stellen.

**Beoogd effect**
Uw raad de mogelijkheid bieden om uitgangspunten mee te geven voor het opstellen van de Programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

## Argumenten

*1.1 Vaststellen Kaderbrief 2024*
De raad is het bevoegde gremium om de Kaderbrief (al dan niet gewijzigd) vast te stellen. Dit op grond van artikel 4, lid 1 van de Financiële verordening. Wij verzoeken u uw suggesties voor de Kaderbrief mee te geven; dat kan bijvoorbeeld door het houden van algemene beschouwingen.

## Kanttekeningen

niet van toepassing

## Duurzaamheid

De Kaderbrief 2024 wordt alleen digitaal beschikbaar gesteld en niet op papier.
De financiële kaders zijn primair gericht op het opstellen van een heldere, transparante en duurzaam sluitende begroting.

## Participatie

Niet van toepassing.

## Financiën

Niet van toepassing. De baten en lasten en een eventueel dekkingsplan maken onderdeel uit van de Programmabegroting 2024 (inclusief de meerjarenraming 2025-2027).

## Communicatie

De Kaderbrief wordt na besluitvorming vermeld op de gemeentelijke website en wordt intern gebruikt voor het opstellen van de Programmabegroting 2024.

## Uitvoering

| | | |
|---|---|---|
| woensdag 28 juni | : | Indienen vragen bij de griffier (voor 13.00 uur) |
| donderdag 6 juli 2023 | : | Commissie Begroting en Rekening (behandeling technische vragen) |
| donderdag 13 juli 2023 | : | Raadsvergadering (behandeling en besluitvorming) |

Na besluitvorming over de Kaderbrief 2024, worden de kaders meegenomen bij het opstellen van de Programmabegroting 2024. Besluitvorming hierover vindt plaats op donderdag 2 november 2023.

## Bijlage(n)

1. Kaderbrief 2024;
2. Raadsbesluit Kaderbrief 2024;
3. Format vragen.

**Raadsvoorstel**

Mook, 20 juni 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,



De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman



De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

# KADERBRIEF 2024

## kaderstelling voor programmabegroting

*Wij maken ons klaar voor de toekomst*



**Versie raad 13 juli 2023**

**Colofon**

*Bezoekadres:*
Gemeentehuis
Raadhuisplein 6
6585 AP  MOOK

*Correspondentieadres:*
Gemeente Mook en Middelaar
Postbus 200
6585 ZK  MOOK

*internet :* www.mookenmiddelaar.nl
*e-mail :* gemeente@mookenmiddelaar.nl
*telefoon :* (024) 696 9111

*Oplage*
Papier : Geen
Digitaal : Gemeentelijke website

*Foto voorzijde*
Hoog water bij de Maas in Mook (winnaar fotowedstrijd 'Thuis in mijn gemeente')

# Gemeente Mook en Middelaar

# KADERBRIEF 2024

# t.b.v. programmabegroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027

## Inhoudsopgave


**1. Uitgangspunten ten behoeve van Programmabegroting 2024 ..... 5**

1.1. Algemene uitgangspunten ..... 6
1.2. Beleidsmatige uitgangspunten ..... 7
1.3. Financiële uitgangspunten en doorkijk ..... 9
1.4. Voorgesteld nieuw beleid ..... 11
1.5. Overige ontwikkelingen ..... 12

**2. Bijlagen ..... 13**

2.1. Bijlage 1: Taakvelden per programma ..... 13

# 1. Uitgangspunten ten behoeve van Programmabegroting 2024

## 1.1. Algemene uitgangspunten

**Algemeen**
Deze Kaderbrief 2024 beschrijft de beleidsmatige en financiële uitgangspunten die gebruikt worden voor het opstellen van de Programmabegroting 2024, inclusief de meerjarenraming 2025-2027.

De opzet is zo compact een eenvoudig mogelijk gehouden door een opsomming te geven van alle uitgangspunten.

**Plaats in de p&c-cyclus**
De kaderbrief is de start van de nieuwe p&c-cyclus 2024.

| P&C-cyclus | Kaderbrief [1)] | Programma-begroting [2)] | Zomer-rapportage [3)] | Eindejaars-rapportage [4)] | Jaarstukken [5)] |
|---|---|---|---|---|---|
| **2023** | *14 juli 2022* | *10 nov. 2022* | 13 juli 2023 | 14 dec. 2023 | juni 2024 |
| **2024** | **13 juli 2023** | 2 nov. 2023 | juli 2024 | dec. 2024 | juni 2025 |

1) Kaderstellend / richtinggevend: uitgangspunten t.b.v. programmabegroting;
2) Beleidsmatig / financieel: wat willen we bereiken (maatschappelijk effect) en wat mag het kosten;
3) Tussentijdse voortgangsrapportage: eventuele bijstelling beleid en/of budgetten;
4) Primair: rechtmatigheidsrapportage om budgetoverschrijdingen op programmaniveau te voorkomen dan wel te verminderen. Secundair: bijstelling baten en lasten t.b.v. voorlopig rekeningresultaat.
5) Verantwoording over gevoerde beleid en financiën.

**Algemene uitgangspunten**
- De basis van het nieuw beleid zijn het Coalitieakkoord en het beleidsprogramma 22-26 ‘Samen bouwen aan Mook en Middelaar’. Dit wordt verwerkt in de Programmabegroting 2024;
- De basis van de financiële budgetten is de stand van de Zomerrapportage 2023 (vanaf jaarschijf 2024);
- Nagekomen ontwikkelingen (tussen de vaststelling van de Zomerrapportage 2023 en het opstellen van de Programmabegroting 2024) worden afzonderlijk vermeld in de Programmabegroting 2024.

## 1.2. Beleidsmatige uitgangspunten

**Wet- en regelgeving**

*Extern*
- Gemeentewet (aanbieden ontwerpbegroting en vaststelling door raad);
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (opbouw/indeling begroting);
- Notities commissie BBV (stellige uitspraken);
  *De commissie BBV brengt geregeld diverse notities en nota's uit. Hierin zijn stellige uitspraken en aanbevelingen opgenomen. Gemeenten worden geacht zich hieraan te houden, met name aan de stellige uitspraken. De notities kunt u terugvinden op www.commissiebbv.nl;*
- Begrotingsbrief Provincie Limburg (aandachtspunten beoordeling door toezichthouder), zie afzonderlijk onderdeel;
- www.waarstaatjegemeente.nl (wettelijke beleidsindicatoren).

*Intern*
- Financiële verordening Mook en Middelaar 2023 (aanvullende gegevens);
- Coalitieakkoord 2022
- Beleidsprogramma 22-26 ‘Samen bouwen aan Mook en Middelaar’.

**Programma's**

De raad stelt bij aanvang van iedere raadsperiode een programma-indeling voor die raadsperiode vast. Voor de raadsperiode 2022-2026 (vanaf begrotingsjaar 2023) zijn de volgende programma’s voorgesteld:

- Sociale leefomgeving (welzijn, onderwijs en werken, sport, kunst en cultuur, volksgezondheid);
- Sociaal domein (Wmo-jeugd-participatie);
- Fysieke leefomgeving (verplaatsen, bouwen en wonen);
- Toerisme, natuur en duurzaamheid;
- Bestuur en organisatie.




Een programma in de Programmabegroting 2024 bestaat uit de volgende (wettelijk verplichte) onderdelen:
- De doelstelling(en) voor het begrotingsjaar: 'Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?';
- Een overzicht van de meest recente beleidsindicatoren;
- De relatie met de verbonden partijen (via een afzonderlijke bijlage);
- Een financieel overzicht met de vraag 'Wat mag het kosten?'.

**Paragrafen**

Een paragraaf betreft een dwarsdoorsnede van de begroting met betrekking tot een bepaald onderwerp. In onderstaande tabel staan de paragrafen die verplicht zijn conform het BBV en de aanvullingen op grond van de Financiële verordening.

| Wettelijk te vermelden paragraaf op grond van het BBV | Aanvullende informatie op grond van de financiële verordening |
|---|---|
| Paragraaf lokale heffing | *geen* |
| Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing | *geen* |
| Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen | voortgang geplande onderhoud en omvang (eventueel) achterstallig onderhoud |
| Paragraaf financiering | liquiditeitenplanning en financieringsbehoefte |
| Paragraaf bedrijfsvoering | budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer(commissie) en de accountant |
| Paragraaf verbonden partijen | *geen* |
| Paragraaf grondbeleid | *geen* |

Naast bovengenoemde verplichte paragrafen worden deze raadsperiode één extra paragraaf opgenomen in de programmabegroting, te weten:

- Paragraaf Informatieveiligheid: conform de VNG-resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente'. In deze paragraaf wordt verantwoording afgelegd over ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).
- Vanaf de begroting 2024: Openbaarheidsparagraaf (zie bij Begrotingsbrief Provincie).

**Begrotingsbrief Provincie**

Ieder jaar ontvangen wij relevante en actuele informatie over de wijze waarop de Provincie de (meerjaren)begroting beoordeelt vanuit hun wettelijke taak, het financieel toezicht. Deze informatie wordt betrokken bij de kaderstelling voor de begroting (zie agendapunt ingekomen post). Onderstaande onderwerpen komen aan bod in de begrotingsbrief 2024:

*Maatschappelijke ontwikkelingen*

- Oorlog in Oekraïne en de hieruit voortvloeiende vluchtelingenstroom.

*Financiële ontwikkelingen*

- Nieuwe financieringssystematiek rijk;
- Inflatie/prijsstijgingen;
- Opschalingskorting;
- Herverdeling gemeentefonds;
- Sociaal domein / Jeugd;
- Eigen bijdrage huishoudelijke hulp.

*Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)*

- Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (het BBV wordt aangepast dat deze paragraaf verplicht wordt);
- Actualisering notities.

*Specifieke onderwerpen*

- Omgevingswet;
- Investeringsbudgetten;
- Wet digitale overheid.

*Overig/algemeen*

- Dividend Enexis en BNG.

## 1.3. Financiële uitgangspunten en doorkijk

**Algemeen financiële uitgangspunten:**

- Het begrotingsjaar 2024 is reëel en sluitend (art. 189, lid 2 Gw);
- De basis van de ramingen is de stand van de Zomerrapportage 2023 (vanaf jaarschijf 2024);
- De raming voor de zorgbudgetten van Wmo/Jeugd gebeurt op basis van het voortschrijdende gemiddelde van de werkelijke kosten van de afgelopen drie jaren;
- De uitkering gemeentefonds wordt gewaardeerd tegen constante prijzen (exclusief inflatie in de meerjarenraming). Hiertegenover staat dat de lasten meerjarig niet automatisch worden geïndexeerd;
- De loonsom wordt geraamd op basis van de werkelijke lasten over 2023, gecorrigeerd met de voorziene fte-mutaties en de cao-ontwikkelingen;
- Investeringen worden lineair afgeschreven;
- De tarieven voor belastingen indexeren met correctie voor loon- en prijsontwikkeling (25% prijsontwikkeling en 75% loonontwikkeling), zijnde 3,43%;
- De belastingtarieven primair bepalen door de geraamde opbrengst te delen door de meeste recente grondslag zoals aangegeven door de BsGW;
- Een wijziging van de grondslag van meer dan 10% muteren in de opbrengst;
- Geen stelpost opnemen voor een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds (BCF);
- Incidentele voordelen per programma inzetten voor incidentele nadelen per programma.
- De Algemene reserve handhaven op € 2 miljoen, behoudens een structurele overschrijding van de ratio van 3 (tussen vermogen en risico's);
- De pensioenvoorziening voor (gewezen) wethouders actuarieel berekenen (en de dotatie of vrijval verwerken in de eindejaarsrapportage van het begrotingsjaar);

**Dekkingsplan**

We gaan:

- Een reëel dekkingsplan voorleggen in de begroting 2024, als blijkt dat (na behandeling van de Zomerrapportage 2023) de (structurele) lasten hoger zijn dan de (structurele) baten.

**Financiële doorkijk**

Op basis van de Zomerrapportage 2023 en de meicirculaire 2023 ziet het financiële plaatje er vanaf 2024 als volgt uit:

| Voorlopig begrotingssaldo 2024-2027 | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | **2024** | **2025** | **2026** | **2027** |
| Lasten | 14.570 | 14.331 | 14.405 | 14.395 |
| Baten | -3.774 | -3.741 | -3.744 | -3.744 |
| ***Subtotaal programma's*** | ***10.796*** | ***10.590*** | ***10.661*** | ***10.651*** |
| Algemene dekkingsmiddelen | -16.613 | -16.683 | -15.403 | -15.293 |
| Kosten van overhead | 5.045 | 5.072 | 5.072 | 5.122 |
| Bedrag voor onvoorzien | 20 | 20 | 20 | 20 |
| Vennootschapsbelasting | 0 | 0 | 0 | 0 |
| ***Subtotaal admo*** | ***-11.548*** | ***-11.590*** | ***-10.310*** | ***-10.150*** |
| Toevoeging aan reserves | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Onttrekking uit reserves | -96 | -96 | -96 | -96 |
| ***Subtotaal reserves*** | ***-96*** | ***-96*** | ***-96*** | ***-96*** |
| **Nieuw saldo na Zomerrapportage** | **-848** | **-1.096** | **254** | **405** |
| | V | V | N | N |

In voorgaande tabel is rekening gehouden met de structurele doorwerking vanuit de Zomerrapportage 2023. Hierbij is vanaf 2024 geen rekening gehouden met een correctie van 50% op mogelijke onderuitputting, omdat dit jaarlijks wordt beoordeeld na afloop van een kalenderjaar. Ook de eerste inschatting van de effecten van de meicirculaire 2023 zijn hierin verwerkt. Hieruit blijkt dat vanaf het zogenaamde ‘ravijnjaar’ 2026 er nog steeds een tekort resulteert. Door met name een hogere uitkering gemeentefonds sluiten de jaren 2024 en 2025 vooralsnog met een voordelig resultaat. De definitieve saldi worden vermeld in de Programmabegroting 2024.

## 1.4. Voornemens nieuw beleid

Op verzoek van de Auditcommissie geven we ter informatie welke intenties er zijn qua nieuw beleid in 2024. Dit zijn inzichten die de komende periode nader worden uitgewerkt, maar niet per definitie worden opgenomen in begroting 2024. Deze inzichten kunnen tot aan de vaststelling van de Programma-begroting 2024 verder worden bijgesteld. Ook kunnen andere op dit moment nog niet bekend zijnde voorstellen worden toegevoegd in de Programmabegroting 2024. Deze paragraaf is ter informatie over mogelijke voornemens en niet bedoeld voor besluitvorming. Besluitvorming over nieuw beleid en de financiële impact daarvan vindt plaats bij de behandeling en vaststelling van de Programmabegroting 2024 in november 2023.

**Programma Sociale leefomgeving**
*Preventieplan*
Zwaardere inzet op preventie is een van de doelen van het collegeakkoord. In 2023 wordt een preventieplan opgesteld in het kader van de Brede SPUK (specifieke uitkering). In dit plan zullen activiteiten worden opgenomen die bijdragen aan een verbeterde mentale, fysieke en sociaal-economische weerbaarheid van onze inwoners. Voor de uitvoering van dit plan is de SPUK naar verwachting niet toereikend..

**Programma Sociaal domein**
*Wijk GGD*
Door de inzet van de Wijk GGD bij mensen met onbegrepen gedrag wordt escalatie van problematiek en eventuele hiermee gepaard gaande overlast voorkomen.

*Buurtgezinnen*
Door de inzet van Buurtgezinnen wordt de behoefte aan jeugdzorg bij de vraaggezinnen voorkomen of verminderd.

**Programma Fysieke leefomgeving**
*Omgevingsvisie*
Eind 2024 wordt de omgevingsvisie vastgesteld. Onderdeel van de omgevingsvisie kan in de vorm van een programma worden vastgesteld. Of dat gebeurt, is nog niet zeker. Wel is het voorstelbaar dat er een woonprogramma komt met de mogelijkheden van woningbouw in de toekomst. Het opstellen van (het beleid van) de omgevingsvisie is voornamelijk een incidentele kostenpost.

*Welstandsnota*
Opstellen welstandsbeleid in combinatie met de erfgoedverordening, het monumentenbeleid (inclusief subsidiemogelijkheden eigenaren monumenten) en de leegstandverordening. Geraamde lasten op dit moment onbekend.

*VHT beleid*
Herijken VTH-beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving) in combinatie met de Omgevingswet.

**Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid**
*Duurzaamheidsbeleid*
In het najaar van 2023 wordt een nieuw plan voor duurzaamheidsbeleid aangeboden aan de raad. Dit plan bevat onder andere de volgende aspecten: klimaatadaptatie, circulariteit, energie-opwek en biodiversiteit. De uitvoering en monitoring van de diverse onderdelen vindt plaats vanaf 2024.

**Programma Bestuur en organisatie**
Geen nieuw beleid voorzien

## 1.5. Overige ontwikkelingen

**Nieuwe financieringssystematiek uitkering gemeentefonds**
Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volume-ontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. In de meicirculaire 2023 is een beschrijving van de hoofdlijnen van een nieuwe financieringssystematiek opgenomen. De andere manier van bekostiging van het rijk leidt (ondanks € 1 miljard extra in 2026) tot een afname van het gemeentefonds vanaf 2026. We spreken dan ook voor het jaar 2026 van een 'ravijnjaar'.
De nieuwe financieringssystematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de meicirculaire 2023 is de nieuwe financieringssystematiek nog niet verwerkt.

**Omgevingswet**
De Omgevingswet bundelt 26 wetten en tal van regels en voorschriften over onze fysieke leefomgeving in één wet. Procedures worden gestroomlijnd, regelgeving geharmoniseerd en in veel gevallen worden beslistermijnen versneld. De wet regelt verder een digitaal stelsel en een digitaal loket. Het digitaal stelsel helpt bij het inzichtelijk maken welke regels er in een bepaald gebied gelden en biedt een loket waar vergunningen kunnen worden aangevraagd.

# 2. Bijlagen

## 2.1. Bijlage 1: Taakvelden per programma

| Programma | Toegewezen taakvelden |
|---|---|
| Sociale leefomgeving | 0.2, 0.64, 1.1 t/m 1.2, 4.1 t/m 4.3, 5.1, 5.6, 6.1 t/m 6.3 en 7.1 |
| Sociaal domein | 6.4 t/m 6.82b |
| Fysieke leefomgeving | 0.3, 0.63, 2.1 t/m 2.2, 2.4 t/m 2.5, 3.1 t/m 3.3, 5.2, 7.2, 7.5, 8.1 t/m 8.3 |
| Toerisme, natuur en duurzaamheid | 2.3, 3.4, 5.3 t/m 5.5, 5.7, 7,3 t/m 7.4 |
| Bestuur en organisatie | 0.1 en 0.8 |
| Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschaps-belasting en Onvoorzien | 0.4, 0.5, 0.61 t/m 0.62, 0.7 en 0.9 |
| Mutaties reserves | 0.10 *) |
| Resultaat | 0.11 |

*) Mutaties in reserves worden zo veel mogelijk functioneel verdeeld over alle programma's, zodat per programma de mutaties in de reserves bekend zijn. Voor de Uitvoeringsinformatie voor derden worden deze mutaties ondergebracht in taakveld 0.10.

# Raadsbesluit

**Documentnummer** MM
**Onderwerp** **Kaderbrief 2024**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 20 juni 2023,

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 6 juli 2023,

## Besluit:

1. De Kaderbrief 2024 vast te stellen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

# TECHNISCHE VRAGEN KADERBRIEF 2024

| FRACTIE: | |
|---|---|

**De vragenlijst graag uiterlijk woensdag 28 juni 2023 om 13.00 uur per e-mail alleen naar de griffier sturen: griffier@mookenmiddelaar.nl**

**Aandachtpunten:**

- Graag het paginanummer binnen de Kaderbrief invullen waarop de vraag betrekking heeft;
- De vragen worden letterlijk overgenomen. Eventuele taal- of typefouten worden niet gecorrigeerd;
- Meer vragen nodig per onderdeel? Ga in de laatste cel van een tabel staan en druk op de 'Tab-toets' op het toetsenbord. Er wordt dan een nieuwe regel toegevoegd.

De vragen worden zo veel mogelijk schriftelijk beantwoord, in uitzonderingsgevallen worden vragen mondeling beantwoord.

## 1. ALGEMEEN / UITGANGSPUNTEN (pagina's 1 t/m 12)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vragen fractie |
|---|---|---|
| 1 | | |
| 2 | | |
| 3 | | |
| 4 | | |
| 5 | | |
| 6 | | |
| 7 | | |
| 8 | | |
| 9 | | |
| 10 | | |

## 2. BIJLAGEN (pagina 13)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vragen fracties |
|---|---|---|
| 1 | | |
| 2 | | |
| 3 | | |

**ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES KADERBRIEF 2024**

*** Afdeling (ambtelijk)**
BV : afdeling Bedrijfsvoering
RUI : afdeling Ruimte
SOC : afdeling Sociaal

**** Portefeuillehouder (bestuurlijk)**
WG : burgemeester Willem Gradisen
TH : wethouder Ton Herings
HR : wethouder Holger Rodoe
FD : wethouder Frank Dillerop

## Algemeen en uitgangspunten (pagina's 1 t/m 12)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1** | 9 | Bij bullet 4 staat dat de lasten meerjarig niet automatisch worden geïndexeerd, waarom is dit? | VVD/1 | Dit betreft vigerend beleid.<br><br>De lasten (en de baten) voor het nieuwe begrotingsjaar 2024 worden zo reëel mogelijk geraamd. In de meerjarenramingen 2025 t/m 2027 worden deze lasten niet standaard verhoogd met een inflatiecorrectie omdat bij de baten er ook geen inflatiecorrectie wordt toegepast in de meerjarenraming. Als blijkt dat op reële gronden een bijstelling van de lasten (of baten) noodzakelijk is, dan wordt deze bijstelling uiteraard verwerkt in de meerjarenraming. | BV | TH |
| **2** | 9 | Bij bullet 10 staat dat er geen stelpost wordt opgenomen voor een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds. Waarom wordt dit niet gedaan? | VVD/2 | Dit wordt niet gedaan op grond van het voorzichtigheidsprincipe. Dit principe houdt in dat je lasten al neemt als die voorzien worden en dat je baten pas neemt als ze gerealiseerd zijn (of waarvan je zeker weet dat deze gerealiseerd gaan worden). Dit laatste is hier niet het geval.<br>Een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds wordt uiteindelijk verrekend met de uitkeringen uit het gemeente-fonds. | BV | TH |
| **3** | 9 | Bullet 12; Kunt u uitleggen wat er wordt bedoeld met “behoudens een | VVD/3 | In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt jaarlijks de omvang van de risico's berekend. Deze wordt afgezet tegen | BV | TH |

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | structurele overschrijding van de ratio van 3 (tussen vermogen en risico's)? | | de weerstandscapaciteit (zijnde de Algemene reserve en het budget voor onvoorzien).<br>Deze verhouding heet 'Ratio weerstandsvermogen'. Als deze ratio drie achtereenvolgende jaren hoger dan 3 is, dan wordt de omvang van de Algemene reserve aangepast. | | |
| **4** | 11 | Wat wil het college meer doen dan nodig is voor de SPUK-uitkering vergoed? | DGP/1 | Het college kijkt hierbij naar de mogelijkheid om de rol van de beweegcoach uit te breiden, hierin voorziet de SPUK niet. Daarnaast is extra activiteitenbudget wenselijk waarmee (inwoners)initiatieven op het gebied van sport, bewegen, gezondheid en preventie kunnen worden uitgevoerd. | SOC | FD |
| **5** | - | Deze vraag heeft niet per se betrekking op een specifieke pagina, maar zou eventueel onder 'nieuw beleid' kunnen vallen.<br>Wij weten dat de wethouder heeft toegezegd om met een aantal vertegenwoordigers van de Heikantseweg in Middelaar in gesprek te gaan na afronding van de werkzaamheden van de N271. De Heikantseweg, en een heel groot deel van de rest van Middelaar, is onderdeel van een 30km zone. Echter is de inrichting niet als 30km zone, waardoor handhaving op snelheid bijna onmogelijk is gebleken. Is in het onderhoudsplan voor wegen (of een ander plan wat hieraan ten grondslag kan liggen) een herinrichting van de Heikantseweg meegenomen of staat dit op de planning om meegenomen te gaan worden in de nabije toekomst? | VVD/4 | Nee.<br>Op basis van de recente weginspectie en onderhoudsplan is er ook geen (groot) onderhoud nodig aan de rijbaan van de Heikantseweg. | RUI | HR |

## Bijlagen (pagina 13)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Geen vragen gesteld | | | | |

Mook, 4 juli 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,

drs. W. Mariman

De burgemeester,

mr. drs. W. Gradisen

**ANTWOORDEN OP VRAGEN FRACTIES KADERBRIEF 2024**

*** Afdeling (ambtelijk)**
BV : afdeling Bedrijfsvoering
RUI : afdeling Ruimte
SOC : afdeling Sociaal

**** Portefeuillehouder (bestuurlijk)**
WG : burgemeester Willem Gradisen
TH : wethouder Ton Herings
HR : wethouder Holger Rodoe
FD : wethouder Frank Dillerop

## Algemeen en uitgangspunten (pagina's 1 t/m 12)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **1** | 9 | Bij bullet 4 staat dat de lasten meerjarig niet automatisch worden geïndexeerd, waarom is dit? | VVD/1 | Dit betreft vigerend beleid.<br><br>De lasten (en de baten) voor het nieuwe begrotingsjaar 2024 worden zo reëel mogelijk geraamd. In de meerjarenramingen 2025 t/m 2027 worden deze lasten niet standaard verhoogd met een inflatiecorrectie omdat bij de baten er ook geen inflatiecorrectie wordt toegepast in de meerjarenraming. Als blijkt dat op reële gronden een bijstelling van de lasten (of baten) noodzakelijk is, dan wordt deze bijstelling uiteraard verwerkt in de meerjarenraming. | BV | TH |
| **2** | 9 | Bij bullet 10 staat dat er geen stelpost wordt opgenomen voor een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds. Waarom wordt dit niet gedaan? | VVD/2 | Dit wordt niet gedaan op grond van het voorzichtigheidsprincipe. Dit principe houdt in dat je lasten al neemt als die voorzien worden en dat je baten pas neemt als ze gerealiseerd zijn (of waarvan je zeker weet dat deze gerealiseerd gaan worden). Dit laatste is hier niet het geval.<br>Een eventuele ruimte onder het plafond van het btw-compensatiefonds wordt uiteindelijk verrekend met de uitkeringen uit het gemeente-fonds. | BV | TH |
| **3** | 9 | Bullet 12; Kunt u uitleggen wat er wordt bedoeld met “behoudens een | VVD/3 | In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt jaarlijks de omvang van de risico's berekend. Deze wordt afgezet tegen | BV | TH |

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | structurele overschrijding van de ratio van 3 (tussen vermogen en risico's)? | | de weerstandscapaciteit (zijnde de Algemene reserve en het budget voor onvoorzien).<br>Deze verhouding heet 'Ratio weerstandsvermogen'. Als deze ratio drie achtereenvolgende jaren hoger dan 3 is, dan wordt de omvang van de Algemene reserve aangepast. | | |
| **4** | 11 | Wat wil het college meer doen dan nodig is voor de SPUK-uitkering vergoed? | DGP/1 | Het college kijkt hierbij naar de mogelijkheid om de rol van de beweegcoach uit te breiden, hierin voorziet de SPUK niet. Daarnaast is extra activiteitenbudget wenselijk waarmee (inwoners)initiatieven op het gebied van sport, bewegen, gezondheid en preventie kunnen worden uitgevoerd. | SOC | FD |
| **5** | - | Deze vraag heeft niet per se betrekking op een specifieke pagina, maar zou eventueel onder 'nieuw beleid' kunnen vallen.<br>Wij weten dat de wethouder heeft toegezegd om met een aantal vertegenwoordigers van de Heikantseweg in Middelaar in gesprek te gaan na afronding van de werkzaamheden van de N271. De Heikantseweg, en een heel groot deel van de rest van Middelaar, is onderdeel van een 30km zone. Echter is de inrichting niet als 30km zone, waardoor handhaving op snelheid bijna onmogelijk is gebleken. Is in het onderhoudsplan voor wegen (of een ander plan wat hieraan ten grondslag kan liggen) een herinrichting van de Heikantseweg meegenomen of staat dit op de planning om meegenomen te gaan worden in de nabije toekomst? | VVD/4 | Nee.<br>Op basis van de recente weginspectie en onderhoudsplan is er ook geen (groot) onderhoud nodig aan de rijbaan van de Heikantseweg. | RUI | HR |

## Bijlagen (pagina 13)

| Vraag nr. | Pag. nr. | Vraag fractie | Fractie | Antwoord b&w | Afd * | Portefeuille houder ** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Geen vragen gesteld | | | | |

Mook, 4 juli 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De secretaris,

drs. W. Mariman

De burgemeester,

mr. drs. W. Gradisen

Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

| | |
|---|---|
| **Documentnummer** | **MM** |
| **Onderwerp** | **Controleprotocol en Normenkader 2023** |
| **Datum raadsvergadering** | **13 juli 2023** |
| **Raadscommissie** | Begroting & Rekening |
| **Datum raadscommissie** | 6 juli 2023 |
| **Programma** | n.v.t. |
| **Portefeuillehouder** | A.F. Herings |

## Controleprotocol en Normenkader 2023

**Inleiding**

Met de invoering vanaf 2023 van de rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders, is het wenselijk om het controleprotocol en het normenkader vast te laten stellen door uw raad. Hierbij ontvangt u een voorstel voor het vaststellen van het Controleprotocol 2023-2026 en het Normenkader 2023. Met het controleprotocol kan uw raad nadere regels geven en de rapporteringsgrenzen vaststellen. Het Normenkader betreft een overzicht van relevante wet- en regelgeving voor zover het financiële beheershandelingen betreft en wordt zowel intern als door de accountant gebruikt voor de controlewerkzaamheden voor het boekjaar 2023.

**Voorstel**

1. Het Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026 vast te stellen;
2. Het Normenkader Mook en Middelaar 2023 vast te stellen.

**Beoogd effect**

Met het vaststellen van het controleprotocol kan uw raad nadere regels meegeven voor de accountantscontrole. Met het vaststellen van het normenkader kan zowel intern als extern getoetst worden of we voldoen aan de vastgestelde wet- en regelgeving.

## Argumenten

*1.1 Controleprotocol 2023-2026*

Met de invoering vanaf 2023 van de rechtmatigheidsverantwoording door het college van burgemeester en wethouders (b&w), is het wenselijk om het controleprotocol vast te laten stellen door uw raad. Zonder controleprotocol gelden wettelijke percentages voor de rapporteringstoleranties die de accountant gebruikt voor de controleverklaring. Met het vaststellen van het controleprotocol kan uw raad nadere regels geven en bijvoorbeeld rapporteringsgrenzen vaststellen. Het controleprotocol wijzigt normaliter minder vaak en kan meerjarig worden vastgesteld, bijvoorbeeld gedurende een raadsperiode.

*1.2 Normenkader 2023*

Het normenkader is een overzicht met (relevante) wet- en regelgeving voor zover het financiële beheershandelingen betreft en voor zover het gevolgen kan hebben voor de (financiële) rechtmatigheid. Tot en met 2022 werd het normenkader door het college van b&w vastgesteld. Met de invoering vanaf 2023 van de rechtmatigheidsverantwoording door het college van b&w is het wenselijk dat uw raad het normenkader vaststelt. Het normenkader wordt zowel voor de interne als voor de externe controlewerkzaamheden gebruikt, waarbij wordt getoetst of de wet- en regelgeving wordt nageleefd. Omdat de wet- en regelgeving (zoals verordening) jaarlijks wijzigt, zal het normenkader ook jaarlijks ter vaststelling aan uw raad worden aangeboden.

## Kanttekeningen

Geen

## Duurzaamheid

Niet van toepassing

## Participatie

Niet van toepassing

## Financiën

Niet van toepassing

## Communicatie

Na vaststelling van het controleprotocol en normenkader worden deze twee documenten intern gebruikt en verstrekt aan onze accountant Crowe-Foederer ten behoeve van de controlewerkzaamheden over 2023.

## Uitvoering

Niet van toepassing

Bijlage(n)

1. Controleprotocol 2023-2026;
2. Normenkader 2023.

Mook, 27 juni 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,





De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen

# Raadsbesluit

Gemeente Mook en Middelaar

**Documentnummer** **MM**
**Onderwerp** **Controleprotocol en Normenkader 2023**

De raad van de gemeente Mook en Middelaar,

Gelezen het voorstel van het College van burgemeester en wethouders d.d. 27 juni 2023

Gelet op het advies van de raadscommissie d.d. 6 juli 2023

## Besluit:

1. Het Controleprotocol Mook en Middelaar 2023 vast te stellen;
2. Het Normenkader Mook en Middelaar 2023 vast te stellen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering d.d. 13 juli 2023

De raad voornoemd,

De griffier
mr. M.A.M. van Arensbergen

De voorzitter
mr. drs. W. Gradisen

Gemeente Mook en Middelaar

# Controleprotocol 2023-2026

## Mook en Middelaar

## Inhoudsopgave

1. Inleiding ..... 3
2. Algemene uitgangspunten voor de controle ..... 3
3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties ..... 4
4. Begrip rechtmatigheid ..... 4
5. Rapportering accountant ..... 4
6. Inwerkingtreding en citeertitel ..... 5

# 1. Inleiding

De Gemeentewet, artikel 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393, eerste lid, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
Om deze controle mogelijk te maken heeft de gemeenteraad een Controleverordening artikel 213 Gemeentewet vastgesteld, welke bepalingen eveneens voor de accountantscontrole van toepassing zijn. De Controleverordening 2023 is vastgesteld door de gemeenteraad op 20 april 2023.
Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole op de jaarrekening, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Door vaststelling van het normenkader wordt aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer relevant zijn voor de rechtmatigheid. Het normenkader wordt jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad.

**Rol auditcommissie**
Er vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant, de auditcommissie en de aan de auditcommissie toegevoegde functionarissen. De aan de auditcommissie toegevoegde functionarissen zijn tenminste een vertegenwoordiger van de griffie, een vertegenwoordiger van de controlefunctie en de portefeuillehouder Financiën.
Voor aanvang van de controlewerkzaamheden kan een gesprek plaatsvinden tussen de auditcommissie en de accountant. Tijdens deze pre-auditvergadering kan de auditcommissie gewenste prioriteiten in de controlewerkzaamheden aangeven.
Na afloop van de interim- en jaarrekeningcontrole wordt het verslag van bevindingen tussen de accountant en de auditcommissie besproken.

# 2. Algemene uitgangspunten voor de controle

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening worden uitgevoerd door de door de gemeenteraad benoemde accountant en gericht zijn op het geven van een oordeel over:

- De getrouwe weergaven van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten;
- De grootte en samenstelling van het vermogen;
- De getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording;
- Het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de of bij krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

# 3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

**Goedkeuringstoleranties**
In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De minimumeisen zijn:

| | Strekking accountantsverklaring | | | |
|---|---|---|---|---|
| | **Goedkeurend** | **Beperking** | **Oordeel-onthouding** | **Afkeurend** |
| Fouten in de jaarrekening (% lasten) | ≤ 1% | > 1% en < 3% | - | ≥ 3% |
| Onzekerheden | ≤ 3% | > 30% en < 10% | ≥ 10% | - |

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren.
Ter indicatie betekent bovenstaande voor onze gemeente op basis van de begroting 2023, dat de 1%-norm (fouten) ongeveer € 195k bedraagt en de 3%-norm (onzekerheden) ongeveer € 585k.
Onder fouten en/of onzekerheden wordt verstaan fouten en/of onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening en/of rechtmatigheid van de aan de jaarrekening ten grondslag liggende beheershandelingen.
De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van de fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruiker wordt beïnvloed.

**Rapporteringstolerantie**
Naast de bovenstaande goedkeuringstoleranties is er sprake van de rapporteringstolerantie. De rapporteringstolerantie is het kwantitatieve criterium voor het al dan niet rapporteren door de accountant van de bevindingen in het verslag van bevindingen. De gemeente Mook en Middelaar hanteert zoals vastgelegd in de Financiële Verordening 2023 (besloten d.d. 21 april 2023) een rapporteringstolerantie van € 50k . Elke afwijking groter dan dit bedrag wordt toegelicht in het verslag van bevindingen.

# 4. Begrip rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt verstaan dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen en gemeentelijke interne regelgeving”. Met gemeentelijke interne regelgeving wordt bedoeld door de gemeenteraad vastgestelde interne regels. Interne regels vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders vallen hier buiten.

# 5. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

*Verslag van bevindingen bij de jaarrekening*
In overeenstemming met de gemeentewet wordt over de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad. Het verslag van bevindingen wordt voor verzending aan de gemeenteraad door de accountant voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders met de mogelijkheid om op dit verslag te kunnen reageren. Indien nodig worden hierin ook essentiële ontwikkelingen en aanbevelingen opgenomen die tijdens de tussentijdse controle naar voren zijn gekomen. Het verslag van bevindingen wordt opgeleverd vóór 15 juli in het jaar na afloop van het controlejaar. Het verslag van bevindingen wordt besproken tussen de accountant en de auditcommissie.

*Accountantsverklaring*
In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven ten aanzien van de getrouwheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad zodat deze de jaarrekening kan vaststellen. De accountantsverklaring wordt opgeleverd vóór 15 juli in het jaar na afloop van het controlejaar.

# 6. Inwerkingtreding en citeertitel

Dit protocol treedt in werking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023.
Dit protocol kan aangehaald worden als ‘Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026’.

## Normenkader Mook en Middelaar 2023

behorende bij raadsvoorstel ‘Controleprotocol en Normenkader 2023’, raadsvergadering 13 juli 2023

| Omschrijving | Jaar wet / Datum RB | Regelgeving |
|---|---|---|
| Aanbestedingsrichtlijn 2014/24/EU | 2014 | Europees |
| Aanbestedingsbesluit | 2013 | Landelijk |
| Aanbestedingsreglement Werken 2016 (AWR) | 2016 | Landelijk |
| Aanbestedingswet 2012 | 2012 | Landelijk |
| Alcoholwet | 2021 | Landelijk |
| Algemene wet bestuursrecht (Awb) | 1992 | Landelijk |
| Ambtenarenwet | 1929 | Landelijk |
| Archiefwet 1995 | 1995 | Landelijk |
| Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) | 2003 | Landelijk |
| Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW) | 1990 | Landelijk |
| Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) | 2003 | Landelijk |
| Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen 2004 (BBZ) | 2004 | Landelijk |
| Besluit Markt en Overheid | 2012 | Landelijk |
| Besluit ruimtelijke ordening | 2006 | Landelijk |
| Binnenvaartwet | 2007 | Landelijk |
| Boswet | 1961 | Landelijk |
| Burgerlijk Wetboek (BW) | divers | Landelijk |
| Cao Gemeenten | 2023 | Landelijk |
| Drinkwaterwet | 2009 | Landelijk |
| Financiële verhoudingswet | 1996 | Landelijk |
| Flora- en Faunawet | 1998 | Landelijk |
| Gemeentewet | 1992 | Landelijk |
| Grondwet | 1815 | Landelijk |
| Gids proportionaliteit 3e herziening 1 januari 2022 (beleid bij de Aanbestedingswet 2012) | 2022 | Landelijk |
| Invorderingswet 1990 | 1990 | Landelijk |

| Omschrijving | Jaar wet / Datum RB | Regelgeving |
|---|---|---|
| Jeugdwet | 2015 | Landelijk |
| Mededingingswet | 1997 | Landelijk |
| Monumentenwet 1988 | 1988 | Landelijk |
| Natuurbeschermingswet 1998 | 1998 | Landelijk |
| Participatiewet | 2003 | Landelijk |
| Paspoortwet | 1991 | Landelijk |
| Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden | 1994 | Landelijk |
| Rechtspositiebesluit wethouders | 1994 | Landelijk |
| Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden | 2000 | Landelijk |
| Sociale verzekeringswetten | divers | Landelijk |
| Telecommunicatiewet | 1998 | Landelijk |
| Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers | 2020 | Landelijk |
| Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden | 2000 | Landelijk |
| Vreemdelingenwet 2000 | 2000 | Landelijk |
| Waterwet | 2009 | Landelijk |
| Wegenverkeerswet 1994 | 1994 | Landelijk |
| Werkkostenregeling | 2010 | Landelijk |
| Wet algemene bepalingen omgevingsrecht | 2008 | Landelijk |
| Wet arbeidsmarkt in balans | 2019 | Landelijk |
| Wet basisregistratie personen | 2023 | Landelijk |
| Wet belastingen op milieugrondslag | 1994 | Landelijk |
| Wet bescherming persoonsgegevens | 2000 | Landelijk |
| Wet bodembescherming | 1986 | Landelijk |
| Wet educatie en beroepsonderwijs | 1995 | Landelijk |
| Wet financiering decentrale overheden | 2000 | Landelijk |
| Wet gemeenschappelijke regelingen | 1984 | Landelijk |
| Wet gemeentelijke schuldhulpverlening | 2012 | Landelijk |
| Wet geurhinder en veehouderij | 2006 | Landelijk |
| Wet inburgering | 2006 | Landelijk |

| Omschrijving | Jaar wet / Datum RB | Regelgeving |
|---|---|---|
| Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) | 1987 | Landelijk |
| Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) | 1986 | Landelijk |
| Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen | 2004 | Landelijk |
| Wet langdurige zorg | 2014 | Landelijk |
| Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) | 2014 | Landelijk |
| Wet milieubeheer | 1979 | Landelijk |
| Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector | 2012 | Landelijk |
| Wet op de kansspelen | 1964 | Landelijk |
| Wet op de lijkbezorging | 1991 | Landelijk |
| Wet op de loonbelasting 1964 | 1964 | Landelijk |
| Wet op de omzetbelasting 1968 | 1968 | Landelijk |
| Wet op het BTW-compensatiefonds | 2002 | Landelijk |
| Wet op het primair onderwijs | 1981 | Landelijk |
| Wet op het specifiek cultuurbeleid | 1993 | Landelijk |
| Wet op het voortgezet onderwijs | 1963 | Landelijk |
| Wet rechten burgerlijke stand | 1879 | Landelijk |
| Wet sociale werkvoorziening (Wsw) | 1997 | Landelijk |
| Wet veiligheidsregio's | 2010 | Landelijk |
| Wet waardering onroerende zaken (woz) | 1994 | Landelijk |
| Wijzigingswet Algemene wet bestuursrecht en enkele andere wetten (nieuwe omgevingsrecht en nadeelcompensatierecht) | 2021 | Landelijk |
| Winkeltijdenwet | 1996 | Landelijk |
| Woningwet | 1991 | Landelijk |
| Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Mook en Middelaar 2015 (incl. wijzigingsverordening) | 14-06-2018 | Lokaal |
| Algemene Plaatselijke Verordening 2021 | 30-09-2021 | Lokaal |
| Algemene Subsidieverordening Mook en Middelaar 2022 | 10-03-2022 | Lokaal |
| Algemene verordening ondergrondse infrastructuren Mook en Middelaar 2019 | 24-01-2019 | Lokaal |
| Archiefverordening gemeente Mook en Middelaar 2020 | 30-01-2020 | Lokaal |
| Beheersverordening Natuurgebieden | 06-12-2012 | Lokaal |
| Bomenverordening Mook en Middelaar 2020 | 11-06-2020 | Lokaal |

| Omschrijving | Jaar wet / Datum RB | Regelgeving |
|---|---|---|
| Bouwverordening gemeente Mook en Middelaar, 14e serie wijzigingen | 12-09-2013 | Lokaal |
| Controleverordening Mook en Middelaar 2023 | 20-04-2023 | Lokaal |
| Deelsubsidieverordening Leefomgeving Mook en Middelaar 2017 | 11-05-2017 | Lokaal |
| Erfgoedverordening 2021 gemeente Mook en Middelaar | 24-05-2012 | Lokaal |
| Financiële verordening Mook en Middelaar 2023 | 20-04-2023 | Lokaal |
| Gedragscode integriteit politieke ambtsdragers Mook en Middelaar 2020 | 30-01-2020 | Lokaal |
| Geurverordening Mook en Middelaar | 28-09-2011 | Lokaal |
| Handhavingsverordening IOAW en IOAZ gemeente Mook en Middelaar 2010 | 28-10-2010 | Lokaal |
| Inspraakverordening gemeente Mook en Middelaar | 01-06-2006 | Lokaal |
| Legesverordening 2023 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Organisatieverordening Mook en Middelaar 2023 | 20-04-2023 | Lokaal |
| Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade 2009 | 12-03-2009 | Lokaal |
| Programmabegroting 2023 | 10-11-2022 | Lokaal |
| Referendumverordening Mook & Middelaar 2015 | 09-04-2015 | Lokaal |
| Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Mook en Middelaar 2023 | 02-02-2023 | Lokaal |
| Speelautomaten-verordening 2001 | 26-04-2001 | Lokaal |
| Verordening auditcommissie gemeente Mook en Middelaar 2013 | 24-01-2013 | Lokaal |
| Verordening Baatbelasting Korendal (t/m 2023) | 28-04-1993 | Lokaal |
| Verordening burgerinitiatief gemeente Mook en Middelaar 2003 | 18-09-2003 | Lokaal |
| Verordening cliëntenparticipatie sociaal domein gemeente Mook en Middelaar 2016 | 28-01-2016 | Lokaal |
| Verordening commissie bezwaarschriften Mook en Middelaar 2021 | 08-04-2021 | Lokaal |
| Verordening forensenbelasting Mook en Middelaar 2023 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Verordening Functioneringsgesprekken Burgemeester van de gemeente Mook en Middelaar 2012 | 25-10-2012 | Lokaal |
| Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen Mook en Middelaar 2019 | 12-12-2019 | Lokaal |
| Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie | 15-12-2005 | Lokaal |
| Verordening hondenbelasting Mook en Middelaar 2023 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Verordening implementatie Wet elektronische bekendmaking 2013 | 12-09-2013 | Lokaal |
| Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Mook en Middelaar 2015 | 26-02-2015 | Lokaal |
| Verordening leerlingenvervoer gemeente Mook en Middelaar 2022 | 03-02-2022 | Lokaal |

| Omschrijving | Jaar wet / Datum RB | Regelgeving |
|---|---|---|
| Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Mook en Middelaar 2023 | 02-02-2023 | Lokaal |
| Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Mook en Middelaar 2008 | 18-12-2008 | Lokaal |
| Verordening onroerende-zaakbelastingen Mook en Middelaar 2023 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning gemeente Mook en Middelaar 2013 | 30-05-2013 | Lokaal |
| Verordening op de Organisatie en het Werkgeverschap van de Griffie gemeente Mook en Middelaar 2015 | 22-01-2015 | Lokaal |
| Verordening persoonsgebonden budget / begeleid werken Wsw gemeente Mook en Middelaar | 28-08-2008 | Lokaal |
| Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Mook en Middelaar 2019 | 06-06-2019 | Lokaal |
| Verordening reinigingsheffingen Mook en Middelaar 2023 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Verordening Rioolaansluiting 2017 gemeente Mook en Middelaar | 23-02-2017 | Lokaal |
| Verordening rioolheffing Mook en Middelaar 2023 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Verordening Starterslening gemeente Mook en Middelaar 2022 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Verordening tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties gemeente Mook en Middelaar 2023 (t/m 2023) | 02-02-2023 | Lokaal |
| Verordening tegenprestatie Gemeente Mook en Middelaar 2016 | 19-05-2016 | Lokaal |
| Verordening toeristenbelasting Mook en Middelaar 2023 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Verordening Vertrouwenscommissie benoemingsprocedure burgemeester van de gemeente Mook en Middelaar | 10-11-2011 | Lokaal |
| Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Mook en Middelaar 2021 | 10-11-2021 | Lokaal |
| Verordening watertoeristenbelasting Mook en Middelaar 2023 | 15-12-2022 | Lokaal |
| Verordening winkeltijden Mook en Middelaar 2014 | 23-01-2014 | Lokaal |
| Wegsleepverordening gemeente Mook en Middelaar 2008 (t/m 21-06-2023) | 18-05-2008 | Lokaal |
| Wegsleepverordening gemeente Mook en Middelaar 2023 (vanaf 22-06-2023) | 15-06-2023 | Lokaal |

**Erratum Bijlage 1 Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026 (versie gecombineerde commissie 6 juli 2023)**

In het controleprotocol is helaas een typefout geslopen.
Onderstaand erratum is verwerkt in een geactualiseerd versie het controleprotocol ten behoeve van de raad voor de raadsvergadering van 13 juli 2023.

| Blz. | Is vermeld | Moet zijn |
|---|---|---|
| 4 | 3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties<br>Onzekerheden / Beperking: > **30%** en < 10% | <br>> **3%** en < 10% |

Gemeente Mook en Middelaar

# Controleprotocol 2023-2026

## Mook en Middelaar

## Inhoudsopgave

1. Inleiding ..... 3
2. Algemene uitgangspunten voor de controle ..... 3
3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties ..... 4
4. Begrip rechtmatigheid ..... 4
5. Rapportering accountant ..... 4
6. Inwerkingtreding en citeertitel ..... 5

# 1. Inleiding

De Gemeentewet, artikel 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393, eerste lid, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
Om deze controle mogelijk te maken heeft de gemeenteraad een Controleverordening artikel 213 Gemeentewet vastgesteld, welke bepalingen eveneens voor de accountantscontrole van toepassing zijn. De Controleverordening 2023 is vastgesteld door de gemeenteraad op 20 april 2023.
Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole op de jaarrekening, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Door vaststelling van het normenkader wordt aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer relevant zijn voor de rechtmatigheid. Het normenkader wordt jaarlijks vastgesteld door de gemeenteraad.

**Rol auditcommissie**
Er vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant, de auditcommissie en de aan de auditcommissie toegevoegde functionarissen. De aan de auditcommissie toegevoegde functionarissen zijn tenminste een vertegenwoordiger van de griffie, een vertegenwoordiger van de controlefunctie en de portefeuillehouder Financiën.
Voor aanvang van de controlewerkzaamheden kan een gesprek plaatsvinden tussen de auditcommissie en de accountant. Tijdens deze pre-auditvergadering kan de auditcommissie gewenste prioriteiten in de controlewerkzaamheden aangeven.
Na afloop van de interim- en jaarrekeningcontrole wordt het verslag van bevindingen tussen de accountant en de auditcommissie besproken.

# 2. Algemene uitgangspunten voor de controle

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven zal de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening worden uitgevoerd door de door de gemeenteraad benoemde accountant en gericht zijn op het geven van een oordeel over:

- De getrouwe weergaven van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten;
- De grootte en samenstelling van het vermogen;
- De getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording;
- Het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de of bij krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NBA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

# 3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

**Goedkeuringstoleranties**
In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De minimumeisen zijn:

| | Strekking accountantsverklaring | | | |
|---|---|---|---|---|
| | **Goedkeurend** | **Beperking** | **Oordeel-onthouding** | **Afkeurend** |
| Fouten in de jaarrekening (% lasten) | ≤ 1% | > 1% en < 3% | - | ≥ 3% |
| Onzekerheden | ≤ 3% | > 3% en < 10% | ≥ 10% | - |

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren.
Ter indicatie betekent bovenstaande voor onze gemeente op basis van de begroting 2023, dat de 1%-norm (fouten) ongeveer € 195k bedraagt en de 3%-norm (onzekerheden) ongeveer € 585k.
Onder fouten en/of onzekerheden wordt verstaan fouten en/of onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening en/of rechtmatigheid van de aan de jaarrekening ten grondslag liggende beheershandelingen.
De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van de fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruiker wordt beïnvloed.

**Rapporteringstolerantie**
Naast de bovenstaande goedkeuringstoleranties is er sprake van de rapporteringstolerantie. De rapporteringstolerantie is het kwantitatieve criterium voor het al dan niet rapporteren door de accountant van de bevindingen in het verslag van bevindingen. De gemeente Mook en Middelaar hanteert zoals vastgelegd in de Financiële Verordening 2023 (besloten d.d. 21 april 2023) een rapporteringstolerantie van € 50k . Elke afwijking groter dan dit bedrag wordt toegelicht in het verslag van bevindingen.

# 4. Begrip rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt verstaan dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen en gemeentelijke interne regelgeving”. Met gemeentelijke interne regelgeving wordt bedoeld door de gemeenteraad vastgestelde interne regels. Interne regels vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders vallen hier buiten.

# 5. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

*Verslag van bevindingen bij de jaarrekening*
In overeenstemming met de gemeentewet wordt over de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad. Het verslag van bevindingen wordt voor verzending aan de gemeenteraad door de accountant voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders met de mogelijkheid om op dit verslag te kunnen reageren. Indien nodig worden hierin ook essentiële ontwikkelingen en aanbevelingen opgenomen die tijdens de tussentijdse controle naar voren zijn gekomen. Het verslag van bevindingen wordt opgeleverd vóór 15 juli in het jaar na afloop van het controlejaar. Het verslag van bevindingen wordt besproken tussen de accountant en de auditcommissie.

*Accountantsverklaring*
In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven ten aanzien van de getrouwheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad zodat deze de jaarrekening kan vaststellen. De accountantsverklaring wordt opgeleverd vóór 15 juli in het jaar na afloop van het controlejaar.

# 6. Inwerkingtreding en citeertitel

Dit protocol treedt in werking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2023.
Dit protocol kan aangehaald worden als ‘Controleprotocol Mook en Middelaar 2023-2026’.

**VERSIE 3 - VERGADERSCHEMA 2024 GEMEENTERAAD EN RAADSCOMMISSIES GEMEENTE MOOK EN MIDDELAAR (raad 13-7-2023)**

| DAG | | DECEMBER '23 | | JANUARI | | FEBRUARI | | MAART | | APRIL | | MEI | | JUNI | | JULI | | AUGUSTUS | | SEPTEMBER | | OKTOBER | | NOVEMBER | | DECEMBER |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| woensdag | | | | | | | | | | | 1 | | | | | | | | | | | | | | | |
| donderdag | | | | | 1 | Raad | | | | | 2 | | | | | | 1 | | | | | | | | | |
| vrijdag | 1 | | | | 2 | | 1 | | | | 3 | | | | | | 2 | | | | | | 1 | | | |
| zaterdag | 2 | | | | 3 | | 2 | | | | 4 | Dodenherdenking | 1 | | | | 3 | | | | | | 2 | | | |
| zondag | 3 | | | | 4 | | 3 | | | | 5 | Bevrijdingsdag | 2 | | | | 4 | | 1 | | | | 3 | | 1 | |
| maandag | 4 | | 1 | nieuwjaarsdag | 5 | | 4 | | 1 | 2e Paasdag | 6 | meivakantie | 3 | Auditcommissie | 1 | | 5 | | 2 | Agendacommissie | | | 4 | | 2 | |
| dinsdag | 5 | sinterklaas | 2 | kerstvakantie | 6 | | 5 | | 2 | Agendacommissie | 7 | | 4 | **antwoorden vragen jaarstukken naar raad** | 2 | | 6 | | 3 | | 1 | **indienen vragen begroting** | 5 | | 3 | Cie B&R |
| woensdag | 6 | Algemene commissie | 3 | | 7 | | 6 | Algemene commissie | 3 | | 8 | | 5 | | 3 | | 7 | | 4 | | 2 | | 6 | Raad (reservedatum) | 4 | Algemene commissie |
| donderdag | 7 | Cie B&R | 4 | | 8 | | 7 | Raadsinformatieavond | 4 | | 9 | Hemelvaartsdag | 6 | Cie B&R **verspreiden zorap en kaderbrief naar raad** | 4 | Raad, inclusief<br>- Zomerrapportage<br>- Kaderbrief | 8 | | 5 | | 3 | | 7 | Raad inclusief<br>- Begroting<br>- Belastingverordeningen | 5 | sinterklaas |
| vrijdag | 8 | | 5 | | 9 | | 8 | | 5 | | 10 | | 7 | | 5 | | 9 | | 6 | | 4 | | 8 | | 6 | |
| zaterdag | 9 | | 6 | | 10 | carnvalsvakantie | 9 | | 6 | | 11 | | 8 | | 6 | Start zomervakantie | 10 | | 7 | | 5 | | 9 | | 7 | |
| zondag | 10 | | 7 | | 11 | carnaval | 10 | | 7 | | 12 | Moederdag | 9 | | 7 | | 11 | | 8 | | 6 | | 10 | | 8 | |
| maandag | 11 | | 8 | | 12 | carnaval | 11 | | 8 | | 13 | | 10 | | 8 | zomervakantie | 12 | | 9 | | 7 | | 11 | | 9 | |
| dinsdag | 12 | | 9 | B&W | 13 | carnaval | 12 | | 9 | | 14 | B&W | 11 | B&W | 9 | | 13 | | 10 | | 8 | B&W | 12 | | 10 | |
| woensdag | 13 | | 10 | | 14 | | 13 | | 10 | Algemene commissie | 15 | | 12 | | 10 | | 14 | | 11 | Algemene commissie | 9 | | 13 | | 11 | |
| donderdag | 14 | Raad<br>- Eindejaarsrapportage<br>- belastingverordeningen | 11 | | 15 | | 14 | Raad | 11 | Raadsinformatieavond | 16 | **verspreiden jaarstukken naar raad** | 13 | Raad, inclusief<br>- Jaarrekening | 11 | | 15 | | 12 | Raadsinformatieavond | 10 | | 14 | | 12 | Raad inclusief<br>- Eindejaarsrapportage |
| vrijdag | 15 | | 12 | | 16 | | 15 | | 12 | | 17 | | 14 | | 12 | | 16 | | 13 | | 11 | | 15 | | 13 | |
| zaterdag | 16 | | 13 | | 17 | | 16 | | 13 | | 18 | | 15 | | 13 | | 17 | | 14 | | 12 | | 16 | | 14 | |
| zondag | 17 | | 14 | | 18 | | 17 | | 14 | | 19 | 1e Pinksterdag | 16 | Vaderdag | 14 | | 18 | | 15 | | 13 | | 17 | | 15 | |
| maandag | 18 | | 15 | Agendacommissie | 19 | Werkgeverscommissie | 18 | Auditcommissie | 15 | | 20 | 2e Pinksterdag | 17 | Agendacommissie | 15 | | 19 | | 16 | | 14 | Agendacommissie | 18 | Werkgeverscommissie | 16 | |
| dinsdag | 19 | | 16 | | 20 | B&W | 19 | | 16 | | 21 | Agendacommissie | 18 | **indienen vragen zorap en kaderbrief** | 16 | vierdaagse | 20 | | 17 | | 15 | | 19 | B&W | 17 | |
| woensdag | 20 | | 17 | | 21 | | 20 | | 17 | | 22 | | 19 | | 17 | vierdaagse | 21 | | 18 | | 16 | **antwoorden begroting naar raad** | 20 | | 18 | |
| donderdag | 21 | | 18 | | 22 | | 21 | | 18 | Raad | 23 | **technische toelichting jaarstukken** | 20 | | 18 | vierdaagse | 22 | | 19 | Raad **verspreiden begroting naar raad** | 17 | | 21 | | 19 | |
| vrijdag | 22 | | 19 | | 23 | | 22 | | 19 | | 24 | | 21 | | 19 | vierdaagse | 23 | | 20 | | 18 | | 22 | | 20 | |
| zaterdag | 23 | kerstvakantie t/m 7 januari '24 | 20 | | 24 | | 23 | | 20 | | 25 | | 22 | | 20 | | 24 | | 21 | | 19 | | 23 | | 21 | |
| zondag | 24 | Kerstavond | 21 | | 25 | | 24 | | 21 | | 26 | | 23 | | 21 | | 25 | | 22 | | 20 | | 24 | | 22 | |
| maandag | 25 | 1e Kerstdag | 22 | | 26 | Agendacommissie | 25 | | 22 | | 27 | | 24 | | 22 | | 26 | | 23 | | 21 | herfstvakantie | 25 | Agendacommissie | 23 | |
| dinsdag | 26 | 2e Kerstdag | 23 | | 27 | | 26 | B&W | 23 | | 28 | Afscheid burgemeester organisatie **indienen vragen jaarstukken** | 25 | **antwoorden zorap en kaderbrief naar raad** | 23 | | 27 | B&W | 24 | | 22 | | 26 | | 24 | |
| woensdag | 27 | | 24 | Algemene commissie | 28 | | 27 | | 24 | | 29 | Algemene commissie | 26 | Algemene commissie | 24 | | 28 | | 25 | | 23 | | 27 | | 25 | |
| donderdag | 28 | | 25 | Raadsinformatieavond | 29 | | 28 | | 25 | | 30 | | 27 | Cie B&R | 25 | | 29 | | 26 | **technische toelichting begroting** | 24 | | 28 | | 26 | |
| vrijdag | 29 | | 26 | | | | 29 | Goede Vrijdag | 26 | | 31 | | 28 | | 26 | | 30 | | 27 | | 25 | | 29 | | 27 | |
| zaterdag | 30 | | 27 | | | | 30 | | 27 | Koningsdag | | | 29 | | 27 | | 31 | | 28 | | 26 | | 30 | | 28 | |
| zondag | 31 | Oudjaarsdag | 28 | | | | 31 | 1e Paasdag | 28 | | | | 30 | | 28 | | | | 29 | | 27 | | | | 29 | |
| maandag | | | 29 | Auditcommissie | | | | | 29 | meivakantie | | | | | 29 | | | | 30 | | 28 | | | | 30 | |
| dinsdag | | | 30 | | | | | | 30 | | | | | | 30 | | | | | | 29 | | | | 31 | |
| woensdag | | | 31 | | | | | | | | | | | | 31 | | | | | | 30 | Algemene commissie | | | | |
| donderdag | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | 31 | Cie B&R | | | | |

| | |
|---|---|
| **B&W** | **Laatste B&W voor agendacommissie** |
| **Agendacommissie** | **agendacommissie** |
| **Algemene commissie** | **commissie SL-GB** |
| **Beeldvormend en opiniërend** | **raadsinformatieavond** |
| **Begroting & Rekening** | **commissie B&R** |
| **Auditcommissie** | **Auditcommissie** |
| Werkgeverscommissie | **Werkgevers-commissie** |

| | | |
|---|---|---|
| | **feestdag** | |
| | **schoolvakantie** | **kerst 23-12-23 t/m 7-1-24**<br>**carnaval 10-2 t/m 18-2**<br>**meivak.zuid 27-4 t/m 5-5 of 12/5**<br>**zomervak.zuid 6-7 t/m 18-8**<br>**herfstvak.zuid 19-10 t/m 27-10**<br>**kerstvak.21-12-24 t/m 5-1-25** |
| | **zaterdag - zondag** | |

**Wijzigingen tov 2023:**

**Schriftelijke vragenronde t/m dinsdag ipv woensdag ivm benodigde tijd voor beantwoorden van de vragen**

**Belastingverordeningen in november**

| **P&C documenten** | | |
|---|---|---|
| **raad 13 juni** | **Jaarstukken 2023** | verspreiden raad 16 mei<br>vragenronde 16 mei t/m 28 mei<br>technische toelichting rekening 23 mei<br>auditcommissie 3 juni<br>antwoorden naar raad 4 juni<br>commissie B&R 6 juni<br>raad - beschouwingen 13 juni |
| **raad 4 juli** | **Zomerrapportage Kaderbrief 2025** | verspreiden raad 6 juni<br>vragenronde 6 juni t/m 18 juni<br>antwoorden naar raad 25 juni<br>commissie B&R 27 juni<br>raad - beschouwingen 4 juli |
| **raad 7 nov.** | **Begroting 2025** | verspreiden begroting 19 september<br>vragenronde 19 september t/m 1 oktober<br>technische toelichting 26 september<br>antwoorden vragen naar raad 16 oktober<br>commissie B&R 31 oktober<br>raad - algemene beschouwingen 7 november |
| **raad 12 dec.** | **Eindejaarsrapportage** | commissie B&R dinsdag 3 december<br>raad 12 december |

| **P&C documenten gemeenschappelijke regelingen (streefdata voor behandeling)** | |
|---|---|
| **raad 1 februari** | **kadernota's** |
| **raad 13 juni** | **zienswijzen bij rekeningen en ontwerpbegrotingen** |
| | **wijzigen GR'n** |